

**การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยและเจตคติในการเรียนภาษาไทย ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT
กับการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา**

**ปริญญานิพนธ์
ของ
พรพรรณ ศรีโปฏก**

**เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา**

พฤษภาคม 2548

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

495.9183

พ๔47ก

ร.3

การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยและเจตคติในการเรียนภาษาไทย ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT
กับการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา

บทคัดย่อของ
ของ
พรพรรณ ศรีโปฏก

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา
พฤษภาคม 2548

116 ค.ศ. 2548

พรพรรณ ศรีโปฏก. (2548). การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยและเจตคติ ในการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT กับการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา. ปรินญานีพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม ผศ. สุมานัน รุ่งเรืองธรรม, รศ. อัจฉรา สุขารมณ.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยและเจตคติ ในการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT กับการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนวรรณสุตศึกษาลัย ตำบล รัวใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 80 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง 40 คน และกลุ่มควบคุม 40 คน ดำเนินการทดลองโดยใช้แผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest Posttest Design กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT และกลุ่มควบคุมได้รับการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา ใช้เวลาในการทดลองกลุ่มละ 20 คาบ คาบละ 55 นาที โดยใช้เนื้อหาเดียวกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ แผนการสอนกลุ่มทดลอง 6 แผน แผนการสอนกลุ่มควบคุม 6 แผน แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย จำนวน 6 ฉบับ แบบประเมินเจตคติในการเรียนภาษาไทย จำนวน 20 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ t – test for independent samples และ t – test for dependent samples

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ 4 MAT กับการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา มีความสามารถในการเรียนภาษาไทย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ 4 MAT กับการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา มีเจตคติในการเรียนภาษาไทยไม่แตกต่างกัน

3. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ 4 MAT มีความสามารถในการเรียนภาษาไทย ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษามีความสามารถ ในการใช้ภาษาไทย ก่อนและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ 4 MAT มีเจตคติในการเรียนภาษาไทย ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษามีเจตคติในการเรียนภาษาไทย ก่อนและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

**A COMPARISON OF MATHAYOM SUKSA 1 STUDENTS' THAI LANGUAGE
PERFORMANCE AND ATTITUDE IN LEARNING THAI THROUGH THE 4 MAT'S ACTIVITIES SYSTEM
AND THE TEACHER'S SCHOOL CURRICULUM**

**AN ABSTRACT
BY
PORNPAN SRIPODOK**

**Presented in partial fulfillment of the requirements
for the master of Education degree in Secondary Education
at Srinakharinwirot University
May 2005**

Pompan Sripodok. (2005). *A Comparison of Mathayom Suksa 1 students' Thai language performance and attitude in learning Thai through the 4 MAT activities system and the teacher's school curriculum*. Master thesis, M.Ed. (Secondary Education) Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot. University. Advisor Committee: Assist. Prof. Sumanin Rungruangtham, Assoc. Prof. Ashara Sucaromana.

The purpose of this research was to compare Mathayom Suksa I students' Thai language performance and attitude in learning Thai through the 4MAT activities system and the teacher's school curriculum.

The samples of this study were 80 students of Mathayom Suksa I in first semester of the 2004 academic year, at the Kannasoot Suksalai School. Tambol Ruayai, Amphur Muang, Suphanburi. They were simply randomized and divided into experimental and control groups with forty students in each. The randomized control group pretest – posttest design was used in this research. The experimental group was taught through the 4MAT activities system; whereas the control group was taught through the teacher's school curriculum. Each group was taught with the same content for twenty 55 – minute periods.

The instruments used in this study were 6 lesson plans for each group, the Thai language performance in 6 copies questions and attitude in learning Thai with 20 numeral rating scale questions. The data were statistically analyzed by t – test for independent samples and t – test for dependent samples.

The research findings were as follows:

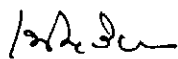
1. Thai language performance between the experimental and control groups was significantly different at the .01 Level.
2. Attitude in learning Thai between the experimental and control groups was not different.
3. Thai language performance of the experimental group, before and after the experiment, was significantly different at the .01 level.
4. Thai language performance of the control group, before and after the experiment, was significantly different at the .01 Level.
5. Attitude in learning Thai of the experimental group, before and after the experiment, was significantly different at the .01 Level.
6. Attitude in Learning Thai of the control group before and after the experiment, was significantly different at the .01 Level.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยและเจตคติในการเรียนภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียน
การสอนแบบ 4 MAT กับการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา.

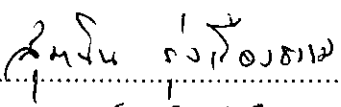
ของ
นางพรพรรณ ศรีโปฏก

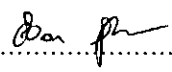
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา (การสอนภาษาไทย)
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

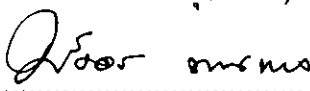

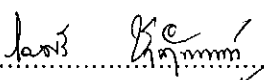
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญสิริ จิระเดชากุล)
วันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2548

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณ์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บังอร พานทอง)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชจรศรี ชาดิกานนท์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้เพราะความเมตตากรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำและความช่วยเหลือตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อย่างดียิ่ง จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม รองศาสตราจารย์อัฉรา สุขารมณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บังอร พานทอง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี ชาติกานนท์ ผู้วิจัยฯ ซึ่งในความอนุเคราะห์และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมชาย ชูชาติ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์ชัย นิรัญทวี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดาราภา วรรณวนิช ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิตติคุณ รุ่งเรือง รองศาสตราจารย์ ดร. เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย อาจารย์อรรพณ สัมมาพันธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. ณัฐพงศ์ เจริญพิทย์ ดร. สนอง ทองปาน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นางสาวไพเราะ พุ่มมัน ศิษยานิเทศน์ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 1 ที่กรุณาให้คำปรึกษา ข้อคิดที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิจัย อันทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ นายณรงค์ รักเดช อดีตรองอธิบดีกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ นายมังกร กุลวานิช ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ นายกิจ เกียรติสมกิจ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ดร. ชาญชัย ทิพนندر ผู้อำนวยการโรงเรียนกรรณสุดศึกษาลัย จังหวัดสุพรรณบุรี นายเผด็จ โพธิ์อัน ผู้อำนวยการโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย คณะครูกลุ่มสาระภาษาไทยโรงเรียนกรรณสุดศึกษาลัย จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกตลอดระยะเวลาในการดำเนินการทดลอง และขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2547 ที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการทดลอง ในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ นายพยัพ สาธุพันธ์ ศิษยานิเทศก์ 7 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 นายคึกฤทธิ์ บุชบา นางสาวชिरวรรณ บางนกแขวก นางกนกพรรณ สุวรรณนครินทร์ นายธงชัย แผลอ่อน นายมณฑิร พรหมประพันธ์ นายเอกรัตน์ ตรีบุญนิธิ นางสาวปรานอม ดันเจริญ นางนัญพร คงบุญ นายณัฐวุฒิ ปล้องเจริญ และนายทองเต็ม ดำนิล โรงเรียนกรรณสุดศึกษาลัย จังหวัดสุพรรณบุรี นางสาวละเอียต สดคมข้า โรงเรียนสุพรรณภูมิ จังหวัดสุพรรณบุรี อาจารย์ทัศนิกา ศรีโปฏก มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี นางสาววิไลพร คำสะอาด โรงเรียนหนองชุมแสงวิทยา จังหวัดเพชรบุรี นางสมหมาย ปะบุตร โรงเรียนประถมสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร นางพุลศรี กิจเฉลา โรงเรียนมัธยมวัดมงกุฎกษัตริย์ กรุงเทพมหานคร นางเพ็ญลักษณ์ เทศขยัน โรงเรียนอัสสัมชัญ บางรัก กรุงเทพมหานคร นายวิสุทธิ อริยภิญโญ ที่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนตลอดทั้งคำแนะนำ และแนวทางที่มีคุณประโยชน์แก่ผู้วิจัยในครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณอันยิ่งใหญ่ของ บิดา มารดาและครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ผู้วิจัย จนกระทั่งประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

พรพรรณ ศรีโปฏก

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	3
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	3
ตัวแปรที่ศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรสถานศึกษา	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมแบบ 4 MAT	42
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้ภาษาไทย	59
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติในการเรียนภาษาไทย	64
3 วิธีดำเนินการวิจัย	76
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	76
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิจัย	77
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ	77
การเก็บรวบรวมข้อมูล	84
การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล	85
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	88
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	88
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	88

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	92
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	92
สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า	92
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	93
การวิเคราะห์ข้อมูล	93
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	94
อภิปรายผล	94
ข้อเสนอแนะ	99
 บรรณานุกรม	 100
 ภาคผนวก	 106
 รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	 244
 ประวัติย่อผู้วิจัย	 246

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1. การประเมินการเขียนรายงานในภาพรวมทั้งหมด โดยใช้ Rubric 5 ระดับ	30
2 Rubric เพื่อการประเมินการสร้างข้อสรุป	30
3 เปรียบเทียบความถนัดของสมองซีกซ้ายและซีกขวา	45
4. ผลการสังเคราะห์งานวิจัย	48
5. ข้อบ่งชี้พฤติกรรมต่อละชั้น	69
6 ลำดับแผนการสอน	82
7 การแบ่งกลุ่มให้คะแนนแบบวัดเจตคติในการเรียนภาษาไทย	84
8. แบบแผนการทดลอง	84
9. การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทย กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	88
10 การเปรียบเทียบเจตคติในการเรียนภาษาไทย กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	89
11.การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทย กลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง	89
12 การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทย กลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง	90
13. การเปรียบเทียบเจตคติในการเรียนภาษาไทย กลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง.....	90
14. การเปรียบเทียบเจตคติในการเรียนภาษาไทย กลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง.....	91

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย	7
2 แผนภูมิขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	20
3. การวางแผนการเก็บข้อมูลเพื่อการประเมินผลการเรียนในชั้นเรียนและวิธีการเก็บรวบรวม ข้อมูลผลการเรียนของผู้เรียน	31
4 ขั้นตอนการสอนตามแนวทฤษฎีธรรมชาติ	36
5. การพัฒนาทักษะการสื่อสาร	37
6 รูปแบบการเรียนรู้ของ David Kolb	48
7 รูปแบบการเรียนรู้ของ Bernice McCarthy	49
8 การแบ่งวัฏจักรการเรียนรู้ออกเป็น 8 ส่วน ตามบทบาทของสมองซีกซ้ายและขวา	50
9 ขั้นตอนของของวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT)	51
10 ผู้เรียนแบบที่ 1	52
11 ผู้เรียนแบบที่ 2	52
12 ผู้เรียนแบบที่ 3	53
13 ผู้เรียนแบบที่ 4	54
14 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย เจตพิสัย และทักษะพิสัย	66

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การใช้ภาษาไทยเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของคนไทยทุกคน เพราะต้องใช้ภาษาในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ติดต่อสื่อสารในการปฏิบัติงานและในการศึกษาค้นคว้าตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนตลอดชีวิต ปัจจุบันยังมีผู้ขาดความสามารถในการใช้ภาษาต่อหน้าที่ชุมชน ไม่ค่อยกล้าแสดงออกในการอภิปราย ในที่ประชุม บางคนเขียนหนังสือไทยไม่ชัดเจน บางคนพูดภาษาไทยที่เป็นภาษาทางราชการไม่คล่อง พูดออกเสียงวรรณยุกต์ไทยผิดเพี้ยนออกเสียงเป็นภาษาถิ่นของตน บางคนอ่านหนังสือไม่ออก และเขียนหนังสือผิดๆ ในการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้องอย่างแท้จริงต้องอาศัยการฝึกฝนตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจในการฝึกทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ซึ่งจะต้องใช้ประกอบกันจึงจะมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยที่ดีไว้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรภาษาไทยตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น การที่จะให้นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยที่ดีได้ ผู้สอนต้องนำวิธีสอนที่หลากหลายมาใช้สอนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้เรียนในทุกรูปแบบพร้อมทั้งสอดแทรกความรู้และคุณธรรมประกอบกับนำเนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมาจัดเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการฝึกทักษะครบทั้ง 4 ทักษะ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนอย่างมีบูรณาการในการเรียนวิชาภาษาไทย จนกระทั่งเกิดความสามารถในกลุ่มของผู้เรียนตามศักยภาพของผู้เรียน ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาชั้นนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาการใช้ภาษาไทย เพราะผู้เรียนในวันนี้จะเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ซึ่งจะต้องเป็นกำลังของชาติต่อไปในอนาคต ถ้าผู้เรียนได้รับการสั่งสมความรู้ในการใช้ภาษาไทยที่เป็นแบบแผนที่ดี และมีวัฒนธรรมในการพูด การอ่าน และการเขียนแล้วย่อมโน้มมาความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ ซึ่งบ่งบอกถึงความเป็นผู้มีวัฒนธรรมทางภาษาประจำชาติไทยให้ดำรงคงอยู่คู่กับประเทศไทยตลอดไป

ปัญหาในการใช้ภาษาไทย และหนทางในการแก้ปัญหา โดยเฉพาะวงการศึกษาในกลุ่มนักเรียน หากผู้เรียนขาดทักษะในการใช้ภาษาไทยก็อาจก่อให้เกิดความไม่รู้ ไม่สามารถฟังให้เข้าใจ ไม่กล้าพูดหรือแสดงความคิดเห็น อ่านหนังสือไม่ออก และเขียนหนังสือไม่เป็น ซึ่งปัญหาเหล่านี้มีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศไทยอย่างแน่นอน ถ้าผู้สอนไม่คิดค้นหาวิธีสอนที่ดี และเหมาะสมมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยให้แก่ผู้เรียนก็จะเป็นปัญหากระทบต่อผู้เรียน อาจทำให้ผู้เรียนไม่ได้รับความรู้ความเข้าใจในบทเรียนตรงตามมาตรฐานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สาระของกลุ่มการเรียนรู้วิชาภาษาไทย มี 5 สาระ และ 6 มาตรฐาน ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าว ผู้สอนจึงควรนำวิธีสอนที่สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะใน การอ่าน การเขียน การฟัง ดู พูด หลักการใช้ภาษา วรรณคดี วรรณกรรม อย่างตรงตามจุดประสงค์และสาระเนื้อหาต่างๆ ที่มาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้กับผู้เรียนเพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพ เพิ่มศักยภาพ ความรู้คู่กับคุณธรรมในการมีคุณลักษณะที่แสดงว่าเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข

จากสภาพปัญหาการสอนวิชาภาษาไทยในปัจจุบันที่จำนวนนักเรียนในห้องเรียนมากเกินไป ยากต่อการจัดกิจกรรม ครูขาดความรู้พิเศษ และขาดความเข้าใจในการจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน ขาดสื่อการสอน และวิธีสอนที่ใช้ในการเรียนการสอน ครูมุ่งเนื้อหาในการถ่ายทอดมากเกินไป จึงมีผลทำให้เป็นปัญหาการสอนภาษาไทย (สุจิตต์ เพียรชอบ.2539 : 11-15) ผลของการสอนที่มีต่อการเรียนรู้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ถ้าการสอนมีการวางแผนและการจัดวางระบบอย่างดีมีประสิทธิภาพก็จะทำให้การเรียนรู้ได้บรรลุเป้าหมายตามความ

ต้องการ ในการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ผู้สอนจำเป็นต้องวางแผนจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบเพื่อช่วยให้ผู้เรียน ได้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ (ชมพันธุ์ ญุณธร ณ อยุธยา. 2543 : 7) การที่ผู้เรียนมีเจตคติเชิงนิเสธต่อวิชาภาษาไทย ขาดความสนใจในการเรียนและรู้สึกท้อว่าวิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่ยาก นำเบื่อหน่ายไม่อยากเรียน จะส่งผลให้ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของผู้เรียนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้นผู้สอนควรจัดกิจกรรมโดยสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้น่าสนใจ ใช้สร้างสื่อที่มีคุณภาพดีเหมาะสมในการสอน วิธีสอนที่สร้างความสนใจในการเรียนการสอน และจัดกิจกรรมเสริมความรู้เพื่อฝึกทักษะให้เกิดการพัฒนาด้านความคิดสร้างสรรค์ ทางภาษาไทยจะส่งผลให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนมากขึ้น (อดุลย์ศักดิ์ ดวงคำน้อย. 2538 : 28-29) ✓

จากรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2540 ของสำนักทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 12-17) ได้สรุปผลการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมของประเทศ ด้านความสามารถวิชาภาษาไทยและด้านการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2540 ในระดับประเทศ จำนวน 79,574 คน ความสามารถด้านภาษาไทย ได้คะแนนเฉลี่ย 59.16 % สัมประสิทธิ์ความแปรปรวน 26.04 ผลการวัดสูงกว่าเกณฑ์ (พอใช้) 17.48 % ผลการประเมินที่ต้องปรับปรุง 13.55 % ผ่าน(พอใช้) 71.74% ผ่าน(ดี) 14.71 % ส่วนด้านการเขียนภาษาไทย ผลการวัดเฉลี่ย 54.25 % สัมประสิทธิ์ความแปรปรวน 34.33 สูงกว่าเกณฑ์ (พอใช้) 4.25 % ผลการประเมินของนักเรียนแบ่งตามเกณฑ์การประเมิน ปรับปรุง 36.44 % ผ่านพอใช้ 48.39 % ผ่านดี 15.18 % แสดงให้เห็นได้เป็น 3 ประเด็นคือ ประเด็นที่ 1 กล่าวถึงคุณภาพการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2540 มีระดับความรู้ความสามารถของนักเรียนโดยเฉลี่ย พิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของแต่ละด้าน เทียบกับเกณฑ์การประเมิน พบว่าความสามารถด้านภาษาไทย และการเขียนภาษาไทย นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์การประเมิน ผ่าน (พอใช้) โดยสูงกว่าร้อยละ 17.48 และ 4.25 ประเด็นที่ 2 ความเท่าเทียมกันของความรู้ ความสามารถของนักเรียนในแต่ละด้านที่ประเมิน พิจารณาการกระจายของคะแนนจากสัมประสิทธิ์ความแปรปรวน (Coefficient of variation, CV.) พบว่าในด้านภาษาไทยนักเรียนส่วนใหญ่มีความสามารถใกล้เคียงเกาะกลุ่มกัน แต่ความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยนักเรียนมีความสามารถแตกต่างกันมากขึ้น ประเด็นที่ 3 จำนวนร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน พบว่าความสามารถด้านการเขียนภาษาไทย นักเรียนผ่านร้อยละ 63.57 ส่วนความสามารถด้านภาษาไทย นักเรียนผ่านเกณฑ์มากที่สุดร้อยละ 86.45 สาเหตุมาจากปัญหาและอุปสรรคต่างๆ นานาประการสรุปโดยรวมแล้ว พบว่า ผู้สอนขาดทักษะการสอน ไม่ใช่วิธีการสอนที่เหมาะสมในกระบวนการเรียนการสอนไม่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้สอนใช้วิธีสอนโดยการบรรยาย เน้นสอนเนื้อหาวิชา ยึดแบบเรียนเป็นหลัก ไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออก หรือแสดงความคิดเห็น การจัดกิจกรรม ไม่สัมพันธ์กับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน

จากสภาพของปัญหาต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น ผู้สอนจึงนำกิจกรรมที่น่าสนใจมาใช้ในการสอน จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการสอนแบบ 4 MAT ซึ่งเป็นแนวการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ ดี เก่ง มีสุข แบบวัฏจักรการเรียนรู้ประยุกต์มาจากแนวความคิดเรื่อง 4 MAT และการเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ แนวการจัดกิจกรรมจะมีความยืดหยุ่นได้ ครอบคลุมวัตถุประสงค์และกลวิธีต่างๆ ตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียน ผู้สอนบูรณาการทักษะ เนื้อหาวิชาของกลุ่มประสบการณ์อื่นๆ ได้ในคราวเดียวกัน ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนการสอน ที่คำนึงถึงพัฒนาของสมองซีกซ้ายและซีกขวาไปพร้อมๆ กัน ซึ่งการจัดกิจกรรมการสอนแบบ 4 MAT นั้น เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นการกระตุ้นผู้เรียนให้พัฒนาศักยภาพของตนในการแสวงหาความรู้อย่างเต็มความสามารถ จากการศึกษาค้นคว้าแนวจัดกิจกรรมการสอนแบบ 4 MAT ของ รศ.ดร.ศักดิ์ชัย นิรัญทวี ผ.ศ. สุมานัน รุ่งเรืองธรรม ผศ.ดร.สุนีย์ เหมะประสิทธิ์

ผศ.ดร.เนตร อัสซสวัสดิ์ อาจารย์เชียร พานิช และทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของ ดร. สมณทา พรหมบุญ และคณะ แล้วจึงคิดว่าควรนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำงานวิจัยเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยและเจตคติในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอน แบบ 4 MAT กับการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยดังกล่าวไปเป็นแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT กับการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT กับการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT ก่อนและหลังการทดลอง
4. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา ก่อนและหลังการทดลอง
5. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT ก่อนและหลังการทดลอง
6. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาก่อนและหลังการทดลอง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการศึกษาค้นคว้านี้ จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษา จะเป็นแนวทางสำหรับผู้สอนนำไปพิจารณา ปรับปรุง การจัดกระบวนการเรียนการสอน ภาษาไทย ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนรรณสุดศึกษาลัย อำเภอมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่เรียนหลักการใช้ภาษาไทย (เพิ่มเติม) รหัสวิชา ท 30230 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จากจำนวนนักเรียน 12 ห้องเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนรรณสุดศึกษาลัย อำเภอมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่เรียนวิชาหลักการใช้ภาษาไทย(เพิ่มเติม) รหัส ท 30230 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 40 คน จำนวน 80 คน ได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยจับสลากเป็นกลุ่มเพื่อใช้ในการทดลอง 1 ห้องเรียน และกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน

กลุ่มทดลอง ได้รับการสอนโดยการจัดกิจกรรมการสอนแบบ 4 MAT
 กลุ่มควบคุม ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา

ระยะเวลาในการทดลอง

ระยะเวลาในการทดลอง ผู้วิจัยใช้เวลาในการทดลองกลุ่มละ 20 คาบ ๆ ละ 55 นาที เป็นเวลา 7 สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 14 สัปดาห์

เนื้อหาที่ใช้ในการสอน

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยจัดเนื้อหาตามหลักสูตรสถานศึกษาที่ยึดคู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พุทธศักราช 2544 กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2546) สาระหลักการใช้ภาษาไทย วิชาหลักการใช้ภาษาไทย ท 30230 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และเอกสารประกอบการสอน ใบความรู้ แบบฝึกทักษะ แบบทดสอบ แลกบันทึกรูปภาพและเสียง สื่อต่างๆ ที่ใช้เสริมในการฝึกทักษะการใช้ภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้าง คิด และค้นคว้าขึ้นเพื่อใช้ประกอบการสอน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ การสอน 2 วิธี
 - 1.1 การสอนโดยใช้กิจกรรมการสอนแบบ 4 MAT
 - 1.2 การสอนโดยใช้กิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา
2. ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 2.1 ความสามารถในการใช้ภาษาไทย
 - 2.2 เจตคติในการเรียนวิชาภาษาไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กิจกรรม

หมายถึง การที่ผู้เรียนปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อการเรียนรู้ และเป็นการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน โดยมีความเชื่อว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถ ในการเรียนรู้ในกิจกรรม ซึ่งกิจกรรมมีความหลากหลายตามความเหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. การจัดกิจกรรมการสอนแบบ 4 MAT

หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนการสอน ที่นำรูปแบบการเรียนรู้ (Learning Styles) โดยการใช้คำถามนำทางแก่ผู้เรียน 4 แบบ ได้แก่ 1. แบบทำไม = Why 2. แบบอะไร = What 3. แบบอย่างไร = How 4. แบบถ้า = If กับเทคนิคพัฒนาของสมองซีกซ้ายและซีกขวา มาจัดเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ผู้สอนแบ่งกลุ่มผู้เรียนกลุ่มละ 4 คน โดยการจับสลากกลุ่มแล้วเลือกประธาน เลขานุการ และตัวแทนนำเสนอรายงาน

2.2 ชั้นกิจกรรมการเรียนการสอน

ทำไม = Why

- ผู้สอนเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์เดิมโดยใช้สื่อ เช่น VDO , VCD สไลด์ ประกอบเสียงเพื่อพัฒนาสมองซีกขวา แล้วตั้งคำถามถึงความสำคัญของสถานการณ์เพื่อสร้างความสนใจของผู้เรียน
- ผู้สอน และผู้เรียนร่วมกันอภิปราย วิเคราะห์ปัญหา ค้นหาเหตุผลที่ทำให้เกิดปัญหา ร่วมกันกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมองซีกซ้าย

อะไร = What

- ผู้สอนแจกฝังความคิดให้ผู้เรียนสรุปสาเหตุและผลกระทบจากปัญหาเพื่อพัฒนาสมองซีกขวา
- ให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมจากเอกสารประกอบความรู้ที่ผู้สอนแจกให้เพื่อหาแนวทางในการนำเสนอข้อมูล เป็นการพัฒนาสมองซีกซ้าย

อย่างไร = How

- ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์กรณีตัวอย่างที่ผู้สอนแจกให้เพื่อระบุปัญหา สาเหตุของปัญหา และวิธีการแก้ปัญหา ตลอดจนผลลัพธ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น เพื่อพัฒนาสมองซีกซ้าย
- ผู้เรียนแต่ละกลุ่มวางแผนและลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อเสนอผลงานเป็นการพัฒนาสมองซีกขวา

ถ้า = If

- ผู้เรียนแต่ละกลุ่มระดมพลังสมองในการเสนอโครงการ การแก้ปัญหาหรือคิดโครงการอนุรักษ์เพื่อพัฒนาสมองซีกซ้าย
- ผู้เรียนสรุปความคิดที่ได้ลงแผ่นโปสเตอร์และแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อพัฒนาสมองซีกขวา

2.3 ขั้นสรุป ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อให้เป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และความคิดรวบยอด

2.4 ขั้นประเมินผล

- จากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน
- จากการสังเกตแสดงความคิดเห็นอภิปราย
- จากการตรวจผลงานแบบบันทึกคำถามคำตอบในเอกสารต่างๆ
- จากการสังเกตการทำกิจกรรมกลุ่ม ปฏิบัติงานร่วมกับกลุ่ม
- จากการตรวจผลงานที่ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมที่เป็นผลงานของผู้เรียน

3. การจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา

หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา ที่ใช้กลวิธีการจัดการเรียนการสอนตามกรมวิชาการ และการจัดการเรียนการสอนสาระภาษาไทย พุทธศักราช 2544 หนังสือคู่มือการจัดกลุ่มสาระภาษาไทย พุทธศักราช 2544 มีลำดับการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

3.1 มาตรฐานและสาระการเรียนรู้ เป็นการนำมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 มาวิเคราะห์จัดทำสาระการเรียนรู้เป็นกลุ่มเนื้อหา และนำคำสำคัญ ข้อความที่บ่งชี้ ความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม

จริยธรรม ค่านิยม มีเขียนขยายความ เป็นสาระการเรียนรู้ที่ชัดเจน และทำเป็นคำอธิบายรายวิชา โดยเขียนแสดงหัวข้อที่จะสอน รายละเอียดของหัวข้อแต่ละหัวข้อ โดยบอกความยากง่าย และความเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้

3.2 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เป็นการนำคำกริยาสำคัญ ความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จากมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น มาเขียนเป็นผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และตรวจสอบ ความสอดคล้อง ความสัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้

3.3 กระบวนการเรียนรู้ เป็นการกำหนดภาระงาน การปฏิบัติงาน ชิ้นงาน หลักฐานการเรียนรู้ ตามมาตรฐานและสาระที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผน

3.4 สื่อการเรียนรู้ เป็นการพัฒนาและจัดสร้างสื่อการเรียนรู้ตามความเหมาะสม และความ เป็นไปได้ในแต่ละสาระ ให้มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และเพิ่มประสบการณ์ให้ผู้เรียน ได้แก่ แยกบันทึกภาพ และเสียง สารคดี ใบความรู้ แบบฝึกทักษะ แบบทดสอบ

3.5 แหล่งเรียนรู้ เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าส่งเสริมประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ แสวงหาความรู้ เรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัย อย่างกว้างขวางต่อเนื่อง และเกิดเป็นกระบวนการ ได้แก่ ห้องสมุด หนังสือเรียน วิทยากร แยกบันทึกภาพและเสียง

3.6 การประเมินผลการเรียนรู้ เป็นการประเมินการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน เพื่อพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการเรียนรู้ ได้แก่ การสังเกต การตรวจผลงาน ชิ้นงาน การทดสอบความรู้ การตรวจสอบการปฏิบัติ และการแสดงออก

4. ความสามารถในการใช้ภาษาไทย

หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของนักเรียนที่เกิดจากประสบการณ์เรียนรู้ ในสาระ และมาตรฐาน การอ่าน การเขียน การฟัง ดู พูด หลักการใช้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อสื่อความได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมตามเหตุการณ์ต่างๆ และทำการประเมินผลได้ตามเกณฑ์การประเมินความรู้และพฤติกรรม มีคุณลักษณะดี เก่ง และมีความสุข ในการประเมินผลนั้นดูจากการสังเกต พฤติกรรม แบบสอบถาม ตรวจ ผลงาน แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ดังนี้

4.1 ความสามารถในการฟัง หมายถึง มีความรู้ความสามารถในการจับใจความสำคัญ สรุปความ วิเคราะห์ความ จากบทความที่ฟังจากสื่อต่างๆ หรือนบุคคลทั้งข้อความที่เป็นบทร้อยแก้วและบท ร้อยกรอง

4.2 ความสามารถในการพูด หมายถึง มีความรู้ความสามารถในการพูดลำดับ บรรยายเรื่อง บรรยายความ อธิบายความ ตอบคำถาม ใช้ถ้อยคำในการพูดสงสาร และรับสารได้เหมาะสมกับโอกาส สถานที่ มีมารยาทที่ดี พูดอย่างรู้กาลเทศะ รู้ทันสถานการณ์ และมีความรอบรู้ในเรื่องที่พูด

4.3 ความสามารถในการอ่าน หมายถึง มีความรู้ความสามารถในการอ่านเก็บใจความสำคัญ จากวรรณกรรมและวรรณคดีที่มีสาระความรู้ สรุปความ ดีความ วิเคราะห์ความ ทั้งการรับสารและการส่งสารด้วยการอ่านได้เป็นอย่างดี

4.4 ความสามารถในการเขียน หมายถึง มีความรู้ความสามารถในการเขียนเรื่องราวได้ ใจความที่เป็น จดหมาย ย่อความ บันทึกรายงาน บทความร้อยแก้วและร้อยกรอง ที่ผู้สอนจัดให้ตามความเหมาะสม

แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย ท 30230 ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยการปฏิบัติตามข้อกำหนดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 3 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) พุทธศักราช 2544 ปฏิบัติตามหลักการจัดการเรียนรู้อารยะ 5 สาระ 6 มาตรฐาน คือ 1. สาระการอ่าน 2. สาระการเขียน 3. สาระการฟัง ดู พูด 4. สาระหลักการใช้ภาษาไทย (มี 2 มาตรฐาน) 5. วรรณกรรมและวรรณคดี การจัดการเรียนการสอนในสาระการเรียนรู้ทั้ง 5 สาระ 6 มาตรฐานดังกล่าว เพื่อบ่มบ่มให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และตรงตามแผนการสอนที่ผู้วิจัยจัดทำ ประกอบการสอนจัดการเรียนรู้อารยะกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และศึกษาจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรแกนกลางที่มีลักษณะเป็นกรอบและแนวทางในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสาระมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ของหลักสูตรสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

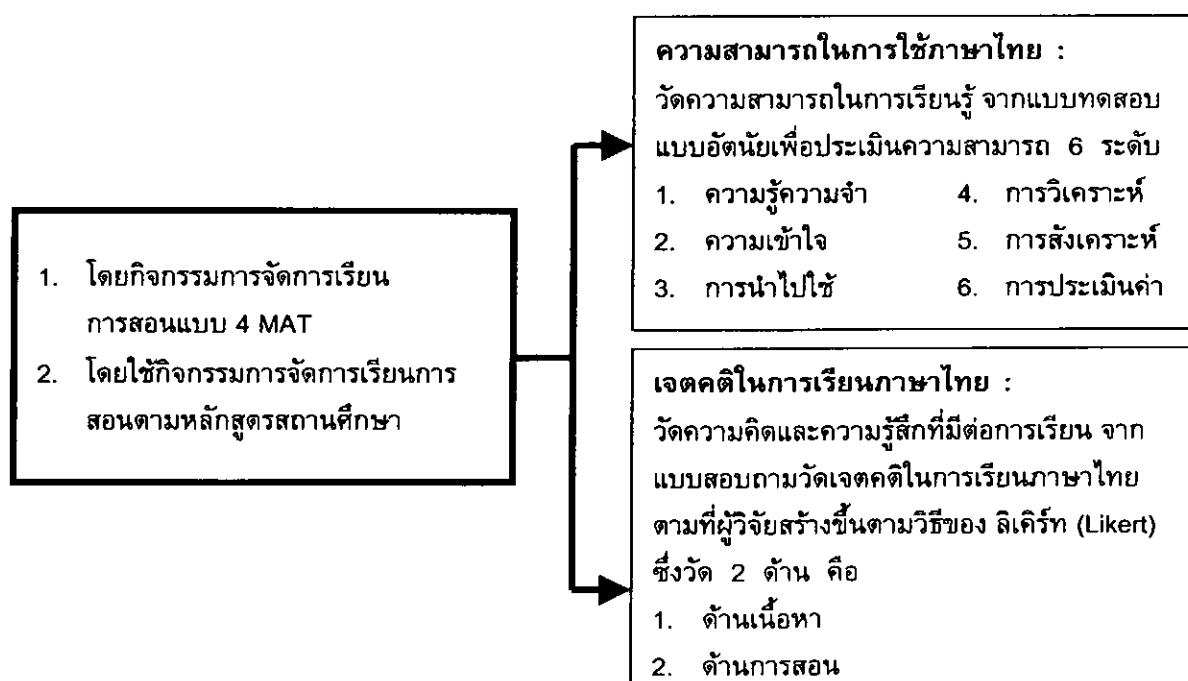
5. เจตคติในการเรียนภาษาไทย

หมายถึง ความรู้สึกและความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนวิชาหลักการใช้ภาษาไทย ท 30230 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT กับการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา ในด้านเนื้อหา และด้านการเรียนการสอน ซึ่งวัดได้จากแบบวัดเจตคติในการเรียนภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของ ลิเคิร์ท (Likert)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยและเจตคติในการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอน โดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT กับการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา

สำหรับกรอบแนวคิดในการวิจัย สามารถสรุปได้ดังแสดงในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดของผู้วิจัย

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการสอนแบบ 4 MAT กับกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษามีความแตกต่างกัน
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการสอนแบบ 4 MAT กับกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษามีความแตกต่างกัน
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการสอนแบบ 4 MAT ก่อนและหลังการทดลองมีความแตกต่างกัน
4. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา ก่อนและหลังการทดลองมีความแตกต่างกัน
5. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการสอนแบบ 4 MAT ก่อนและหลังการทดลองมีความแตกต่างกัน
6. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติของนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้กิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา ก่อนและหลังการทดลองมีความแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรสถานศึกษา
 - 1.1 ความสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 - 1.2 สาระของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 - 1.3 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 - 1.4 แนวทางการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 - 1.5 การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ภาษาไทย
 - 1.6 การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ภาษาไทย และแหล่งการเรียนรู้
 - 1.7 ทฤษฎีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร
 - 1.8 ทฤษฎีสับสนุนการจัดการเรียนการสอน
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมแบบ 4 MAT
 - 2.1 ความหมายและความเป็นมาของการจัดกิจกรรมแบบ 4 MAT
 - 2.2 แนวความคิดทฤษฎีการสอนที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมแบบ 4 MAT
 - 2.3 รูปแบบและขั้นตอนการจัดกิจกรรมการสอนแบบ 4 MAT
 - 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการสอนแบบ 4 MAT
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้ภาษาไทย
 - 3.1 ความหมายของการใช้ภาษาไทย
 - 3.2 ความหมายของความสามารถในการใช้ภาษาไทย
 - 3.3 กลวิธีการสอนที่ส่งผลให้เกิดความสามารถในการใช้ภาษาไทย
 - 3.4 การวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย
 - 3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้ภาษาไทย
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติในการเรียนภาษาไทย
 - 4.1 ความหมายของเจตคติในการเรียนภาษาไทย
 - 4.2 ทฤษฎี แนวคิด และการเกิดเจตคติในการเรียนภาษาไทย
 - 4.3 องค์ประกอบของเจตคติในการเรียนภาษาไทย
 - 4.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติในการเรียนภาษาไทย

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (หลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544) คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เป็นหนังสือที่กล่าวถึงข้อมูลในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ไว้ 6 บท ทางกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีคำสั่งให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในโรงเรียน นาร่องและโรงเรียนเครือข่าย การใช้หลักสูตรตั้งแต่ปีการศึกษา 2545 ในชั้น ป.1 ป.4 ม.1 ม.4 ซึ่งจะใช้ครบทุกชั้นในปีการศึกษา 2547 และจะใช้ในโรงเรียนทั่วประเทศที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2546 ในลักษณะเดียวกับโรงเรียนนาร่อง คือ ในชั้น ป.1 ป.4 ม.1 และ ม.4 จนครบทุกชั้น ในปีการศึกษา 2548 เนื่องจาก

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรแกนกลาง ที่มีลักษณะเป็นกรอบและแนวทางในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตร โดยได้กำหนดสาระ และมาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นทั้ง 8 สาระการเรียนรู้ สำหรับให้สถานศึกษาได้จัดทำสาระของหลักสูตร และจัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับแนวทางของหลักสูตร ดังนั้น เพื่อให้สถานศึกษาสามารถออกแบบการเรียนการสอน และจัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องตามกรอบหลักสูตรและพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ กระทรวงศึกษาธิการโดยกรมวิชาการจึงจัดทำคู่มือการจัดการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม สำหรับใช้เป็นแนวในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนให้บรรลุเจตนารมณ์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษา และพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ กรมวิชาการรับความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขา ผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์มหาวิทยาลัย ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนนักวิชาการของกรมวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจนกระทั่งคู่มือการจัดการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม (คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กรมวิชาการ. 2544 : 1-160)

1.1 ความสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ความสำคัญของภาษาไทยธรรมชาติของภาษาไทย วิสัยทัศน์ คุณภาพของผู้เรียน

การสอนภาษาไทยในปัจจุบันเปลี่ยนแนวคิดไปจากเดิม คือการสอนแบบเดิมเน้นการอ่านออกเขียนได้แต่เพียงอย่างเดียว แต่ในปัจจุบันเน้นการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ และใช้ภาษาในการแก้ปัญหาในการดำรงชีวิตและปัญหาของสังคม เน้นการสอนภาษาไทยในฐานะเครื่องมือของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สามารถนำความรู้มาพัฒนาตนเอง สอนภาษาเพื่อพัฒนาความคิดให้ผู้เรียน ผู้เรียนที่มีความคิดจะมีประสบการณ์ ประมวลค่ามากพอที่จะสร้างความคิดได้ลึกซึ้งและคิดได้อย่างชาญฉลาดรอบคอบ การสอนภาษาไทยจะต้องเน้นการรักษาภาษาไทย ในฐานะเป็นวัฒนธรรม และถ่ายทอดวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ในรูปของหลักภาษา ซึ่งเป็นกฎเกณฑ์การใช้ภาษา วรรณคดี และวรรณกรรม ผู้เรียนจะต้องมีทักษะการใช้ภาษาได้ถูกต้องสละสลวยตามหลักภาษา อ่านวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาเรื่องราวของชีวิตที่จะทำให้ชีวิตทัศน์และโลกทัศน์ของผู้อ่านกว้างขวางขึ้น เข้าใจสังคมและวัฒนธรรมทั้งในอดีตปัจจุบัน และสังคมในอนาคต รวมถึงการศึกษาภูมิปัญญาทางภาษาในห้องถิ่นต่างๆ

การจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้นำแนวคิดการสอนภาษาไทยในปัจจุบันที่เน้นไว้หลายประการดังกล่าวมาเป็นแนวในการพัฒนาหลักสูตร โดยจัดทำเป็นสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มภาษาไทยและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษาจัดหลักสูตรและจัดการเรียนให้สอดคล้องตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนรู้สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น และมีอิสระในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางที่หลักสูตรกำหนด สถานศึกษาสามารถยืดหยุ่นในการบริหารหลักสูตร และจัดการศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนสามารถมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนของตนได้มากขึ้น สถานศึกษาจะต้องพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนที่มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เป็นบุคคลที่มีความรู้ดี มีทักษะกระบวนการคิด มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี สามารถแสวงหาความรู้และพึ่งตนเอง ทำงานร่วมกับคนอื่นอย่างสร้างสรรค์และพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อความสงบสุขของตนเองและสังคม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะเน้นการพัฒนาจิตใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตและดำเนินชีวิตที่ดีงาม มีความคิด การปฏิบัติ และการตัดสินใจด้วยตนเองอย่างถูกต้อง

การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาจะยึดผู้เรียนเป็นสำคัญไม่ได้ยึด เนื้อหาเป็นหลัก หลักสูตรจึงมีลักษณะเป็นหลักสูตรสมรรถฐาน (Competency – Based Curriculum) โดยเน้นทักษะและความสามารถของผู้เรียนมากกว่าการเน้นเนื้อหา มีมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นเป็นตัวกำหนด มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยจะมีสาระการเรียนรู้ 5 สาระ คือ สาระการอ่าน สาระการเขียน สาระการฟัง การดู และการพูด สาระหลักการใช้ภาษา และสาระวรรณคดีและวรรณกรรม โดยเน้นด้านความรู้ ด้านทักษะและกระบวนการ ด้านจริยธรรมและค่านิยม การจัดหลักสูตรภาษาไทยจะต้องนำมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นพัฒนาเป็นหลักสูตรของสถานศึกษาตามสาระการเรียนรู้ทั้ง 5 สาระ การจัดหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สถานศึกษาจะต้องออกเป็นหน่วยการเรียนรู้ของแต่ละช่วงชั้น ตามตารางสัดส่วนของเวลาเรียนที่กำหนดไว้ในหลักสูตรเป็น 4 ช่วงชั้น คือ ช่วงชั้น ป.1-3, ป. 4-6, ม. 1-3, และ ม. 4-6 หน่วยการเรียนรู้ในช่วงชั้น ป. 1-3 ป.4-6 และ ม.1-3 จัดเป็นรายปีสามารถยืดหยุ่นเวลาเรียนของแต่ละปีได้ และเมื่อรวมเวลาเรียนทั้ง 3 ปี แล้วจะเป็นไปตามโครงสร้างของหลักสูตร ส่วนการจัดหลักสูตรในช่วงชั้น ม. 4-6 จัดเป็นรายภาค กำหนดหน่วยการเรียนรู้เป็นหน่วยกิจ โดย 1 หน่วยกิจ ใช้เวลาเรียน 40 ชั่วโมง ต่อ 1 ภาคเรียน จะกำหนดหน่วยการเรียนรู้แต่ละภาคเรียนที่หน่วยการเรียนรู้ก็ได้ แต่ต้องครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้ และระยะเวลาที่กำหนด เมื่อเรียนครบ 3 ปีแล้ว จะต้องเป็นไปตามโครงสร้างของหลักสูตร

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้จะต้องยึดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นหลักเมื่อผู้เรียนเรียนครบทุกช่วงชั้น จะครบมาตรฐานการเรียนรู้และครบมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ซึ่งเป็นสมรรถฐานในการพัฒนาผู้เรียน การออกแบบการสอนในหน่วยการเรียนรู้จะยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนปฏิบัติในสถานการณ์จริง สามารถปฏิบัติงานต่างๆ ตามกิจกรรมที่กำหนดในหน่วยการเรียนรู้และใช้สื่อต่างๆ ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ให้ผู้เรียนคิดสร้างโครงการเรียน ทั้งเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล เพื่อผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าให้ลึกซึ้งและทำงานเป็นกลุ่มหรือรายบุคคลตามความสนใจ เพื่อสร้างคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมจากการฝึกปฏิบัติ

สถานศึกษาควรจัดบรรยากาศการเรียนการสอนให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ครูควรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนจากการบอก การเล่า การอธิบาย มาเป็นผู้จัดการการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน วางแผนและออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองตามที่วางแผนการเรียนรู้ไว้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้

๙ ความสำคัญของภาษาไทย ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรม เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ เป็นสื่อที่แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี ชีวทัศน์ โลกทัศน์ และสุนทรียภาพ โดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดีและวรรณกรรมอันล้ำค่า ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้ เพื่ออนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป ภาษาไทย มีวิวัฒนาการต่อเนื่องมานับเป็นพันปี และมีส่วนสำคัญในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าของชาติ พ่อขุนรามคำแหงทรงประดิษฐ์อักษรไทย (ลายสือไทย) เมื่อปี พ.ศ.1826 และอักษรไทยได้เปลี่ยนแปลงมาโดยลำดับ ตกทอดมาเป็นอักษรไทยในปัจจุบัน ทำให้คนไทยมีอักษรของชาติไทยใช้ในการติดต่อ การบันทึกเรื่องราวการเรียนรู้ การดำเนินชีวิตในสังคมฯ ภาษาไทยจึงมีความสำคัญ จำเป็นที่คนไทยทุกคนจะต้องศึกษาและฝึกฝนจนเกิดทักษะเพื่อใช้ติดต่อระหว่างคนไทยหรือชนชาติอื่นที่รู้ภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยังมีความสำคัญบางประการของภาษาไทยคือ

1. เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร
2. เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้
3. เป็นเครื่องมือเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน

4. เป็นเครื่องมือสร้างเอกภาพของคนในชาติ

5. เป็นเครื่องมือช่วยจรรโลงใจ

ธรรมชาติของภาษาไทย ภาษาไทยเป็นภาษาในตระกูลคำโดดและเป็นภาษาเรียงคำ มีวิวัฒนาการมานานกว่า 700 ปี คนไทยใช้ภาษาเป็นเครื่องมือการดำรงชีวิตและการสื่อสารทั้งการพูด การอ่าน การฟัง และการเขียน ก่อให้เกิดความคิดเชิงสร้างสรรค์และแสดงให้เห็นบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยของคนไทยที่ต่างจากชนชาติอื่นจนได้รับคำยกย่องว่า “สยามเมืองยิ้ม” เพราะภาษาช่วยกล่อมเกลาคอของคนไทยให้แสดงความเป็นมิตรไมตรีต่อกันอันเป็นที่ภาคภูมิใจของคนทั้งชาติ ภาษาไทยเป็นเครื่องมือการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและตรงตามจุดมุ่งหมายในการแสดงความคิด ความรู้สึก และความต้องการ คำในภาษาไทยย่อมประกอบด้วยเสียงพยัญชนะ เสียงสระ และเสียงวรรณยุกต์ และประกอบด้วยความหมายของคำ ถ้าคำมีเสียงวรรณยุกต์ต่างกัน ความหมายของคำก็เปลี่ยนแปลงไป เช่น ปา ป่า ป้า ทำให้ภาษาไทยมีคำใช้มากขึ้นจากการออกเสียงวรรณยุกต์ที่ต่างกัน ภาษาจึงมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและสภาพวัฒนธรรมของกลุ่มคน และสภาพของสังคมและเศรษฐกิจ คนที่ได้รับการศึกษาสูงจะใช้ภาษาที่สูงกว่าคนในแหล่งที่มีระดับชีวิตที่ต่ำ การใช้ภาษาเป็นทักษะที่ผู้ใช้ภาษาต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญไม่ว่าจะเป็นการอ่าน การเขียน การฟัง และการดูสื่อต่างๆ ต้องใช้ภาษาให้ถูกต้องตามเกณฑ์ของภาษาในการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพและใช้คล่องแคล่ว ใช้ภาษาในการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณมีเหตุผล และใช้ภาษาอย่างมีคุณธรรมและอย่างมีมารยาท ภาษาไทยมีคุณสมบัติสำคัญ 3 ประการ คือ 1. ใช้คำพูดประกอบด้วยเสียงและความหมาย มีการใช้ถ้อยคำที่เป็นระบบมีระเบียบแบบแผนที่เป็นกฎเกณฑ์ทางภาษา 2. ภาษามีพลังทำให้ผู้อ่าน ผู้ฟังเกิดอารมณ์แห่งความชื่นชม หรือความเศร้าใจเพราะถ้อยคำที่ใช้ทำให้ผู้รับสารมีอารมณ์ไปตามถ้อยคำที่ใช้ นอกจากนั้นยังสามารถนำคำมาประกอบเป็นถ้อยคำและประโยคสื่อความคิดได้มากมาย 3. ภาษาเป็นการใช้สัญลักษณ์หรือสมมติร่วมกันในความหมาย และยอมรับความหมายนั้นๆ ร่วมกัน ภาษาไทยยังมีคุณสมบัติอื่น ๆ ที่เหมือนกับภาษาอื่นๆ ในโลก คือ ไม่จำกัดเพศของผู้ส่งสาร ไม่ว่าจะเพศหญิง เพศชาย คนแก่หรือเด็ก ย่อมใช้ภาษาในการส่งสารและรับสารได้ และใช้ภาษาพูดทั้งอดีต ปัจจุบัน และอนาคต สื่อสารกันได้รับรู้เรื่องราวไม่จำกัดกาล เวลา ดังนั้นภาษาจึงมีคุณสมบัติเป็นเครื่องมือถ่ายทอดวัฒนธรรมและวิทยาการต่างๆ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและเกิดการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ขึ้นมา

วิสัยทัศน์การเรียนการสอนภาษาไทย ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสื่อสารของคนในชาติ ใช้ทำความเข้าใจกันและใช้ภาษาประกอบกิจการงานทั้งส่วนตัว ครอบครัว และกิจกรรมในสังคมและประเทศชาติ ภาษาไทยยังเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ การบันทึกเรื่องราวจากอดีตจนถึงปัจจุบัน และยังเป็นวัฒนธรรมของชาติ ดังนั้น การเรียนการสอนภาษาไทย จึงต้องสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร และสอนภาษาไทยให้คนรักการอ่าน การเขียน ที่จะแสวงหาความรู้และประสบการณ์ บันทึกความรู้ และข้อมูลข่าวสาร ใช้ภาษาไทยได้ถูกต้องในฐานะเป็นวัฒนธรรมทางภาษาให้ผู้เรียนเกิดความชื่นชมซาบซึ้ง และภูมิใจในภาษาไทย เห็นคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมตลอดจนภูมิปัญญาทางภาษาของบรรพบุรุษที่ได้สร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งเป็นการสร้างเสริมความงดงามในชีวิต ภาษาเป็นสื่อความคิด ผู้เรียนที่มีภาษาใช้กว้างขวางมีการประมวลค่าในการใช้พูด ฟัง อ่าน เขียนมาก ผู้เรียนจะคิดได้กว้างขวางลึกซึ้ง และสร้างเสริมความชาญฉลาด สามารถคิดสร้างสรรค์ คิดวิพากษ์วิจารณ์ ตัดสินใจแก้ปัญหาและวินิจฉัยอย่างมีเหตุผล ดังนั้นการสอนภาษาไทยจำเป็นต้องเสริมสร้างให้ผู้เรียนขยายประมวลค่าทั้งการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียนให้มาก เพื่อให้ผู้เรียนใช้ภาษาในการคิดสร้างสรรค์ คิดวิพากษ์วิจารณ์ ตัดสินใจแก้ปัญหา วินิจฉัยเรื่องราวและส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ภาษาอย่างมีเหตุผล ใช้ภาษาในเชิงสร้างสรรค์และใช้ภาษาอย่างสละสลวยซึ่งจะช่วยสร้างเสริมบุคลิกภาพของผู้ใช้ภาษาให้เกิดความน่าเชื่อถือ ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การอ่านและการฟังเป็นทักษะของการรับรู้เรื่องราว ความรู้และประสบการณ์ การพูดและการเขียนเป็นทักษะของการแสดงออกด้วยการแสดง

คิดความเห็น ความรู้และประสบการณ์ ส่วนการดูเป็นการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ ทั้งโทรทัศน์ ภาพยนตร์ ละคร คอมพิวเตอร์ ตลอดจนการ์ตูน และสามารถแสดงทรรศนะข้อมูลข่าวสารด้วยการพูดและการเขียน การดูจึงเป็นการเรียนรู้และการแสดงทรรศนะของตน และการดูนับวันจะมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิต ผู้เรียนจะต้องประเมินสิ่งที่ดูและใช้การดูเป็นประโยชน์ ในการแสวงหาความรู้ การเรียนภาษาไทยจึงต้องเรียนเพื่อการสื่อสาร ให้ผู้เรียนสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเลือกใช้คำเรียบเรียงความคิด ความรู้ให้ชัดเจน ใช้ภาษาได้ถูกต้องตามหลักภาษา ใช้ถ้อยคำตรงตามความหมาย ถูกต้องตามฐานะของบุคคล และสถานการณ์อย่างมีประสิทธิภาพ ภาษาไทยมีส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระ ได้แก่ กฎเกณฑ์ทางภาษา หรือหลักการ ใช้ภาษา ผู้ใช้ภาษาจะต้องเรียนรู้หลักภาษาไทยและใช้ได้ถูกต้อง ส่วนวรรณคดีและวรรณกรรม ตลอดจนบท ร้องเล่น เพลงกล่อมเด็ก ปริศนาคำทาย เพลงพื้นบ้านวรรณกรรมพื้นบ้านที่เป็นคติชน หรือภูมิปัญญาทางภาษา ที่ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี ได้เรียนรู้เรื่องราวของสังคมในอดีต ความงดงาม ทางภาษาในบทประพันธ์ ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ผู้เรียนศึกษาวรรณคดีและวรรณกรรมแล้วสามารถท่องจำ บทร้อยกรองที่ไพเราะจะทำให้เป็นพื้นฐานของการแต่งบทร้อยกรองที่ไพเราะด้วย ปัจจุบันความก้าวหน้า ทางเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ นักเรียนอาจใช้ Word Processing เขียนโครงงาน เขียนข้อมูลข่าวสาร ใส่แผ่นดิสก์ แทนการส่งด้วยกระดาษ และการใช้อินเตอร์เน็ตในการค้นหาข้อมูลข่าวสารต่างๆ ผู้สอนต้องเรียนรู้การใช้ E-Mail และถ่ายทอดให้แก่ผู้เรียนเพื่อประโยชน์ในการถามปัญหาการเรียนกับครู การนำคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) มาพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทย

คุณภาพของผู้เรียนภาษาไทย เมื่อจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วควรมีคุณภาพดังต่อไปนี้

1. สามารถใช้ภาษาสื่อสาร
2. สามารถอ่าน เขียน ฟัง ดู และพูด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผลและคิดเป็นระบบ
4. มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน การแสวงหาความรู้ และใช้ภาษาในการพัฒนาคน และสร้าง-

สรวงงานอาชีพ

5. ตระหนักในวัฒนธรรมการใช้ภาษาและความเป็นไทย ภูมิใจและชื่นชมวรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งเป็นภูมิปัญญาของคนไทย

6. สามารถนำทักษะทางภาษามาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องตามสถานการณ์และบุคคล

7. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และสร้างความสามัคคีในความเป็นชาติไทย

8. มีคุณธรรม จริยธรรม วิสัยทัศน์ โลกทัศน์ที่กว้างไกลและลึกซึ้ง

คุณภาพของผู้เรียนภาษาไทย เมื่อจบแต่ละช่วงชั้น ผู้เรียนต้องมีความรู้ความสามารถ ดังต่อไปนี้

ช่วงชั้นที่ 3 มัธยมศึกษาปีที่ 1-3

1. อ่านอย่างมีประสิทธิภาพและอ่านได้เร็วยิ่งขึ้น

2. เข้าใจวงคำศัพท์ที่กว้างขึ้น สำนวนและโวหารที่ลึกซึ้ง แสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์ ประเมินค่าเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล

3. เลือกอ่านหนังสือและสื่อสารสนเทศ

4. เขียนเรียงความ ย่อความ และจดหมาย เขียนอธิบาย ชี้แจง รายงาน เขียนแสดงความคิดเห็น แสดงการโต้แย้ง และเขียนเชิงสร้างสรรค์

5. สรุปความ จับประเด็นสำคัญ วิเคราะห์ วินิจฉัยข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และจุดประสงค์ของเรื่องที่ฟังและดู

6. รู้จักเลือกใช้ภาษาเรียบเรียงข้อความได้อย่างประณีต จัดลำดับความคิด ขั้นตอนในการนำเสนอตามรูปแบบของงานเขียนประเภทต่าง ๆ

7. พุดนำเสนอความรู้ ความคิด การวิเคราะห์ และการประเมินเรื่องราวต่าง ๆ พุดเชิญชวน อวยพร และพุดในโอกาสต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

8. เข้าใจธรรมชาติของภาษาและการนำภาษาต่างประเทศมาใช้ในภาษาไทย

9. ใช้ภาษาแสดงความคิดเห็น สร้างความเข้าใจ โน้มน้าวใจ ปฏิเสธ เจรจาต่อรองด้วยภาษา และกิริยาท่าทางที่สุภาพ

10. ใช้ทักษะทางภาษาในการแสวงหาความรู้ การทำงาน และใช้อย่างสร้างสรรค์เป็นประโยชน์

11. ใช้หลักการพินิจคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรม พิจารณาวรรณคดีและวรรณกรรม ให้เห็นคุณค่าและนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิต

12. แต่งภาพย์ กลอน และโคลง

13. ท่องจำบทร้อยกรองที่ไพเราะและนำไปใช้กล่าวอ้างในการพุดและการเขียน

14. ร้องเล่นหรือถ่ายทอดเพลงพื้นบ้านและบทกล่อมเด็กในห้องถิ่น

15. มีมารยาทในการอ่าน การเขียน การฟัง การดู การพุด และมีนิสัยรักการอ่าน การเขียน

1.2 สารของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ลักษณะของหลักสูตร สารและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย (คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กรมวิชาการ .2544 : 16 - 28) ลักษณะของหลักสูตร ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดเป็นกรอบและทิศทางการพัฒนาหลักสูตรภาษาไทยของสถานศึกษา เช่นเดียวกับ กลุ่มวิชาอื่น ๆ สถานศึกษาจะนำไปพัฒนาเป็นหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และเป็นแนวทางจัดการเรียนการสอน ให้เป็นแนวเดียวกันทั้งประเทศตามมาตรฐานการเรียนรู้ ลักษณะสำคัญของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีดังนี้

1. กำหนดสาระที่เป็นองค์ความรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย..(Strand) ซึ่งเป็นแก่นความรู้ทางภาษาที่ผู้สอนต้องนำไปขยายรายละเอียดและจัดให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสภาพแวดล้อมในห้องถิ่น ประกอบด้วย การอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพุด หลักการใช้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรม

2. กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ประกอบด้วยมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มวิชาและมาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้นของแต่ละสาระ เพื่อระบุสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องเรียนและสมรรถฐานที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้อันเป็นคุณภาพของผู้เรียนที่ผู้สอนจะยึดเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้

3. กำหนดหลักสูตรเป็นช่วงชั้น ทั้งมาตรฐานการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น โดยแบ่งเป็น 4 ช่วงชั้น คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 และชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 - 6 มีการพัฒนาทักษะทางภาษาอย่างต่อเนื่อง ผู้สอนศึกษาหลักสูตรทุกช่วงชั้นมิใช่เฉพาะช่วงชั้นที่จะสอน เท่านั้นเพื่อเห็นภาพการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

4. กำหนดเวลาเรียนตามความเหมาะสมในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 กำหนดเวลาเรียนเป็นรายปี ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 กำหนดเวลาเรียนเป็นรายภาค และเป็นหน่วยกิต

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย หลักสูตรมาตรฐาน (Standard - Based Curriculum) และมีลักษณะเป็นหลักสูตรสมรรถฐาน (Competency-Based Curriculum) กล่าวคือ หลักสูตรจะมีสาระการเรียนรู้ (Strand) เป็นกลุ่มเนื้อหาและทักษะที่จะต้องสอนแต่ละสาระการเรียนรู้จะมีมาตรฐานการเรียนรู้ (Standard) เป็นตัวกำหนดคุณภาพของการจัดการศึกษา แต่ละมาตรฐานการเรียนรู้จะมีมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น (Benchmark) เป็นสมรรถฐานที่ผู้เรียนเรียนจบการศึกษาแต่ละช่วงชั้น จะต้องมีความรู้ความสามารถในการเรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น มาตรฐานการเรียนรู้จึงเป็นข้อกำหนดคุณลักษณะและความสามารถของผู้เรียนที่ครูจะจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและความสามารถ ดังกล่าว ส่วนมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นกำหนดสาระการเรียนรู้ที่เป็นมาตรฐานเนื้อหา (Content Standard) ซึ่งส่วนมากจะเขียนเป็นความคิดรวบยอดกำหนดเนื้อหาการสอน และมาตรฐานการปฏิบัติ (Performance Standard) กำหนดคุณสมบัติที่เป็นความสามารถการปฏิบัติงานและคุณธรรม จริยธรรม มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นจะกำหนดความรู้ หลักการให้เกิดความคิดระดับสูง มีทักษะและกระบวนการและมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมซึ่งครูจะนำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน เชื่อมโยงประสบการณ์การเรียนรู้ในห้องเรียนสู่ชีวิตจริงและสู่สังคมภายนอกและเป็นแนวทางการประเมินผลเพื่อพิจารณาความสำเร็จของผู้เรียน สถานศึกษาจะต้องนำมาตรฐานการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นพัฒนาเป็นหลักสูตรของสถานศึกษาเอง ให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและชุมชน และยังเป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาและยังใช้เป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ขณะเดียวกันหน่วยงานที่ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพของสถานศึกษาจะใช้มาตรฐานการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น จัดทำเครื่องมือประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพ นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาจะใช้มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นตรวจสอบคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน และใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ให้เข้าสู่มาตรฐานที่กำหนด และผู้ปกครองยังใช้มาตรฐานตรวจสอบผลการเรียนของบุตรหลานของตนได้อีกด้วย

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีดังนี้

สาระที่ 1 : การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 : ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 : การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 : ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 : การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 : สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 : หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท 4.1 : เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

มาตรฐาน ท 4.2 : สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ เสริมสร้างลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม อาชีพ สังคม และชีวิตประจำวัน

สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 : เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นช่วงชั้น ม.1-3

สาระที่ 1 : การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 : ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ในการตัดสินใจ แก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

1. สามารถอ่านได้อย่างคล่องแคล่วรวดเร็วยิ่งขึ้นเข้าใจวงศ์ศัพท์กว้างขึ้น เข้าใจสำนวนและโวหารการบรรยาย การพรรณนา อธิบาย อุปมา และสาธก สามารถใช้บริบทการอ่าน สร้างคามเข้าใจการอ่าน และใช้แหล่งความรู้พัฒนาประสบการณ์และความรู้กว้างขวางขึ้น

2. สามารถแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน ประเมินค่าทั้งข้อดีและข้อด้อยอย่างมีเหตุผลโดยใช้แผนภาพความคิดและกระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างหลากหลาย พัฒนาความสามารถในการอ่าน มาเล่าเรื่อง ย่อเรื่อง ถ่ายทอดความรู้ความคิดจากการอ่านไปใช้เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิต และใช้การอ่านในการตรวจสอบความรู้

3. สามารถอ่านในใจและอ่านออกเสียงตามลักษณะคำประพันธ์ที่หลากหลาย และวิเคราะห์คุณค่าด้านภาษา เนื้อหาและสังคม จำบทประพันธ์ที่มีคุณค่านำไปใช้อ้างอิงได้ เลือกอ่านหนังสือและสื่อสารสนเทศ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์อย่างกว้างขวาง เพื่อพัฒนาตนด้านความรู้และการทำงานมีมารยาทการอ่านและนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 : การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 : การใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

1. สามารถเขียนเรียงความ ย่อความ เขียนอธิบาย ชี้แจง แสดงความคิดเห็นแสดงการโต้แย้งเขียนรายงาน และเขียนเชิงสร้างสรรค์ รวมทั้งใช้ กระบวนการเขียนพัฒนางานเขียน

2. มีมารยาทการเขียนและนิสัยรักการเขียนและการศึกษาค้นคว้า รู้จักเลือกใช้ภาษาเรียบเรียงข้อความได้อย่างประณีต สนใจการศึกษาค้นคว้ารวบรวม บันทึกข้อมูล วิธีการของแผนภาพความคิด จัดลำดับความคิด และพัฒนางานเขียน ในรูปแบบของงานเขียนประเภทต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง

สาระที่ 3 : การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐานที่ ท 3.1 : สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

1. สามารถสรุปความจับประเด็นสำคัญวิเคราะห์ วินิจฉัยข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นและจุดประสงค์ของเรื่องที่ฟังและดู สังเกตการใช้น้ำเสียง กิริยาท่าทางการใช้ถ้อยคำของผู้พูด และแสดงทรรศนะจากการฟังและการดู สามารถพิจารณาสื่อรูปแบบต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณ

2. สามารถพูดนำเสนอความรู้ ความคิด การวิเคราะห์และการประเมินเรื่องราวต่างๆ พูดเชิญชวน อวยพร และพูดในโอกาสต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมมีเหตุผล ใช้ภาษาถูกต้องชัดเจนน่าฟัง ตามหลักการพูด มีมารยาทการฟัง การดู และการพูด

สาระที่ 4 : หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท 4.1 : เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษาและรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

1. เข้าใจการสร้างคำไทยตามหลักเกณฑ์ของภาษา
2. สามารถใช้ประโยคในการสื่อสารได้และสละสลวยชัดเจน
3. สามารถใช้ภาษาแสดงความคิดเห็น สร้างความเข้าใจ โน้มน้าวใจ ปฏิเสธ เจรจาต่อรองด้วยภาษาและกิริยาท่าทางที่สุภาพ ใช้คำราชาศัพท์ได้ถูกต้องตามฐานะของบุคคลคิดไตร่ตรองและลำดับความคิดก่อนพูดและเขียน
4. เข้าใจธรรมชาติของภาษาการนำคำภาษาต่างประเทศมาใช้ในภาษาไทย ทำให้ภาษาไทยมีวงศัพท์เพิ่มขึ้นตามความเจริญทางวิชาการและเทคโนโลยี
5. สามารถแต่งบทร้อยกรองประเภทกาพย์ กลอน และโคลง โดยแสดงความคิดเชิงสร้างสรรค์สามารถร้องเล่นหรือถ่ายทอดเพลงพื้นบ้าน และบทกล่อมเด็กในท้องถิ่นอย่างเห็นคุณค่า

มาตรฐาน ท 4.2 : สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ เสริมสร้างลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม อาชีพ สังคม และชีวิตประจำวัน

1. สามารถใช้ทักษะทางภาษาในการแสวงหาพัฒนาความรู้ และใช้ในชีวิตประจำวัน ระดมความคิด การประชุม การวิเคราะห์ การประเมิน การทำงาน และใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร
2. เข้าใจระดับของภาษาที่เป็นทางการ และภาษาที่ไม่เป็นทางการและใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนได้ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา ใช้ภาษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ในการพัฒนาความรู้ เห็นคุณค่าการใช้ตัวเลขไทย
3. ใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์ เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และพัฒนาบุคลิกภาพให้สอดคล้องกับประเพณีขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรม ยกย่องผู้ใช้ภาษาไทยอย่างมีคุณธรรมและวัฒนธรรม เข้าใจการใช้ภาษาของกลุ่มบุคคลในวงการต่างๆ ในสังคม

สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 : เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

สามารถอ่านบทกวีนิพนธ์ ประเภท กลอน โคลง กาพย์ บทละคร บทกวีร่วมสมัยและวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น นวนิยาย สารคดี บันทึก บทความ พงศาวดาร และสามารถเลือกอ่านได้ตรงจุดประสงค์ของการอ่านใช้หลักการพินิจคุณค่าของวรรณกรรมพิจารณาคุณค่าทั้งด้านวรรณศิลป์ เนื้อหา และคุณค่าทางสังคม และนำไปใช้ในชีวิตจริง

1.3 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรแกนกลางที่กำหนดกรอบและทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา สถานศึกษาจะต้องนำหลักสูตรแกนกลางไปพัฒนาเป็นหลักสูตรของสถานศึกษา สถานศึกษาจะต้องนำหลักสูตรแกนกลางไปพัฒนาเป็นหลักสูตรของสถานศึกษา ดังมีแนวทางการดำเนินการดังนี้

1. การกำหนดโครงสร้างของสถานศึกษา

- 1.1. ศึกษาปัจจัยของโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการจัดหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ได้แก่

1.1.1 ปัจจัยภายนอก ได้แก่ การศึกษาชุมชน ผู้ปกครอง และแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ทั้งแหล่งเรียนรู้ที่มีบุคคลผู้มีความรู้ต่างๆ ในชุมชน และทรัพยากรทางธรรมชาติและทรัพยากร ที่มนุษย์สร้างขึ้นมา โบราณสถาน โบราณวัตถุ วัด โรงงาน ห้องสมุด ฯลฯ

1.1.2 ปัจจัยภายใน ได้แก่ ตัวครูซึ่งมีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาหลักสูตร เช่น ความสามารถพิเศษของครู พื้นความรู้ ประสบการณ์ วุฒิ เจตคติต่อการทำงาน ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการทำงาน สังคมของครูในโรงเรียน เป็นต้น ตัวนักเรียนเป็นผลผลิตของโรงเรียน จะต้องศึกษา จุดแข็ง จุดอ่อนของนักเรียน ทั้งด้านความรู้ ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้แต่ละวิชาทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม เป็นรายชั้น เรียนวิธีการเรียนของนักเรียน ความประพฤติและพฤติกรรมสังคมของ นักเรียนวัฒนธรรมของโรงเรียนได้แก่ วิถีชีวิตของคนในโรงเรียน วิธีการปฏิบัติของครูต่อนักเรียน นักเรียนต่อนักเรียน ความสัมพันธ์ของครูกับนักเรียน วิธีการสอนของครู เป็นต้น การบริหารโรงเรียน ได้แก่ การจัดโครงสร้างองค์การ กระบวนการบริหาร จุดดี จุดอ่อน ของการบริหารงาน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ได้แก่ ห้องปฏิบัติการ การเรียนการสอนทั้งห้องเรียน ห้องพิเศษ ห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ความเพียงพอของจำนวนหนังสือในห้องสมุดแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้งหนังสือที่เป็นหนังสือเรียน หนังสือประกอบการค้นคว้า หนังสืออ่านเพิ่มเติม สานพฤษภาคม สานวรรณคดี พื้นที่การเกษตร เรือนเพาะชำ เป็นต้น

1.2 กำหนดปรัชญา เป้าหมาย วิสัยทัศน์ของโรงเรียน โดยศึกษาจากเอกสารของโรงเรียน เช่น ธรรมนูญของโรงเรียน แผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน เป็นต้น กำหนดเป็นแนวทางการจัดการศึกษา ของโรงเรียน จุดเน้นของโครงสร้างของหลักสูตร

1.3 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 นำความเข้าใจการพัฒนาหลักสูตร ในภาพรวมและทิศทางการพัฒนาหลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตร เช่น คู่มือกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่ม คู่มือ การบริหารจัดการหลักสูตร คู่มือครู คู่มือผู้ปกครอง จัดทำโครงสร้างของหลักสูตร

1.4 สถานศึกษาจัดทำโครงสร้างของหลักสูตรของสถานศึกษา ตามกรอบหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 เพื่อกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ จะได้นำไปพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ ต่อไป โดยเฉพาะการกำหนดชั่วโมงการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้งปีและรายสัปดาห์ เพื่อพัฒนาเป็น หลักสูตรของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

2. การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของสถานศึกษา

การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของสถานศึกษาจะต้องนำโครงสร้าง ของหลักสูตรกำหนดให้ผู้เรียนเรียนภาษาไทยสัปดาห์ละกี่ชั่วโมง ตลอดปีเรียนภาษาไทยกี่ชั่วโมงในแต่ละระดับ ชั้น เพื่อกำหนดเวลาของหน่วยการเรียนรู้และแผนการเรียนรู้นอกจากนั้นจะต้องกำหนดแบบของหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้ตามปรัชญา ทิศทาง และจุดหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และรูปแบบของการ จัดหลักสูตรจะเป็นหลักสูตรรายวิชาที่เน้นเนื้อหาสาระ (Subject Matter Design) หรือหลักสูตรบูรณาการ เป็นหน่วยการเรียนรู้ (Integrated Design) หรือหลักสูตรสหวิทยาการ (Interdisciplinary Design) หลักสูตร ภาษาไทยควรแบ่งเป็นหลักสูตร 2 กลุ่มวิชา คือ 1.หลักสูตรภาษาไทย พื้นฐาน 2. หลักสูตรภาษาไทยรายวิชาเข้ม

แนวทางการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยศึกษาวิเคราะห์สาระ การเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เพื่อให้เห็นภาพของสาระการเรียนรู้สำคัญ ๆ

2. ศึกษาเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับหลักภาษา วรรณคดี วรรณกรรม บทร้อยกรอง ตามสาระ การเรียนรู้เพื่อกำหนดเนื้อหาสาระภาษาไทยให้เหมาะสมกับระดับชั้น มีความสอดคล้อง มีลำดับความยากง่าย ของเนื้อหากับระดับชั้น

3. การจัดทำสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น นำมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นแต่ละสาระ และมาตรฐานการเรียนรู้มาวิเคราะห์และจัดทำสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น โดยนำคำสำคัญหรือข้อความสำคัญ ที่บ่งชี้ความรู้ ทักษะ กระบวนการและคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม มาเขียนขยายความเป็นสาระการเรียนรู้ที่ชัดเจน

4. การจัดทำผลการเรียนรู้ที่คาดหวังช่วงชั้น นำมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นแต่ละสาระและมาตรฐานการเรียนรู้มาวิเคราะห์และจัดทำผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเป็นช่วงชั้น โดยนำคำกริยาสำคัญ ความรู้ ทักษะ กระบวนการ และคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม มาเขียนเป็นผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

5. การจัดทำสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค นำสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น (ในข้อ 3) มาจัดทำสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค ให้พิจารณาว่าสาระการเรียนรู้ที่เรียนก่อนจะเป็นพื้นฐานของสาระการเรียนรู้ที่เรียนหลัง และมีความต่อเนื่องของเนื้อหาสาระและเป็นสาระการเรียนรู้ที่มีความยากง่ายเป็นลำดับขั้น ส่วนสาระการเรียนรู้ในแต่ละปีจะต้องเป็นสาระการเรียนรู้ที่อาจจะซ้ำกันได้ เพราะภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ แต่เนื้อหาที่จะฝึกทักษะจะมีเนื้อหาหรือสาระการเรียนรู้ที่ยากขึ้นซับซ้อนขึ้นตามลำดับ และเป็นสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถและวัยของผู้เรียน

6. การจัดทำผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเป็นรายปีหรือรายภาค นำผลการเรียนรู้ที่คาดหวังช่วงชั้น (ในข้อ 4) มาจัดทำผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค ให้พิจารณาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังช่วงชั้น จัดทำผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค โดยให้สัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค

7. การตรวจสอบผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค กับสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาคให้นำผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของแต่ละชั้นปีกับสาระการเรียนรู้แต่ละชั้นปีตรวจสอบความสอดคล้องและความสัมพันธ์กันในแต่ละข้อ

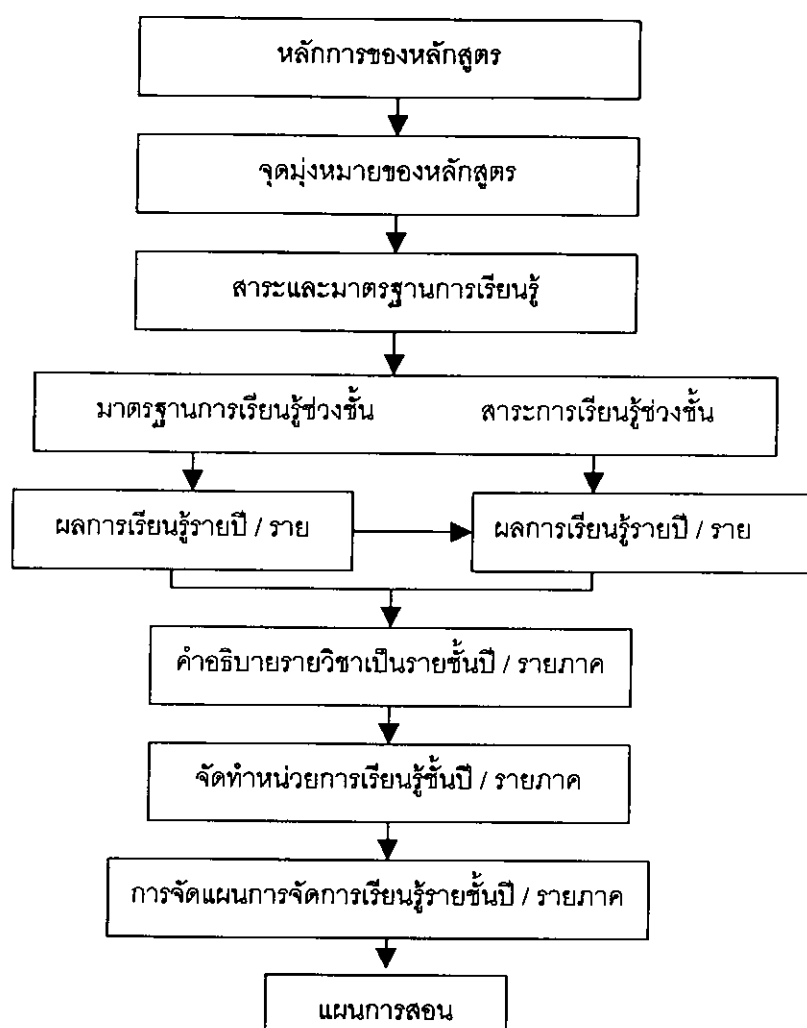
8. การจัดทำคำอธิบายรายวิชา รหัสวิชา ชั้นปี จำนวนชั่วโมงการสอนตลอดปีหรือตลอดภาคเรียนและจำนวนชั่วโมงสอนแต่ละสัปดาห์ การตั้งชื่อวิชาให้น่าสนใจ นำเรียน การเขียนคำอธิบายรายวิชา ให้แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนแรกเป็นผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของรายวิชา (ในข้อ 7) และตอนที่สองเป็นคำอธิบายรายวิชา การเขียนคำอธิบายรายวิชาให้เขียนแสดงหัวข้อที่จะสอน และรายละเอียดของหัวข้อแต่ละหัวข้อจะเรียงลำดับความยากง่าย และความเชื่อมโยงของสาระการเรียนรู้

9. การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ นำคำอธิบายรายวิชาจัดทำหน่วยการเรียนรู้ โดยนำหัวข้อที่จะสอน และรายละเอียดของหัวข้อกำหนดหน่วยการเรียนรู้ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ และจำนวนชั่วโมงสอนของแต่ละหน่วย จัดทำผลการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้

10. การจัดทำแผนการเรียนรู้ นำหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดจัดทำแผนการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ โดยกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้จากผลการเรียนรู้ของแต่ละหน่วย จัดทำสาระการเรียนรู้ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แผนการวัดและประเมินผลแหล่งการเรียนรู้ การจัดทำแผนการเรียนรู้ จะเป็นการออกแบบกิจกรรม จะต้องเชื่อมโยงจุดประสงค์การเรียนรู้สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นทักษะกระบวนการและเจตคติเข้าด้วยกันและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้จะออกแบบเน้นเนื้อหา หรือบูรณาการเป็นหน่วยเรื่อง (Thematic Unit) หรือเป็นสหวิทยาการ หรือจัดเป็นรูปแบบโครงงานโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และแผนการเรียนรู้จึงเป็นประมวลการสอนของโรงเรียน (Course Syllabus)

11. การจัดทำแผนการสอน นำแผนการเรียนรู้จัดทำแผนการสอนเป็นรายชั่วโมง ครูจะจัดทำแผนการสอนเพื่อนำไปใช้ในชั้นเรียน แผนการสอนของครูอาจบันทึกสั้นๆ เป็นกำหนดการสอน เขียนชื่อหน่วยการเรียนรู้ ครั้งที่ ชั่วโมงสอน วัน เวลาที่สอน จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และการวัดผล เพื่อเป็นแนวทางการสอนแต่ละชั่วโมง

แผนภูมิขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ภาพประกอบ 2 แผนภูมิขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (กรมวิชาการ, 2544 : 65)

แนวทางการบูรณาการการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

การจัดการเรียนการสอนจะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญควบคู่ไปกับความรู้หรือธรรมชาติของวิชา การเรียนการสอนจะต้องสอนให้ผู้เรียน รู้หลักการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม เช่น การมีนิสัยรักการอ่าน การเขียน การรู้จักคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล การคิดสร้างสรรค์ การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ความเป็นคนมีระเบียบ การรู้จักปฏิบัติตนด้วยความซื่อสัตย์สุจริต รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เจตคติที่ดี ต่อการใช้ ภาษาไทย การอ่านบทกลอน โคลง ฉันท์ การนำความรู้จากการอ่านมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ เสริมสร้าง ความเจริญก้าวหน้าในชีวิต การจัดทำหน่วยการเรียนรู้และจัดแผนการเรียนรู้อาจต้องคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนให้มี ศักยภาพในการคิด และร่วมมือกันพัฒนาชุมชนสังคมของตน การเรียนในระดับนี้จึงมีการบูรณาการภายในกลุ่ม สาระหรือบูรณาการต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กัน

การบูรณาการ หมายถึง การทำให้สมบูรณ์เป็นการนำเนื้อหาที่เป็นหน่วยย่อยหรือทักษะย่อย มาสัมพันธ์กันทำหน้าที่กลมกลืนให้เป็นองค์รวมมีความครบถ้วนสมบูรณ์ การบูรณาการในความหมายของการ สอนวิชาภาษาไทยจะถือว่าสอนสัมพันธ์ทักษะหรือทักษะสัมพันธ์ กล่าวคือ สอนโดยฝึกทักษะการอ่าน การเขียน

การฟัง การคิดให้สัมพันธ์กัน สอนเช่นนี้เป็นการสอนแบบบูรณาการภายในกลุ่มวิชาอีกประการหนึ่ง การบูรณาการหมายถึงการนำเอาศาสตร์ของสาขาวิชาต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาประสานเพื่อประโยชน์ในการจัดหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนการบูรณาการโดยนำศาสตร์สาขาวิชาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาประสานกันจะเป็นการบูรณาการหลักสูตรโดยการนำเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้องกันมาหลอมรวมกัน การสอนที่เป็นรายวิชาต่างๆ จะหมดไปเกิดเป็นลักษณะของหลักสูตรบูรณาการ (Integrated Curriculum) การเรียนการสอนจะเป็นรูปแบบบูรณาการ (Integrated Instruction) หรือการสอนแบบสหวิทยาการ (Interdisciplinary Instruction) เน้นเนื้อหาที่เป็นองค์รวมและเน้นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ

แนวทางการพัฒนาทักษะภาษาไทย

การเรียนรู้จะประสบความสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น วิธีการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน สภาพแวดล้อมในโรงเรียน แหล่งเรียนรู้ ฯลฯ ปัจจัยเหล่านี้ ผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครอง สามารถร่วมกันจัดให้เกิดขึ้นได้โดยสถานศึกษาเป็นผู้บริหารจัดการให้เกิดขึ้นในการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา หรือประชุมผู้ปกครองการจัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายในโรงเรียนและใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ให้เกิดประโยชน์ การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม การสนับสนุน ให้ผู้สอนเกิดการพัฒนาดตนเอง การนิเทศ ภายในโรงเรียน เป็นต้น

การพัฒนาทักษะภาษาไทยให้ผู้เรียนมีความรู้ทักษะกระบวนการและคุณธรรมจริยธรรม

ควรประกอบด้วย

1. การพัฒนาทักษะการคิด
2. การพัฒนาทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร
3. การพัฒนาการเรียนรู้หลักทางภาษา
4. การพัฒนาการเรียนรู้วรรณคดี วรรณกรรม
5. การพัฒนาการเรียนรู้ภูมิปัญญาทางภาษา

1.4 แนวการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งสร้างสติปัญญา และพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีระบบ การคิดสร้างสรรค์ และคิดแบบองค์รวม สามารถคิดสร้างสรรค์ตนเอง สังคม ประเทศชาติ และโลก นอกจากนั้นยังมุ่งพัฒนาการทางอารมณ์ให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในตนเอง เข้าใจตนเอง เห็นอกเห็นใจผู้อื่น เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ สามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งในอารมณ์อย่างถูกต้องเหมาะสม การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยกำหนดว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาดตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการเรียนการสอนจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาดตนเองได้เต็มตามศักยภาพใช้การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญการจัดการเรียนรู้ควรคำนึงถึงความสำคัญในเรื่องต่อไปนี้คือ

1. การเรียนรู้อย่างมีความสุข
2. การเรียนรู้แบบองค์รวม
3. การเรียนรู้จะต้องปรับวัฒนธรรม การเรียนรู้ของผู้เรียน
4. การเรียนรู้จากการคิดและการปฏิบัติจริง
5. การเรียนรู้ร่วมมือกับบุคคลอื่น
6. การเรียนรู้โดยมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนและมีส่วนร่วมในผลงาน
7. การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้

8. การเรียนรู้เพื่อนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ
คุณลักษณะและบทบาทของผู้สอนต่อการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

1. คุณลักษณะของผู้สอน

- 1.1 มีความรู้ความเข้าใจในการจัดหลักสูตรโดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
- 1.2 มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาภาษาไทยเป็นอย่างดี
- 1.3 ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้ดี เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่น
- 1.4 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 1.5 เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองให้ทันสมัยทันเหตุการณ์อยู่เสมอ
- 1.6 มีความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนภาษาไทยหลายรูปแบบ ตามหลัก

การวัดผลและประเมินผล

1.7 มีความรู้ ความเข้าใจด้านจิตวิทยา เข้าใจลักษณะธรรมชาติ และความต้องการของผู้เรียนเป็นอย่างดี

1.8 มีคุณลักษณะของครูที่ดีที่ผู้เรียนพึงประสงค์ ได้แก่ ใจดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีอารมณ์ขัน พุดจาไพเราะ มีเมตตา ขยันอดทน เอาใจใส่ผู้เรียนอย่างทั่วถึง มีเวลาให้ผู้เรียน เข้าพบและปรึกษาหารือ มีความเป็นมิตร มีความยุติธรรมใจกว้าง ยอมรับความคิดเห็นของผู้เรียน และไว้วางใจความคิด ความรู้สึกของผู้เรียนและมีคุณธรรม

1.9 เป็นแบบอย่างที่ดีด้านความประพฤติ และมีบุคลิกภาพที่สง่างาม

2. บทบาทหน้าที่ของผู้สอน

2.1 ทำหน้าที่พัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยร่วมกับคณะครูในหมวดวิชา โดยทำหน้าที่ 4 ประการคือ พัฒนาหลักสูตร ใช้หลักสูตร วิจัยและประเมินหลักสูตร และการปรับปรุงหลักสูตร

2.2 จัดบรรยากาศและกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุขได้แก่

2.2.1 ยอมรับในศักยภาพของผู้เรียนว่าสามารถเรียนรู้ได้เท่าเทียมกัน

2.2.2 ส่งเสริมให้ผู้เรียนยอมรับนับถือ ภาควิชาในความสามารถของตน และรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ได้

2.2.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนเลือกเรียนรายวิชาต่างๆ ตามความถนัดความสามารถ ความต้องการ และความสนใจของตนเอง

2.2.4 ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถของตนเองและมีโอกาสได้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่ ตลอดจนรู้จักวางแผนการเรียนรู้ได้เอง

2.2.5 จัดบทเรียนที่มีความหมายมีประโยชน์เหมาะสมกับวุฒิภาวะ และความสามารถที่จะทำให้ผู้เรียนมีโอกาสประสบความสำเร็จได้

2.2.6 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย จูงใจให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ ตามศักยภาพและมีความสุข

2.2.7 ใช้ภาษาที่ถูกต้องตามวัฒนธรรมการใช้ภาษาในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนทุกโอกาส

2.2.8 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประเมินตนเอง เพื่อปรับปรุงและพัฒนาความรู้ ความสามารถของตนเอง

2.3 จัดสภาพห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้

2.4 จัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้ส่งเสริมการเรียนรู้

แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นแนวคิด ที่มุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้จากการปฏิบัติด้วยวิธีที่หลากหลายบทบาทของครูผู้สอนจะมี บทบาทวางตนให้ศิษย์ไว้วางใจ นำเคารพ และผู้ทรงความรู้ เป็นที่ปรึกษาแก่ศิษย์ รับฟังความคิด ความรู้สึกของ ศิษย์ วางตนเป็นแบบอย่างที่ดีเป็นต้นแบบในการประพฤติปฏิบัติแก่ศิษย์ ผู้สอนจะต้องวางแผนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ ครูผู้สอนเป็นผู้ให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน ปรับเปลี่ยน บทบาทจากการให้ความรู้โดยการบอกการบรรยายเป็นการวางแผนการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ กิจกรรม ให้วิธีการเรียนรู้ให้หลักการของศาสตร์ที่จะสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติ และส่งเสริม ให้ผู้เรียนสรุปความรู้ประเมินผลตนเอง ปรับปรุงตนเองให้พัฒนาก้าวหน้า ผู้เรียนจะต้องรู้วิธีการเรียนให้ประสบ ผลสำเร็จด้วยการแสวงหาความรู้ วิธีการคิดวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารสามารถใช้ทักษะทางภาษาเพื่อการอภิปราย การรายงาน การแสวงหาความรู้สามารถ จัดบันทึกความรู้ จัดหมวดหมู่ความรู้และเชื่อมโยงความรู้ใหม่ ข้อมูล ข่าวสารได้อย่างเป็นระบบ และสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการเรียนรู้ควรคำนึงถึง ความสำคัญในเรื่องต่อไปนี้

1. การเรียนรู้อย่างมีความสุข
2. การเรียนรู้แบบองค์รวม
3. การเรียนรู้จะต้องปรับวัฒนธรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน
4. การเรียนรู้จากการคิดและการปฏิบัติจริง
5. การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น
6. การเรียนรู้โดยมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนและมีส่วนร่วมในผลงาน
7. การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้
8. การเรียนรู้เพื่อนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ

คุณลักษณะและบทบาทของผู้สอนต่อการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

1. คุณลักษณะของผู้สอน
2. บทบาทหน้าที่ของผู้สอน

การจัดการเรียนรู้ให้บรรลุมาตรฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ผู้สอนจะต้องศึกษา วิเคราะห์สาระ และมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น จัดทำสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค สาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค และจัดทำ คำอธิบายรายวิชาเพื่อให้ เกิดความรู้ความเข้าใจก่อนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องดำเนินการ ดังนี้

1. เลือกรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
2. คิดค้นเทคนิคกลวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. จัดกระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นการจัดประสบการณ์ตรงให้แก่ผู้เรียนได้ปฏิบัติเหมือนกับการทำงาน ในชีวิตจริงให้รู้วิธีแก้ปัญหาด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ รู้จักวิธีการวางแผนคิดวิเคราะห์ ประเมินผลการปฏิบัติงาน ได้ด้วยตนเองและฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตาม

ลักษณะของโครงงานเป็นเรื่องของการศึกษาค้นคว้าทดลองตรวจสอบสมมติฐานโดยอาศัย การศึกษาและ วิเคราะห์ใช้ทักษะกระบวนการโครงงานมีหลายประเภท ได้แก่ ประเภททดลอง ประเภทสำรวจข้อมูล ประเภท สิ่งประดิษฐ์ และประเภททฤษฎีต่างๆ สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยจะเป็นประเภทสำรวจข้อมูลโดยมีการ

สำรวจข้อมูลเพื่อต่าง ๆ แล้วนำมาวิเคราะห์สรุปเป็นรายงาน ซึ่งมีเนื้อหา บทคัดย่อ สรุปย่อ วัตถุประสงค์ สมมุติฐาน อธิบายวิธีการสำรวจ ผลการสำรวจ สรุปและบรรณานุกรม

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เป็นวิธีการที่จะช่วยให้การดำเนินงานเป็นกลุ่ม เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือได้ผลงาน ความรู้สึกและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ร่วมงาน

ลักษณะของการสอนแบบนี้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อย่างทั่วถึง ยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ช่วยให้เกิดการเรียนรู้พฤติกรรมของตนเองและผู้อื่นผู้เรียนค้นหาคำตอบได้ด้วยตนเอง จนสามารถนำความรู้ความเข้าใจจากการปฏิบัติงานไปใช้ในชีวิตประจำวันและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิด มีวิธีการหลากหลายวิธีการหนึ่งคือ การใช้คำถาม การตั้งคำถาม โดยการใช้หมวดความคิด 6 ใบ เป็นการใช้ความคิดอย่างสร้างสรรค์ มีแนวทางการจัดกิจกรรมดังนี้

1. การพัฒนาความคิดโดยการใช้คำถาม การจัดการเรียนรู้เพื่อเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ฝึกให้ผู้เรียนได้คิด โดยใช้คำถามซึ่งจะต้องฝึกฝนจนชำนาญและมีทักษะการใช้คำถามขั้นต่ำ จนถึงขั้นสูง ประเภทของคำถาม Benjamin Bloom ได้แบ่งคำถามเป็น 6 ประเภท คือ ถามความรู้ ถามความเข้าใจ ถามการนำไปใช้ ถามการวิเคราะห์ ถามการสังเคราะห์ ถามการประเมินค่า

2. การพัฒนาความคิดด้วยวิธีตั้งคำถามโดยใช้หมวดความคิด ดร. เอ็ดเวิร์ด เดอ โบโน ได้พัฒนาการศึกษาของคนให้มีความคิดระดับสูง โดยวิธีการใช้สีหมวกเป็นสื่อ ให้สอดคล้องกับทิศทางของการคิดโดยกำหนดไว้ว่า

หมวกสีขาว แสดงถึงความเป็นกลาง หมายถึงตัวเลขและข้อเท็จจริงต่างๆ

หมวกสีแดง หมายถึงความโกรธ อารมณ์ หมายถึงการมองด้านอารมณ์ และความรู้สึกของผู้คิด แสดงอารมณ์ สัญชาตญาณ ลางสังหรณ์ ประทับใจ และหมายรวมถึงความโกรธ ความสนุก ความอบอุ่น และความพอใจ

หมวกสีดำ แสดงถึง ความมืดครึ้ม หมายถึง เหตุผลด้านลบ เหตุผลในการปฏิเสธ หมวกสีดำเป็นการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ ซึ่งจะช่วยป้องกันไม่ให้เราคิดหรือตัดสินใจที่เสี่ยง หมวกสีดำทำให้เราหาข้อบกพร่องหรือจุดอ่อนได้และสามารถมองปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ล่วงหน้าหมวกสีดำใช้เพื่อหาหลักฐาน ตรวจสอบหาความเป็นเหตุเป็นผล ตรวจสอบหาความเป็นไปได้ ตรวจสอบหาผลกระทบ ตรวจสอบหาความเหมาะสม ตรวจสอบหาข้อบกพร่อง

หมวกสีเหลือง แสดงถึงความสว่างไสวและด้านบวก หมายถึง เหตุผลทางบวก ความมั่นใจ เหตุผลในการยอมรับ หมวกสีเหลืองทำให้เรามองด้านบวก โดยไม่ต้องมีเหตุจูงใจต่างๆ เราใช้หมวกสีเหลืองเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินแล้วจึงใช้หมวกสีดำ

หมวกสีเขียว แสดงถึงการเจริญเติบโต ความสมบูรณ์ หมายถึง ความคิดสร้างสรรค์และความคิดใหม่ๆ หมวกสีเขียว คือ การหลบหลีก ความคิดเก่า มุมมองเก่าสู่ความคิดใหม่ มุมมองใหม่เป็นการเปลี่ยนแปลง เช่น การสร้างสรรค์ทุกชนิด ทุกประเภท ทุกวิธีการอย่างจริงจัง

หมวกสีฟ้า แสดงถึงความเยือกเย็น ท้องฟ้าซึ่งอยู่เหนือทุกสิ่งทุกอย่าง หมายถึง การควบคุมและจัดระเบียบ กระบวนการ และขั้นตอนการใช้หมวกสีอื่นๆ ทำหน้าที่เหมือนผู้คุมวงดนตรี ที่จะสั่งว่าเมื่อใดดนตรีชนิดใดจะบรรเลงหมวกสีฟ้า ทำให้นักเรียนสามารถควบคุมการเรียนรู้ของตนเอง สามารถติดตามความผิดพลาดและความเชื่อผิดๆ ของตนเอง เพื่อแก้ไขให้ถูกต้อง เป็นตัวแทนของการควบคุมกระบวนการคิดให้ประสานกันอย่างดี หมวกสีฟ้า คือ โครงการกระบวนการคิด

การพัฒนาความคิดโดยใช้คำถามสร้างสรรค์ คำถามสร้างสรรค์ มีคำถาม 7 แบบ คือ

1. คำถามปริมาณ (Quantity)
2. คำถามการเปลี่ยนแปลง (Change)
3. คำถามการทำนาย (Prediction)
4. คำถามความคิดเห็น (Point of View)
5. คำถามเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว (Personal Involvement)
6. คำถามความสัมพันธ์เปรียบเทียบ (Comparative Association)
7. คำถามเกี่ยวกับค่านิยม (Valuing Questioning)

การสอนด้วย Story Line เป็นวิธีการสอนบูรณาการความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนเข้าด้วยกัน ด้วยการกำหนดเค้าโครงเรื่องที่จะเรียนและเป็นการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนการสอนแบบ Story Line จะเน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ด้วยตนเอง และสร้างสรรค์ความรู้ความคิดโดยมีพื้นฐานความเชื่อที่ว่าความรู้ นั้นมีความซับซ้อนและจำเป็นต้องมีกระบวนการพัฒนาความรู้ จะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนนำความรู้เดิมหรือประสบการณ์ เกิดเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ด้วยการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง การเรียนรู้จะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว หากการจัดการเรียน การสอนได้บูรณาการประสบการณ์การเรียนรู้ที่จะพัฒนาผู้เรียนให้ได้ใช้ทักษะความคิดแบบวิเคราะห์ การคิด จินตนาการ การคิดสร้างสรรค์ การตัดสินใจ และการที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกันโดยการดำเนินเรื่องหรือดำเนิน เนื้อหาให้ต่อเนื่องกัน

แนวคิดของ Story Line Approach สอนโดยใช้ Story Line เป็นวิธีสอนที่เชื่อมโยงหรือผูกเรื่องให้ ต่อเนื่องกัน เพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความหมายเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้เนื้อหาทักษะความคิด ทักษะทางสังคม โดยการผูกเรื่องเป็นตอนๆ (Episode) เรื่องแต่ละตอนจะต่อเนื่องและมีลำดับเหตุการณ์ (Sequence) โดยการตั้ง คำถามหลัก (Key Question) เป็นตัวเชื่อมการดำเนินเรื่องและมีกิจกรรม (Activity) ที่สอดคล้องกับเนื้อหาของ แต่ละตอนและคำถามหลัก กิจกรรมจะส่งเสริมให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติเน้นทักษะการคิด การวิเคราะห์และการร่วม มือกันทำงานการสอนแบบ Story Line เป็นการบูรณาการ เนื้อหาและทักษะกระบวนการต่างๆ จะเขียนบทเรียน เป็นเรื่องย่อๆ ให้มีความต่อเนื่องกัน เรื่องย่อแต่ละเรื่องจะเริ่มต้นด้วยคำถามให้ผู้เรียนเกิดความคิดในการสร้างเรื่อง นักเรียนจะแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่มเล็กๆ ช่วยกันคิดปรึกษาหารือ สร้างตัวละครดำเนินเรื่องอาจใช้การเขียนหรือศิลปะ เป็นสื่อ การดำเนินเรื่องของ Story Line จะจบลงด้วยการสรุปเหตุการณ์ที่แสดงถึงความสมบูรณ์ของเรื่องด้วยการ แสดงของนักเรียนหรือเชิญวิทยากรท้องถิ่นมาสนทนาบรรยายสรุปหรืออาจจัดทัศนศึกษาเป็นการทบทวนและสรุป บทเรียนเป็นการให้ผู้เรียนได้เปรียบเทียบเรื่องราวที่ผู้เรียนสร้างขึ้นกับสภาพเหตุการณ์จริง เมื่อจบบทเรียน ผู้เรียนทำแฟ้มสะสมผลงานของตนเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ การสอนด้วย Story Line เป็นการเรียนที่กระตุ้นให้ ผู้เรียนเกิดความสนใจใคร่รู้ค้นหาคำตอบจากคำถามผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการนำเนื้อหาหลักสูตร มาสร้างบทเรียนตาม จุดประสงค์ของการเรียน

แผนภาพโครงเรื่องมีชื่อเรียกหลายชื่อ เช่น แผนภาพความหมาย แผนภาพความคิดเป็นต้น ส่วนคำ ภาษาอังกฤษก็มีหลายคำเช่น Semantic map, Structured overview, Web, Concept map, Semantic organizer, Story map, Graphic organizer เป็นต้น แผนภาพโครงเรื่องเป็นการแสดงความรู้โดยใช้แผนภาพเป็นวิธีการนำ ความรู้หรือข้อเท็จจริง มาจัดเป็นระบบสร้างเป็นแผนภาพหรือจัดความคิด รวบรวมหรือนำหัวข้อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มาแยกเป็นหัวข้อย่อยและนำมาจัดลำดับเป็นแผนภาพการใช้ แผนภาพโครงเรื่องในการสอนนั้นผู้สอนจะให้ผู้เรียน เป็นผู้สร้างแผนภาพโครงเรื่อง ผู้เรียนจะอ่านอภิปราย ฟังเรื่องราว รวบรวมความคิด บันทึกเรื่องจากการฟัง การดู สื่อโสตทัศนูปภาพ แล้วนำข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้ เรื่องราวต่างๆ มาจัดทำเป็นแผนภาพโครงเรื่องแผนภาพ

โครงเรื่องอาจจะใช้ในการเตรียมการอ่าน การเขียน ใช้ในการพัฒนาความรู้ การอภิปรายใช้แสดงพื้นความรู้ของผู้เรียน ใช้จัดขอบเขตสิ่งที่จะต้องเรียน ใช้รวบรวมความรู้ที่ต้องการ

แนวคิดเกี่ยวกับแผนภาพโครงเรื่อง

การจัดทำแผนภาพโครงเรื่อง

ประโยชน์ของแผนภาพโครงเรื่อง

การใช้แผนภาพโครงเรื่องในการสอนภาษาไทย

วิธีสร้างและขั้นตอนการสร้างแผนภาพโครงเรื่อง

วิธีสอนที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ผู้สอนสามารถนำมาใช้ได้อย่างกว้างขวาง โดยใช้เทคนิควิธีการอย่างหลากหลายที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน และเรียนอย่างมีความสุข) การสอนของผู้สอนทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของผู้เรียน และธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อให้บรรลุมาตรฐานที่กำหนดไว้

1.5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาษาไทย

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรแกนกลางสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งสติปัญญา ความรู้ ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและคุณธรรม ในการดำรงชีวิต มีค่านิยมที่ดีสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สถานศึกษาทำหน้าที่พัฒนาคนในชาติจะต้องถือเป็นหน้าที่ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการใช้ภาษาไทย เพื่อการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และภาคภูมิใจในการใช้ภาษาไทยในฐานะเป็นวัฒนธรรมของชาติ การวัดและประเมินผลการพัฒนาความสามารถทางภาษาของผู้เรียนเป็นภารกิจที่มีความยุ่งยาก แม้ว่าการทดสอบจะทำการทดสอบตามเกณฑ์ก็ตามแต่การวัดและประเมินผลต้องถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งต้องดำเนินการเรียนการสอนและการวัดและการประเมินผลควบคู่กันไป เป็นการบูรณาการหรือประสมประสานการวัดและประเมินผลกับการเรียนการสอนเข้าด้วยกัน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนา ผู้เรียนซึ่งเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา การวัดและประเมินผลจะมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อตัดสินผลการเรียนจะต้องกำหนดภาระงานให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติการเรียนจริง และผู้เรียน ในฐานะผู้ถูกประเมินจะเตรียมและฝึกฝนตนเอง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานการเรียนจริงด้วยเช่นกัน

การวัดและประเมินผลการเรียนภาษาไทย

การปฏิบัติจริงของผู้สอนนั้นต้องเข้าใจหลักการของการเรียนรู้ภาษา เพื่อเป็นพื้นฐานการดำเนินงานดังนี้

1. ทักษะทางภาษาทั้งการฟัง การดู การพูด การอ่าน และการเขียนมีความสำคัญเท่าๆ กัน และทักษะเหล่านี้จะบูรณาการกันในการเรียนการสอนจะไม่แยกฝึกทักษะทีละอย่าง จะต้องฝึกทักษะไปพร้อมๆ กัน และทักษะทางภาษาทักษะหนึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาทักษะทางภาษาอื่นๆ ด้วย

2. ผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาความสามารถทางภาษาพร้อมกับการพัฒนาความคิด เพราะภาษาเป็นสื่อของความคิด ผู้ที่มีทักษะและความสามารถในการใช้ภาษา มีประมวลคำมากจะช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดด้วย ขณะเดียวกันการเรียนภาษาจะเรียนร่วมกันกับผู้อื่นมีการติดต่อสื่อสารใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารกับเพื่อนและครูผู้สอน จึงเป็นการฝึกทักษะทางสังคมแก่ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในสถานการณ์จริงทั้งในบริบททางวิชาการในห้องเรียนและในชุมชน จะทำให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาและได้ฝึกทักษะทางสังคมในสถานการณ์จริง

3 ผู้เรียนต้องเรียนรู้การใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนอย่างถูกต้องด้วยการฝึกการใช้ภาษา มิใช่เรียนรู้กฎเกณฑ์ทางภาษาแต่อย่างเดียวการเรียนภาษาจะต้องเรียนรู้ไวยากรณ์หรือหลักภาษา การสะกดคำ การใช้เครื่องหมายวรรคตอนและนำความรู้ดังกล่าวไปใช้ในการฝึกฝนการเขียนและการพัฒนาทักษะทางภาษาของตน

4. ผู้เรียนทุกคนจะได้รับการพัฒนาทักษะทางภาษาเท่ากัน แต่การพัฒนาทางภาษาจะไม่เท่ากัน และวิธีการเรียนรู้จะต่างกัน

5. ภาษากับวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด หลักสูตรจะต้องให้ความสำคัญและใช้ความเคารพและเห็นคุณค่าของเชื้อชาติ จัดกิจกรรมภูมิหลังของภาษาและการใช้ภาษาถิ่นของ ผู้เรียนและช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาภาษาไทยของตนและพัฒนาความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับภาษาไทย และกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนภาษาไทยด้วยความสุข

6. ภาษาไทยเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้และทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้จะต้องใช้ภาษาไทย เป็นเครื่องมือสื่อสารและการแสวงหาความรู้ การเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จะใช้ภาษาในการคิด วิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การอภิปราย การเขียนรายงาน การเขียนโครงการ การตอบคำถาม การตอบข้อทดสอบ ดังนั้นครูทุกคนไม่ว่าจะสอนวิชาใดก็ตามจะต้องใช้ภาษาที่เป็นแบบแผนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน และต้องสอนการใช้ภาษาแก่ผู้เรียนและต้องสอนการใช้ภาษาแก่ผู้เรียนด้วยเสมอ

หลักการของการประเมินผลในชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพ แบ่งได้ 3 ประการคือ

1. การประเมินผลในชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพจะต้องส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน การประเมินผลในชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพจะต้องส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งนี้เพราะเป็นเป้าหมายของการประเมินในชั้นเรียนคือการได้ข้อมูลเพื่อพัฒนาการเรียนของผู้เรียนและข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาการสอน แนวคิดนี้ชี้ให้เห็นว่าการประเมินผลจะต้องอยู่ในกระบวนการดำเนินงาน มิใช่เหตุการณ์เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียวแล้วสรุปผลการเรียนการสอน หรือประเมินผลตอนจบบทเรียน ผู้สอนจะต้องปฏิบัติการประเมินผลการเรียนรู้ ตั้งแต่เริ่มต้นบทเรียนเพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐาน ประเมินผลระหว่างการเรียนการสอน โดยประเมินอย่างสม่ำเสมอตลอดการสอนแต่ละหน่วยเพื่อให้ได้ข้อมูลมาปรับปรุงการสอนให้ สอดคล้องกับความต้องการของ ผู้เรียนผลการประเมินจะใช้ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอนและระดับการเรียนรู้ของนักเรียนในกระบวนการประเมิน ผู้สอนต้องตั้งเกณฑ์ไว้ล่วงหน้า เพื่อรองรับทั้งการสอนและการประเมิน และต้องอธิบายเกณฑ์ที่ต้องการให้ผู้เรียนทราบ แจ้งผลการประเมินให้ผู้เรียนทราบอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้เรียนจะได้พัฒนานตนเองไปสู่เป้าหมายตามเกณฑ์ หรือใช้เกณฑ์ในการประเมินตนเอง

2. การประเมินจะต้องใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย การประเมินในชั้นเรียนที่ดีได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ การวัดเพียงครั้งเดียว อย่างเดียว จะให้ข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ เนื่องจากจะให้ข้อมูลของผู้เรียนเพียงเวลานั้นเท่านั้นการใช้ข้อมูลจากหลายแหล่งที่ได้มาด้วยวิธีการที่หลากหลาย สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัดและสภาพที่เป็นจริง มีความสำคัญต่อการตัดสินใจโดยรวม เช่น การให้ระดับผลการเรียนหรือการเลื่อนระดับซึ่งในประเด็นนี้จะเห็นว่าสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตราที่ 26 ที่กำหนดให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากผลการประเมินด้วยวิธีการต่างๆ และสอดคล้องกับหลักการในการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. การประเมินต้องมีความเที่ยงตรง เชื่อถือได้และยุติธรรม เป็นคุณสมบัติของเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนความเที่ยงตรงของเครื่องมือ เป็นผลอันเนื่องมาจากการใช้เครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ที่สามารถวัดสิ่งที่ต้องการ เช่น ผู้สอนต้องการวัดความสามารถในการค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ของผู้เรียนผู้สอนจะต้องติดตามสังเกตการใช้แหล่งความรู้เพื่อการค้นคว้าในสภาพที่เป็นจริงของผู้เรียน มิใช่การใช้

ผู้เรียนสอบโดยการเขียนตอบ เพื่อแสดงความรู้เกี่ยวกับการค้นคว้าข้อมูลจากห้องสมุด เพราะถือว่าเป็นวิธีการโดยอ้อมที่ไม่เที่ยงตรงและไม่สามารถสะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนได้เพียงพอ

สำหรับคุณสมบัติความเชื่อมั่น เชื่อถือได้ของข้อมูลนั้น หมายถึง ความเชื่อถือได้และความคงเส้นคงวาของผลการประเมินที่ได้หากการประเมินผู้เรียนคนเดียวกันด้วยเครื่องมือเดียวกัน แต่ให้ผลการประเมินที่แตกต่างกัน คำถามที่จะถูกถามก็คือ เครื่องมือมีความเชื่อถือได้เพียงใด การกำหนดเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจนจะช่วยให้ผลการประเมินมีความเชื่อถือได้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการประเมินโดย ผู้ประเมินคนเดียวหรือหลายคน

ความยุติธรรม หมายถึง การให้ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสแสดงสิ่งที่เขารู้และสามารถทำได้กรณี ผู้สอนประเมินสิ่งที่ไม่เคยสอนหรือใช้วิธีการประเมินที่สอดคล้องกับการสอน เช่น ถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ในขณะที่การจัดกิจกรรมการสอนเน้นการหาเหตุผล และการแก้ปัญหาถือเป็นการประเมินที่ไม่ยุติธรรม ความรู้สึกส่วนตัวของผู้สอนเกี่ยวกับผู้เรียนมีอิทธิพลต่อการประเมินผู้เรียนและสามารถนำไปสู่ความเป็นธรรมต่อผู้เรียนได้ ซึ่งผู้สอนพึงระมัดระวัง

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับสถานการณ์ในชีวิตจริง จะช่วยให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ตนศึกษากับสภาพที่เป็นจริง ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ การประยุกต์ใช้ความรู้กับการดำรงชีวิตประจำวันได้โดยง่าย

การวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการประเมินผลการเรียน

หลังจากที่ผู้สอนกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนแล้วผู้สอนจะต้องพิจารณากำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการเรียนรู้ที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังกล่าวทั้งนี้โดยพิจารณาองค์ประกอบสำคัญ ต่อไปนี้

1. ผลการเรียนรู้ที่ต้องการ จากกิจกรรมการเรียนการสอน คืออะไร

ตามกรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการเรียนรู้ ได้มาจากมาตรฐานการเรียนรู้ระดับต่างๆ ซึ่งถูกกำหนดไว้โดยครอบคลุมความรู้ ทักษะและคุณธรรม จริยธรรมค่านิยมต่างๆ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจะนำไปสู่การเลือกวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ เช่น ผู้สอนกำหนดว่าผลการเรียนรู้ที่ต้องการ คือความสามารถในการเขียน บทความเพื่อโน้มน้าว ชักชวน ผู้สอนจะต้องเก็บรวบรวมตัวอย่างผลงานที่เคยมอบหมายให้ผู้เรียนได้จัดทำเกี่ยวกับเรื่องนี้และประเมินโดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด ผลการประเมินจึงจะเที่ยงตรงเชื่อมั่นได้ แต่ถ้าผู้สอนใช้แบบทดสอบชนิดเลือกตอบในการเก็บรวบรวมข้อมูลถือว่า ผู้สอนใช้วิธีการไม่เหมาะสม

2. ความมุ่งหมายของการประเมินคืออะไร และใครจะเป็นผู้นำผลการประเมินไปใช้ ความมุ่งหมายของการประเมินและผู้จะนำผลการประเมินไปใช้ จะช่วยให้สามารถเลือกใช้วิธีการประเมินได้เหมาะสมรวมทั้งสามารถกำหนดแนวทางในการรายงานผลการประเมินได้

การประเมินเพื่อวินิจฉัย จุดเด่น จุดด้อย ในการเรียน กับการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน มีความมุ่งหมายต่างกัน การประเมินเพื่อวินิจฉัยต้องการข้อมูลเพื่อการปรับปรุงพัฒนาผู้เรียน ดังนั้นวิธีการประเมินจะมีลักษณะที่มุ่งเน้นในรายละเอียดทุกขั้นตอนแห่งการเรียนรู้ เพื่อเป็นข้อมูลในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนของผู้เรียนเหมาะที่จะนำมาใช้ระหว่างกระบวนการเรียนการสอนส่วนการประเมินเพื่อ ตัดสินผลการเรียน จะเป็นการประเมินสรุปผลการเรียนรู้ทั้งหมด แนวทางการวัดจึงมีลักษณะที่จะนำเฉพาะเป้าหมายหลักสำคัญที่จะแสดงภาพรวมเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนตามความคาดหวังมาประเมิน

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลที่ถูกนำมาใช้ในการประเมินโดยทั่วไป ได้แก่ การสังเกต การตรวจงานหรือผลงาน การทดสอบความรู้ การตรวจสอบการปฏิบัติและการแสดงออก อย่างไรก็ตามมีการนำเสนอแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยพิจารณาจากเป้าประสงค์ของการประเมินที่เฉพาะเจาะจงในรายละเอียดเพื่อข้อมูลที่ได้จะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ต่อการปรับปรุงพัฒนากระบวนการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง ดังนี้

1. การให้ตอบแบบทดสอบ ทั้งในลักษณะที่เป็นแบบเลือกคำตอบ ได้แก่ ข้อสอบแบบเลือกตอบ ถูก-ผิด จับคู่และข้อสอบชนิดให้ผู้สอบสร้างคำตอบ ได้แก่ เติมข้อความในช่องว่าง คำตอบสั้นเป็นประโยคเป็นข้อความ แผนภูมิ การเก็บวิธีนี้เหมาะกับการวัดความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริงความรู้เกี่ยวกับกระบวนการ ซึ่งมีข้อดีที่ใช้เวลาในการดำเนินการน้อย ง่าย และสะดวกต่อการนำไปใช้ให้ผลการประเมินที่ตรงไปตรงมาเนื่องจากมีเกณฑ์การประเมินชัดเจน แต่ไม่เหมาะในการนำไปใช้กับผลการเรียนรู้ที่เป็นเจตคติ ค่านิยม

2. การดูจากผลงาน เช่น เรียงความ รายงานการวิจัย บันทึกประจำวัน รายงาน การทดลอง บทละคร บทร้อยกรอง แฟ้มผลงาน ผลงานจะเป็นตัวแสดงให้เห็นการนำความรู้ และทักษะไปใช้ในการปฏิบัติงานของนักเรียน จุดเด่นของการประเมินโดยดูจากผลงาน คือ จะแสดงให้เห็นสิ่งที่นักเรียนทำได้มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินเพื่อให้ผู้เรียนสามารถประเมินตนเองได้ เพื่อการปรับปรุงพัฒนาตนเองของผู้เรียนเพื่อสามารถใช้เกณฑ์ประเมินผลงานของผู้เรียนได้เช่นกัน จุดอ่อนของการประเมินจากผลงาน คือ ต้องมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินร่วมกัน ต้องใช้เวลาในการประเมินมากกว่าตัวแปรภายนอกอาจ เข้ามามีอิทธิพลต่อการประเมินได้ง่าย

3. ดูการปฏิบัติ โดยผู้สอนสามารถสังเกตการนำทักษะ และความรู้ไปใช้ได้โดยตรงในสถานการณ์ที่ให้ปฏิบัติจริง วิธีการนี้ถูกนำไปใช้อย่างกว้างขวางในการประเมิน การปฏิบัติที่มีระเบียบข้อบังคับ เช่น การร้องเพลง ดนตรี พลศึกษา การได้วาที การกล่าวสุนทรพจน์ ละครเวที การประเมิน โดยวิธีการนี้จะมีคุณค่ามากหากผู้เรียนได้นำไปใช้ในการประเมินตนเอง เพื่อสร้างแรงจูงใจในการปรับปรุงพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น ในกระบวนการประเมินจะมีเครื่องมือประกอบการดำเนินการ คือ แบบสำรวจรายการ มาตราส่วนประเมินค่า และเกณฑ์การให้ระดับคะแนน (Scoring rubric)

4. ดูกระบวนการ วิธีการนี้จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ กระบวนการคิดของผู้เรียนมากกว่าที่จะดูผลงานหรือการปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจกระบวนการคิดที่ผู้เรียนใช้วิธีการที่ครูผู้สอนใช้อยู่เป็นประจำ ในกระบวนการเรียนการสอน คือ การให้นักเรียนคิดและตอบคำถาม โดยครูเป็นผู้สังเกตวิธีคิดของผู้เรียน วิธีการนี้เป็นกระบวนการที่จะให้ข้อมูลเพื่อการวินิจฉัยและเป็นข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่องซึ่งเหมาะกับการประเมินพัฒนาการด้าน คุณธรรม จริยธรรม และลักษณะนิสัย

การประเมินด้วยการกำหนดประเด็นการประเมินที่แจกแจงระดับการปฏิบัติ (Rubric)

Rubric เป็นเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ที่กำลังได้รับการยอมรับและถูกนำมาใช้ในการประเมินผลการเรียนอย่างกว้างขวาง เนื่องจากผลการประเมินที่ได้มีคุณค่าต่อการปรับปรุงพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนมากกว่าตัวเลขคะแนนและมีประสิทธิภาพสำหรับการประเมินการปฏิบัติหรือผลงาน ที่ไม่มีคำตอบถูกเพียงคำตอบเดียวหรือการแก้ปัญหาทางเดียวแต่จะมีคำตอบที่หลากหลาย การตัดสินผลการประเมิน จำเป็นต้องมีเกณฑ์การประเมินที่แสดงระดับคุณภาพที่ต้องการ

Rubric ประกอบด้วยเกณฑ์ที่สร้างขึ้นใช้ในการให้คะแนนหรือประเมินการปฏิบัติของผู้เรียน โดยเกณฑ์การให้คะแนน ที่อธิบายระดับการปฏิบัติซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการคำอธิบายจะเป็นแนวทางให้ผู้ประเมินพิจารณางานหรือการปฏิบัติของผู้เรียนมีคุณธรรมเป็นอย่างไร

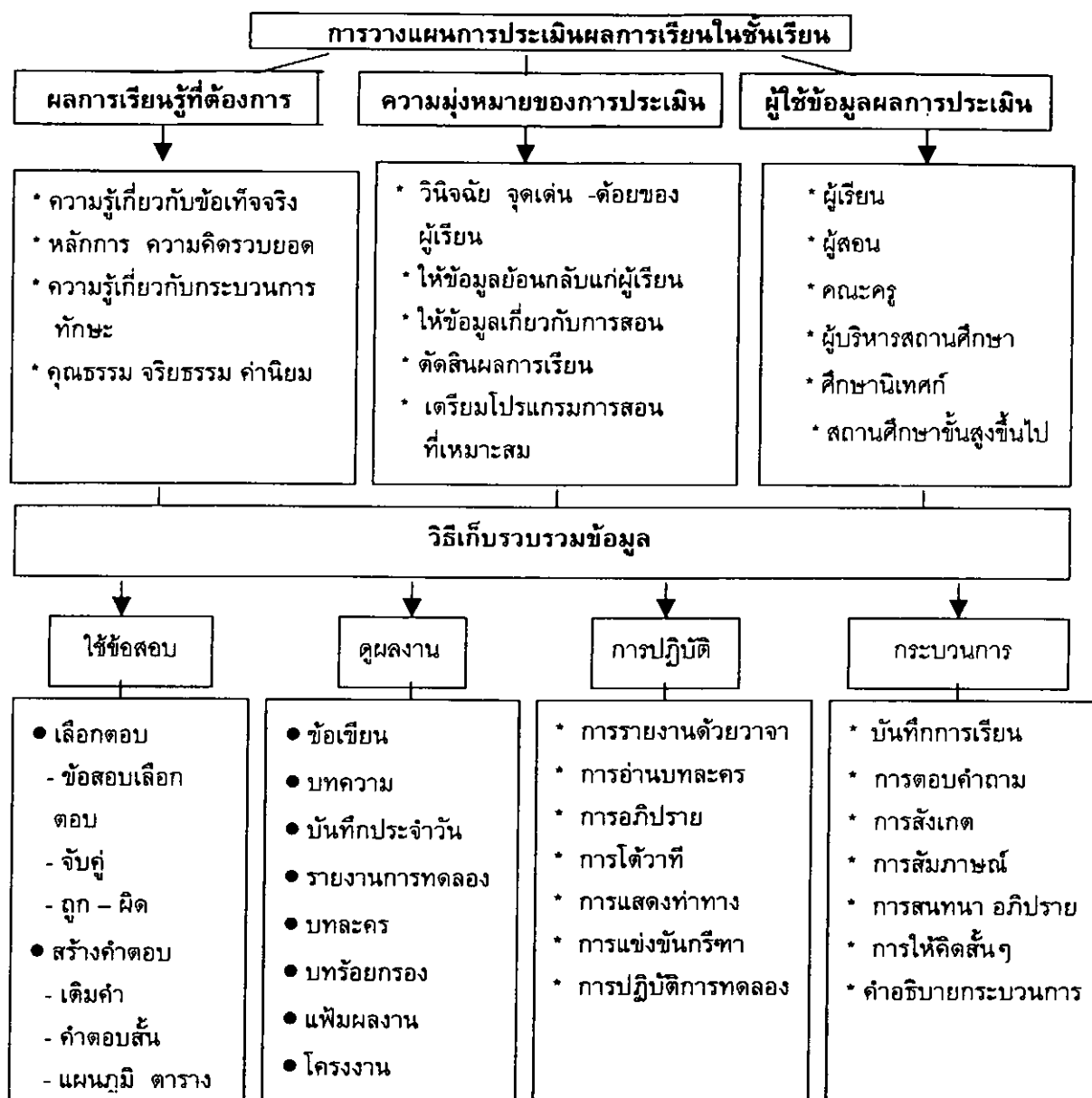
การประเมินความสามารถหรือทักษะทางภาษา เครื่องมือประเภทนี้น่าจะเป็นเครื่องมือที่สามารถนำไปใช้ได้อย่างสอดคล้อง แต่เนื่องจากสร้างยากแต่หากสามารถพัฒนาขึ้นใช้ได้จะช่วยให้ผลการประเมิน เทียบตรง เชื่อถือได้และยุติธรรมรวมทั้งมีคุณค่าต่อการปรับปรุงและพัฒนาตนเองของผู้เรียนเนื่องจากระบุความคาดหวังของการปฏิบัติไว้อย่างชัดเจน

ตาราง 1 ตัวอย่าง 1 การประเมินการเขียนรายงานในภาพรวมทั้งหมดโดยใช้ Rubric 5 ระดับ

ระดับ	คำอธิบาย
4 ดีเยี่ยม	นักเรียนเขียนอธิบายหัวข้อเรื่องที่เขียนได้ชัดเจน ให้เหตุผลที่แสดงความสำคัญของเรื่องได้อย่างสมบูรณ์ มีการสรุปที่ละเอียดชัดเจน ทำให้เข้าใจได้ทันที ให้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง รายละเอียดตัวอย่าง เพื่อสนับสนุนเรื่อง ข้อเขียนจัดทำรวบรวม และแสดงความคิดได้น่าอ่าน โครงสร้างประโยคมีความหลากหลายการใช้ตัวสะกด ไวยากรณ์มีความถูกต้อง มีบันทึกแหล่งที่มาของข้อมูลในแนวทางที่เหมาะสม
3 ดีมาก	นักเรียนเขียนอธิบายหัวข้อเรื่องที่เขียนได้ตามสมควร...ให้เหตุผลสนับสนุนความสำคัญของเรื่อง มีการสรุปถ่ายทอดความคิดละเอียด แต่มีความชัดเจนน้อยกว่าระดับ 4 มีข้อมูลสนับสนุนหัวข้อเรื่องเพียงพอ การเขียนต่อเนื่องอ่านง่าย โครงสร้างประโยค ไวยากรณ์ การสะกดคำ โดยทั่วไปถูกต้อง มีการบันทึกแหล่งที่มาของข้อมูลได้เหมาะสม
2 ดี	นักเรียนอธิบายและเขียนอธิบายหัวข้อเรื่องอย่างสรุปมีข้อมูลสนับสนุนเพียงเล็กน้อย ข้อเขียนมีลักษณะพื้นๆ บางจุดมีความชัดเจน บางจุดยากที่จะเข้าใจ โครงสร้างประโยค โดยทั่วไปถูกต้อง แต่มีบางส่วนผิดพลาดมีการอ้างอิงแหล่งข้อมูล แต่มีรายละเอียดเล็กน้อย
1 พอใช้	นักเรียนไม่อธิบายหัวข้อเรื่อง ข้อมูลสนับสนุน คลุมเครือ และขาดข้อมูลสำคัญ ข้อเขียนขาดองค์ประกอบและยากที่จะเข้าใจ..มีความผิดพลาดของโครงสร้างประโยค มีการอ้างอิงแหล่งข้อมูลบ้าง ไม่อ้างอิงบ้าง
0 คุณภาพต่ำ	นักเรียนไม่อธิบายหัวข้อเรื่อง ไม่มีข้อสรุป ข้อเขียนไม่เป็นระบบ

ตาราง 2 ตัวอย่าง 2 Rubric เพื่อการประเมินการสร้างข้อสรุป

ระดับ	คำอธิบาย
3	มีหลักฐานข้อมูล สนับสนุนข้อสรุปอย่างสมบูรณ์
2	มีหลักฐานสนับสนุนข้อสรุป แต่ไม่แสดงหลักฐานสนับสนุนข้อสรุป
1	ไม่มีข้อมูลสนับสนุนข้อสรุป
0	สร้างข้อสรุปไม่ได้

ภาพประกอบ 3 แผนภูมิแสดงการวางแผนการเก็บข้อมูลเพื่อการประเมินผลการเรียนในชั้นเรียนและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการเรียนของผู้เรียน (กรมวิชาการ. 2544 : 96)

การรายงานผลการประเมิน

ข้อมูลผลการเรียนที่ได้รับจากการเก็บรวบรวมด้วยวิธีการที่หลากหลาย จะถูกนำไปใช้ในการประเมินสัมฤทธิ์ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน หากการประเมินในชั้นเรียนขาดประสิทธิภาพ จะทำให้การพิจารณาผลสรุปเกี่ยวกับความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียนผิดพลาด จะไม่ทราบว่าคุณเรียนเกิดการเรียนรู้ หรือมีพัฒนาการตามเป้าหมายได้เพียงใด ซึ่งจะเชื่อมโยงไปถึงกระบวนการปรับปรุงพัฒนา และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนต่อไป ฉะนั้น ข้อมูลการประเมินที่ได้ที่จะรายงานต่อผู้เกี่ยวข้องทราบ ควรมีความเที่ยงตรง ยุติธรรม และเชื่อถือได้ เพื่อสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

วิธีรายงานผลการประเมิน มีหลายลักษณะ ซึ่งจะเป็นไปตามลักษณะผลการเรียนรู้ที่ต้องการประเมิน วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล จุดประสงค์ของการประเมินและผู้ใช้ข้อมูลผลการประเมินรูปแบบที่ใช้กันโดยทั่วไปขณะนี้ คือ

- การรายงานผลในรูปคะแนน ได้แก่คะแนนร้อยละ คะแนนรวม
- ระดับผลการเรียน เป็นตัวอักษร ตัวเลข
- มาตรวัดที่แสดงพัฒนาการ / ความสามารถ ในลักษณะ rubric
- รายงานโดยเขียนบอกเล่า
- การให้ข้อคิดเห็นโดยการเขียน
- การรายงานด้วยวาจา

ข้อพึงปฏิบัติ เป้าหมายของการจัดการศึกษา คือ พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถตามมาตรฐานที่กำหนดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนจำเป็นต้องวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการประเมินให้สอดคล้องกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะนำไปสู่การประเมินความรู้ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ความสามารถในการใช้ภาษาสามารถประเมินได้จากการรวบรวมข้อมูลผ่านการสังเกต การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ทั้งในขณะและผู้สอนจัดกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งถือว่าอยู่ในบริบทที่ผู้สอนได้จัดหรือจำลองขึ้น และในขณะและผู้เรียนได้ปฏิบัติในสภาพที่เป็นจริง จากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลต่างๆ รอบตัว ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่สะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี พร้อมๆ กับการประเมินความรู้ความสามารถทางภาษา ผู้สอนสามารถประเมินพัฒนาการด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ต้องการปลูกฝังให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนด้วย พร้อมทั้งให้ผู้สอนได้นำผลการประเมินมาใช้ประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนอย่างจริงจัง

1.6 การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ภาษาไทยและแหล่งการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 22 - 23 และหมวด 9 มาตรา 63-64 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษา กระบวนการเรียนรู้และเทคโนโลยีการศึกษาที่เน้นถึงบทบาทและความสำคัญของการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน และแหล่งการเรียนรู้ เพื่อปรับปรุงคุณภาพ ของผู้เรียนและผู้สอนให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ในคู่มือเล่มนี้

สื่อการเรียนรู้ภาษาไทยสื่อการเรียนการสอนเป็นเครื่องมือที่ครูกำหนดขึ้น เพื่อใช้ทำหน้าที่ถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนเนื้อหาประสบการณ์แนวคิด ทักษะและเจตคติระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน หรือใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ใช้สื่อ เพื่อให้เกิดความรู้ ฝึกทักษะกระบวนการและสร้างเสริมความรู้สึกนึกคิดจนบรรลุจุดประสงค์ของการเรียนรู้

ความสำคัญของสื่อการเรียนการสอน การเรียนการสอนเป็นกระบวนการสื่อสารความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ ความคิดเห็น ตลอดจนเจตคติ อาจทำได้หลายวิธีและอาจใช้เครื่องมือประกอบการสอนต่างๆ อีกมากมาย โดยที่การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนมีทั้งความรู้และคุณธรรมโดยจัดกระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ดังนั้น การสอนโดยการบรรยายหรือการใช้หนังสือเพียงเล่มเดียว ไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามที่คาดหวังไว้ เพราะในสังคมปัจจุบันเป็นยุคสมัยข้อมูลข่าวสารความรู้สมัยใหม่ตลอดจนเทคโนโลยีการสื่อสารได้แผ่ขยายอย่างไม่มีขอบเขตจำกัด จำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพความสามารถของผู้เรียนอย่างเต็มที่ให้มีนิสัยใฝ่รู้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง โดยใช้แหล่งความรู้ที่มีรูปแบบหลากหลาย กล่าวคือ การเรียนการสอนจำเป็นต้องเลือกสรรสื่อการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง มีโอกาส เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น และมีความรับผิดชอบที่จะสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

ประเภทของสื่อการเรียนการสอนสื่อการเรียนการสอน จำแนกตามลักษณะของสื่อที่นำไปใช้ มี 5 ประเภท คือ

1. สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นสื่อที่ใช้ระบบการพิมพ์ เช่น หนังสือเรียน คู่มือหนังสือเสริมประสบการณ์ การใช้ความรู้ ใบงาน แผ่นพับ แผ่นภาพ แบบฝึก วารสารวิชาการ นิตยสาร จุลสาร ฯลฯ
2. สื่อวัสดุอุปกรณ์ เป็นสื่อสิ่งของต่างๆ เช่น ของจริง หุ่นจำลอง แผนภูมิ แผนที่ ตาราง สถิติ กราฟ ฯลฯ
3. สื่อโสตทัศนอุปกรณ์ เป็นสื่อที่นำเสนอด้วยเครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ เช่น ภาพเลื่อน (Slide) แถบเสียง แถบบันทึกภาพ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน อิเล็กทรอนิกส์ และสื่อผสมอื่น ฯลฯ
4. สื่อกิจกรรม เป็นสื่อประเภทวิธีการที่ใช้ในการฝึกปฏิบัติ ฝึกทักษะ ซึ่งต้องใช้กระบวนการคิด การปฏิบัติการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ของผู้เรียน เช่น เกมส์ เพลง บทบาทสมมติ การสาธิต สถานการณ์จำลอง การแสดงละคร การจัดนิทรรศการฯ แสดงผลงาน ทัศนศึกษา การทำโครงการฯ ฯลฯ
5. สื่อบริบท เป็นสื่อที่ส่งเสริมการเรียนการสอน ได้แก่ สภาพแวดล้อมและสภาพการณ์ต่างๆ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ แหล่งวิทยบริการ หรือแหล่งเรียนรู้อื่นๆ เช่น บุคคล ห้องสมุด ชุมชน สังคม วัฒนธรรม เครือข่ายคอมพิวเตอร์ ฯลฯ

การสร้างและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอนแต่ละประเภทมีลักษณะเฉพาะแตกต่างกันไป สื่อการเรียนการสอนประเภทหนึ่งๆ อาจเหมาะสมกับจุดประสงค์และเนื้อหาสาระเฉพาะเรื่อง หรืออาจนำไปใช้ในการเรียนการสอนทั่วไป นอกจากนี้สื่อการสอนบางอย่าง จัดทำขึ้นเพื่อให้เฉพาะตามความต้องการของผู้สอนในห้องเรียน หรือมีสื่อการเรียนการสอนสำเร็จรูปที่ผลิตจำหน่าย ผู้สอนจึงควรรู้จักเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด

การใช้สื่อการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ถือเป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง ผู้สอนอาจใช้เวลาพอสมควรในการเตรียมหรือสร้างสื่อแต่การใช้เวลาดังกล่าวนั้น เป็นการให้ประโยชน์ที่คุ้มค่า ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ต้องการให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งความรู้ ทักษะ / กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ดังนั้นการใช้สื่อจึงต้องคำนึงถึงความเหมาะสม และความเป็นไปได้ที่ทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ สื่อต้องมีความเที่ยงตรงในเนื้อหาช่วยเพิ่มประสบการณ์ให้ผู้เรียนสร้างง่าย ประหยัดเวลา และราคาไม่แพง

แนวทางในการสร้างและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน สามารถดำเนินการดังนี้

1. กำหนดจุดประสงค์จากผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ให้ชัดเจนว่าต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และได้ประสบการณ์ด้านใดบ้างจากบทเรียนนั้น เพื่อจะได้สร้างสื่อหรือเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ให้สัมพันธ์กับจุดประสงค์ และกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
2. ศึกษาผู้เรียนโดยพิจารณาถึงวัย ระดับชั้น ความรู้ประสบการณ์และความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการเลือกสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน
3. ศึกษาธรรมชาติของเนื้อหา / สาระที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ แต่ละเรื่องอาจมีลักษณะเฉพาะ บางเรื่องต้องเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงหรือเรียนรู้จากสภาพจริง การสาธิตและบางเรื่องต้องอาศัยการสืบค้นข้อมูลจากการฟัง การดู และการอ่าน
4. พิจารณาประโยชน์และความคุ้มค่าของสื่อการเรียนการสอน สื่อแต่ละชนิดสามารถสร้างความสนใจ สื่อความหมายและประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนอย่างไรบ้าง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับ

ผู้เรียนในสถานการณ์ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง ควรคำนึงถึงข้อจำกัดด้านค่าใช้จ่ายและความสะดวกในการใช้ก็อาจเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ประเภทอื่นแทน เช่น ภาพ สไลด์หรือวีดิทัศน์แทน เป็นต้น

5. หาประสิทธิภาพของสื่อโดยปรับปรุง และพัฒนาสื่อที่จัดทำไว้ เพื่อเป็นการประกันคุณภาพของสื่อว่ามีความเหมาะสมในการนำไปใช้พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้จริง

การใช้สื่อการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ

การจัดการเรียนการสอนแม้ผู้สอนจะพัฒนาสื่อ ตลอดจนเลือกใช้สื่ออย่างหลากหลายแล้วก็ตาม บางครั้งการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนก็ยังไม่ประสบผลเป็นที่น่าพอใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้สอนอาจใช้สื่อดังกล่าวไม่ถูกขั้นตอนหรือไม่เป็นระบบ เพื่อให้การใช้สื่อเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนควรได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเนื้อหาสาระในสื่อการเรียนรู้ที่ได้เลือกไว้ เพื่อตรวจสอบดูว่าเนื้อหา มีความสมบูรณ์ตามที่ต้องการหรือไม่ ถ้าไม่สมบูรณ์จะได้จัดหาหรือจัดทำสื่อชนิดอื่นเพิ่มเติม

2. ทดลองใช้สื่อบางประเภท ซึ่งอาจมีความยุ่งยากในการใช้หรือต้องทดสอบขั้นตอนการใช้ของสื่อชนิดนั้นๆ เช่น ลำดับขั้นตอนการนำเสนอสร้างความเข้าใจให้กับผู้เรียนเพียงพอหรือไม่เหมาะสมกับเวลาเรียนเพียงใด มีส่วนไหนที่ต้องปรับปรุงแก้ไขบ้าง

3. จัดเตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือ และสถานที่ให้พร้อม เพื่อไม่ให้เสียเวลาในขณะที่ใช้ เพราะการใช้เวลานานเกินไปในการจัดเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์ จะมีผลให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนรู้น้อยลง นอกจากนี้ควรตรวจสอบอุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ ให้อยู่สภาพที่พร้อมจะใช้งานด้วย

4. เตรียมตัวผู้เรียน การใช้สื่อการเรียนรู้บางอย่างจำเป็นต้องชี้แจงให้ผู้เรียนเรียนรู้วัตถุประสงค์หรือผลการเรียนรู้จากการศึกษาโดยใช้สื่อนั้นๆ เป็นการให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีเป้าหมาย หากไม่มีกรชี้แจงให้ผู้เรียนอาจเกิดความเพลิดเพลินหรือเรียนรู้ไม่ตรงตามเป้าหมายย่อมเป็นการใช้สื่อที่ไม่คุ้มค่าและเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์

5. ใช้สื่อการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนดไว้ เพื่อให้เกิดผลการเรียนรู้ที่ต้องการขณะที่ใช้สื่อใด ๆ ก็ตาม จะต้องพิจารณาว่าผู้เรียนมีปฏิกิริยาอย่างไร ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยความสนใจ ตั้งใจ และกระตือรือร้นหรือไม่ ปฏิกิริยาของผู้เรียนที่มีต่อสื่อการเรียนรู้สามารถใช้เป็นเครื่องชี้วัดได้ว่า สื่อการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียนเพียงใด

6. ประเมินการใช้สื่อการเรียนรู้ เป็นการหาข้อมูลที่ได้จากการใช้สื่อมาวิเคราะห์ให้เกิดความชัดเจนว่ามีความเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนในระดับใด โดยจะต้องพิจารณาลักษณะทางกายภาพของสื่อและสาระไปยังผู้เรียนบางครั้งสื่อการเรียนรู้ที่นำมาใช้นั้นอาจมีความเหมาะสมด้านกายภาพแต่คุณค่าในด้านสาระยังไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย การประเมินจะช่วยให้การตัดสินใจเลือกและใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับการจัดการเรียนการสอนในครั้งต่อไป หรือพัฒนาโดยการดัดแปลง ปรับปรุงแก้ไข จัดทำเพิ่มเติมให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

ตัวอย่างสื่อการเรียนการสอนที่สามารถสร้างขึ้น พัฒนาขึ้นใช้ให้เหมาะสมกับสาระ และมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย ได้แก่ บทเรียนสำเร็จรูป (Program Instruction) ชุดการสอน (Instructional Packages)

ตัวอย่างการใช้สื่อ และแหล่งการเรียนรู้ในการฝึกทักษะภาษาไทย ได้แก่ 1. “ ฟังดูพินิจไปอย่างไร ว่อง” 2. “ คิดคล่อง พุดคล่อง แล้วลองเขียน” 3. “อ่านมากรู้มากด้วยปากเพียร” 4. “แวะเวียนเสาะหา (คำตอบ) พาเชี่ยวชาญ”

แหล่งเรียนรู้

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย จำเป็นต้องจัดแหล่งการเรียนรู้ เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง ได้รับความรู้อย่างสะดวกรวดเร็ว และถูกต้องเหมาะสมในลักษณะของแหล่งรวมวิทยาการ ดังนั้น การจัดแหล่งเรียนรู้ ซึ่งเป็นแหล่งรวมวิทยาการที่สังคมยอมรับและถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเรียนรู้และศึกษาค้นคว้าของประชาชน ถือว่าเป็นเครื่องหมายแห่งความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติ

ความหมายของแหล่งการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ แหล่งความรู้ทางวิทยาการ และประสบการณ์ที่สนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียน ใฝ่รู้ แสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวาง และต่อเนื่องจากแหล่งต่างๆ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

ความสำคัญของแหล่งการเรียนรู้

- เป็นแหล่งการศึกษาตามอัธยาศัย
- เป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- เป็นแหล่งปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน การศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
- เป็นแหล่งสร้างเสริมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ
- เป็นแหล่งสร้างเสริมความรู้

ประเภทของแหล่งการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้จัดเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. แหล่งการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เป็นประสบการณ์ที่ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้จากสภาพจริง เช่น อุทยานแห่งชาติ สวนพฤกษชาติ ภูเขา ทะเล แม่น้ำ ลำคลอง ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เช่น ฝนดาวตก น้ำท่วม แผ่นดินไหว ฯลฯ

2. แหล่งการเรียนรู้ที่จัดหรือสร้างขึ้น ซึ่งมีทั้งในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ได้สะดวกและรวดเร็ว

แหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา ได้แก่ ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องศูนย์วิชาการ ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ สวนวิทยาศาสตร์ สวนวรรณคดี สวนสมุนไพร สวนสุขภาพ สวนธรรมะ สนามกีฬา ฯลฯ

3. แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นทรัพยากร ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในด้านต่างๆ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น บุคคลที่เป็นภูมิปัญญาทางภาษา เพลงพื้นบ้าน พิธีกรรมต่างๆ ฯลฯ ศิลปินแห่งชาติ บุคคลตัวอย่างขงขันตัน การเมือง การปกครอง เศรษฐกิจและสังคม

แหล่งการเรียนรู้ทุกประเภทล้วนเป็นส่วนเติมเต็มให้กับการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ครูผู้สอน และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ควรให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนทั้งในการมีส่วนร่วม และการลงมือปฏิบัติจริง ทั้งนี้ เพื่อให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนนั้นเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง

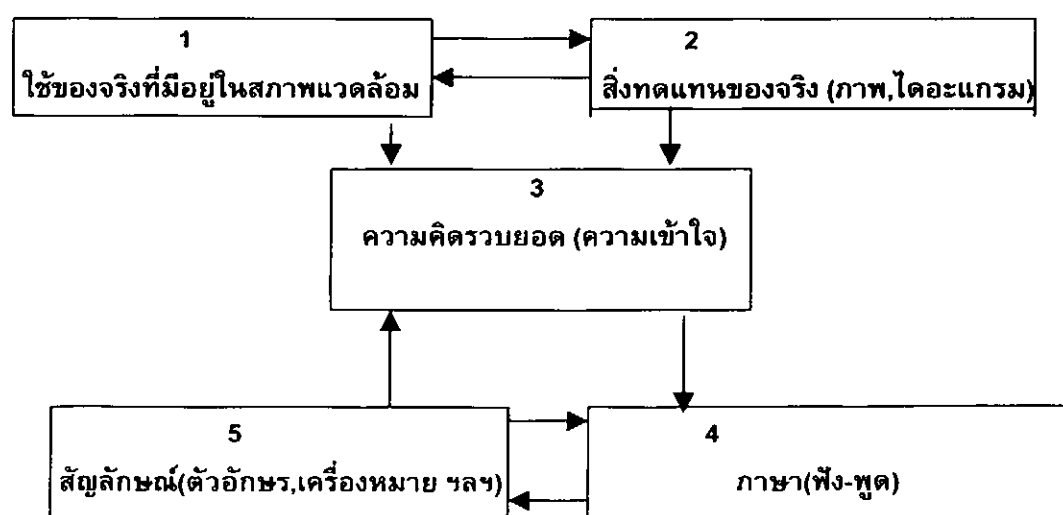
หนังสือ คือสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณค่า

การอ่านเป็นทักษะหนึ่งในการเรียนภาษา การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยมุ่งเน้นการพัฒนาการอ่านโดยใช้สื่อและวิธีการที่หลากหลาย หนังสืออ่านเพิ่มเติม หนังสือเสริมประสบการณ์ และ / หรือ หนังสืออ่านนอกเวลาเป็นสื่อ และแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งในชั้นมัธยมศึกษาได้กำหนดให้อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน โดยถือว่ากิจกรรมการเรียนเกี่ยวข้องกับหนังสือซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเรียน ตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ ส่งเสริมให้โรงเรียนมีหนังสืออ่านนอกเวลาที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น จะเป็นการพัฒนาการ

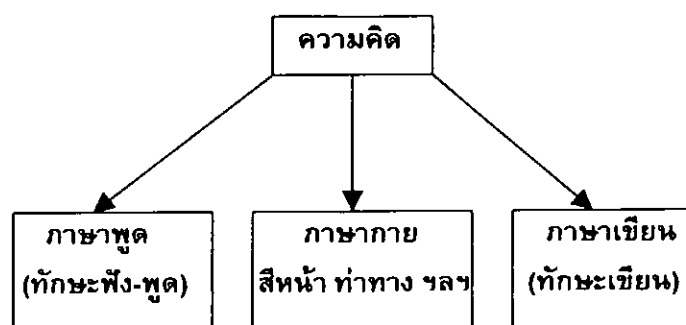
เรียนการสอน พัฒนาการเรียนรู้โดยใช้การอ่านเป็นเครื่องมือ ทำให้มีนิสัย รักการอ่าน และมีประสิทธิภาพทางการอ่านสูง

1.7 ทฤษฎีการสอนเพื่อการสื่อสาร

1.7.1 ธรรมชาติของการพัฒนาทักษะทางภาษา โดยธรรมชาติของมนุษย์ มนุษย์จะสื่อสารภาษาได้ 3 ทางคือ 1.ทางเสียง ได้แก่ทักษะการฟัง การพูด 2.ทางตัวอักษร ได้แก่ ทักษะการอ่าน การเขียน 3.ทางกาย ได้แก่ การใช้ภาษาไป การแสดงความรู้สึกนึกคิด ด้วยสีหน้าท่าทางต่างๆ การสื่อสารทั้ง 3 ทางนี้มีเป้าหมายที่สำคัญคือ ความต้องการของมนุษย์ในการเข้าใจความหมาย ในการสื่อสารซึ่งกันและกัน ลำดับในการพิจารณาทักษะทางภาษาที่สำคัญจึงเริ่มขึ้นที่ความหมาย เนื่องจากมนุษย์ต้องการที่จะแสวงหาความหมายในการสื่อสารเป็นสำคัญ ภาษาเริ่มต้นจากการเข้าใจความหมายจนเกิดเป็นความคิดรวบยอด หลังจากการพัฒนาเป็นความคิดรวบยอดแล้ว จึงพัฒนาทักษะการฟัง-พูด โดยฝึกการออกเสียงที่สื่อความหมายจากความคิดรวบยอดที่มีอยู่แต่เดิม จึงสื่อด้วยตัวสัญลักษณ์ หรือตัวอักษรที่จะใช้แทนเสียงหรือความหมายเพื่อสื่อความเข้าใจจากความคิดรวบยอด ซึ่งจะเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนพึงพอใจ เพราะจะเป็นไปตามธรรมชาติของการสื่อความหมายที่มนุษย์ต้องการในการสื่อสาร และจะช่วยให้เกิดเจตคติที่ดีในการเรียนภาษาด้วยการรับรู้ และการเรียนรู้ภาษาตามกระบวนการเรียนดังกล่าว อย่างมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง และเกิดประสิทธิผลในการสื่อความหมายอย่างครบวงจร แนวทฤษฎีธรรมชาติ (The Natural Approach) เน้นการให้ปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจแก่ผู้เรียน (Comprehensible Input) โดยใช้กระบวนการเรียนการสอน (Process) ที่เหมาะสมในการเรียนรู้ทางภาษาของผู้เรียน (Language Acquisition) เป็นหลักผลของการเรียนรู้ (Output) ถ้าผู้สอนเข้าใจกระบวนการจะทำให้ประสบผลสำเร็จตามที่มุ่งหวังไว้ ในการป้อนปัจจัยอย่างถูกต้องและเหมาะสมให้แก่ผู้เรียนจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการสอนความคิดรวบยอดทางภาษาที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นการเรียนรู้ภาษาตามธรรมชาติของมนุษย์ ผู้เรียนได้มีโอกาสในการพัฒนาสมองทั้งซีกซ้ายและซีกขวา ผู้สอนต้องให้โอกาสแก่ผู้เรียนฝึกซ้ำๆ ย้ำพฤติกรรมที่ผู้เรียนสามารถรับรู้ทางสมองให้บ่อยครั้งมากขึ้นๆ เช่น อ่านและเขียนด้วยการฝึกคิดและสังเกตความคล้าย และความแตกต่างจากคำที่เขียนและอ่านจนสามารถแก้ไขข้อบกพร่องของตนเองในการเรียนรู้ และรับรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการสอนดังกล่าวจะเกิดขึ้นอย่างครบวงจร และต่อเนื่องกันดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพประกอบ 4 ขั้นตอนการสอนตามแนวทฤษฎีธรรมชาติ (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2536 : 21)

ภาพประกอบ 5 การพัฒนาทักษะการสื่อสาร (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2536 : 22)

1.7.2 แนวทฤษฎีการสอนเพื่อการสื่อสาร (The Communicative Teaching Approach) เน้นการใช้ภาษาของผู้เรียนเป็นหลัก โดยอาศัยหลักการของภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยา (Sociolinguistics) เน้นบริบท (Context) ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้เหมาะสมตามเกณฑ์ทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นแนวการสอนที่เน้นความหมายมากกว่ารูปแบบหรือโครงสร้างของภาษา รูปแบบหรือโครงสร้างของภาษาเป็นเพียงเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้พูดสามารถสื่อหน้าที่ของภาษาได้ตามความต้องการ จุดมุ่งหมายของแนวการสอนเพื่อการสื่อสารที่สำคัญ คือ สร้างความสามารถในการสื่อสาร (Communicative Competence) ผู้สอนจึงต้องจัดการเรียนการสอนอย่างมีทักษะได้ครบวงจรให้มีความสัมพันธ์กันระหว่างผู้เรียนเข้าใจ ความหมายหรือได้ความคิดรวบยอดในบริบทก่อน โดยให้ผู้เรียนใช้ความรู้เดิมคิดวิเคราะห์เนื้อหาจากบทความที่อ่าน จึงคิดวิเคราะห์ถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาพูด ซึ่งเป็นทักษะการฟัง ทักษะการพูด นอกจากนี้ผู้เรียนยังสามารถถ่ายทอดออกมาทางสีหน้า ท่าทาง ตามการสื่อความหมายตามความคิดของตนและเป็นไปตามธรรมชาติ ในการสอนนั้นควรสอนทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนให้มีความสัมพันธ์กันกับชีวิตจริงของผู้เรียน ในการพัฒนาทักษะการสื่อสารนั้นผู้สอนต้องจัดกระบวนการเรียนการสอน ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาที่เกิดขึ้นจากความคิดของผู้เรียนเอง ควรพิจารณาความหมายของบริบทภาษาให้เป็นที่น่าสนใจก่อนจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษา การใช้ภาษาของผู้เรียนเกิดขึ้นได้ในลักษณะของภาษาพูด (ฟัง-พูด) ภาษาเขียน (อ่าน-เขียน) และภาษากาย (ท่าทาง) ดังแสดงให้เห็นภาพประกอบดังต่อไปนี้ (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2536: 22)

ตามหลักการของการจัดหลักสูตรวิชาภาษาไทยโดยทั่วไป เป้าหมายที่สำคัญคือ การให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารได้ในชีวิตประจำวันทั้งการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน นอกจากนี้ยังต้องมีความสามารถในการคิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน สนใจในการอ่านและความเข้าใจในวัฒนธรรมไทย ทั้งนี้เพื่อเน้นการสื่อความหมายที่มีประสิทธิภาพได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างถูกต้องตามกาลเทศะ แนวทฤษฎีการสอนเพื่อการสื่อสารจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้สอนควรพิจารณาและวิเคราะห์ถึงหลักการและการดำเนินการสอนให้เป็นรูปธรรม หลักการที่สำคัญเพื่อการสอนในการสื่อสารคือ การมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาได้ทุกทักษะในทุกสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ตนเองพบเห็นในชีวิตประจำวันในสังคมและชุมชนได้เป็นอย่างดีและมีความสุข

1.7.3 การจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสาร จัดให้ผู้เรียนได้รับความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาไทยอย่างมีความรู้ความเข้าใจได้ตื้นที่ผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกระบวนการสอน เพื่อการสื่อสารอย่างมีวิธีการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกทักษะการใช้ภาษาได้อย่างครบวงจร ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ในสถานการณ์ที่ผู้เรียนได้พบเห็นที่หลากหลาย มีกระบวนการที่เป็นไปตามธรรมชาติของการพัฒนาทักษะทางภาษาได้อย่างบูรณาการครบวงจร ในกระบวนการเรียนการสอนการให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายหรือเข้าใจความคิดรวบยอดในการสื่อสารจากบริบทภาษาหนึ่ง ๆ เสียก่อนจากนั้นจึงให้ผู้เรียน

ถ่ายทอดความคิดของตนให้เป็นภาษาพูด ซึ่งผู้เรียนจะได้ทักษะ ฟัง พูด อ่าน และเขียนรวมทั้งการใช้ภาษากาย และแสดงออกได้ทางสีหน้าและท่าทาง

วิธีการกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความคิดรวบยอดในการเรียนภาษาจากเรื่องที่นำมาสอน เป็นการจัดบริบททางภาษาที่ใช้กันในชีวิตประจำวันให้ผู้เรียนได้ฟัง ได้พบเห็นภาษาเขียน ภาษาพูด หรือภาษากายมาใช้เป็นสื่อการสอน หรือจัดเป็นบทเรียนนำ หรือกิจกรรมนำให้ผู้เรียนเข้าใจด้วยเทคนิควิธีสอนของผู้สอน เมื่อผู้เรียนเข้าใจเรื่องราวต่างๆที่ได้เรียนจากบริบทหรือกิจกรรมมาแล้ว จะช่วยให้ผู้เรียนมีเรื่องราวที่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาพูด เขียนหรือภาษากายได้ เพื่อสื่อความหมายจากผู้เรียนและการช่วยเหลือจากผู้สอนให้ประสบผลสำเร็จในการสื่อความหมาย ผู้เรียนจะเกิดแรงจูงใจ ความภาคภูมิใจ ในการเรียนภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ในการแก้ปัญหาจากความบกพร่องของตน ได้ลองผิดลองถูกในการเรียนภาษาด้วยตนเอง

1.7.4 การวิเคราะห์ประเภทเนื้อหาและภาษาในหลักสูตร ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นได้กำหนดจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมี 7 หัวข้อ คือ

1. เพื่อให้มี ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องหลักภาษา
2. เพื่อให้สามารถ ใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับวัย
3. เพื่อให้สามารถ ฟังและอ่านได้อย่างมีวิจารณญาณ
4. เพื่อให้มี ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน และ มีรสนิยมในการเลือก

อ่านหนังสือ

5. เพื่อให้เห็นความสำคัญของภาษาไทยในฐานะเป็นเครื่องมือสื่อสารของคนในชาติ และเป็นปัจจัยในการสร้างเสริมเอกภาพของชาติ

6. เพื่อให้เห็นคุณค่าของวรรณคดี และงานประพันธ์ ที่ใช้ภาษาอย่างมีรสนิยมในฐานะที่เป็นวัฒนธรรมของชาติ

7. เพื่อให้สามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้เพิ่มเติม (หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น กรมวิชาการ. 2533 : 9)

คำอธิบายรายวิชาภาษาไทย อธิบายว่า ฝึกการฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยฟังข้อความและเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ ที่ได้เรียนมาแล้ว พูด อธิบาย พูดในที่ประชุม พูดในโอกาสต่างๆ พูดอภิปราย อ่านออกเสียง ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง อ่านวรรณกรรมประเภทต่างๆ ท่องจำบทประพันธ์ที่ชอบ เขียนรายงาน เล่าเรื่องย่อความ จดหมายติดต่อกิจธุระ จดหมายเปิดผนึกผ่านสื่อมวลชน โทรเลข ประกาศ คำเชิญชวน ถอดความจากคำประพันธ์ แต่งบทประพันธ์ และศึกษาหลักภาษาเกี่ยวกับคำ และกลุ่มคำ แบบสร้างของคำ ประโยคที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น การสังเกตลักษณะของคำที่เป็นคำไทยเดิมกับคำที่มาจากภาษาอื่น ราชาศัพท์ การสะกดคำให้ถูกต้อง เพื่อให้สามารถอ่านและฟังอย่างมีวิจารณญาณ แสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ วิเคราะห์ วิจัยเรื่องที่อ่านที่ฟังได้อย่างมีเหตุผล พูดและเขียนได้ชัดเจน ถูกต้อง เหมาะสมตรงตามจุดประสงค์ สามารถแสดงออกเชิงสร้างสรรค์ ทั้งการพูดและการเขียน ติดตามอ่านและฟังสิ่งที่สนใจอยู่ตลอดเวลาและมีมารยาทในการใช้ภาษา (หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น กรมวิชาการ. 2533 : 12)

จากผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและคำอธิบายรายวิชา ในช่วงชั้นที่ 3 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้มุ่งเน้นการใช้ภาษาเพื่อการติดต่อสื่อสารและพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ ความคิดสร้างสรรค์ มีนิสัยรักการอ่านรักการเขียน เห็นความสำคัญของภาษาไทยในฐานะเป็นเครื่องมือสื่อสารของคนในชาติ เห็นคุณค่าของวรรณคดี งานประพันธ์ที่ใช้ภาษาอย่างมีรสนิยม และสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ในจุดมุ่งหมายและคำอธิบายรายวิชาเป็นการจัดการเรียนการสอนให้เกิดพัฒนาทักษะ ครูผู้สอนจะนำเนื้อหาจากบทความ บทประพันธ์ ฯลฯ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวันของผู้เรียนมาสอนเพื่อฝึกทักษะในการฟัง

การพูด การอ่าน และการเขียน ผู้สอนควรนำบทเรียนที่มีความยากหรือง่ายนั้น มาจัดเนื้อหาโดยมีกิจกรรมในการเรียนการสอนที่น่าสนใจให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนด้วย เช่น การฟังข่าวสารข้อมูลจากโทรทัศน์ การอ่านหนังสือพิมพ์ การเขียนบันทึกย่อจากบทความต่าง ๆ ที่ได้ฟังหรือได้อ่าน การฝึกพูดในห้องเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันแสดงความคิดเห็น ฯลฯ ส่วนครูผู้ทำหน้าที่นำเนื้อหาความของภาษามาจัดการเรียนการสอน หรือเรียกว่าอรรถลักษณะของภาษา (Genre) ที่มีความชัดเจนในตัวเองในการสื่อความหมายให้ผู้ฟังและผู้อ่านสามารถเข้าใจเนื้อหาความชัดเจน อรรถลักษณะของภาษาที่เป็นภาษาพูดและภาษาเขียนมีหลายชนิดผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากตำราของดร.รศ.เสาวลักษณ์ รัตนวิษฐ์ แห่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (2536 : 26-30) ท่านได้สรุปไว้ดังนี้

1. เรื่องเล่าจากประสบการณ์ (Recount) เป็นเรื่องที่เขียนเล่าถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมาและจากประสบการณ์ของผู้เขียน
2. รายงาน (Report) เป็นการเขียนเพื่อให้ความรู้แก่ผู้อ่าน
3. การอธิบาย (Explanation) เป็นการเขียนเกี่ยวกับสาเหตุและกระบวนการของการเกิดปรากฏการณ์ต่าง ๆ โดยให้รายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์ และผลว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร และเหตุใดจึงเกิดขึ้น
4. เรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น (Exposition) เป็นการเขียนแสดงความคิดเห็นส่วนตัว หรือความคิดของตนเองหรือของผู้อื่นที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นการถกเถียงหรือโต้แย้ง
5. วิธีการ (Procedure) เป็นการเขียนแนะนำปฏิบัติ ซึ่งจะกล่าวถึงวิธีการ กระบวนการ หรือขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจน
6. เรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ (Narrative) เป็นการเขียนเรื่องเล่าจากจินตนาการ ส่วนมากจะเป็นเรื่องนิทาน หรือนิยาย
7. อภิปราย (Discussion) เป็นการเขียนเพื่อแสดงเหตุผล และความจำเป็น ชี้ให้เห็นข้อดีข้อเสีย เป็นการจูงใจให้ผู้อ่านคล้อยตาม
8. การสังเกต (Observation) เป็นการเขียนเพื่อให้ความเห็น และให้รายละเอียดของการสังเกตที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

1.8 ทฤษฎีสันับสนุนการจัดการเรียนการสอน

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดประชุมสัมมนาเพื่อหาวิธีการสอนที่ทำให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติ 3 ประการ คือ คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้ ซึ่งคุณสมบัติดังกล่าวเป็นไปตามจุดประสงค์ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร หน่วยศึกษานิเทศก์ จึงจัดทำคู่มือการสอนเพื่อให้ โรงเรียนได้ยึดเป็นแนวทางการสอนที่เรียกว่าคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์โดยกรมสามัญศึกษาได้ยึดหลักการและรูปแบบการเรียนรู้ของกาเย่ (Robert M.Gagne) และบริกส์ (Lisles j. Briggs) เป็นหลัก (มัลลิการ์ พงษ์ปริตร. 2527 : บทนำ)

1. การเรียนรู้ตามแนวของกาเย่

การแบ่งการเรียนรู้ออกเป็น 8 ประเภท ตั้งแต่การเรียนรู้แบบพื้นฐานง่าย ๆ ไปจนถึงการเรียนรู้แบบยากและซับซ้อน ดังนี้

1.1 การเรียนรู้เครื่องหมาย และสัญญาณ เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองที่จะไม่ให้แสดงออกมาได้ การเรียนรู้ประเภทนี้ได้แก่ การเรียนรู้โดยการวางเงื่อนไขตามแบบของพาฟลอฟ ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้สึก

1.2 การเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง เป็นการเรียนรู้จากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง ต่างจากชนิดแรกที่ผู้เรียนสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ ผู้เรียนมีความตั้งใจ และรู้ตัวในการที่จะเชื่อมโยงการตอบสนองที่เหมาะสมต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ กัน เมื่อทำได้ถูกต้อง

และเหมาะสมจะได้รับรางวัลหรือการเสริมแรง การเรียนรู้ประเภทนี้ ได้แก่ การเรียนรู้แบบลองผิดลองถูกของธอร์นไดค์ และการวางเงื่อนไขแบบการกระทำของสกินเนอร์

1.3 การเรียนรู้แบบลูกโซ่ เป็นการเรียนรู้กิจกรรมต่อเนื่องตามลำดับ ประกอบด้วยความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้า กับการตอบสนองตั้งแต่ 2 คู่ขึ้นไป เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ และทักษะต่างๆ ในการเคลื่อนไหว การเรียนรู้ประเภทนี้ กายเอนำมาจากทฤษฎีต่างๆ หลายทฤษฎี ซึ่งรวมแนวความคิดของสกินเนอร์และกัทธรีด้วย

1.4 การเรียนรู้โดยการเชื่อมโยงภาษาถ้อยคำ การใช้ภาษา เน้นความสำคัญของภาษาถ้อยคำ

1.5 การเรียนรู้แบบการจำแนกความแตกต่าง เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถมองเห็น และแยกความแตกต่างระหว่างสิ่งเร้าเพื่อที่จะตอบสนองสิ่งเร้าให้ถูกต้อง

1.6 การเรียนรู้โมโนติ เป็นการเรียนการตอบสนองร่วมกันต่อกลุ่มของสิ่งเร้าที่มีความแตกต่างกัน ผู้เรียนต้องเรียนรู้สิ่งที่คล้ายกัน สามารถสรุปความเหมือนและแยกความแตกต่างของสิ่งเร้าได้

1.7 การเรียนรู้กฎหรือหลักการ เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการรวม หรือเชื่อมโยงโมโนติ ตั้งแต่ 2 โมโนติขึ้นไปเข้าด้วยกัน และที่สามารถตั้งเป็นเกณฑ์ขึ้นได้ นำไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ด้วยวิธีคล้ายคลึงกัน

1.8 การเรียนรู้การแก้ปัญหา เป็นการเรียนรู้ที่ต้องอาศัยการคิดโดยการรวมกฎเกณฑ์ต่างๆ ของการเรียนรู้ประเภทที่ 7 เข้าด้วยกัน และนำไปใช้แก้ปัญหา

หลักการและเหตุผลการจัดรูปแบบการเรียนการสอน

อาคม จันทรสุนทร (2527 : 6-7) อธิบายถึงหลักการและเหตุผลการจัดรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวของกาเย่ ดังนี้

1. เริ่มต้นด้วยการหาความต้องการที่จำเป็นของการเรียนการสอนนั้น โดยกลุ่มผู้รับผิดชอบกำหนดเป้าหมายใหม่ ๆ ของการเรียนการสอน พร้อมกับศึกษาดูว่ามีทรัพยากร สิ่งสนับสนุนที่จะใช้ในการเรียนการสอนอะไรบ้าง มากน้อยเพียงใด มีข้อจำกัดอย่างไร

2. นำเป้าหมายใหญ่ ๆ ในการเรียนการสอน มากำหนดโครงสร้างของหลักสูตรโดยยึดเป้าหมายใหญ่ข้อ 1 มาจัดทำเป็นเป้าหมายของแต่ละรายวิชา

3. จุดประสงค์แต่ละรายวิชา ระบุมรรดภาพการเรียนรู้ นั่นคือ สามารถบอกผลการเรียนการสอนหรือการเรียนรู้ออกมาในรูปของพฤติกรรมที่สังเกตได้

4. ระบุมรรดภาพต่าง ๆ ของมนุษย์ให้ชัดเจนทั้งสภาพภายนอก และสภาพภายในโดยใช้หลักการเรียนรู้ทั่ว ๆ ไป

5. เมื่อรู้สภาพหรือเงื่อนไขของการเรียนรู้ แต่ละสมรรถภาพจะช่วยให้มีการวางแผน กำหนดระดับขั้นตอนการเรียนการสอนได้ดีขึ้น

6. ขั้นตอนต่อมาของการวางแผนการเรียนการสอนก็คือ ต้องทำเป็นหน่วยย่อย ๆ ที่มีขอบเขตแคบลง แต่มีรายละเอียดมากขึ้น แล้วจัดทำเป็นรายละเอียดจากจุดประสงค์รายวิชา เป็นเป้าหมายที่เห็นได้ในเชิงการกระทำหรือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

7. เมื่อแต่ละรายวิชาทำเป็นหน่วยย่อย หรือทำเป็นบทเรียน ซึ่งมีจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรมที่ชัดเจนแล้ว ก็ต้องจัดสถานการณ์ต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับจุดประสงค์นั้นๆ ทั้งนี้รวมทั้งการปฏิบัติของผู้สอนและการจัดสื่อการเรียนการสอนต่างๆ ต้องหาทางเลือกที่ดีให้ได้ตามจุดประสงค์นั้นๆ

8. ขั้นตอนที่จะทำให้การเรียนการสอนสมบูรณ์ก็คือการประเมินผลต้องประเมินตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ในแต่ละบทเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม ควรใช้การทดสอบแบบอิงเกณฑ์หรือการทดสอบโดยยึดจุดประสงค์เป็นหลัก

9. เพื่อให้เห็นภาพการวางแผนการเรียนการสอนทั้งระบบ ผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่จัดระบบการเรียนการสอน ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยเน้นความสามารถของแต่ละคน เพื่อให้ระบบการเรียนการสอนสมบูรณ์ก็ต้องพิจารณาการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดงาน เพื่อดูประสิทธิภาพการจัด รูปแบบการสอนด้วยการจัดลำดับเหตุการณ์การสอนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพมนุษย์

การจัดการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับการเรียนรู้ของมนุษย์การสอนต้องยึดตามจุดประสงค์และคำนึงถึงสมรรถภาพของผู้เรียน โดยจัดเหตุการณ์สอนตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. สร้างความสนใจ เป็นวิธีการนำเข้าสู่บทเรียน ผู้สอนอาจใช้การพูดคุยกัถาม หรือใช้วัสดุอุปกรณ์ เชื่อมประสบการณ์เดิมกับสิ่งที่จะเรียนรู้ใหม่

2. แจ้งจุดประสงค์คือ บอกให้ผู้เรียนทราบว่าเรื่องที่เรียนต่อไปนี้ เมื่อเรียนจบแล้วผู้เรียนจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางทิศใด และเป็นไปตามจุดประสงค์หรือไม่

3. ทบทวนความรู้เดิม เป็นขั้นที่ผู้สอนตรวจสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียนก่อนที่จะเรียนต่อไป เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์เดิม กับประสบการณ์ใหม่ได้เป็นอย่างดี

4. เสนอบทเรียนใหม่ โดยใช้อุปกรณ์มาช่วย เพื่อให้บทเรียนใหม่น่าสนใจและน่าติดตามเป็นขั้นที่ผู้สอนจัดประสบการณ์ใหม่ให้ผู้เรียน และเป็นประสบการณ์ที่มีความสำคัญต่อตัวผู้เรียน

5. ให้นำความรู้ เพื่อเป็นพื้นฐานที่ผู้เรียนจะฝึกปฏิบัติต่อไป ผู้สอนจะหาแนวทางการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนโดยวิธีการที่เหมาะสม และสอดคล้องกับสมรรถภาพของมนุษย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของจุดประสงค์ปลายทาง

6. ผู้เรียนปฏิบัติ ขั้นตอนนี้ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม ให้แสดงความคิดเห็น แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติในชีวิตจริงได้

7. ให้ข้อมูลย้อนกลับ คือ ให้ผู้เรียนทราบผลการปฏิบัติ การที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมใดๆ ไปแล้ว และสามารถทราบผลทันที ย่อมเป็นผลที่ดีต่อตัวผู้เรียนเอง ถ้าหากพบข้อบกพร่องจะได้แก้ไขได้ทันที ในขั้นตอนนี้ผู้สอนอาจจะติชมด้วยตนเอง หรือให้กลุ่มเพื่อน หรือตัวผู้เรียนเองเป็นผู้ประเมินผลก็ได้

8. ประเมินผลการเรียนการสอนตามจุดประสงค์ ขั้นตอนนี้จะสามารถทราบได้ทันทีว่าผู้เรียนสามารถบรรลุจุดประสงค์ที่ต้องการในแต่ละคาบหรือไม่ ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการสอนของผู้สอนก็ได้หรือเกิดจากตัวผู้เรียนเอง วิธีการปฏิบัติก็คือผู้สอนอาจจะประเมินจากการทดสอบย่อยหรือสังเกตพฤติกรรมอื่นๆ ของผู้เรียน

9. ส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนความรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์อื่นๆ ได้โดยผู้สอนสรุปเน้นและย้ำให้ผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่ตนเรียน เช่น ให้ทำการบ้าน ทำรายงานหรือศึกษาเพิ่มเติม นอกเหนือไปจากความรู้ที่ได้รับ

จากลำดับขั้นของเหตุการณ์การสอนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพของมนุษย์ เมื่อนำมาจัดแผนการสอนสามารถจัดลำดับขั้นตอน ได้ดังนี้ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2534 : 45)

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ

ขั้นที่ 2 แจ้งจุดประสงค์

ขั้นที่ 3 ทบทวนความรู้เดิมก่อนที่จะสอนเรื่องใหม่

- ขั้นที่ 4 เสนอบทเรียนใหม่ โดยใช้วัสดุอุปกรณ์เข้าช่วย
- ขั้นที่ 5 ให้แนวการเรียนรู้
- ขั้นที่ 6 ปฏิบัติกิจกรรม
- ขั้นที่ 7 การให้ข้อมูลย้อนกลับ
- ขั้นที่ 8 ประเมินผลการเรียนการสอนตามจุดประสงค์
- ขั้นที่ 9 ส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนการเรียนรู้

จากเอกสารเกี่ยวกับคู่มือครูจะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องศึกษาถึงหลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการเรียนรู้ของมนุษย์ ทฤษฎีทางจิตวิทยาเพื่อเป็นแนวทางในการลำดับขั้นตอนการสอนที่ถูกต้องเหมาะสมให้ผู้เรียนเกิดการเรียน ตามธรรมชาติของการเรียนรู้และจะต้องมีการวางแผน การปฏิบัติตามแผน และการประเมินผล คู่มือครูจะเป็นเครื่องช่วยชี้ทางในการจัดการเรียนการสอนเป็นแนวทางให้ครูได้ปฏิบัติตาม และปรับปรุงแก้ไขให้เกิดผลดีทั้งต่อผู้เรียนและต่อผู้สอนด้วย

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมแบบ 4 MAT

2.1 ความหมายและความเป็นมาของการจัดกิจกรรมแบบ 4 MAT

การจัดกิจกรรมแบบ 4 MAT เป็นกระบวนการเรียนรู้ของ เดวิด คอลป์ (David Kolb) เป็นกระบวนการที่เกิดจากการลงมือปฏิบัติจริง (Active Experimentation) ในขณะที่ บางคนเรียนรู้ผ่านกระบวนการสังเกต หรือ การรับรู้ข้อมูลพร้อมๆ กับนำมาไตร่ตรอง (Reflective Observation) และจากจุดตัดของหนทางการเรียนรู้สองแบบกับช่องทางของกระบวนการ ทำให้ เดวิด คอลป์ (David Kolb) มองเห็นความแตกต่างของการเรียนรู้ 4 แบบ ตามพื้นที่ที่ถูกแบ่งด้วยเส้นตรงแทนกระบวนการ และเส้นตรงการเรียนรู้ โดยให้ส่วนที่เป็นวงล้อแห่งการเรียนรู้เป็นลักษณะของผู้เรียน 4 แบบ ซึ่งมีรูปแบบการเรียนรู้และกระบวนการรับรู้และกระบวนการรับรู้ที่แตกต่างกัน

ความเป็นมาของการจัดกิจกรรมการเรียนแบบ 4 MAT รูปแบบการเรียนรู้แบบ 4 MAT พัฒนขึ้นจากการค้นคว้าวิจัยของ เบอร์นิส แมคคาร์ธี (Bernice Mc Carthy) นักการศึกษา นักแนะแนวทางการศึกษา ซึ่งเชื่อในศักยภาพของผู้เรียนในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยคำนึงถึงรูปแบบ หรือวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละประเภท ปี ค.ศ. 1979 เบอร์นิส แมคคาร์ธี ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ รูปแบบการ เรียนรู้และบทบาทของสมองที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ซึ่งเขาได้ศึกษาและแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดกับ ผู้เชี่ยวชาญเรื่องการเรียนรู้ต่าง ๆ มากมายหลากหลายแนวคิดที่มีอิทธิพลกับเขามากที่สุด คือ แนวคิดในทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวของ เดวิด คอลป์ (David Kolb) ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัย Case Western Research University แนวคิดของ เดวิด คอลป์ (David Kolb) วัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT : 1- 2 เสนอความคิดเรื่องรูปแบบการเรียนรู้ไว้เมื่อปี ค.ศ. 1970 โดยอธิบายว่าการเรียนรู้เกิดจากความสัมผัส 2 มิติ คือ การรับรู้ (Perception) และการจัดกระบวนการข้อมูล (Processing) โดยกระบวนการเรียนรู้เป็นผลมาจากวิธีการ หรือ ช่องทางที่บุคคลรับรู้แล้วจัดกระบวนการสิ่งที่ได้รับรู้นั้น วิธีการที่บุคคลรับรู้มี 2 ประเภท คือ 1. ประสบการณ์ตรง หรือ ผ่านประสบการณ์รูปธรรม (Concrete Experience) 2. ผ่านความคิดรวบยอด หรือประสบการณ์ที่เป็นนามธรรม (Abstract Conceptualization) (ศักดิ์ชัย นิรัญทวี 2543 : 1-2)

2.2 แนวความคิดทฤษฎีการสอนที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมแบบ 4 MAT

เรื่องการศึกษาแผนใหม่ หรือการศึกษาแบบก้าวหน้านิยม (Progressivism) ที่ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนในการลงมือกระทำเพื่อการเรียนรู้ จนผู้เรียนรู้ทางการศึกษาค้นเคยกับความคิดเรื่องการเรียนด้วยการกระทำ (Learning by doing) หรือความคิดเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล ตลอดจนการเรียนด้วยวิธีการแก้ปัญหาและอื่น ๆ

แนวการจัดกิจกรรมแบบวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) เป็นแนวคิดอีกแนวหนึ่งที่มีหลักการความคิดเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับแนวความคิดของ John Dewey และปรัชญากลุ่มก้าวหน้านิยม หรือพัฒนาการนิยมตามที่เรียกในบ้านเรา จึงเป็นแนวคิดที่ให้ผู้เรียน มีวิธีการเรียนรู้แตกต่างกัน และมุ่งให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ (วัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT) การเคลื่อนไหวของวัฏจักรทั้งในปัจจุบันและอนาคตแห่งการเรียนรู้ เริ่มต้นจากส่วนที่ 1 ไปทางขวาตามเข็มนาฬิกา จากประเด็นคำถาม “ทำไม” ไปสู่ประเด็น “อะไร” และ “ทำอย่างไร” จนถึงคำถามว่า “ถ้า” ซึ่งเป็นการจบอย่างเปิดประเด็นใหม่ ให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบที่เป็นของตนเอง โดยมีการดำเนินกิจกรรมที่ยืดหยุ่นตอบสนองผู้เรียน ซึ่งมีลักษณะการเรียนรู้หลากหลายให้เรียนอย่างมีความสุขและเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้ได้กับนักเรียนระดับอนุบาลจนถึงอุดมศึกษา ขอยืนยันนี้ศึกษารายละเอียดได้จากงานที่ Susan Morris และ Mc Carthy ร่วมกับคณะครูสร้างแผนการสอนทุกระดับชั้นและเกือบทุกวิชารวมไว้ในหนังสือ 4 MAT In Action : Sample Lesson Plan For Use With The 4 Mat System, 1990 (ศักดิ์ชัย นิรัญทวี. 2543 : 6)

ฐานคติของวัฏจักรการเรียนรู้ (รศ.ดร.ศักดิ์ชัย นิรัญทวี, ไพเราะ พุ่มม้น. วัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT : 6-8) มีแนวความคิดว่า การเรียนรู้และการสอนจะต้องมีลักษณะที่เคลื่อนไหวอย่างเป็นลำดับขั้นตอนตามวัฏจักรของการเรียนรู้ที่สามารถทำให้ผู้เรียนซึ่งมีลักษณะการรับรู้ แตกต่างกัน ได้มีโอกาสได้เรียนและพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างมีความสุขโดยมีความเชื่อพื้นฐาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับความจริงหลายประการ ในการเรียนรู้อยู่หลายประการ เช่น

1. มนุษย์ทุกคนรับรู้ประสบการณ์และข้อมูลข่าวสารในช่องทางที่แตกต่างกัน
2. มนุษย์ทุกคนมีกระบวนการจัดประสบการณ์และข้อมูลข่าวสารในลักษณะที่แตกต่างกัน
3. วิธีการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล มีคุณค่าเท่าเทียมกัน
4. ผู้เรียนแต่ละคนประสงค์ที่จะมีความสุขจากการเรียนรู้ด้วยรูปแบบหรือลักษณะการเรียนรู้ของตนเอง

5. ในขณะที่วัฏจักรการเรียนรู้เคลื่อนไหวไป ผู้เรียนทั้งหลายจะ “ฉวยแวว” ตกต่างกัน ดังนั้นเขาจึงมีโอกาสเรียนรู้จากเพื่อนแต่ละคน

การเรียนการสอนที่มีฐานคิดจากความเชื่อพื้นฐานเช่นนี้ จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาจะต้องเปลี่ยนทัศนคติเกี่ยวกับการเรียนการสอนใหม่ เพื่อทำในสิ่งต่อไปนี้

1. สร้างสิ่งแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ ที่ช่วยให้ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสเท่ากันที่จะเรียนรู้
2. สร้างสิ่งแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ ให้มีลักษณะมุ่งเป็นงานเบื้องต้นของครู
3. สร้างสิ่งแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ ที่สอนทักษะผนวกกับความคิดรวบยอดพร้อมๆ กับให้เห็น

ประโยชน์โดยตรง

4. สร้างสิ่งแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีความสุขกับการค้นพบตัวเอง
5. สร้างสิ่งแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ที่ปลูกให้ผู้เรียนตื่นตากับเทคนิคการสอนที่ใช้ทั้งสมองซีกขวา

และซ้าย

6. สร้างสิ่งแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ที่ไม่เพียงแต่ให้เกียรติผู้เรียน แต่ต้องชื่นชมความหลากหลายของผู้เรียนด้วย

แนวการสอนแบบวัฏจักรการเรียนรู้จึงออกแบบให้เหมาะกับผู้เรียนทุกลักษณะ โดยกิจกรรมบางช่วงจะตอบสนองให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน ในช่วงกิจกรรมที่ตึงเครียดและรู้สึกท้อแท้ ในช่วงที่ผู้เรียนถดถอยสับสนกันไป (ศักดิ์ชัย นิรัญทวี. 2543 : 6-8)

ทฤษฎีสมองซีกซ้าย ซีกขวา (ธรรมรัฐ วงศ์ศรีกุล. 2538 : 35-39) กล่าวถึงทฤษฎีสมองซีกซ้ายซีกขวาดังนี้

นอกจากสมองถูกแบ่งเป็นสามส่วนแล้ว สมองยังแบ่งเป็นสองซีก คือ ด้านซีกซ้ายและซีกขวา โดยแต่ละซีกมีความรับผิดชอบการทำงานและความชำนาญในทักษะบางอย่างไม่เหมือนกัน แม้บ่อยครั้งมีการทำงานที่สัมพันธ์กันและปฏิริยาบางอย่างร่วมกัน

ถ้าเมื่อไรใช้สมองซีกซ้ายมากเกินไป ความไม่สมดุลก็เกิดขึ้น ซึ่งส่งผลให้เกิดความเครียดและมีสุขภาพจิตไม่ปกติ

เพื่อรักษาให้อยู่ในภาวะสมดุล จึงจำเป็นต้องสรรหาสันทนาการต่างๆ เข้ามาบ้าง เช่น ดนตรีหรือกิจกรรมอื่นๆ ในช่วงการเรียนรู้ ความรู้สึกทางอารมณ์ในด้านบวกนั้นนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพ ให้กับสมอง ความสำเร็จและความภาคภูมิใจในตนเอง

ความสัมพันธ์ระหว่างสมองซีกซ้ายและซีกขวา อุษณีย์ โพธิสุข (2537 : 83-87) ได้กล่าวไว้ว่า สมองซีกซ้ายรับผิดชอบเรื่องเกี่ยวกับภาษา ความคิดเชิงเหตุผล ตรรกศาสตร์และการวิเคราะห์ สมองซีกขวามีความสามารถในเรื่องระยะทาง ความรู้สึก การรับรู้เหนือประสาทสัมผัสทั้ง 5 การสังเคราะห์ อารมณ์ สุนทรียภาพต่างๆ ดนตรี ศิลปะ

การทำกิจกรรมใดๆ ต้องใช้สมองทั้งสองซีกประสานกันอย่างเป็นขั้นเป็นตอนการทำงานของสมองซีกซ้ายและซีกขวาทำให้คนแตกต่างกันมากมายทั้งบุคลิกภาพความคิด อุปนิสัย ความถนัด ทำให้นักเรียนมีรูปแบบการเรียนรู้ไม่เหมือนกัน

1. ระดับสมองของมนุษย์

พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์ (2540 : 33) ได้แบ่งสมองเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1.1 สมองตึกดำบรรพ์ สมองส่วนนี้ ได้แก่ ก้านสมองและไขสันหลังความอยู่รอดในระดับนี้ไม่ต้องอาศัย “ความคิด” เพียงแต่เป็นปฏิบัติการของก้านสมอง และไขสันหลังเรียกว่ารีเฟล็กซ์ (Reflex)

1.2 สมองระดับกลาง มีระบบลิมบิก (Limbic System) เป็นส่วนแสดงอารมณ์และความจำทั้งระยะสั้นและระยะยาว (STM และ LTM) ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้

1.3 สมองส่วนเปลือกสมองหรือสมองระดับอารยะ (Neo -Cortex) รับสัมผัสทั้งห้า (หู ตา จมูก ลิ้น ผิวหนัง) ควบคุมการเคลื่อนไหว ความรู้สึกนึกคิดและการเรียนรู้ทั้งส่วนเปลือกสมองของมนุษย์ด้านหน้ามีรอยพับจีบย่นหยักเพิ่มพูนปริมาณและพื้นที่การเพิ่มจำนวนของเดนไดรต์ (Dendritic Spine) ทำให้เกิดเบรน คอนเนคชัน (Brain Connection) ก่อเกิดไซแนป (Synapse) เพิ่มขึ้น สมองระดับนี้มีวิวัฒนาการ จำนวนการเพิ่มของเดนไดรต์ (Dendrite) การเปลี่ยนแปลงรูปร่างและความยาว และเป็นการพัฒนาการทางคุณภาพของแต่ละเซลล์ทำให้สมองมีประสิทธิภาพขึ้น

นอกจากนี้สมองยังแบ่งเป็นสองซีก คือ ซีกซ้าย ซีกขวา มีกล้ามเนื้อเชื่อมตรงกลางเรียกว่าคอปัส คอรัสซั่ม (Corpus Collosum) ซึ่งเป็นเหมือนทางจราจรทำให้ความถนัดหรือความเชี่ยวชาญด้านใดด้านหนึ่งมีความแข็งแรง ช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและสามารถบริหารสมอง (Brain Gym) เพื่อให้กล้ามเนื้อคอปัส คอรัสซั่ม แข็งแรงขึ้น

ตาราง 3 เปรียบเทียบ ความถนัดของสมองซีกซ้ายและซีกขวา (พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์. 2544 : 20)

สมองซีกซ้าย	สมองซีกขวา
<u>กระบวนการทางสมอง</u> เหตุผล การกระยะแนวนอน ให้คำตอบถูกที่สุดคำตอบเดียว แนวคิดของโลกตะวันตก <u>การรับรู้</u> รับรู้เป็นบางส่วน การวิเคราะห์ภาษา มีลำดับก่อน – หลัง <u>ด้านวิชาการ</u> มีแบบแผนแน่นอน การบรรยายการอ่าน เหตุผลเชิงอรรถ วิทยาศาสตร์การคำนวณ <u>ด้านสังคม</u> จำชื่อคน / สิ่งของได้ดี วางแผนล่วงหน้า คำสั่งที่เป็นข้อความ มีการใช้ภาษาร่วมกัน <u>ด้านอารมณ์และจิตใจ</u> ภาษา ความเข้าใจความหมายของบทเพลง มีเหตุผล / คิดเป็นคำพูด / สถิติปัญหา	อารมณ์ มิติสัมพันธ์ ความคิดสร้างสรรค์ แนวคิดแบบโลกตะวันออก รับรู้ภาพรวม ทันทีทันใด ความรู้สึก – สัมผัส อิสระ สัญชาตญาณและอภิปราย ศิลปะ สุนทรียภาพ ประสบการณ์ ทันทีทันใด / ปัจจุบัน คิดเป็นรูปภาพ การมองและมิติสัมพันธ์ ด้านสายตา ดนตรี / เพลงบรรเลง ความคิดเหนือธรรมชาติ อารมณ์

2. การสอนเพื่อพัฒนาสมองทั้งสองซีก

สมศักดิ์ ภูววิภาดาวรรณ (2537 : 129 – 172) ได้ศึกษาการสอนเพื่อพัฒนาสมองดังนี้

2.1 เทคนิคที่ช่วยพัฒนาสมองซีกขวาเทคนิค

2.1.1 เทคนิคการเปรียบเทียบเชิงอุปมา (Metaphor) เน้นการสอนโดยการเปรียบเทียบเพื่อเชื่อมโยงความรู้เก่าให้เข้ากับความรู้ใหม่ เป็นการเรียนที่ให้ประโยชน์ทั้งนักเรียนเก่งและอ่อน จากวิธีนี้พอๆ กัน ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในทุกๆ ขั้นตอนของการสอน ครูควรใช้เวลาในการศึกษาและไตร่ตรองเพื่อหาสิ่งเปรียบเทียบที่นำมาใช้อย่างเหมาะสม ซึ่งทำให้นักเรียนเข้าใจสิ่งเปรียบเทียบนั้นอย่างกระจ่างชัดยิ่งขึ้น

2.1.2 เทคนิคการส่งเสริมการคิดโดยใช้ภาพเป็นสื่อ (Visual Thinking) เป็นการคิดที่ใช้ภาพเป็นสื่อ เป็นการมองเห็นภาพหรือแผนภูมิและการสร้างภาพพจน์ในการคิด (Visualizing)

2.2 การใช้จินตนาการ (Fantasy) เพื่อพัฒนาสมองทั้ง 2 ซีก เป็นการพัฒนาสมองซีกซ้ายและซีกขวาให้นักเรียนเป็นผู้สังเกต (Observe Fantasy) โดยการให้นักเรียนเป็นผู้สมมติตนเองเป็นสิ่งที่ต่างๆ ในจินตนาการ (Identification Fantasy)

2.3 การเรียนรู้โดยใช้ประสาทสัมผัสหลายด้าน (Multisensory Learning) ในการพัฒนาสมองทั้งสองซีกพร้อมๆ กันนั้น ครูควรเน้นประสบการณ์ตรงและประสาทสัมผัสหลายด้าน เพื่อช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงสุด

2.4 เทคนิคการพัฒนาอภิจรียภาพที่ซ่อนเร้นตามแนวคิดของกลุ่มมนุษยนิยมใหม่ เป็นการศึกษาค้นคว้าให้นักเรียนให้เต็มศักยภาพเน้นการเตรียมนักเรียนให้พร้อมที่จะเผชิญกับโลกในอนาคต อันซับซ้อน แนวคิดของกลุ่ม เชื่อเรื่องการพัฒนาร่างกายและความคิด แล้วยังเชื่อและสนใจลึกลงไปถึงการพัฒนามิติที่เรียกว่า จิตเหนือสำนึก (Superconscious Mind) ซึ่งเป็นแหล่งความคิดสร้างสรรค์ การหยั่งรู้และความรักความเมตตา อันเป็นความบริสุทธิ์ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของมนุษย์

3. การพัฒนาสมองสองซีกมีผลต่อทรัพยากรมนุษย์

บุญชู อังสวัสดิ์ (2539 : 4) สรุปว่า สมองที่ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นทั้งสองซีกต้องทำงานไปพร้อมๆ กัน ดังนั้นสมองจึงควรได้รับการพัฒนาทุกส่วนไปพร้อมกัน ถ้าเน้นด้านหนึ่งด้านใดเป็นพิเศษ เช่น เน้นการพัฒนาสมองซีกซ้ายอาจทำให้นักเรียนเป็นคนฉลาดแต่ขาดคุณธรรม สมองซีกขวาทำงานเกี่ยวกับการจินตนาการ คุณธรรม จริยธรรม ดังนั้นนักเรียนจึงควรได้รับการพัฒนาสมองทั้งสองซีกไปพร้อมๆ กันและในแต่ละซีกได้รับการพัฒนาอย่างสมดุล เพื่อเกิดการผสมผสานซึ่งทำให้ได้ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพสมบูรณ์แบบ

การพัฒนาสมองควรเริ่มตั้งแต่ทารกอยู่ในครรภ์มารดา ส่วนปัจจัยอื่นที่สำคัญ เช่น พันธุกรรม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อสมอง นอกจากนั้นสิ่งแวดล้อมที่มาจากกรอบเลี้ยงดูและอาหารก็ส่งผลอย่างมากมาต่อการสมองทั้งซีกซ้ายและซีกขวา

4. ปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาสมอง ได้แก่

4.1 อาหาร เช่น ประเภทโปรตีน มาเป็นโครงสร้างและได้รับการกระตุ้น จากสิ่งแวดล้อมมีส่วนพัฒนาสมองที่ทำให้ใยประสาทหรือเดนไดรต์ แตกกิ่งก้านสาขา ยิ่งมีมากเท่าไรสองจะยิ่งมีคุณภาพ

4.2 พันธุกรรม เป็นปัจจัยหนึ่งที่กำหนดคุณภาพของสมอง

4.3 สิ่งแวดล้อม นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการได้ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม

5. สมองกับการเรียนรู้

จากการศึกษาของโรงเรียนแพทย์ฮาวาด พบว่า สมองทำงานเมื่อใยประสาทหรือเดนไดรต์ 2 เส้นมาสัมผัสกัน จึงเกิดการสื่อความหมาย รับรู้ คิด และจำ ทำได้โดยให้ร่างกายมีการเคลื่อนไหวที่เกิดจากการริเริ่มของนักเรียนเอง ไม่ใช่จากการสั่งให้ทำของผู้อื่นสมองส่วนที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ การจำ ควบคุม

อารมณ์ ความรู้สึก คือ ระบบลิมบิก (Limbic System) สมองส่วนนี้พัฒนาได้ ก็เมื่อนักเรียนได้ทำกิจกรรมที่สนุกสนานแปลกใหม่ มีความพึงพอใจและยังพบอีกว่าความเครียดเป็นอันตรายต่อการพัฒนาสมองส่วนนี้

การศึกษาเรื่องสมองของประเทศออสเตรเลียที่ศึกษาคลื่นสมองที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้

1. คลื่นสมองเบต้า (Beta) คลื่นสมองมีความถี่ประมาณ 13 รอบต่อวินาทีขึ้นไป สภาวะเช่นนี้เกิดจากการตกใจ กลัว วิดกกังวล ซึ่งอาจเกิดจากการถูกทำโทษ ต่ำหนิ ปฏิบัติสิ่งที่ไม่ได้ ฯลฯ ทำให้ไม่เกิดการเรียนรู้มีความจำในระยะสั้นๆ ลืมง่าย

2. คลื่นสมองอัลฟา (Alpha) คลื่นสมองมีความถี่ 8 รอบต่อวินาที เกิดขึ้นในขณะที่จิตใจสงบ สมองมีพลังเพิ่มขึ้นพร้อมที่จะทำกิจกรรม เกิดสภาวะที่สงบจิตใจรู้สึกผ่อนคลายไม่เครียดหรือมีบรรยากาศอบอุ่น มีเสียงเพลงเบาๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี จำได้ระยะยาวขึ้น

3. คลื่นสมองเทต้า (Theta) จะมีความถี่ 4 รอบต่อวินาที เกิดจากภาวะที่จิตใจสงบมีสมาธิ แน่วแน่เกิดจากบรรยากาศสบายๆ ร่างกายได้พักผ่อนอย่างเพียงพอ สมองมีพลังมากยิ่งขึ้นเกิดความคิดสร้างสรรค์ การเรียนรู้สิ่งต่างๆ การค้นพบสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองและมีความสุขในการทำกิจกรรม

4. คลื่นสมองเดลต้า (Delta) คลื่นสมองมีความถี่ 1 รอบต่อวินาที เกิดจากการทำสมาธิ

5. คลื่นสมองจักรวาล (Cosmi) เป็นลักษณะที่คลื่นสมองสั้นช้าลงจนเป็นเส้นตรง สะท้อนออกมาเป็นช่วงที่คนมีความสุขมาก เกิดจากการได้พักผ่อนเต็มที่ เช่น การนอน

ทฤษฎีพหุปัญญา ของการ์ตเนอร์

ทฤษฎีหน้าที่ทางภาษามีความสอดคล้องกับทฤษฎีพหุปัญญา ของการ์ตเนอร์ โดยการ์ตเนอร์ให้คำนิยามคำว่า “พหุปัญญา” ว่าเป็นความสามารถในการแก้ปัญหาหรือสร้างสรรค์ หรือประดิษฐ์สิ่งที่มีคุณค่า และเป็นที่ยอมรับในสังคมที่ร่วมวัฒนธรรมกัน โดยคนบางคนมีความสามารถพิเศษสูง ในด้านต่างๆ 7 ด้าน คือ

1. ความสามารถทางภาษา
2. ความสามารถด้านตรรกะและคณิตศาสตร์
3. ความสามารถด้านทิศทางและมิติสัมพันธ์
4. ความสามารถด้านดนตรี
5. ความสามารถทางลีลาการเคลื่อนไหวของร่างกาย
6. ความสามารถในการรู้เราและรู้เขา
7. ความสามารถทางด้านมนุษยสัมพันธ์

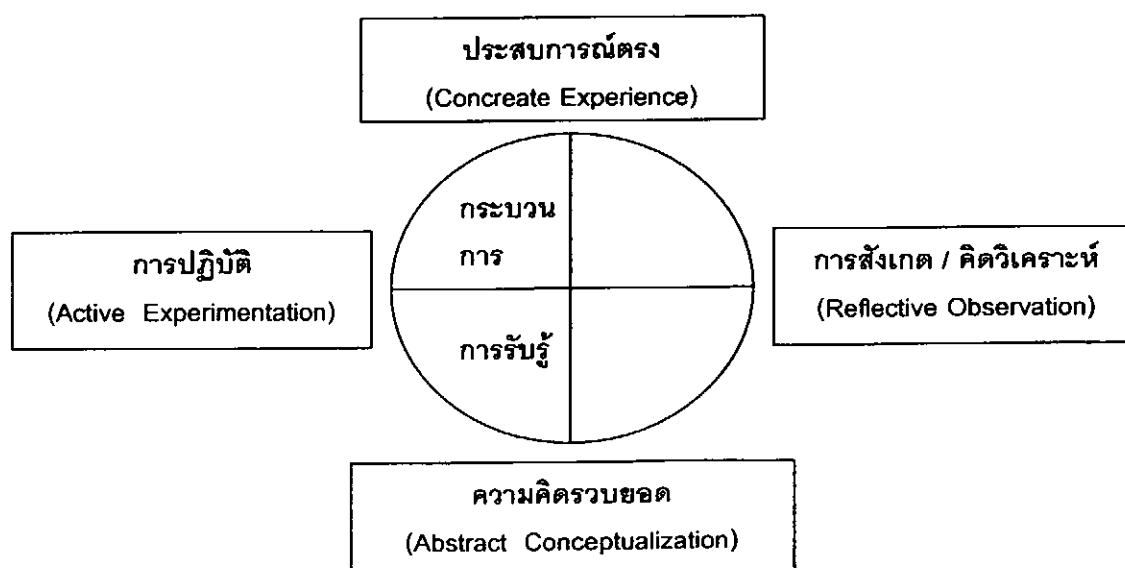
แม้ว่าความสามารถเหล่านั้นจะมีการแสดงออกทางกายเฉพาะด้วยแต่การ์ตเนอร์เน้นว่า กิจกรรมต่างๆ ที่แสดงออกถึงความสามารถพิเศษของมนุษย์นั้นต้องอาศัยความสามารถหลายๆ ทางมาประกอบกันจึงจะทำได้สำเร็จ เช่น นักเปียโนจะต้องใช้ความสามารถทางดนตรี มาประกอบกับการเคลื่อนไหวของมือและเท้า ความสามารถในการจดใจตนเองให้เข้าถึงสุนทรียรสในบทเพลงที่ผู้แต่งเพลงได้เขียนไว้ (การตีความ) และความสามารถในการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับผู้ฟัง

ในทำนองเดียวกัน นักพูดที่ดีก็ต้องใช้ความสามารถทางภาษาร่วมกับการสรรหาเลือกคำที่สื่อความหมายทั้งทางระดับความคิดและระดับเสียง มาสื่อสิ่งที่ตนต้องการจะสื่อ และการสื่อสารตามปกติจะทำได้ดีก็ต่อเมื่อผู้พูด และผู้ฟังมีความรู้สึกที่ดีต่อกันเท่านั้น และเข้าใจแนวความคิดของกันและกัน

ตาราง 4 ผลของการสังเคราะห์งานวิจัยสรุปได้ว่า เด็กที่มีความสามารถพิเศษทางภาษามักจะมีลักษณะดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545 : 16)

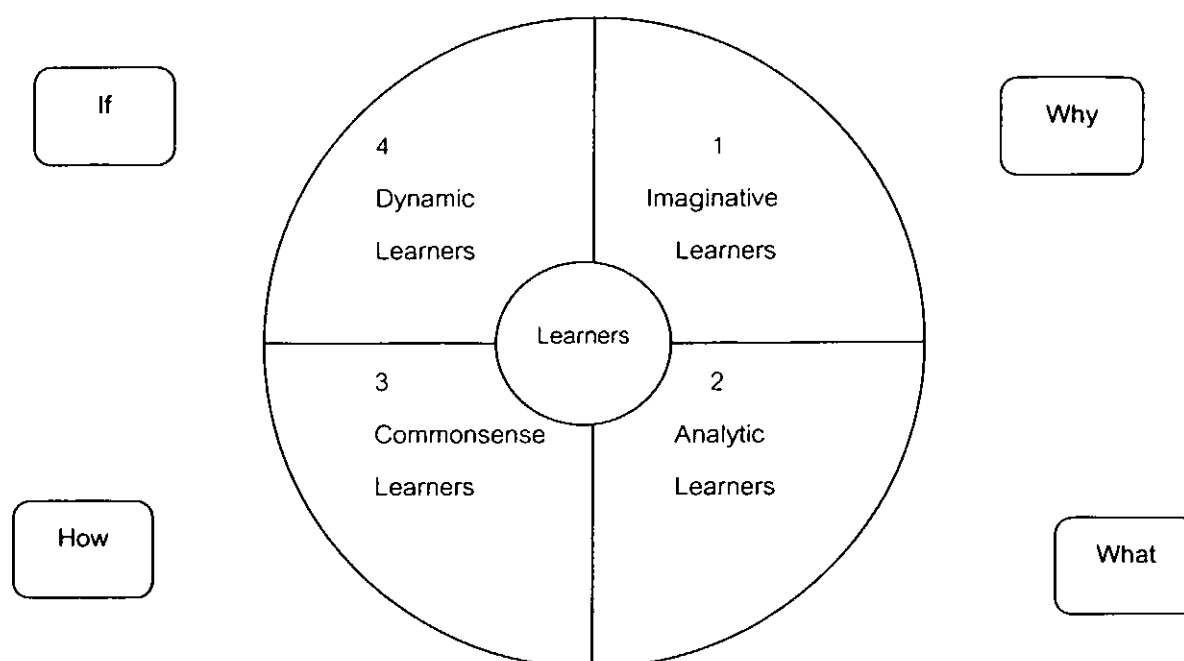
ความสามารถพิเศษทางภาษา	อาชีพที่เหมาะสม
1. ช่างเจรจา ช่างพูด	นักพูด นักการเมือง นักโหวต
2. ชอบเล่นกับภาษา เจ้าคารม	พิธีกร นักเขียนบทละคร
3. ล้อเลียน หรือเลียนแบบวิธีพูดของคนอื่นได้ดี	นักแสดง ล่าม นักแปล นักเสียดสีสังคม
4. สนใจ และชอบศึกษาที่มาของภาษา ชอบวิเคราะห์	นักภาษาศาสตร์ ครูภาษา
5. ชอบเล่นเกม หรือทำเกมภาษา เช่น	ครูภาษา นักภาษาศาสตร์ ปริศนาอักษรไขว้
6. ชอบสร้างศัพท์หรือสำนวนแปลก ๆ ขึ้นใช้เอง	กวี นักเขียน copy writer
7. ชอบท่องและจำคำศัพท์ ความจำดี จำอะไรได้ยาว ชอบจดบันทึก ชอบสะสมบท ประพันธ์คำกลอน เจ้าบทเจ้ากลอนสามารถแต่งบทกวีนิพนธ์ได้ถึงระดับมืออาชีพ	นักภาษา กวี ศิลปินทางภาษา
8. ชอบเล่านิทาน สามารถแต่งเรื่องราวที่ซับซ้อน พิศดารเต็มไปด้วยจินตนาการ	นักเขียนนวนิยาย เรื่องสั้น นักเขียนบทละคร
9. ชอบอ่านหนังสือ สามารถแต่งเรื่องราวที่ซับซ้อน เป็นชุมทรัพย์ทางความรู้	นักคิด นักหนังสือพิมพ์
10. ชอบแสดงความคิดเห็น ชอบขีดเขียน เช่น สารคดี บทความ	บุคลากรทางด้านสื่อสารมวลชน นักการเมือง นักคิด
11. มีอารมณ์ขัน ชอบความสนุกสนานมีความสามารถในการเล่าเรื่องได้อย่างสนุกสนาน	ดาราตลก นักเขียนบทละคร ตลก ศิลปินเพลงพื้นบ้าน นักเขียนสไลด์แกน

2.3 รูปแบบและขั้นตอนการจัดกิจกรรมแบบ 4 MAT

ภาพประกอบ 6 รูปแบบการเรียนรู้ของ David Kolb (ศักดิ์ชัย นิรัญทวี. 2543 : 3)

เบอร์นิส แมคคาร์ธี (Bernice McCarthy) ได้ประยุกต์แนวคิดของ เดวิด คอลป์ (David Kolb) โดยให้พื้นที่ทั้ง 4 ส่วนที่เกิดจากการตัดกันของแกนการรับรู้ (Perception) และแกนกระบวนการ (Processing) แทนลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน 4 ประเภท ซึ่งคำนึงถึงความคิดเกี่ยวกับระบบการทำงานของสมองซีกซ้ายและสมองซีกขวากับธรรมชาติของการเรียนรู้ ซึ่งอธิบายโดยใช้แผนภาพและคำอธิบายประกอบได้ ดังนี้

ภาพประกอบ 7 รูปแบบการเรียนรู้ของ Bernice McCarthy (สุวิทย์ มูลคำ. 2547 : 157)

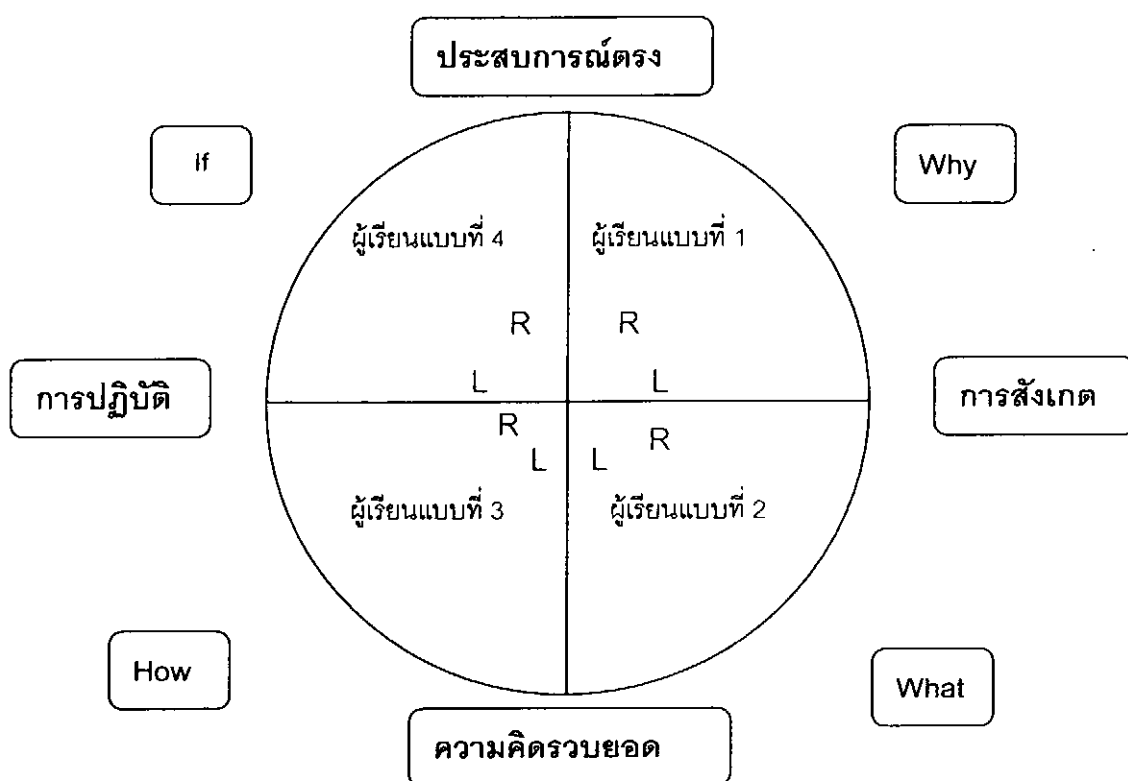
ส่วนที่ 1 ผู้เรียนที่ถนัดจินตนาการ (Imaginative Learners) เป็นผู้เรียนที่เรียนรู้จากประสบการณ์และกระบวนการเฝ้าสังเกตผู้เรียนในกลุ่มนี้จะสงสัยและตั้งคำถามตรงกันว่า “ทำไม” (Why) ทำไมต้องเรียนเรื่องนี้

ส่วนที่ 2 ผู้เรียนที่ถนัดการวิเคราะห์ (Analytic Learners) เป็นผู้เรียนที่เรียนรู้ โดยรับรู้จากการสังเกตอย่างไตร่ตรอง ไปสู่การสร้างประสบการณ์นามธรรมหรือความคิดรวบยอดผู้เรียนในกลุ่มนี้จะตั้งคำถามว่า “อะไร” (What) เราจะเรียนอะไรกัน

ส่วนที่ 3 ผู้เรียนที่ถนัดการใช้สามัญสำนึก (Commonsense Learners) เป็นผู้เรียนที่เรียนรู้จากการรับรู้ความคิดรวบยอดไปสู่การลงมือปฏิบัติที่สะท้อนระดับความเข้าใจของตนเอง ผู้เรียนในกลุ่มนี้จะตั้งคำถามว่า “อย่างไร” (How) เราจะเรียนเรื่องนี้อย่างไร

ส่วนที่ 4 ผู้เรียนที่ถนัดการเรียนรู้จากประสบการณ์รูปธรรมไปสู่การลงมือปฏิบัติ (Dynamic Learners) เป็นผู้เรียนที่เรียนรู้และสนุกกับการได้ค้นพบด้วยตนเอง โดยการลงมือปฏิบัติ ผู้เรียนในกลุ่มนี้จะตั้งคำถามว่า “ถ้า...” (If...) ถ้า.....แล้วจะนำไปใช้อย่างไร

จากพื้นที่ภายใต้วงล้อแห่งการเรียนรู้ ตามเส้นแบ่งของการรับรู้และเส้นแบ่งกระบวนการ รับรู้ที่แบ่งผู้เรียนเป็น 4 ประเภทนั้น ได้มีแนวคิดที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อตอบสนองการใช้สมองของผู้เรียนตามบทบาทของสมองซีกซ้ายและซีกขวา เพื่อตอบสนองการพัฒนาศักยภาพทุกด้านของผู้เรียนในลักษณะต่างๆ ที่แตกต่างกัน จึงแบ่งวงล้อแห่งการเรียนรู้เป็น 8 ส่วนย่อยๆ เพื่อสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองบทบาทและความต้องการของสมองทั้งสองซีกอย่างสมดุลโดยมีลักษณะ ขั้นตอนการเคลื่อนไหวอย่างเป็นลำดับตามศักยภาพทางสมองดังนี้

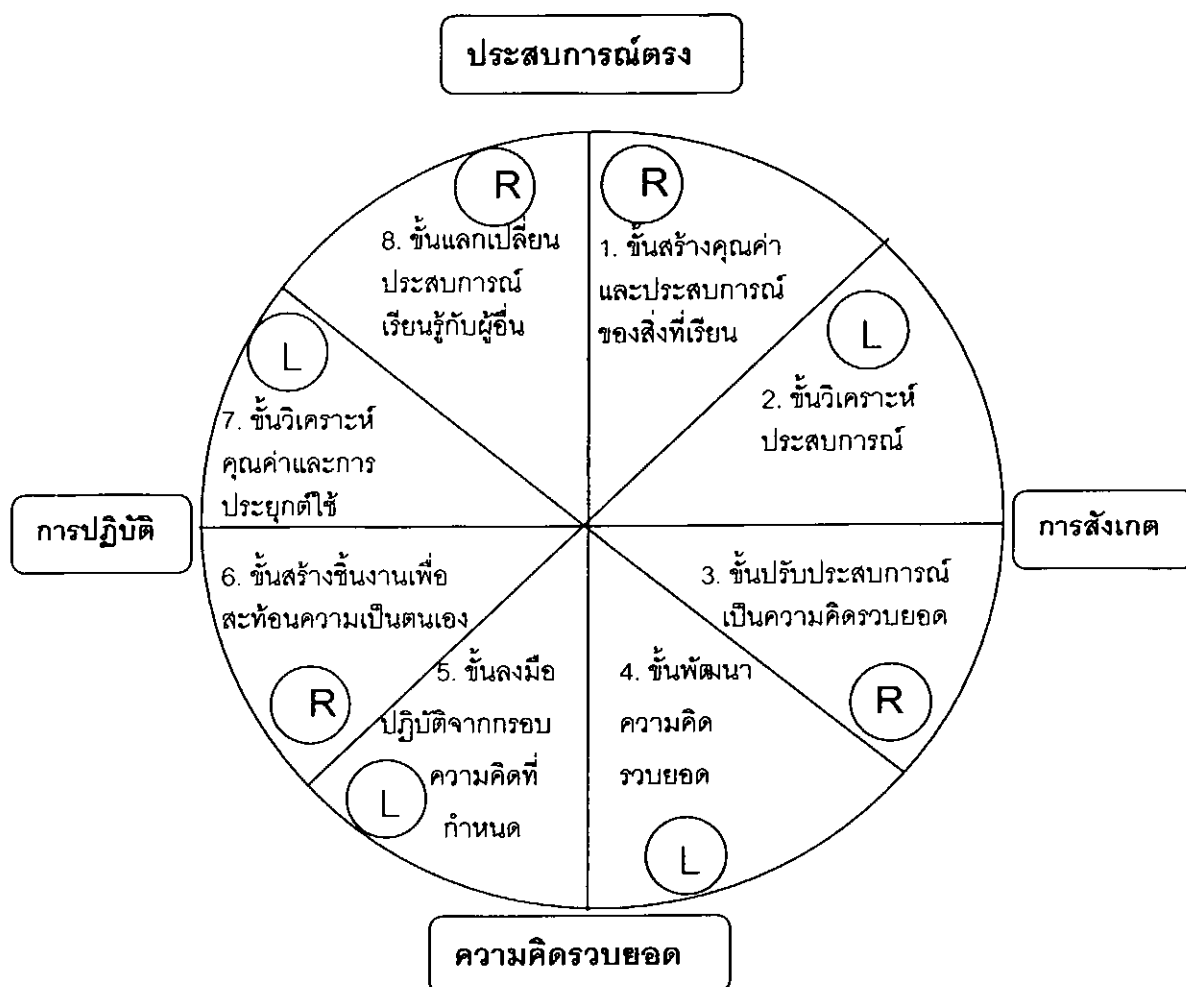

ภาพประกอบ 8 การแบ่งวัฏจักรการเรียนรู้ออกเป็น 8 ส่วน ตามบทบาทของสมองซีกซ้ายและขวา (เบอร์นิส แมคคาร์ธี.1990)

หมายเหตุ : R = Right (กิจกรรมที่พัฒนาสมองซีกขวา)

L = Left (กิจกรรมที่พัฒนาสมองซีกซ้าย)

จากการแบ่งวงล้อแห่งการเรียนรู้ 8 ส่วน ตามบทบาทของสมองสองซีก ผู้สอนได้กำหนดขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จากพื้นที่ทั้ง 8 ส่วน เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ 8 ขั้นตอน โดยกำหนดขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

ภาพประกอบ 9 8 ขั้นตอนของวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) (สุวิทย์ มูลคำ. 2547 : 159)

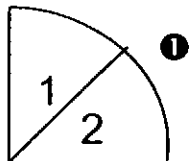
หมายเหตุ : R = Right (กิจกรรมที่พัฒนาสมองซีกขวา)
L = Left (กิจกรรมที่พัฒนาสมองซีกซ้าย)

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงรูปแบบการเรียนรู้ของกลุ่มผู้เรียน 4 กลุ่ม กับพัฒนาการสมองซีกซ้ายและซีกขวาวอย่างสมดุล ซึ่งได้แก่ ผู้เรียนแบบที่ 1 (Why) มีการจินตนาการเป็นหลักผู้เรียนแบบที่ 2 (What) มีการเรียนรู้ด้วยการวิเคราะห์และการเก็บรายละเอียดเป็นหลัก ผู้เรียนแบบที่ 3 (How) มีการเรียนรู้ด้วยสามัญสำนึกหรือประสาทสัมผัส ผู้เรียนแบบที่ 4 (If) มีการเรียนรู้ด้วยการรับรู้จากประสบการณ์รูปธรรมไปสู่การลงมือปฏิบัติ ซึ่ง เบอร์นิส แมคคาร์ธี (Bernice McCarthy) ได้กำหนดลำดับขั้นของการเรียนรู้ 4 MAT โดยแบ่งวงล้อกระบวนการเรียนรู้ออกเป็น 8 ขั้นตอน ดังรายละเอียดของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4 MAT ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผู้เรียนแบบที่ 1

ประสบการณ์ตรง

การสังเกต

เรียนรู้จากประสบการณ์และการเฝ้าสังเกตอย่างไตร่ตรอง
(Imaginative Learners)

เป็นช่วงที่ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์

และกระบวนการเฝ้าสังเกตอย่างไตร่ตรอง มักใช้คำถามว่า “ทำไม” (Why)

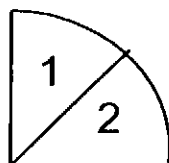
บทบาทของผู้สอน : คอยกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์สิ่งที่สังเกตได้อย่างไตร่ตรอง

วิธีการจัดกิจกรรม : ใช้คำถามตามข้อมูลเพื่อให้ผู้เรียนสังเกตการร่วมกันอภิปราย
การให้ผู้เรียนได้พบของจริงและให้ผู้เรียนทำกิจกรรม

ในส่วนที่ 1 สามารถแบ่งขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็น 2 ขั้นตอนที่สำคัญถึงการทำงานของสมองซีกขวา และซีกซ้ายของผู้เรียน ได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นสร้างคุณค่าและประสบการณ์ของสิ่งที่เรียน (สมองซีกขวา)

ประสบการณ์ตรง

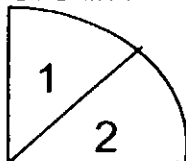

การสังเกต

ผู้สอนควรกระตุ้นความสนใจและแรงจูงใจให้ผู้เรียนคิดโดยใช้คำถาม
ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนสังเกตการออกไปปฏิบัติสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมจริง
ของสิ่งที่เรียนเป็นขั้นที่เน้นการจัดกิจกรรมที่พัฒนาสมองซีกขวา

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ประสบการณ์ (สมองซีกซ้าย)

ประสบการณ์ตรง

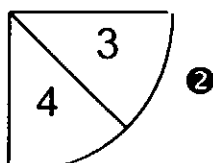
การสังเกต

จากขั้นตอนที่ 1 ที่ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้และสนใจในสิ่งที่เรียนต่อจากนั้นในขั้นที่ 2 นี้ ผู้สอนควรให้ผู้เรียนวิเคราะห์หาเหตุผล
ฝึกทำกิจกรรมกลุ่มอย่างหลากหลาย เช่น ฝึกเขียนแผนผังโนมดิ
(Concept mapping) ช่วยกันระดมสมองอภิปรายร่วมกันเป็นขั้นที่เน้น
การจัดกิจกรรมที่พัฒนาสมองซีกซ้าย

ภาพประกอบ 10 (สุวิทย์ มูลคำ. 2547 : 160)

ส่วนที่ 2 ผู้เรียนแบบที่ 2

การสังเกต

สร้างความคิดรวบยอด

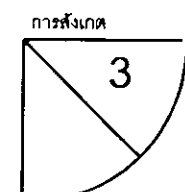
เรียนรู้จากสังเกตอย่างไตร่ตรองไปสู่การสร้างความคิดรวบยอด
(Analytic Learners)

เป็นช่วงที่ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการสังเกตอย่างไตร่ตรองไปสู่การสร้าง
ความคิดรวบยอด มักใช้คำถามว่า “อะไร” (What) เช่น เราจะเรียนอะไร
กันดี

- บทบาทของผู้สอน** : เตรียมข้อมูลให้ผู้เรียนควรรวบรวมและสาธิต
- วิธีการจัดกิจกรรม** : ให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าเนื้อหาที่จะเรียนจากแหล่งต่าง ๆ เช่น
ใบความรู้ วิทัศน์ เล่นเกม ผู้สอนเป็นผู้ให้ข้อมูล เล่นเกม
เป็นต้น

ในส่วนที่ 2 สามารถแบ่งขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็น 2 ขั้นตอนที่สำคัญถึงการทำงานของ
สมองซีกขวา และซีกซ้ายของผู้เรียน ได้ดังนี้

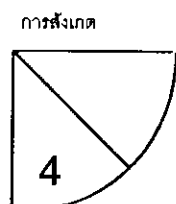
ขั้นตอนที่ 3 ขั้นปรับประสบการณ์เป็นความคิดรวบยอด (สมองซีกขวา)

การสร้างความคิดรวบยอด

ผู้สอนควรเน้นให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์อย่างไตร่ตรองนำความรู้ที่ได้มา
เชื่อมโยงกับข้อมูลที่ได้ศึกษาค้นคว้า โดยจัดระบบการวิเคราะห์
เปรียบเทียบ การจัดลำดับความสัมพันธ์ของสิ่งที่เรียนเป็นขั้นที่เน้นการจัด
กิจกรรมที่พัฒนาสมองซีกขวา

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นพัฒนาความคิดรวบยอด (สมองซีกซ้าย)

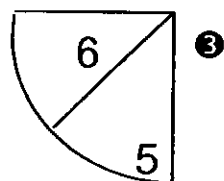
การสร้างความคิดรวบยอด

ผู้สอนผู้สอนควรให้ทฤษฎี หลักการที่ลึกซึ้ง โดยเฉพาะรายละเอียดของ
ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจ และพัฒนาความคิดรวบยอดของตนเอง
ในเรื่องที่เรียนกิจกรรมควรเป็นกิจกรรมให้ผู้เรียนค้นคว้าจากใบความรู้
แหล่งวิทยาการท้องถิ่นการสาธิต การทดลองการใช้ห้องสมุด วิทัศน์
สื่อประสมต่าง ๆ เป็นขั้นที่เน้นการจัดกิจกรรมที่พัฒนาสมองซีกซ้าย

ภาพประกอบ 11 (สุวิทย์ มูลคำ. 2547 : 161)

ส่วนที่ 3 ผู้เรียนแบบที่ 3

ลงมือปฏิบัติ

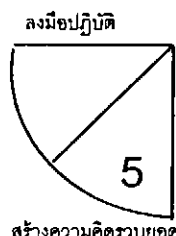
การสร้างความคิดรวบยอด

สร้างความคิดรวบยอดไปสู่การลงมือปฏิบัติ และสร้างชิ้นงานใน
ลักษณะเฉพาะตัว (Commonsense Learners) เป็นช่วงที่ผู้เรียนจะสร้าง
ความคิดรวบยอด (มโนคติ) ไปสู่การลงมือปฏิบัติกิจกรรมการทดลอง
ตามความคิดของตนเองและสร้างชิ้นงานที่เป็นลักษณะเฉพาะตัว

- บทบาทของผู้สอน** : เป็นผู้คอยแนะนำชี้แนะ (Coach) และผู้อำนวยความสะดวก
(Facilitator) แก่ผู้เรียน
- วิธีการจัดกิจกรรม** : ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติทดลอง สรุปผลการทดลองทำ
แบบฝึกหัดตามความเหมาะสมของเนื้อเรื่องที่เรียน

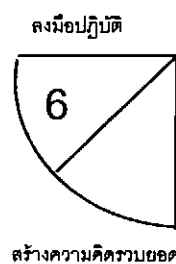
ในส่วนที่ 3 สามารถแบ่งขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็น 2 ขั้นตอนที่สำคัญถึงการทำงาน
ของสมองซีกขวา และซีกซ้ายของผู้เรียน ได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นลงมือปฏิบัติจากกรอบความคิดที่กำหนด (สมองซีกซ้าย)

ผู้สอนควรให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมทดลอง จากใบงานการทดลอง
ทำแบบฝึกหัดการสรุปผลการปฏิบัติกิจกรรมสรุปผลการทดลองที่ถูกต้อง
ชัดเจน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามข้อสงสัยก่อนปฏิบัติกิจกรรม
ฝึกเลือกใช้อุปกรณ์บันทึกผลการทดลองโดยผู้สอนผู้สอนเป็นพี่เลี้ยง
เป็นขั้นที่เน้นการจัดกิจกรรมที่พัฒนาสมองซีกซ้าย

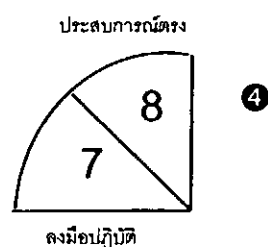
ขั้นตอนที่ 6 ขั้นสร้างชิ้นงานเพื่อสะท้อนความเป็นตนเอง (สมองซีกขวา)

ผู้สอนผู้สอนต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้แสดงความสามารถของตนเอง
ตามความถนัดความสนใจเพื่อสร้างสรรค์ชิ้นงานตามจินตนาการของ
ตนเองที่แสดงถึงความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียนให้เห็นเป็นรูปธรรม
ในรูปแบบต่าง ๆ โดยเลือกวิธีการนำเสนอผลงานในลักษณะเฉพาะตัว
ชิ้นงานที่สร้างอาจเป็นภาพวาด นิทาน สมุด รวบรวมสิ่งที่เรียน
สิ่งประดิษฐ์ แผ่นพับ เป็นต้น เป็นขั้นที่เน้นการจัดกิจกรรมที่พัฒนาสมอง
ซีกขวา

ภาพประกอบ 12 (สุวิทย์ มูลคำ. 2547 : 162)

ส่วนที่ 4 ผู้เรียนแบบที่ 4

เรียนรู้จากประสบการณ์รูปธรรมไปสู่การลงมือปฏิบัติในชีวิตจริง
(Dynamic Learners)

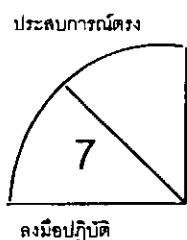
เป็นช่วงที่ผู้เรียนได้นำเสนอผลงานของตนเองโดยสอดแทรกการอภิปราย
ถึงปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติกิจกรรมวิธีการแก้ไขปัญหา เพื่อปรับปรุง
ชิ้นงานจนสำเร็จและเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ซึ่งสามารถบูรณาการ
การประยุกต์ใช้ เชื่อมโยงกับชีวิตจริง/อนาคต

บทบาทของผู้สอน : ให้คำแนะนำ ร่วมประเมินผลงานแนะนำวิธีการปรับปรุงผลงาน
และการรวบรวมผลงาน

วิธีการจัดกิจกรรม : ผู้เรียนนำเสนอชิ้นงานที่ปรับปรุงอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
กับผู้อื่น และนำผู้อื่น

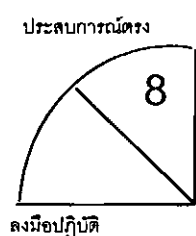
ในส่วนที่ 4 สามารถแบ่งขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็น 2 ขั้นตอนที่สำคัญถึงการทำงานของสมองซีกขวา และซีกซ้ายของผู้เรียน ได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 7 ขั้นวิเคราะห์คุณค่าและการประยุกต์ใช้ (สมองซีกซ้าย)

ผู้สอนควรให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ชิ้นงานของตนเองโดยอธิบายขั้นตอนการทำงาน ปัญหาอุปสรรคในการทำงานและวิธีการแก้ไขโดยบูรณาการการประยุกต์ใช้เพื่อเชื่อมโยงกับชีวิตจริง / อนาคต ซึ่งอาจจะวิเคราะห์ชิ้นงานในรูปกลุ่มย่อยหรือ กลุ่มใหญ่ก็ได้ตามความเหมาะสมเป็นขั้นที่เน้นการจัดกิจกรรมที่พัฒนาสมองซีกซ้าย

ขั้นตอนที่ 8 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้กับผู้อื่น (สมองซีกขวา)

เป็นขั้นสุดท้ายซึ่งผู้สอนควรให้ผู้เรียนได้นำผลงานของตนเองมานำเสนอหรือจัดแสดงในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัดนิทรรศการ ป้ายนิเทศเพื่อให้เพื่อนๆ ได้ชื่นชมซึ่งถือเป็นการแบ่งปันโอกาสทางด้านความรู้และประสบการณ์ให้ผู้อื่นได้ซาบซึ้งในขั้นนี้ ผู้เรียนควรรับฟังการวิพากษ์วิจารณ์ อย่างสร้างสรรค์ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเป็นขั้นที่เน้นการจัดกิจกรรมที่พัฒนาสมองซีกขวา

ภาพประกอบ 13 (สุวิทย์ มูลคำ. 2547 : 163)

ขั้นตอนการเขียนแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบ 4 MAT

การเขียนแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่คำนึงถึงรูปแบบของการเรียนรู้ของผู้เรียน 4 กลุ่ม กับพัฒนาการสมองซีกซ้ายและซีกขวาวอย่างสมดุล ซึ่งได้แก่

- ผู้เรียนแบบที่ 1 ที่มีจินตนาการเป็นหลัก
- ผู้เรียนแบบที่ 2 มีการเรียนรู้โดยใช้การวิเคราะห์และเก็บรายละเอียดเป็นหลัก
- ผู้เรียนแบบที่ 3 มีการเรียนรู้ด้วยประสาทสัมผัสและสามัญสำนึก
- ผู้เรียนแบบที่ 4 มีการเรียนรู้ด้วยการรับรู้จากประสบการณ์รูปธรรมไปสู่การลงมือปฏิบัติ

ผู้เขียนใช้ลำดับขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนรู้ 4 MAT ตามแนวคิดของ เบอร์นิส แมคคาร์ธีย์ (Bernice McCarthy) โดยแบ่งวงจรกระบวนการเรียนรู้ออกเป็น 8 ขั้นตอน โดยกำหนดส่วนประกอบของการเขียนแผน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ผังการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้
- ส่วนที่ 2 ผังการวิเคราะห์ประเด็นของการเรียนรู้
- ส่วนที่ 3 มโนทัศน์ที่ผู้เรียนพึงได้รับ
- ส่วนที่ 4 สาระการเรียนรู้
- ส่วนที่ 5 ศักยภาพที่ต้องการพัฒนา (เป้าหมายของการเรียนรู้)

- 5.1 ให้ผู้เรียนเป็นคนดี โดย...
- 5.2 ให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง โดย....
- 5.3 ให้ผู้เรียนเป็นคนมีความสุข โดย...

ส่วนที่ 6 มังการวางแผนการจัดกิจกรรม (วงล้อแห่งการเรียนรู้)

ส่วนที่ 7 รายละเอียดของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4MAT

- 7.1 เรียนรู้จากประสบการณ์และการเฝ้าสังเกตอย่างไตร่ตรอง (Why)
 - ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างคุณค่า และประสบการณ์ของสิ่งที่เรียน ®
 - ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ประสบการณ์ (L)
- 7.2 เรียนรู้จากการสังเกตอย่างไตร่ตรองไปสู่การสร้างความคิดรวบยอด (What)
 - ขั้นที่ 3 ขั้นปรับประสบการณ์เป็นความคิดรวบยอด ®
 - ขั้นที่ 4 ขั้นพัฒนาความคิดรวบยอด (L)
- 7.3 สร้างความคิดรวบยอดไปสู่การลงมือปฏิบัติและสร้างชิ้นงานในลักษณะเฉพาะตัว (How)
 - ขั้นที่ 5 ขั้นลงมือปฏิบัติจากกรอบความคิดที่กำหนด (L)
 - ขั้นที่ 6 ขั้นสร้างชิ้นงานเพื่อสะท้อนความเป็นตนเอง ®
- 7.4 เรียนรู้จากประสบการณ์รูปธรรมไปสู่การลงมือปฏิบัติในชีวิตจริง (If)
 - ขั้นที่ 7 ขั้นวิเคราะห์คุณค่าและการประยุกต์ใช้ (L)
 - ขั้นที่ 8 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้กับผู้อื่น ®

ส่วนที่ 8 สื่อการเรียนรู้

ส่วนที่ 9 การประเมินผล

ส่วนที่ 10 สรุปผลการสอน

- 10.1 ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและศักยภาพที่พัฒนาแล้ว
- 10.2 การประเมินผลการสอนของตนเอง (ผู้สอน)
 - จุดเด่นในการสอน....
 - จุดด้อย.....
 - สิ่งที่ต้องปรับปรุง.....

ข้อดีและข้อจำกัด

การจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT มีข้อดีและข้อจำกัด ดังนี้

ข้อดี

1. ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสประสบความสำเร็จในการเรียนรู้อย่างเท่าเทียมกันตามความถนัดของตนเอง

2. ช่วยพัฒนาสมองของผู้เรียนทั้งซีกซ้ายและซีกขวาอย่างสมดุล
3. เป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล
4. ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้ จากการค้นพบสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง
5. ผู้เรียนสามารถนำความรู้ และประสบการณ์ไปใช้ได้จริง
6. ส่งเสริมทักษะทางสังคมอันดีงามในตัวผู้เรียน

ข้อจำกัด

1. ต้องใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มากพอสมควร ดังนั้นถ้าผู้สอนยังจัดตารางสอนเป็นรายคาบ ควรวางแผนการสอนให้เหมาะสม
2. ถ้าผู้เรียนขาดความรับผิดชอบในการเรียนรู้ จะไม่สามารถประสบความสำเร็จในการเรียน

3 ผู้สอนควรจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกวิธีการค้นคว้าหาความรู้ตามความสนใจ

4. ไม่มีรูปแบบการเรียนรู้ใดที่ดีที่สุด เพราะแต่ละรูปแบบการเรียนรู้มีความแตกต่างกัน

5. ถ้าผู้สอนไม่ศึกษาและไม่ทำความเข้าใจเกี่ยวกับความถนัดของผู้เรียนที่ตนรับผิดชอบอย่างเพียงพอ อาจทำให้ผู้เรียนบางคนไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน

2.4 งานวิจัยเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการสอนแบบ 4 MAT

การสอนโดยใช้แผนการสอนแบบ 4 MAT เป็นการจัดกระบวนการเรียนการสอน ที่คำนึงถึงรูปแบบการเรียนรู้ กับการพัฒนาสมองของนักเรียน ซึ่งมีผู้ศึกษาเกี่ยวกับการสอนโดยใช้แผนการสอนแบบ 4 MAT ดังนี้

แมคคาร์ธี (McCarthy. 1997 : 46 – 51) ได้ศึกษาผู้เรียน 4 แบบ กับรูปแบบการเรียนรู้แบบ 4 MAT ซึ่งมีลักษณะพิเศษ คือ ผู้เรียนแต่ละคนสามารถนำไปใช้ได้ในห้องเรียน ขณะเดียวกันจะช่วยให้ผู้เรียนทั้งหมดพัฒนาขึ้นโดยเมื่อเข้าสู่วัฏจักรการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความหมายและเป็นไปตามธรรมชาติ จากความรู้สึกไปถึงการคิดไตร่ตรอง และสุดท้ายสู่การกระทำ ครูไม่ต้องการแบ่งผู้เรียนเป็นแบบต่างๆ แต่ช่วยให้พวกเขาทำงานอย่างสมดุลและสมบูรณ์

โบเวอร์ส (Bowers. 1987 : 197) ได้ศึกษาผลการใช้ระบบการสอนแบบ 4 MAT ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนเกรด 6 จำนวน 54 คน จาก 2 โรงเรียนในรัฐ แคลิฟอร์เนีย โดยสุ่มเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ใช้ระบบการสอนแบบ 4 MAT กับกลุ่มที่ใช้หนังสือเรียน เพื่อให้ใช้สมองซีกซ้ายเท่านั้น ในการสอนเรื่องกฎการเคลื่อนที่ข้อแรกของนิวตัน จำนวน 3 ชั่วโมง โดยวัดจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบวัดเจตคติ ผลการวิจัยพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระหว่าง 2 กลุ่ม และกลุ่มที่ใช้ระบบการสอนแบบ 4 MAT มีผลสัมฤทธิ์และ เจตคติต่อการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วิลเคอร์สัน; และไวท์ (Wilkerson; and White. 1988 : 357 – 368) ได้ศึกษาผลการสอนโดยใช้ระบบ 4 MAT ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ ความคงทนและเจตคติของนักเรียน จากการประเมินผลของระบบการสอนแบบ 4 MAT เป็นกระบวนการที่มีระบบ คำนึงถึงรูปแบบการเรียนรู้และความถนัดของสมอง โดยได้ทดสอบความสนใจเนื้อหาวิชา เจตคติที่มีต่อการสอน และพฤติกรรมของนักเรียน

ซังสเตอร์; และชูว์แมน (Sangster; and Shulman. 1988 : 71) ได้ศึกษาผลของระบบการสอนแบบ 4 MAT ที่มีต่อการถ่ายทอดรูปแบบของหลักสูตร โดยศึกษาเจตคติของครู ความเข้าใจของครูและนักเรียน และศึกษาประสิทธิภาพของระบบการสอนแบบ 4 MAT ด้วยบทเรียนทั้ง 14 บท ที่พัฒนาขึ้นและ 6 บท ในการศึกษาครั้งนี้ จากการตอบแบบสอบถามของครูและนักเรียน การสัมภาษณ์ ครูจำนวน 31 ท่าน และนักเรียนจำนวน 572 คน ผลการวิจัยพบว่า ระบบการสอนแบบ 4 MAT ได้รับความนิยมเป็นอย่างดีจากครูและนักเรียนโดยทั่วไป

เอลเลน (Allyn. 1989 : 280 – 288) ได้ศึกษาการประยุกต์ใช้รูปแบบ 4 MAT ในการแนะแนวการประกอบอาชีพ จากการโต้แย้งเกี่ยวกับการประยุกต์รูปแบบ 4 MAT ในกระบวนการแนะแนวการประกอบอาชีพ สำหรับนักเรียนในวิทยาลัย โดยจัดหาผู้ให้คำปรึกษาด้วยการตอบคำถาม จากทฤษฎีการเรียนรู้พื้นฐาน เมื่อพวกเขาเลือกให้การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพโดยการให้คำตามและอุปกรณ์ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนเกิดคำถามว่าทำไมพวกเขาต้องใช้วิธีการนี้แทนที่จะใช้หลักสูตรในการเรียนเฉพาะเจาะจง

เวเบอร์; และ เวเบอร์ (Weber; and Weber. 1990 : 41 – 46) ได้ศึกษาการใช้ 4 MAT เพื่อ ปรับปรุงการนำเสนอของนักเรียน โดยศึกษาจากเมือง 2 เมืองทางตอนเหนือของนิวยอร์กคณะครูได้วิเคราะห์ปัญหาการเข้าร่วมการนำเสนอ พบว่านักเรียนสี่ตัวที่ 2 (การวิเคราะห์ของระบบ 4 MAT) ที่สะดวกสบายในการฟัง

รายหลังจากให้นักเรียนเกรด 5 และ 7 ใช้ระบบ 4 MAT คณะครูเกิดความ เข้าใจใหม่ในการช่วยให้เกิดวิธีการ แก้ปัญหาการสื่อสารที่เป็นไปได้

เคลลี (Kelly. 1990 : 40 – 41) ได้ศึกษาการใช้ระบบ 4 MAT ในโรงเรียนกฎหมาย ศาสตราจารย์ แห่งสมาคมกฎหมายได้ระบุถึงการไม่ลงรอยกันของศาสตราจารย์ เกี่ยวกับวิธีสอนการวิเคราะห์ด้วยรูปแบบ การประยุกต์การเรียนของเขา ด้วยการเรียนโดยกระบวนการ 4 MAT เขาเลือกใช้กระบวนการนี้ เพื่อช่วยนักเรียน กฎหมายให้ตั้งประสบการณ์มาสู่การเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิด ด้วยการฝึกประยุกต์ใช้ทฤษฎี และด้วยการพัฒนา ทฤษฎีใหม่โดยอาศัยพื้นฐานจากประสบการณ์จริงของตนเอง

เคลเลย์ (Kelley. 1990 : 38 – 39) ได้ศึกษาการใช้ 4 MAT ในการปรับปรุงการพัฒนาบุคลากร การประเมินหลักสูตร และแผนการสอน หลังจากการประชุมอภิปรายเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนแบบ 4 MAT ของ โรงเรียนในแถบรัฐโคโลราโด ซึ่งได้พัฒนาบุคลากรด้วยโครงการมากมาย โดยการสนับสนุนแจกจ่าย และประยุกต์ ใช้คณะครูใช้กระบวนการเรียนแบบ 4 MAT ที่สร้างขึ้น และปรับปรุง การเรียนของผู้เรียนด้วยนวัตกรรมใหม่ ๆ

แบลร์ และ จูด้าห์ (Blair, and Judah. 1990 : 37 – 38) ได้ศึกษาความต้องการจัดตั้งสถาบัน ในการจัดทำโครงการฝึกฝนและทดลองใช้ระบบ 4 MAT ในเมืองมอนโร (รัฐอินเดียนา ประเทศสหรัฐอเมริกา) ซึ่งเป็นโครงการของรัฐ ที่เป็นนวัตกรรมใหม่และเป็นการเตรียมพร้อมทางด้านเทคโนโลยี ในห้องเรียนของนักเรียน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ได้มีข้อเสนอในการสนับสนุนให้ฝึกหัดและการประยุกต์ใช้แนวคิดทางวิชาการในชีวิต จริง ซึ่งได้แก่รูปแบบ 4 MAT ที่ช่วยให้คณะครูสร้างและเตรียมโครงการสอน ที่กระตุ้นการเรียนรู้ตามรูปแบบและวิธี การของผู้เรียนแต่ละคนด้วยตนเอง

แมคคาร์ธี (McCarthy. 1990 : 31 – 37) ได้ศึกษาการใช้ระบบ 4 MAT ซึ่งนำวิธีการเรียนมาสู่ โรงเรียน 4 MAT มี 8 ชั้น ในวัฏจักรการสอนใช้ประโยชน์จากแบบการเรียนของผู้เรียนแต่ละคน และกระบวนการ ทำงานของผู้เรียนที่ถนัดสมองซีกซ้ายและซีกขวา ผู้เรียน 4 แบบ (จินตนาการ วิเคราะห์ สามัญสำนึก และ ประยุกต์) สามารถใช้ 4 MAT เพื่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพของสมองได้ ผู้เรียนที่ใช้จะเรียนรู้ได้สะดวก สบายที่สุดในแบบการเรียนรู้อของตนเอง พร้อมกับเริ่มมีการคัดค้านถึงหน้าที่ในแบบการเรียนรู้อที่มีความสะดวกสบาย น้อยกว่า

ดิวเยอร์ (Dwyer. 1993 : 15) ได้ศึกษาการใช้รูปแบบการเรียนด้วยระบบ 4 MAT ในการสอนเพื่อ สร้างแรงจูงใจในการพูดในหลักสูตรพื้นฐานทางภาษา แผนการสอนของระบบ 4 MAT (8 ชั้นการสอนสำหรับ ผู้เรียน 4 แบบ และผู้เรียนที่ถนัดการเรียนด้วยสมองซีกซ้ายและซีกขวา) สามารถตอบสนองความต้องการของ ผู้เรียนแบบต่าง ๆ แต่ละชั้นใน 8 ชั้น ให้ความสำคัญกับผู้เรียน และใช้กระบวนการถนัดสมองซีกซ้ายและซีกขวา การใช้ระบบพัฒนาแผนการสอนของครูในหน่วยการเรียน พบว่า ความสนใจและผลงานของนักเรียนทั้งหมดดีขึ้น สามารถดึงความสนใจในการพูดด้วยระบบที่จัดเตรียมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสในการฝึกหัดที่เหมาะสม ได้แสดงความ คิดใหม่ ๆ ได้กระทำและเรียนรู้ด้วยตัวเอง และมีส่วนร่วมกับผู้เรียนคนอื่น ๆ

สกอตต์ (Scott. 1994 : 16) ได้ศึกษารูปแบบของ 4 MAT อย่างจริงจัง ว่าเป็นรูปแบบการสอนที่มี 8 ขั้นตอนต่อเนื่องกัน ตามพื้นฐาน 2 ทฤษฎี คือ รูปแบบแบบของผู้เรียน 4 แบบของโคลบ์ และแนวคิดเกี่ยวกับ ซีกสมอง ซึ่งพัฒนาโดยแมคคาร์ธี (1987) ได้สรุปเป็นวัฏจักรการเรียนรู้และ 8 กิจกรรมบรรจุเข้ากับผู้เรียน 4 แบบ ด้วยการใชสมองซีกซ้ายและซีกขวา บทเรียนเน้นแบบของผู้เรียนการหมุนรอบระหว่าง กิจกรรมสมองซีกซ้ายและ ซีกขวา และมีการจัดเวลาปรับเข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งหมดของสมอง ผลการวิจัยเกี่ยวกับ 4 MAT สรุปได้ว่า สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการออกแบบการสอนและการพัฒนาผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทฤษฎีนี้มีความเชื่อมั่นและ ถูกต้อง ไม่มีการวิจารณ์ตรงๆ เกี่ยวกับรูปแบบการสอนแบบ 4 MAT นักวิชาการได้วิจัยและได้ชี้แนะเกี่ยวกับรูป

แบบการสอนแบบ 4MAT ว่าการพัฒนาหน่วยการสอนจะทำให้ผู้ใช้สับสนมากกว่าที่จะไม่สับสน และสามารถนำไปใช้ในฝึกในชั้นมัธยมศึกษาดีกว่าในระดับประถมศึกษา และใช้ในโรงเรียนที่อยู่ในเมืองดีกว่านอกเมือง

แมคคาร์ธี (McCarthy. 1997 : 4 –51) ได้ศึกษาผู้เรียน 4 แบบ กับรูปแบบการเรียนรู้แบบ 4 MAT ซึ่งมีลักษณะพิเศษ คือ ผู้เรียนแต่ละคนสามารถนำไปใช้ได้ในห้องเรียนขณะเดียวกันจะช่วยให้ ผู้เรียนทั้งหมดพัฒนาขึ้นโดยเมื่อเข้าสู่วัฏจักรการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความหมายและเป็นไปตามธรรมชาติจากความรู้สึกไปถึงการคิดไตร่ตรอง และสุดท้ายสู่การกระทำ ครูไม่ต้องการแบ่งผู้เรียนเป็นแบบต่างๆ แต่ช่วยให้พวกเขาทำงานอย่างสมดุลและสมบูรณ์

คาปาลัน (Kaplan. 1998 : 83 – 92) ได้ศึกษาการใช้รูปแบบการสอนแบบ 4 MAT เพื่อพัฒนาการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพโดยมีความเชื่อในการพัฒนาการเป็นผู้นำของนักเรียนในโรงเรียนอนาคต สิ่งที่คุณคาดหวัง คือให้ผู้เรียนมีความเป็นผู้ใหญ่เพิ่มขึ้น โดยใช้รูปแบบการสอนแบบ 4 MAT ที่ผู้ใช้จะมีความเป็นมิตรและมีโครงสร้างพื้นฐานในการวิจัยเพื่อออกแบบหลักการปฏิบัติที่มีอำนาจการทำงาน ในห้องปฏิบัติการเพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้นำท่ามกลางเจ้าหน้าที่ผู้อำนวยการ

ตรูเนต อัสซัสส์ (2542 : 79) ได้ศึกษาผลการสอนโดยใช้กิจกรรม 4 MAT และการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิด แก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โรงเรียนกุนนัทรุทธารามวิทยาคม จำนวนห้องเรียนละ 35 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรม 4 MAT มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการสอนตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สิริวรรณ ตระสานนท์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการจัดกิจกรรม การสอนแบบ 4 MAT กับการจัดกิจกรรมการสอนแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ (หญิง) จำนวนห้องเรียนละ 40 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา และความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการสอนแบบ 4 MAT นักเรียนที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการสอนแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปได้ว่า การสอนโดยใช้แผนการสอน ที่มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT ดำเนินถึงแบบการเรียนของผู้เรียน กับการพัฒนาสมรรถกษายและทักษะเป็นรูปแบบการสอนที่สามารถพัฒนาครูและพัฒนาศักยภาพนักเรียนในระดับต่าง ๆ ในการเรียนการสอนเรื่องต่าง ๆ

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้ภาษาไทย

3.1 ความหมายของการใช้ภาษาไทย

สนม กรุฑเมือง (2523 : 14) ให้ความหมายการใช้ภาษาไว้ว่า หมายถึง การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนเป็นการติดต่อสื่อความหมายในสังคมประกอบด้วยบุคคล 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายส่งมีผู้พูดกับเขียน ฝ่ายรับมีผู้อ่านกับผู้ฟัง การใช้ภาษาจึงเป็นการร่วมมือกันระหว่างบุคคล 2 ฝ่าย ฝ่ายที่พูด ต้องพยายามใช้ภาษาให้อีกฝ่ายหนึ่งเข้าใจได้ดี ส่วนฝ่ายที่มีหน้าที่รับหรือฟัง ก็ต้องพยายามตีความให้เข้าใจ การใช้ภาษาจึงเป็นเสมือนสะพานเชื่อมโยงความคิดให้เข้าใจซึ่งกันและกัน ดังนั้นผู้มีประสิทธิภาพในการใช้ภาษา ย่อมประสบความสำเร็จในชีวิตมากกว่าผู้ขาดประสิทธิภาพในด้านนี้ ในการสอนภาษาไทยไม่ว่าจะเป็นด้านหลักภาษา วรรณคดี และการใช้ภาษา ก็ตาม จะต้องให้ผู้เรียนฝึกทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน และคิดด้วยประการหนึ่ง

สมถวิล วิเศษสมบัติ (2525 : 61) กล่าวว่าการใช้ภาษาประกอบด้วยทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ทั้ง 4 ประการนี้เป็นวิชาทักษะที่ต้องอาศัยการฝึกฝนจึงจะเรียนรู้ได้ผลดี เพราะคำว่าทักษะนั้น หมายถึง ความชำนาญซึ่งเกิดจากการฝึกฝนอยู่เสมอ และวิธีสอนทักษะทั้ง 4 นั้นจะต้องสัมพันธ์กันตลอดเวลาการเรียนการสอน การใช้ภาษาจึงเป็นการเรียนรู้หลักการใช้ภาษาและได้มีโอกาส ฝึกฝนการใช้ภาษาในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพในการใช้ภาษาได้ดี

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์มพรรย์ (2536 : 107) กล่าวว่าการใช้ภาษาประกอบไปด้วย ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน วิธีสอนทักษะทั้ง 4 นั้นจะต้องสัมพันธ์กันตลอดเวลา

วิมลศิริ ร่วมสุข (2522 : 82) กล่าวว่าการใช้ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวิชาภาษาไทยหมายถึง การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ทั้ง 4 ประการนี้เป็นทักษะที่ต้องอาศัยการฝึกฝนจึงจะเรียนรู้ได้ผลดี เพราะคำว่า ทักษะหมายถึง ความชำนาญซึ่งเกิดจากการฝึกฝนอยู่เสมอ

วิธนา วิสเพัญ (2525 : 131) กล่าวว่าการใช้ภาษาเป็นเรื่องเกี่ยวกับการนำความรู้ด้านภาษาไทย มาใช้ในการสื่อสาร ผู้ที่สื่อสารได้คล่องแคล่วและสำเร็จประโยชน์ที่ต้องการนับได้ว่าเป็นผู้ที่มีทักษะในการใช้ภาษา ถ้าเราแบ่งส่วนการใช้ภาษาของคนเราในแต่ละวัน พบว่าชีวิตประจำวันของบุคคลโดยทั่วไปจะใช้ภาษาเป็น 2 ทาง คือ

1. ใช้ภาษาในการแสดงออก ได้แก่ การพูด และการเขียน บางตำราเรียกว่า กระบวนการภายนอก

2. ใช้ในทางรับ ได้แก่ การฟัง และการอ่าน บางตำราเรียกว่า กระบวนการภายใน

ครูผู้สอนจำเป็นต้องสอนการใช้ภาษาไทยทั้งทางการแสดงออก และทางรับควบคู่กันไป การสอน ที่ถูกต้องเหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์นั้น จะต้องเริ่มสอนให้พูดได้ ฟังได้ เสียก่อน แล้วจึงขยายออกไปสู่ความสามารถในการอ่านหรือการเขียน ดังนั้น ถ้าจะสอนทักษะการใช้ภาษาไม่ว่าระดับชั้นใดใดก็ตามจะต้องมีการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนเสมอ

สนธิ ตั้งทวี (2531 : 1) กล่าวว่าการสื่อสารในชีวิตประจำวันของมนุษย์ จะต้องใช้ภาษาในการรับ ความคิด ความเข้าใจของผู้อื่น ได้แก่ การอ่าน และการฟัง อีกประการหนึ่งจะต้องใช้ภาษาในการส่ง หรือถ่ายทอด ความรู้สึกนึกคิดของตนเองไปสู่ผู้อื่นให้เข้าใจตรงกัน ได้แก่ การพูด และการเขียน ความสามารถในการใช้ภาษาทั้งการรับและการส่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ เราเรียกว่า “ทักษะทั้ง 4”

อรุณี วิริยะจิตรา (2533 : บทนำ) กล่าวว่าภาษาเครื่องมือในการสื่อสารที่สำคัญยิ่งผู้ใช้ภาษา ต้องเข้าใจกลไกต่างๆ ของภาษาพร้อมกับกลไกต่าง ๆ ของการสื่อสารที่ประกอบด้วย การรับสาร และการส่งสาร

ผศ.สุมานัน รุ่งเรืองธรรม (เอกสารการสอน) การใช้ภาษาไทยในการเรียนการสอนนั้นเป็นสิ่ง ประจำวันของทั้งผู้เรียนและผู้สอน การถามคำถาม การตอบคำถาม การบรรยาย การวิจารณ์แสดงความคิดเห็น เหล่านี้ย่อมจะต้องใช้การฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทยเป็นการสื่อสาร ดังนั้นการฝึกทักษะทางภาษาทั้ง 4 นี้ จึงเป็นสิ่งสำคัญมาก ความมุ่งหมายโดยทั่วไปของการเรียนการสอนภาษาไทยย่อมมุ่งที่จะส่งเสริมพัฒนาการของ นักเรียน ในการใช้ภาษาได้ถูกต้อง ให้ภาษาเป็นเครื่องช่วยในการค้นหาเหตุผล สามารถใช้ภาษาไทยเป็นสื่อ ในการติดต่อและเป็นเครื่องช่วยในการประกอบอาชีพ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตลอดจนเนื้อหาวิชา จึงควรมุ่งให้นักเรียนมีโอกาสขยายประสบการณ์ และปรับปรุงวิธีการให้ สอดคล้องกับความมุ่งหมายเหล่านี้

สรุปความหมายของการใช้ภาษา คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อการสื่อสาร ซึ่งประกอบไปด้วยการรับสาร คือ การฟัง และการอ่าน การส่งสาร คือการพูด และการเขียน ดังนั้นการสอน การใช้ภาษาจะต้องสอนให้สัมพันธ์ทักษะเสมอไป ผู้เรียนที่มีความสามารถในการใช้ภาษาเป็นอย่างดีจะต้อง

ฝึกฝนเป็นประจำเพื่อให้เกิดความชำนาญ สามารถนำไปใช้ในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ความหมายของความสามารถในการใช้ภาษาไทย

ความสามารถในการใช้ภาษา หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคล ที่เกิดจากการเรียนการสอนเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และประสบการณ์การเรียนรู้จากการฝึกฝนอบรม หรือการสอน

ความสามารถในการใช้ภาษา เป็นพฤติกรรมหรือความสามารถของบุคคลที่เกิดจากการเรียนการสอนเป็นคุณลักษณะของผู้เรียนที่พัฒนางอกงามมาจากการฝึกฝนอบรมสั่งสอนโดยตรง เป็นพฤติกรรมที่เป็นผลจากการเรียนของนักเรียนซึ่งได้แก่ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ความสามารถนี้ไม่ใช่มีเฉพาะในบทเรียนเท่านั้นแต่ยังสามารถนำความรู้ความสามารถที่เกิดจากการฝึกฝนนี้ ไปใช้ในชีวิตประจำวันในการแก้ปัญหาต่างๆ หรือในการติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า ความสามารถในการใช้ภาษา คือคุณลักษณะและความสามารถของนักเรียนที่เกิดจากประสบการณ์การเรียนรู้ ในการใช้ทักษะภาษา ฟัง ดู พูด อ่าน และเขียน โดยสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหา และการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 กลวิธีการสอนที่ส่งผลให้เกิดความสามารถในการใช้ภาษาไทย

การสอนภาษาไทยในทุกระดับชั้นจะเกิดผลดีได้นั้น ผู้สอนจะต้องฝึกทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนให้สัมพันธ์กัน โดยเน้นการปลูกฝังทักษะที่จำเป็น แยกทักษะออกเป็นส่วนย่อยๆ เร่งให้ผู้เรียนเห็นความจำเป็นในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ควรฝึกและจัดการให้ผู้เรียนเกิดทักษะดีขึ้นจากประสบการณ์ เพื่อเพิ่มพูนความชำนาญในทักษะที่กำลังฝึก หลังจากการฝึกและการจัดประสบการณ์สัมพันธ์ทักษะจนผู้เรียนเห็นความสำคัญของการฝึกแต่ละลักษณะ แล้วจึงจัดสภาพในห้องเรียนให้เหมือนการใช้ภาษาจริงในชีวิตประจำวันให้มีทักษะสัมพันธ์กันไปในขณะเดียวกันอย่างถูกต้องเหมาะสม

การสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความชำนาญในทักษะแต่ละด้าน แล้วสามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ สนม ครุฑเมือง (2523 : 146–80) และสมถวิล วิเศษสมบัติ (2525 : 61–79) ได้ประมวลข้อเสนอแนะกลวิธีการสอนการใช้ภาษาไทย ไว้ดังนี้

การสอนทักษะการฟัง

การฟังเป็นทักษะที่สำคัญทักษะหนึ่ง เพราะปัจจุบันสิ่งต่างๆ ที่แวดล้อมอยู่มีส่วนสนับสนุนให้ต้องใช้ทักษะการฟังมาก ความเจริญทางด้านเทคโนโลยี ข่าวสาร สื่อมวลชน มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ผู้เรียนควรได้รับการฝึกทักษะการฟังอย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพการฟังมากทำให้เป็นคนรอบรู้ การฝึกมารยาทในการฟัง ทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้เป็นอย่างดี

การสอนทักษะการฟังมีจุดประสงค์เพื่อจับใจความสำคัญ บอกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นตีความ หรือตัดสินเรื่องราว วิเคราะห์ข่าวสาร สามารถถ่ายทอดเรื่องราวที่ฟังให้ผู้อื่นฟังได้ และให้เป็น ผู้มีมารยาทในการฟัง

กิจกรรมเสนอแนะในการสอนทักษะการฟัง กิจกรรมต่างๆ ที่จะนำไปใช้ฝึกทักษะการฟังให้เกิดผลดีย่อมต้องขึ้นอยู่กับครูผู้สอนที่จะนำไปใช้ให้เหมาะสม เช่น

1. การฟังเพื่อจับใจความ เช่น ฟังเรื่องราว นิทาน บทความ แล้วให้ตั้งชื่อเรื่องพร้อมให้เหตุผลการเล่นเกมที่ฟัง ฟังทักษะการฟัง การให้ย่อความจากเรื่องที่ฟัง การให้จับใจความสำคัญ จากเพลงหรือจากบทประพันธ์ การฟังวิทยากรบรรยายแล้วสรุปย่อ การตั้งคำถามจากการอ่านของเพื่อน การฟังข่าวจากวิทยุแล้วย่อสั้นๆ สงครุ

2. การฝึกวิจารณ์งานในการฟัง การคิดอย่างมีเหตุผล หากได้รับการฝึกฝนให้คิดเป็น ก็เกิดความรู้สึกขององคมนตรีด้านความคิด และเป็นผู้วิจารณ์งานที่ดี ขจัดความเชื่อที่ผิด เช่น การให้ผู้เรียน ฝึกการวิเคราะห์ข่าวสาร วิเคราะห์นิสัยตัวละคร การเปรียบเทียบคุณค่าของสิ่งที่ฟัง การแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟัง เป็นต้น

3. การฝึกมารยาทในการฟังการฟังอย่างตั้งใจจะทำให้เข้าใจบทเรียนมากขึ้น การมีสมาธิในการฟังจะทำให้เป็นคนที่รอบรู้ การฟังในที่สาธารณะถ้าขาดมารยาทในการฟังแล้วจะทำให้เสียชื่อเสียง ครูควรได้อธิบายหลักเกณฑ์ การปฏิบัติตนในการฟัง และฝึกเกี่ยวกับมารยาทในการฟัง การเชิญวิทยากรบรรยายให้ฟัง เป็นต้น

4. การฟังแบบตีความ แล้วถ่ายทอดข้อความที่ได้ฟังอย่างถูกต้อง เช่น ฟังเพลง ฟังทำนองเสนาะ แล้วเขียนเรียงความแสดงจินตนาการ การแสดงบทบาทตามเรื่องในวรรณคดี การวาดภาพประกอบนิทาน การเขียนความเรียงจากคำฟังเพียงสุภาษิต และครูควรตั้งเกณฑ์ที่จะให้นักเรียนได้จากการฝึกทักษะ

การสอนทักษะการพูด

ผู้มีทักษะการพูดดีย่อมประสบผลสำเร็จสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้ที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี ครูควรสอนทักษะการพูดโดยสัมพันธ์กับทักษะอื่นๆ หรือวิชาอื่น ด้วยการสนับสนุนให้ใช้ทักษะการพูดเป็นสื่อในการเรียนการสอน และการประกอบกิจกรรมเสริมอื่น คือ

1. การอภิปราย โดยมอบหมายงานให้ไปค้นคว้า แล้วนำเสนอผลงานให้แสดงความเห็น ฝึกการพูดให้คล่องแคล่วรอบคอบและต้องคิดก่อนพูด รู้จักการทำงานเป็นหมู่คณะสามารถสรุปประเด็นสำคัญได้อย่างน่าสนใจ

2. การเล่าเรื่อง จากประสบการณ์ จากการอ่านหรือฟังมา เป็นการฝึกพูดที่ดี ครูอาจเสริมให้ผู้เรียนอ่านเรื่องมาแล้วถ่ายทอดให้ผู้อื่นฟัง ครูควรแนะวิธี และหลักการพูดที่ดีแล้วให้ผู้เรียนฝึกพูดบ่อย ๆ

3. การรายงาน โดยครูมอบหมายงานในไปศึกษาค้นคว้า แล้วออกมารายงานหน้าชั้น ซึ่งหลักเกณฑ์สำคัญ เช่น การเลือกเรื่องที่จะรายงาน การแบ่งเวลาในการพูดให้เหมาะสม และครูควรให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรายงานของผู้เรียน ด้วยการวิจารณ์หรือติชมในทางสร้างสรรค์ จะทำให้ผู้เรียนมีกำลังใจไขปรับปรุงการพูดให้ดีขึ้น

4. การแสดงละคร บทบาทสมมุติ หรือละครทางวิทยุ เป็นการฝึกพูดที่ผู้เรียนได้แสดงความรู้สึกรักนึกคิดออกมาด้วย การจัดรายการทางวิทยุที่ให้สาระ เกร็ดความรู้ รวมทั้งการแข่งขันการตอบปัญหา

5. การโต้วาที จะช่วยให้เด็กกล้าพูด คล่องแคล่วมีไหวพริบและปฏิภาณในการโต้ตอบ ทำให้มีความรู้กว้างขวางขึ้น

การที่จะทราบว่าคุณเรียนมีประสิทธิภาพในการพูดเพียงใด ครูควรมีวิธีวัดผล เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์การให้ทำกิจกรรมบางอย่าง การมอบปัญหาให้ไปแก้ไข แล้วฝึกฝนการพูดให้เกิดความชำนาญมากขึ้น

การสอนทักษะการอ่าน

การอ่านเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ที่สำคัญที่สุด การฝึกฝนการอ่านทำให้เป็นผู้รอบรู้สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การอ่านที่ครูควรฝึกฝนให้ผู้เรียน คือ การอ่านในใจ การอ่านออกเสียง และการอ่านทำนองเสนาะ การขับร้องเพลงไทยเดิม ไทยสากล เพลงปฏิพากย์

การอ่านในใจ จะต้องเข้าใจในบทอ่าน คือ การอ่านรู้เรื่อง และต้องรู้ค่าให้มากพอความเข้าใจในการอ่านกินความไปถึงความสามารถในการตัดสินใจได้ว่าผู้เขียนต้องการให้รู้อะไร สามารถนำเอาความคิดของ

ผู้แต่งมาใช้กับสถานการณ์ใหม่ได้ครูต้องชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความเร็วในการอ่าน ประโยชน์ของการอ่านแล้ว และแนะวิธีอ่านที่ถูกต้องให้ฝึกการอ่านโดยมีครูควบคุมการมีวิจารณ์ญาณ ในการอ่านเป็นเรื่องสำคัญที่ควรฝึกฝนอย่างมากเพื่อการพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนจะเชื่อใคร ครูควรฝึกให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน มีความตั้งใจในการอ่านที่ถูกต้องจดบันทึกจากสิ่งที่อ่านเสมอ และฝึกให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการอ่านอยู่เสมอจะทำให้มีความรู้กว้างขวางขึ้น

การอ่านออกเสียง จะแสดงถึงอารมณ์และความรู้สึกของผู้อ่าน ส่วนมากจะฝึกเป็นรายบุคคล ในการฝึกครูควรมุ่งการอ่านที่เสียงดัง ฟังชัด ถูกต้อง ชัดเจน คล่องแคล่ว เป็นสำคัญ กิจกรรมที่มอบหมายให้ทำ เช่น รวบรวม คำศัพท์ คำยาก จากแผ่นพับ หรือบัตรคำ แล้วให้อ่านออกเสียงให้ถูกต้อง หรือสร้างสถานการณ์ ให้ผู้เรียนเป็นผู้อ่านข่าว แล้วให้เพื่อนวิจารณ์ หรือการบันทึกเสียงการอ่านแล้วเปิดให้ผู้เรียนฟัง เพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง

การสอนทักษะการเขียน

การเขียนจะต้องอาศัยความรู้ การเรียบเรียงความคิด ตลอดจนศิลปะการใช้ถ้อยคำสำนวน ภาษาและการเขียนเป็นการแสดงออกถึงความสามารถ อุปนิสัย รสนิยม เจตคติ และอุดมคติ การสอนการเขียนประกอบด้วย

1. การคัดลอกข้อความและการสะกดคำ ครูอาจนำบทความหรือหนังสือให้อ่านแล้วให้คัดลอกข้อความและมีข้อคิดที่ดีส่งครู โดยเน้นเรื่องความถูกต้อง รวมทั้งความประณีตบรรจง หรือให้อ่านบทความจากวารสารแล้วให้คัดลอกข้อความที่น่าสนใจ ให้เขียนป้ายประกาศ โฆษณา บัตรเชิญ ให้บัญชีคำยากแล้วช่วยกันตรวจ

2. การเขียนเรียบเรียงข้อความ เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ ความรู้สึกต่างๆ ออกมาเป็นภาษาเขียนที่กะทัดรัด ทำให้ผู้อ่านเข้าใจความต้องการ การสอนเขียนเรียงความนั้นครูผู้สอนควรให้เลือกเรื่องที่น่าสนใจเหมาะกับวัยและระดับความรู้ของผู้เรียน ความคิดเห็น ในการเขียนเรียงความเป็นสิ่งสำคัญครูควรหาวิธีเร้าใจให้ผู้เรียนคิดว่าเขียนอย่างไรจึงน่าสนใจ และฝึกให้วางโครงเรื่องหรือสังเขปเรื่องก่อน

3. การเขียนย่อความ คือ การสรุปความหรือสาระสำคัญของข้อความ การย่อความจะใช้ในชีวิตประจำวันอยู่เสมอ ทั้งในการฟัง การอ่าน การศึกษาหาความรู้ในทุกสาขาวิชา ครูควรให้การแนะนำในการเขียนย่อความที่ถูกต้องชี้ให้เห็นคุณค่าของการย่อความแยกใจความกับพลความให้ได้ การลำดับความคิดสำคัญในการย่อความ และสอนหลักการย่อความให้ผู้เรียนได้ทราบ ว่า ก่อนลงมือย่อความนั้นควรทำอย่างไร

4. การสอนเขียนจดหมาย ควรบอกถึงวัตถุประสงค์สำคัญในการเขียน ชี้แจงให้เห็นประโยชน์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เขียนจดหมายจริงๆ แนะนำวิธีการเขียนจดหมายที่ถูกต้องประณีต สุภาพ โดยคำนึงถึงผู้รับเป็นสำคัญเพราะการเขียนเป็นการแสดงถึงพื้นฐานทางจิตใจ ครูอาจให้ผู้เรียนแสดง แผนภูมิแบบฟอร์มที่ถูกต้องแล้วอภิปราย แบ่งกลุ่มให้เขียนจดหมายติดต่อบรรดาการเพื่อขอเอกสารต่างๆ มาประกอบการเรียน

การสอนภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาได้ดียิ่งขึ้น คือ การสอนให้ผู้เรียน ฟัง พูด อ่าน เขียนรู้เรื่อง และสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ กล่าวคือ ผู้เรียนสามารถฟังได้ เข้าใจ มีวิจารณ์ญาณ หรือความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังได้พอสมควรแล้ว สามารถอ่านเพื่อหาความรู้ และรู้จักคิดเกี่ยวกับข้อความที่อ่านเช่นเดียวกับการฟัง สามารถเขียนสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้ตรงตามความประสงค์ของตน การสอนให้ผู้เรียนสามารถฟัง พูด อ่าน เขียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพดังกล่าวนี้นี้ควรให้มีความคล่องแคล่ว ถูกต้อง สื่อความหมายได้ดีในทุกโอกาสที่ใช้ในชีวิตประจำวัน จึงถือว่าการสอนภาษาไทยเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอย่างแท้จริง

3.4 การวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ

1. ความสามารถในการฟัง หมายถึง ความสามารถในการจับใจความสำคัญ สรุปความ และวิเคราะห์ความจากเรื่องที่ฟังได้ ทั้งงานเขียนที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง

2. ความสามารถในการพูด หมายถึง ความสามารถในการพูดลำดับเรื่อง อธิบายความ อภิปราย และใช้ถ้อยคำในการพูดได้เหมาะสม ตามกาลเทศะและสถานการณ์

3. ความสามารถในการอ่าน หมายถึง ความสามารถในการอ่านเพื่อสรุปความ ตีความ จับใจความสำคัญ วิเคราะห์ข้อความที่อ่านได้ ทั้งการรับสารด้วยการอ่านและส่งสารด้วยการอ่าน คือการอ่านให้ผู้อื่นฟัง ได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

4. ความสามารถในการเขียน หมายถึง ความสามารถในการเขียนความเรียง เขียนแสดงความคิดเห็นและใช้ภาษาสำหรับการเขียนได้ถูกต้องเหมาะสมทั้งการเขียนร้อยแก้วและร้อยกรอง เช่น การเขียนจดหมาย การเขียนเรียงความ การเขียนย่อความ และการเขียนกลอนสุภาพ

สรุปได้ว่าการวัดความสามารถในการใช้ภาษานั้นจะต้องวัดทั้ง 4 ด้านไปพร้อมๆ กันอย่างบูรณาการ เพราะทั้ง 4 ด้านนี้มีความจำเป็นในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน ความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียน อาจเรียกรวมได้ว่าเป็นความสามารถในการสื่อสารของมนุษย์ การเรียนรู้และการฝึกฝนในการใช้ภาษานั้น ก็เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารนั่นเอง

3.5 งานวิจัยเกี่ยวข้องกับความความสามารถในการใช้ภาษาไทย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความสามารถในการใช้ภาษา มีผู้วิจัยไว้ดังนี้

ขวัญตา จริยสถิกุล (2533 : 100) เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาและ ความคิดสร้างสรรค์ในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและวิธีสอนตามคู่มือครูพบว่า ความสามารถในการใช้ภาษาและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปราโมทย์ ชูเดช (2535 : 66) เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับวิธีสอนตามคู่มือครูพบว่าความสามารถในการใช้ภาษา และความรับผิดชอบของนักเรียนในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วรเชษฐ์ โชคชัย (2536 : 97) เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาและความรับผิดชอบของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบนาฏการกับวิธีสอนตามคู่มือครูพบว่าความสามารถ ในการใช้ภาษา และความรับผิดชอบของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุนันท์ วิทวัสภพ (2537 : 75) เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับวิธีสอนตามคู่มือครู พบว่าความสามารถในการใช้ภาษาและความรับผิดชอบของนักเรียนในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติในการเรียนภาษาไทย

4.1 ความหมายของเจตคติในการเรียนภาษาไทย

เจตคติ เป็นอักษณาสัย (Disposition) หรือแนวโน้มที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสนองตอบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้า ซึ่งอาจจะเป็นได้ทั้งคน วัตถุสิ่งของ หรือความคิด (Ideas) เจตคติอาจจะเป็นบวก หรือลบ

ถ้าบุคคลมีเจตคติบวกต่อสิ่งใด ก็จะมีพฤติกรรมที่จะเผชิญกับสิ่งนั้น ถ้ามีเจตคติลบก็จะหลีกเลี่ยง เจตคติเป็นสิ่งที่เรียนรู้และเป็นการแสดงออกของค่านิยมและความเชื่อของบุคคล

ลักษณะของเจตคติ

1. เจตคติเป็นสิ่งที่เรียนรู้
2. เจตคติเป็นแรงจูงใจที่จะทำให้บุคคลกล้าเผชิญกับสิ่งเร้าหรือหลีกเลี่ยง ดังนั้นเจตคติจึงมีทั้งบวกและลบ เช่น ถ้านักเรียนมีเจตคติบวกต่อวิชาคณิตศาสตร์ นักเรียนจะชอบเรียนคณิตศาสตร์ และเมื่ออยู่ชั้นมัธยมศึกษา ก็จะเลือกเรียนแขนงวิทยาศาสตร์ ตรงข้ามกับนักเรียนที่มีเจตคติลบต่อคณิตศาสตร์ก็จะไม่ชอบหรือไม่มีความสนใจที่จะเรียน เมื่ออยู่ชั้นมัธยมศึกษา ก็จะเลือกเรียนทางสาย อักษรศาสตร์ทางภาษา เป็นต้น
3. เจตคติประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ องค์ประกอบเชิงความรู้สึก อารมณ์ (Affective Component) องค์ประกอบเชิงปัญญาหรือการรู้คิด (Cognitive Component) องค์ประกอบ เชิงพฤติกรรม (Behavioral Component)
4. เจตคติเปลี่ยนแปลงได้ง่าย การเปลี่ยนแปลงเจตคติอาจจะเปลี่ยนแปลงจากบวกเป็นลบ หรือจากลบเป็นบวก ซึ่งบางครั้งเรียกว่า การเปลี่ยนแปลงทิศทางของเจตคติ หรืออาจจะเปลี่ยนแปลง ความเข้มข้น (Intensity) หรือความมากมาย เจตคติบางอย่างอาจจะหยุดเลิกไปได้
5. เจตคติเปลี่ยนแปลงไปตามชุมชนหรือสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิก เนื่องจากชุมชนหรือสังคมหนึ่งๆ อาจจะมีค่านิยมที่เป็นอุดมการณ์พิเศษเฉพาะ ดังนั้นค่านิยมเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อเจตคติของบุคคลที่เป็นสมาชิก ในกรณีที่ต้องการการเปลี่ยนเจตคติ จะต้องเปลี่ยนค่านิยม
6. สังคมประภคิต (Socialization) มีความสำคัญต่อพัฒนาการเจตคติของเด็ก โดยเฉพาะเจตคติต่อความคิดและหลักการที่เป็นนามธรรม เช่น อุดมคติ เจตคติต่อเสรีภาพในการพูด การเขียน เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีสภาพเศรษฐกิจสังคมสูง จะมีเจตคติบวกสูงสุด (Zellman & Sears, 1971)

ความหมายของเจตคติ ได้มีผู้ให้ความหมายของเจตคติไว้พอสังเขป ดังนี้

ไพศาล หวังพานิช (2526 : 146) ได้สรุปความหมายของเจตคติไว้ว่า เจตคติเป็นความรู้สึกภายในของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันเป็นผลมาจากประสบการณ์ การเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้น และความรู้สึกดังกล่าว จะเป็นตัวกำหนดให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มของการตอบสนองต่อสิ่งนั้นในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจเป็นทางสนับสนุนหรือโต้แย้งคัดค้านก็ได้ เจตคติสามารถแยกออกได้ดังนี้

1. เจตคติเป็นพฤติกรรม หรือความรู้สึกทางจิตใจ ที่มีต่อสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่งในทางสังคม
2. เจตคติเป็นความรู้สึกที่เกิดจากการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งเร้า ในเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งหมายถึงว่า บุคคลใดจะมีเจตคติอย่างไรต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็ได้ บุคคลนั้น จะต้องเคย พบเห็น รัยละเอียดเกี่ยวกับสิ่งนั้นมาก่อน

3. การแสดงออกของเจตคติ หรือการตอบสนองสิ่งเร้าใดๆ จะเป็นไปในรูปของการสนับสนุนคล้อยตาม ซึ่งเรียกว่าเป็นไปในเชิงบวก (Positive) หรือในรูปการโต้แย้งคัดค้าน ซึ่งเรียกว่าเป็นไปในเชิงลบ (Negative) หรืออาจรู้สึกเฉยๆ (Neutral) ต่อสิ่งเร้านั้น

สุวัฒน์ จันทรลอย (2527:45) ได้ให้ความหมายของเจตคติว่า คือ การแสดงออกทางความรู้สึก ความคิดเห็น และท่าทางของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ในทางบวก คือ เห็นด้วย ชอบ พอใจ หรือในทางลบ คือ ไม่ชอบ ไม่พอใจ และเจตคติที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้นสามารถสร้างสมหรือเปลี่ยนแปลงได้

กูต (Good 1973 : 49) ได้ให้ความหมายของเจตคติไว้ในพจนานุกรมว่าเจตคติคือความเอนเอียงหรือความชอบของบุคคลที่แสดงผลเฉพาะไปสู่วัตถุ สิ่งของสถานการณ์ หรือคุณค่า ตามปกติจะประกอบไปด้วยความรู้สึกและอารมณ์

สรุปได้ว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึก หรือท่าทีของคนที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นความรู้สึกในทางชอบหรือไม่ชอบ และมีผลทำให้บุคคลพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้าตามความรู้สึกที่เกิดขึ้นได้ทันที เจตคติที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดสามารถสร้างขึ้น และเปลี่ยนแปลงได้

4.2 ทฤษฎี แนวคิด และการเกิดเจตคติในการเรียนภาษาไทย

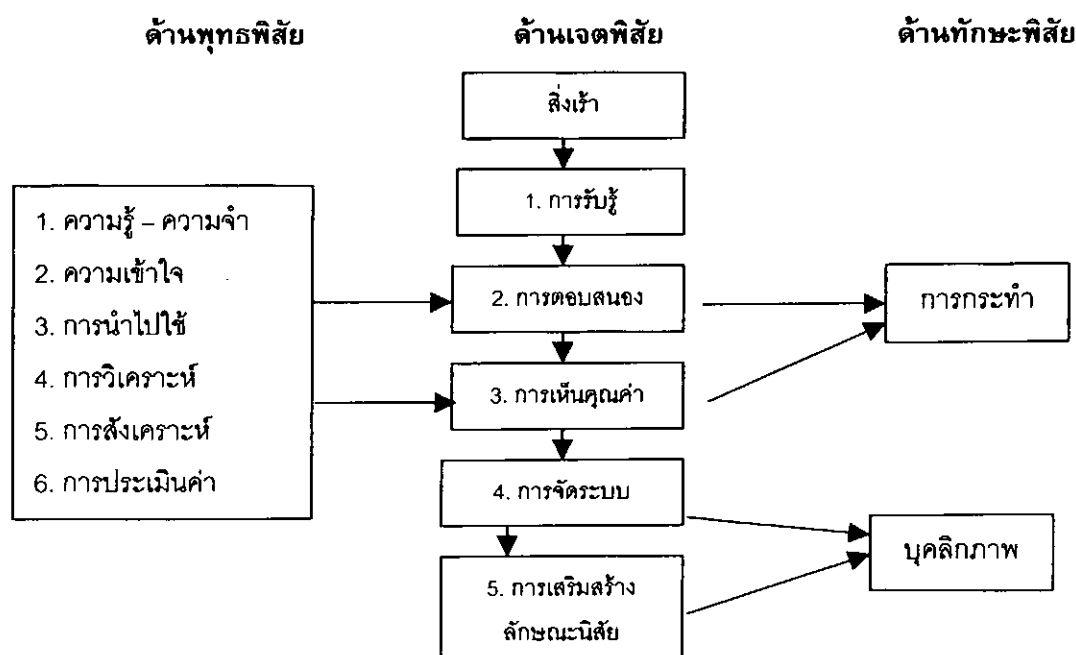
ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory) ซึ่งทฤษฎีนี้เชื่อว่าเจตคติเกิดจากการเรียนรู้และเราสามารถส่งเสริมได้ ในทำนองเดียวกันกับการฝึกนิสัยบุคคลจะต้องสร้างเจตคติต่อสิ่งใดๆ ย่อมเกิดจากกระบวนการวางเงื่อนไข การได้รับการเสริมแรง แยกกล่าวเป็นทฤษฎีย่อยได้ดังนี้

1. ทฤษฎีความเชื่อมโยง (Association Theory) กล่าวว่า “เมื่อมีสิ่งเร้าสองสิ่งเกิดขึ้นพร้อมกันบ่อยๆ ความรู้สึกหรือการตอบสนองต่อสิ่งเร้าสิ่งหนึ่ง อาจถูกถ่ายทอดไปสู่สิ่งเร้าอื่นๆ ได้ ทฤษฎีคล้ายกับทฤษฎีการวางเงื่อนไขของพาฟลอฟ (Pavlov Classical Conditioning theory) ที่ทดลองให้สุนัขเกิดเงื่อนไขว่าได้ยินเสียงกระดิ่งแล้วอยากอาหารน้ำลายไหล และการทดลองของวัตสัน (Watson) ที่ทำเสียงดังให้เด็กรู้สึกกลัวตุ๊กตา

2. ทฤษฎีการเสริมแรง (Reinforcement Theory) กล่าวว่า “ความรู้สึกที่ได้รับแรงเสริมจากการกระทำอะไรสักอย่างจะทำให้เราอยากทำสิ่งนั้นไปเรื่อยๆ ซึ่งจะเป็นการเพาะเจตคติ ต่อสิ่งนั้น” ในการปลูกฝังเจตคติใหม่ๆ จึงขึ้นอยู่กับ การให้รางวัลตนเอง (self Reinforcement) กล่าวคือ เมื่อพบสิ่งเร้าใหม่ๆ หรือประสบการณ์ใหม่ๆ ถ้าสอดคล้องกับประสบการณ์เดิมของเรา เราก็ให้รางวัลแก่ตนเอง แต่ถ้าประสบการณ์ใหม่ๆ นั้นขัดกับความเชื่อเดิมของเรา เราก็อาจหาเหตุผล ถ้ามีเหตุผลสนับสนุนให้เชื่อได้ เจตคติอาจเปลี่ยนไปได้ (กฤษฎณา ศักดิ์ศรี. 2530 : 207)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเจตคติ

พฤติกรรมด้านเจตพิสัยหรือความรู้สึกเป็นลักษณะภายในจิตใจของบุคคล ซึ่งยากที่จะอธิบาย กำหนดหรือจัดลำดับขั้นเพื่อจะบ่งชี้ว่าบุคคลมีความรู้สึกอยู่ที่ใดได้ชัดเจนแน่นอน จนกว่าบุคคลนั้นจะบอกเล่าให้ทราบความรู้สึกที่แท้จริงโดยไม่บิดเบือนการจัดระบบทางด้านจิตใจสัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยหรือด้านสติปัญญา (Cognitive domain) และพฤติกรรมด้านทักษะพิสัย (Psychomotor domain) ดังนี้

ภาพประกอบ 14 (ดร.วรรณดี แสงประทีปทอง. 2544 : 2)

ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมด้านพุทธานุสสัย เจตธานุสสัย และกัษณุสสัย

แครธวอล; และคณะ (รวีวรรณ อังคนุรักษ์พันธ์. 2533 : 5 – 8; อ้างจาก Krathwohl; and others.1964 : 176 – 185) ได้เสนอจุดมุ่งหมายทางการศึกษาไว้ 5 ชั้น ดังนี้

1. การรับรู้ (Receiving) ในขั้นนี้บุคคลจะถูกกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกต่อสิ่งเร้าหรือสถานการณ์ที่ปรากฏ ทำให้มีความตั้งใจหรือสนใจต่อสิ่งเร้า ทราบว่ามีสิ่งเร้าหรือเหตุการณ์บางอย่างปรากฏขึ้น ขั้นการรับรู้นี้แบ่งตามเกณฑ์ประมาณการรับรู้เป็น 3 ชั้นย่อย ดังนี้

1.1 การสำนึก (Awareness) พฤติกรรมขั้นนี้เป็นการเริ่มรู้สึก หรือสำนึกตัวว่ามีสิ่งหนึ่งสิ่งใดมีสถานการณ์ใดเกิดขึ้นที่ไม่ใช่ความสามารถในการจำ การรู้ในลักษณะที่มีสิ่งเร้านี้ไม่สามารถบรรยายออกมาเป็นคำพูดได้ เช่น เรารับรู้ว่ามีคนเดินผ่านหน้าห้องไป โดยไม่ต้องอธิบายว่าคนนั้น มีลักษณะรูปร่างแต่งกายด้วยชุดสีอะไร

1.2 การตั้งใจรับรู้ (Willingness to Receive) พฤติกรรมขั้นนี้สูงขึ้นมาอีก เป็นการใส่ใจ หรือให้ความสนใจสิ่งเร้านานพอสมควร เป็นเพียงการสังเกต ยังไม่มีความคิดเห็นหรือการประเมินตัดสินใจเกิดขึ้น เช่น ผู้เข้าประชุมตั้งใจฟังการอภิปรายในห้องประชุม

1.3 การเลือกรับรู้ (Selected Attention) พฤติกรรมขั้นนี้เป็นพฤติกรรมต่อเนื่องจากความตั้งใจ เป็นการเลือกรับรู้สิ่งเร้าที่ตนเองพอใจ ทั้งๆ ที่มีสิ่งเร้าอื่นๆ อีกหลายอย่างเรียกร้องความสนใจ โดยมีการจำแนกความแตกต่างแต่ยังไม่มีการประเมินใดๆ เช่นกัน เช่น การเลือกดูรายการโทรทัศน์ของ แต่ละสถานีที่นำเสนอในเวลาเดียวกัน

2. การตอบสนอง (Responding) เป็นพฤติกรรมต่อเนื่องจากการรับรู้เรื่องราวต่างๆ แล้วบุคคลจะต้องมีการแสดงออกซึ่งการรับรู้ นั้น โดยเข้าไปมีส่วนร่วมผูกพันหรือยอมรับกับสิ่งเร้า หรือสถานการณ์ต่างๆ ทำให้เข้าได้รับความพอใจกับการกระทำกิจกรรมนั้น แต่ยังไม่บอกถึงเจตคติหรือค่านิยมของบุคคล พฤติกรรมขั้นนี้แบ่งเป็น 3 ชั้นย่อยดังนี้

2.1 การยินยอมตอบสนอง (Acquiescence in Responding) พฤติกรรมขั้นนี้เป็นความรู้สึกที่ยอมรับ เชื่อฟัง (Obedience) ต่อเรื่องราวหรือสถานการณ์นั้น บุคคลจะแสดงกิริยาตอบสนองเพียงการยอมทำตาม แต่เขาอาจไม่เต็มใจที่จะยอมรับการกระทำเช่นนั้น เช่น บุคลากรยินดีที่จะปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับต่างๆ ของหน่วยงาน

2.2 การตั้งใจตอบสนอง (Willingness to Respond) พฤติกรรมขั้นนี้เป็นความรู้สึกที่เต็มใจยอมรับสิ่งเร้านั้น เกิดความสมัครใจ ตกลงที่จะกระทำกิจกรรมนั้นอย่างแท้จริง ไม่ใช่เกิดจากการไม่มีทางเลือก ถูกบังคับ หรือถูกกลโกง เช่นนักเรียนไม่เต็มใจที่จะยอมรับกติกาในการแข่งขันกีฬา

2.3 การพอใจตอบสนอง (Satisfaction in Response) พฤติกรรมขั้นนี้เป็นความรู้สึกเต็มใจหรือพอใจ ในการที่จะสนองตอบอย่างสมัครใจเป็นการตอบสนองความรื่นเริง ความสนุกสนานทางอารมณ์ เช่น นักเรียนมีความสุขสนุกสนานในการวาดภาพระบายสีทำให้ตนเองมีความสุข

3. การเห็นคุณค่า (Valuing) พฤติกรรมขั้นนี้เป็นความรู้สึกว่า เรื่องราวเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์นั้นๆ มีคุณค่า ซึ่งเกิดจากประสบการณ์หรือสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวในสังคม โดยที่บุคคลจะมีการประเมินเกี่ยวกับเรื่องราวนั้นว่า มีคุณค่า คุณประโยชน์ และเห็นคุณค่านั้นเกิดขึ้นซ้ำๆ โดยมีการสะสมเรื่อยๆ พฤติกรรมนี้สังเกตได้จากความมั่นคงของความคงเส้นคงวา (Consistency) ของการกระทำนานพอสมควร พฤติกรรมขั้นนี้แบ่งเป็น 3 ชั้นย่อยดังนี้

3.1 การยอมรับคุณค่า (Acceptance of a Value) พฤติกรรมขั้นนี้เป็นการยอมรับในคุณค่าของเรื่องราว สถานการณ์ที่เป็นความเชื่อ (Believe) ที่ค่อนข้างจะไม่ถาวรยังเปลี่ยนแปลงได้ แต่ก็มีค่านิยมคงเส้นคงวาพอสมควร เช่น นักเรียนต้องการพัฒนาความสามารถในการคัดลายมือให้มีความสวยงามอย่างมีประสิทธิภาพเรื่อยๆ ไป

3.2 การชื่นชมในคุณค่า (Preference for a Value) พฤติกรรมขั้นนี้เป็นการยอมรับ ในคุณค่า นั้น มีความต้องการที่จะแสดงออกให้บุคคลอื่นได้เห็นด้วย เช่น การแสดง การอภิปรายเกี่ยวกับการพูดได้ว่าที่พูดชักชวนคนอื่นให้เห็นชอบด้วยและมีความสามารถในการพูดสูงขึ้น

3.3 การยึดมั่นในคุณค่า (commitment) พฤติกรรมขั้นนี้เป็นการยอมรับความเชื่อความศรัทธา มีความแน่นอนมากขึ้น กล่าวคือ การยึดมั่นในเรื่องราวของความเชื่อนั้นว่า ควรจะทำตามซึ่งอาจมีหรือไม่ มีเหตุผล บุคคลที่แสดงพฤติกรรมขั้นนี้ เขามีค่านิยมเห็นคุณค่าในบางสิ่ง และต้องการที่จะขยายพฤติกรรมที่แสดงถึงคุณค่านั้นออกไปอีก ซึ่งจะพยายามชักจูงบุคคลอื่นให้เกิดแรงจูงใจอย่างแท้จริง ที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมนั้น เช่น นักเรียนเห็นด้วยกับการเลือกตั้งสภานักเรียนอย่างมีรากฐานของประชาธิปไตย

4. การจัดระบบ (Organization) พฤติกรรมขั้นนี้บุคคลจะรวบรวมเรื่องราวสิ่งที่มีคุณค่าไว้ภายในจิตใจหลายอย่างทำให้เกิดเป็นระบบภายในซึ่งการจัดคุณค่าต่างๆ เข้าเป็นระบบอย่างใดอย่างหนึ่งนั้นจะต้องเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างคุณค่าของเรื่องราวต่างๆ หากจุดร่วมและจุดเด่นของคุณค่า สิ่งนั้น พฤติกรรมขั้นนี้แบ่งเป็น 2 ขั้นย่อยดังนี้

4.1 การสร้างสังกัดของคุณค่า (Conceptualization of a Value) พฤติกรรมขั้นนี้ เกิดต่อเนื่องจากการยึดมั่นในคุณค่าเป็นการเพิ่มคุณค่า หรือความเชื่อในสิ่งใหม่มีการสรุปความคิดรวบยอดระหว่างคุณค่าของเรื่องราวต่างๆ ที่บุคคลยึดมั่นเข้าด้วยกัน ซึ่งเป็นการแยกแยะ และหาความสัมพันธ์ของสิ่งที่มีคุณค่าต่างๆ เข้าด้วยกันในทางปฏิบัติแต่ละคนจะมองเห็นคุณค่าต่างๆ ที่เข้ามามีความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องกับคุณค่าที่เขายึดถืออย่างไรหรือคุณค่าที่เขายึดถืออยู่นั้น เกี่ยวข้องกับคุณค่าใหม่ที่เขากำลังรับเข้ามาอย่างไร เช่น นักเรียนพยายามที่จะแสดงเพื่อชี้ถึงลักษณะบางอย่างของการแต่งตัวซึ่งเป็นสิ่งที่เขานิยมในวัยรุ่น

4.2 การจัดระบบของคุณค่า (Organization of Value System) พฤติกรรมขั้นนี้บุคคลจะนำคุณค่าต่าง ๆ ที่มีความซับซ้อนมาจัดระบบค่าบางอย่างให้มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งอาจพิจารณาจัดตามลำดับความสำคัญให้เกิดความสมดุลและยึดเป็นค่านิยมของตนเอง เช่น โรงเรียนกำหนดนโยบายการบริหารโรงเรียนให้สอดคล้องกับการพัฒนาของท้องถิ่น

5. การเสริมสร้างลักษณะนิสัย (Characterization by a Value) พฤติกรรมขั้นนี้เกิดขึ้นจากการที่บุคคลมีค่านิยมอย่างเป็นระบบ คุณค่าภายในจิตใจมีความคงเส้นคงวาแน่นอน ปฏิบัติมาจนเป็นการกระทำอย่างอัตโนมัติไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดเขาก็จะแสดงพฤติกรรมเหล่านี้เป็นลักษณะของตัวเองอย่างสม่ำเสมอ พฤติกรรมขั้นนี้แบ่งเป็น 2 ขั้นย่อยดังนี้

5.1 การจัดหลักทั่วไป (Generalized Set) พฤติกรรมขั้นนี้เป็นพฤติกรรมที่ทำให้เกิดความสอดคล้องของเจตคติและค่านิยมในการกระทำบางอย่างซึ่งเป็นการตอบสนองอย่างสม่ำเสมอ ต่อสถานการณ์หลายแบบและพยายามปรับปรุงระบบของตนเองให้สมบูรณ์ตามแนวที่ตนต้องการ เช่น นักเรียนมีความพร้อมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาตามคำแนะนำของอาจารย์

5.2 การสร้างลักษณะนิสัย (Characterization) พฤติกรรมขั้นนี้เป็นพฤติกรรมขั้นสูงสุดที่บุคคลแสดงออกสม่ำเสมอจนเป็นลักษณะของตนเองซึ่งจะสังเกตได้โดยบุคคลอื่น ทำให้สามารถบอกลักษณะของบุคคลนั้นได้เกือบสมบูรณ์ เพราะบุคคลจะยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติอย่างถาวร เช่น นักเรียนตั้งกฎข้อปฏิบัติเกี่ยวกับชีวิตของตนเองในการศึกษา โดยใช้พฤติกรรมการเรียนรู้อย่างมีเหตุผล

เจตคติ เป็นการประมวลความรู้สึกทางอารมณ์ที่มีต่อสิ่งเร้าทางสังคม ซึ่งจะแสดงออกใน 2 ลักษณะ คือ ในทางสนับสนุนหรือคัดค้าน (Krech et al., 1962 อ้างจาก เชิดศักดิ์ วินัยโกศล, 2520 : 38) เจตคติ เป็นสภาวะความพร้อมทางจิตใจ ที่เกิดจากประสบการณ์ ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดทิศทางการตอบสนองของบุคคล ต่อวัตถุและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง (Allport 1954 อ้างจาก Shaw et al 1967 : 3)

เจตคติ เป็นระดับของความมากน้อยของความรู้สึกในด้านบวกและลบที่มีต่อสิ่งหนึ่งซึ่งอาจเป็นอะไรหลายอย่าง (Thurstone 1946, อ้างถึง ประภาเพ็ญ สุวรรณ : 1)

เจตคติ เป็นการผสมผสานหรือการจัดระเบียบของความเชื่อที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ผลรวมของเชื่อนี้จะเป็นตัวกำหนดแนวโน้มของบุคคลในการที่จะปฏิกิริยาตอบสนองในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ (Rekeach. 1970 : 12 อ้างจาก ประภาเพ็ญ สุวรรณ, 2526 : 3)

เจตคติ หมายถึง ท่าที หรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2525 : 235)

จากความหมายของเจตคติที่กล่าวไว้หลากหลาย ทำให้งานเขียนต่างๆ อภิปรายถึงความหมายของเจตคติและสรุปลงด้วยการให้ความหมายของ เจตคติตามที่ผู้เขียนแต่ละท่านจะใช้ ดังนั้นจำนวนนิยามของเจตคติจึงมีมาก ชีระพร อูวรรณโณ เสนอแนวคิดในการพิจารณาความหมายของเจตคติเป็น 3 กลุ่ม โดยอาศัยจำนวนองค์ประกอบของเจตคติที่แต่ละกลุ่มใช้ คือ สาม สอง หรือ หนึ่ง องค์ประกอบ ดังนี้

1. เจตคติมีสามองค์ประกอบ

นักจิตวิทยาที่สนับสนุนการแบ่งเจตคติออกเป็นสามองค์ประกอบ ได้แก่ เครทซ์ และคณะ (Kretch, Crutchfield, and Ballachey) และทริอันดิส (Triandis) องค์ประกอบของเจตคติ ได้แก่

1.1 องค์ประกอบด้านสติปัญญา (Cognitive component) หมายถึง องค์ประกอบด้านความเชื่อ ความรู้ ความคิดและความเห็นของบุคคลที่มีต่อเป้าหมายของเจตคติ

1.2 องค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก (Affective component) หมายถึง ความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ หรือท่าทีที่ดี ไม่ดี ที่บุคคลมีต่อเป้าหมายของเจตคติ

1.3 องค์ประกอบด้วยพฤติกรรม (Behavioral component) หมายถึง ความพร้อมหรือแนวโน้มที่บุคคลจะปฏิบัติต่อเป้าหมายของเจตคติ

2. เจตคติมีสององค์ประกอบ

นักจิตวิทยาที่สนับสนุนการแบ่งเจตคติเป็นสององค์ประกอบ ได้แก่ โรเซนเบิร์ก (Rosenberg) และแคทซ์ (Katz) องค์ประกอบของเจตคติ ได้แก่

2.1 องค์ประกอบด้านสติปัญญา หมายถึง กลุ่มของความเชื่อที่บุคคลมีต่อเป้าหมายของเจตคติ จะเป็นตัวส่งเสริมหรือขัดขวางการบรรลุถึงค่านิยมต่างๆ ของบุคคล

2.2 องค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลมีเมื่อถูกกระตุ้นโดยเป้าหมายของเจตคติ

3. เจตคติมีองค์ประกอบเดียว

นักจิตวิทยาที่สนับสนุนการแบ่งเจตคติเป็นองค์ประกอบเดียว ได้แก่ เทอร์สโตน (Thurstone) อินสโก (Insko) เบม (Bem) ฟิชบายน์และไอเซน (Fishbein and Ajzen) ซึ่งกล่าวว่าเจตคติ มีองค์ประกอบเดียว คือ อารมณ์ความรู้สึกในทางชอบ หรือไม่ชอบ ที่บุคคลมีต่อเป้าหมายของเจตคติ

ตัวอย่าง เจตคติของชายคนหนึ่งต่อดารารายานต์สาวสวยคนหนึ่ง อาจมีองค์ประกอบ คือ

- (1) ความรู้ความเข้าใจว่า เธอเป็นดารารายานต์สาวสวย
- (2) ความรู้สึกชื่นชอบ ชอบพอ หรือประทับใจ
- (3) แนวโน้มทางด้านพฤติกรรมหรือการกระทำอันได้แก่ แนวโน้มที่จะไปชมภาพยนตร์

ที่เธอแสดงบ่อย ๆ

การแบ่งองค์ประกอบของเจตคติ เป็น 3 แนวทางดังกล่าว ปรากฏว่าแนวทางที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน คือ แนวทางที่เห็นว่าเจตคติมีองค์ประกอบเดียว

ดังนั้นในการวัดเจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ผู้วัดอาจวัดองค์ประกอบด้านใดด้านหนึ่ง หรือวัดสององค์ประกอบหรือวัดทั้งสามองค์ประกอบพร้อมกันก็ได้ ขึ้นอยู่กับการนิยามความหมายของเจตคติของผู้วัด

การเกิดเจตคติ

เจตคติเกิดจากการเรียนรู้ประสบการณ์ของบุคคล ออลพอร์ท (Hilgard E.R., 1962 : 619 อ้างจาก ศักดิ์ สุนทรเสณี. 2528 : 4) เสนอว่าเจตคติของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดได้ตามเงื่อนไข 4 ประการ คือ

1. การกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการเพิ่มพูนและบูรณาการของการตอบสนองแนวความคิดต่างๆ เช่น เจตคติจากครอบครัว โรงเรียน ครู เพื่อการเรียนรู้การสอน เป็นต้น
2. ประสบการณ์ส่วนตัว ขึ้นอยู่กับความแตกต่างของบุคคลซึ่งมีประสบการณ์ที่แตกต่าง กันไป นอกจากประสบการณ์ของคนจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ แล้ว ยังทำให้เกิดรูปแบบที่เป็นตัวเองอีกด้วย ดังนั้นเจตคติบางอย่างจึงเป็นเรื่องเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล แล้วแต่พัฒนาการและความเจริญเติบโตของคนๆ นั้น
3. การเลียนแบบ การถ่ายทอดเจตคติของคนบางคนได้มาจากการเลียนแบบเจตคติของคนอื่นที่ตนพอใจ เช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง ครู เป็นต้น
4. อิทธิพลของกลุ่มสังคม บุคคลย่อมมีเจตคติคล้ายตามกลุ่มสังคมที่ตนอาศัยอยู่ตามสภาพแวดล้อม เช่น เจตคติต่อศาสนา สถาบันต่างๆ เป็นต้น

ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงเจตคติ

เจตคติไม่ได้เกิดขึ้นโดยกำเนิด หรือพันธุกรรม แต่เกิดขึ้นภายหลัง ซึ่งอาจเกิดจากการเรียนรู้การเลียนแบบหรืออิทธิพลจากสิ่งอื่นๆ นอกจากนี้เจตคติเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ การศึกษาเจตคติจึงควรศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนเจตคติด้วย ซึ่งได้แก่

1. ทฤษฎีความสอดคล้องของความคิด
2. ทฤษฎีความขัดแย้งของความคิด
3. ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
4. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม
5. ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

4.3 องค์ประกอบของเจตคติในการเรียนภาษาไทย

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520 : 3-4) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของเจตคติว่ามีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบทางด้านพุทธิปัญญา ได้แก่ ความคิดซึ่งอาจอยู่ในรูปใดรูปหนึ่งแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความคิดของแต่ละบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ

2. องค์ประกอบทางด้านท่าทีความรู้สึก เป็นส่วนประกอบทางด้านอารมณ์ความรู้สึกซึ่งจะเป็นตัวเรา “ความคิด” อีกต่อหนึ่ง ขณะที่แสดงออกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยความรู้สึกดีหรือไม่ดี แสดงว่าบุคคลนั้นมีความรู้สึกในด้านบวกและลบตามลำดับ

3. องค์ประกอบทางด้านปฏิบัติ เป็นองค์ประกอบที่มีแนวโน้มทางปฏิบัติ หรือถ้ามีสิ่งเร้าที่เหมาะสมจะเกิดปฏิบัติ หรือมีปฏิกิริยาอย่างใดอย่างหนึ่ง

องค์ประกอบทั้ง 3 นี้ มีความสัมพันธ์กันมาก บางครั้งจะแยกกันไม่ออก เช่น ถ้าบุคคลใดเคยประสบอุบัติเหตุรถยนต์คว่ำมา เขาอาจจะมีความรู้สึกในด้านลบต่อรถยนต์ แต่ในขณะเดียวกันเขาอาจยอมรับว่าเขาจำเป็นต้องใช้รถยนต์ในการเดินทางไปในที่ต่างๆ ซึ่งแสดงว่าเขามีองค์ประกอบทางด้านปฏิบัติเป็นไปในด้านบวก และมีแนวโน้มที่จะใช้รถยนต์

ประโยชน์ของเจตคติ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 4) กล่าวว่า เจตคติให้ประโยชน์กับบุคคลดังนี้

1. ช่วยให้เข้าใจสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวโดยการจัดรูปหรือระบบสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเรา
2. ช่วยให้มีค่านิยมในตัวเองโดยชี้ให้บุคคลหลีกเลี่ยงสิ่งไม่ดี หรือปกปิดความจริงบางอย่าง ซึ่งนำความไม่พอใจมาสู่เรา
3. ช่วยในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่สลับซับซ้อน ซึ่งมีการปฏิกิริยาตอบโต้หรือกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกไปนั้น ส่วนมากจะทำให้สิ่งที่นำความพอใจมาให้
4. ช่วยให้บุคคลสามารถแสดงออกถึงค่านิยมของตนเองซึ่งแสดงเจตคตินั้นนำความพอใจมาให้บุคคลนั้น

การเปลี่ยนแปลงเจตคติ

ซูชีพ อ่อนโคกสูง (2522 : 7) กล่าวว่า เจตคติเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งมีสาเหตุมาจากสิ่งต่อไปนี้คือ

1. เจตคติเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อได้รับข้อมูลใหม่จากบุคคลหรือสื่อมวลชน
2. เมื่อได้รับประสบการณ์ตรงหรือความสะเทือนใจ
3. เมื่อถูกบังคับให้ต้องปฏิบัติไปนาน ๆ
4. การรักษาทางจิต เพื่อให้เข้าใจเหตุผลที่ถูกต้อง
5. เปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมใหม่

จะเห็นได้ว่าเจตคติของบุคคล สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงได้ในสถานการณ์หลายๆ อย่างดังที่กล่าวมาแล้ว ในทำนองเดียวกัน เจตคติต่อการอ่านของนักเรียนที่เรียนด้วยโครงสร้างระดับยอด ซึ่งเป็นวิธีการสอนที่มุ่งให้นักเรียนเข้าใจโครงสร้างของงานเขียนยอมทำให้นักเรียนเปลี่ยนเจตคติต่อการอ่านได้

ลักษณะและประเภทของเจตคติ

เจตคติของแต่ละบุคคลนั้นย่อมมีลักษณะแตกต่างกันออกไป ซึ่งจำแนกออกเป็น 3 ประเภท

1. เจตคติเชิงนิมาน เป็นการแสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจ เห็นด้วย ชอบ สนับสนุน ปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ
2. เจตคติเชิงนิเสธ เป็นการแสดงออกในลักษณะตรงกันข้าม เช่น ไม่พึงพอใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ยินยอม ไม่ร่วมมือ ไม่ทำ
3. เจตคติที่เป็นกลาง เป็นการแสดงออกในลักษณะที่ไม่เป็นทั้งเจตคติเชิงนิมานและเจตคติเชิงนิเสธ แต่อยู่ระหว่างกลางไม่เข้าข้างใดข้างหนึ่ง เช่น รู้สึกเฉยๆ ไม่ถึงกับชอบหรือเกลียด

การวัดเจตคติ

ในการวัดเจตคตินั้น นักการศึกษาหลายท่านได้สร้างเครื่องมือวัดเจตคติไว้หลายแบบด้วยกัน เช่น วัดเจตคติโดยวิธี Equal Appearing Intervals ของเธอร์สตัน การวัดเจตคติโดยวิธี Scalogram Analysis (ค่าทับศัพท์) ของกูดแมน การวัดเจตคติโดยวิธี Semantic Differential ของ ออสกูต และคนอื่นๆ นอกจากนี้อาจใช้วิธี Projective Techniques หรือวิธี Summated Ratings ของ ลิเคิร์ท (Likert) ก็ได้

มาตราวัดเจตคติตามวิธีของลิเคิร์ท ผู้คิดคือ เรนนิส ลิเคิร์ท (Rensis Likert) มาตราวัดวิธีนี้มีชื่อเรียกได้หลายอย่าง ได้แก่ Likert Scal, Summated Rating Scal และ An a Posteriori Approach

การวัดเจตคติโดยวิธี Summated Rating มีขั้นตอนดังนี้

1. ตั้งวัตถุประสงค์ว่าต้องการศึกษาเจตคติของใครที่มีต่อสิ่งใด
2. ให้ความหมายของเจตคติต่อสิ่งที่จะศึกษานั้นให้แจ่มชัด เพื่อให้ทราบว่าเป็น Psychological object นั้นคืออะไร ประกอบด้วยคุณลักษณะใดบ้าง เช่น จะวัดเจตคติของนักเรียนต่อวิชาภาษาไทย ก็ต้องวิเคราะห์ให้ทราบว่า ควรถามเกี่ยวกับภาษาไทยในเรื่องใดบ้าง
3. ทำการสร้างข้อความเจตคติให้ครอบคลุมลักษณะต่างๆ ที่วิเคราะห์ได้จำนวนข้อความที่สร้างควรมีประมาณ 20-30 ข้อความ และให้มีจำนวนข้อความที่กล่าวถึงที่ต้องการศึกษาในทางที่ดี (ทางบวก) และในทางที่ไม่ดี (ทางลบ) จำนวนมากพอต่อการที่เมื่อนำไปวิเคราะห์คุณภาพแล้วเหลือตามที่ต้องการ
4. ตรวจสอบข้อความที่สร้างขึ้น ซึ่งอาจทำได้โดยผู้สร้างข้อความเองหรือนำไปให้ผู้มีความรู้ในเรื่องนั้นๆ ตรวจสอบ
5. การทำทดลองขั้นตอนก่อนที่จะนำไปใช้จริง โดยการนำข้อความที่ได้ตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่ง เพื่อปรับปรุงแก้ไขก่อนจะบรรจุลงในมาตราวัดเจตคติ

การกำหนดน้ำหนักคะแนนแต่ละตัวเลือกควรให้คะแนนเป็นเท่าใด ทำได้หลายวิธี แต่วิธีที่นิยมใช้มากที่สุดคือวิธีการให้น้ำหนักคะแนน (Arbitrary Weighting Method) วิธีนี้คือกำหนดให้แต่ละตัวเลือกมีน้ำหนักเป็น 5,4,3,2 และ 1 ดังนั้นข้อความที่กล่าวถึงสิ่งนั้นๆ ในทางที่ดี (ทางบวก) ถ้าตอบเห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วยเฉยๆ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จะให้คะแนนเป็น 5,4,3,2 และ 1 ตามลำดับ และข้อความที่กล่าวถึงสิ่งนั้นๆ ในทางที่ไม่ดี (ทางลบ) ถ้าตอบเห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วยเฉยๆ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จะได้คะแนน 1, 2, 3, 4 และ 5 ตามลำดับ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ และ ดิลก ดิลกานนท์. 2526 : 25 - 27)

4.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติในการเรียนภาษาไทย

งานวิจัยในประเทศ

หะชนัน่า พงศ์ยี่หล้า (2530 : 49) ได้ศึกษาผลการใช้สถานการณ์จำลอง ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่าเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้สถานการณ์จำลองกับที่เรียนด้วยการสอนตามแนวคู่มือครูแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและพัฒนากการ เจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนโดยใช้สถานการณ์จำลองระหว่างก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ สถิติดับ .01

✓ ทวีศักดิ์ บุญทน (2534 : 54) ได้เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน และเจตคติต่อการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้การสอนแบบโครงสร้างระดับยอคกับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่าเจตคติต่อการอ่านของนักเรียนที่เรียน โดยใช้การสอนแบบโครงสร้างระดับยอคกับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

วิสินี ชูสงค์ (2525 : 52-54) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อวิชาหลักภาษาเพื่อการสื่อสาร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาหลักภาษาเพื่อการสื่อสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อวิชาหลักภาษาเพื่อการสื่อสารหลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

จารุณี โชคสมัย (2526 : 71) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการใช้แบบฝึกอ่าน 2 แบบ ที่ส่งผลต่อสภาพการอ่านเร็วและเจตคติต่อภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 มีเจตคติต่อภาษาไทยสูงกว่าก่อนการใช้แบบฝึกอย่างมีนัยสำคัญ และเจตคติต่อภาษาไทยไม่แตกต่างกัน

อัทธยา สายศิลป์ (2526 : 68) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดฝึกสมรรถภาพการอ่านเร็ว กับการสอนที่ฝึกตามกิจกรรมคู่มือครู การสอนของกรมวิชาการ ผลการวิจัยสรุปว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีเจตคติต่อการอ่านภาษาไทยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

รักดี วิเศษภูมุนพงษ์ (2529 : 61) ศึกษาความสามารถของการเรียนร้อยแก้ด้วยคำสัญลักษณ์ และเจตคติต่อการเขียนร้อยแก้วของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยใช้แบบฝึกทักษะ ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองทั้ง 2 กลุ่ม มีเจตคติต่อการเรียนสูงกว่าก่อนการทดลอง

✍ จารนัย ปิ่นทองน้อย (2538 : 85) เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและเจตคติต่อการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สอนโดยอ่านแบบซึ่งนำกับการสอนอ่านตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองทั้งสองกลุ่มมีเจตคติต่อการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

✍ พรนาพร เขียวว่อง (2528 : 56) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและทัศนคติต่อวิธีสอนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 (ปวช.1) ที่เรียนโดยวิธีการกลุ่มสัมพันธ์และวิธีสอนตามคู่มือครู กรมวิชาการ ผลการศึกษาพบว่า ทัศนคติต่อวิธีสอนของนักเรียน ที่เรียนวิชาภาษาไทยโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และวิธีสอนตามคู่มือครู กรมวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 และทัศนคติต่อวิธีสอนของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทยโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ หลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อรุณี พึ่งรุ่ง (2528 : 52) เปรียบเทียบผลการเตรียมความพร้อมทางการเรียน และทัศนคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เกณฑ์และแผนการเตรียมความพร้อมตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เตรียมความพร้อมโดยใช้เกณฑ์แผนเตรียมความพร้อมตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ขจรศรี ขาดิกานนท์ (2533 : 81 - 83) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการสอนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยชุดการสอนมินิคอร์ส กับการสอนตามคู่มือครู กรมวิชาการ ผลการทดลองพบว่า ผลสัมฤทธิ์พบว่าทางการเรียนวิชาภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเจตคติต่อการสอนนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทยโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับการเรียนการสอนตามคู่มือครู กรมวิชาการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยในต่างประเทศ

เบลตโซ (Bledsoe. 1971 : 122) พบว่านักเรียนมีความสามารถทางการเรียนต่างกัน จะมีทัศนคติต่อการสอนของครูต่างกัน คือ กลุ่มที่มีความสามารถทางการเรียนสูงมีทัศนคติที่ดีกว่ากลุ่มที่มีความสามารถทางการเรียนต่ำ

โคแกน และเลวิน (Cogan and Levin. 1957 : 135 - 139) พบว่าเมื่อนักเรียนมีความศรัทธาในตัวครู ความศรัทธาที่นักเรียนให้แก่ครูจะช่วยให้ให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนการสอน การมีทัศนคติที่ดีเช่นนี้ จะทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้น

คาชเชน (Krashen. 1981 : 23) กล่าวว่า ผู้เรียนที่รู้สึกว่าการเรียนในชั้นเรียนมีความสนุกสนาน และมีความรู้สึกชอบผู้สอน วิธีที่สอนจะส่งผลให้ผู้เรียนใช้ความพยายามในการเรียนมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวกับเจตคติที่มีต่อวิชาภาษาไทยแล้วนั้น อาจกล่าวได้ว่า นักเรียนจะมีเจตคติที่ดีต่อภาษาไทยนั้น จะต้องได้รับการฝึกฝนด้วยวิธีการสอนและเวลาที่เหมาะสม การสร้างให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน จะทำให้นักเรียนรักการอ่าน ซึ่งเป็นผลดีต่อตนเองต่อการเรียน และช่วยให้ประสบความสำเร็จในชีวิตได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนรรณสุดศึกษาลัย จังหวัดสุพรรณบุรี ที่เรียนวิชาหลักการใช้ภาษาไทย (เพิ่มเติม) รหัสวิชา ท 30230 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 12 ห้องเรียน มีนักเรียนรวมทั้งสิ้น 605 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนรรณสุดศึกษาลัย ตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่เรียนวิชาหลักการใช้ภาษาไทย (เพิ่มเติม) รหัสวิชา ท 30230 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 80 คน ได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม ด้วยการจับฉลากมา 2 ห้องเรียน ในจำนวนห้องเรียนทั้งหมด 12 ห้องเรียน แล้วนำมาจับฉลากอีกครั้ง เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม จำนวนนักเรียนกลุ่มละ 40 คน เพื่อให้ได้รับการสอนด้วยวิธีที่ต่างกัน คือ

กลุ่มทดลอง ได้รับการสอนโดยการจัดกิจกรรมการสอนแบบ 4 MAT

กลุ่มควบคุม ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา

1.3 เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกเนื้อหาที่มีเนื้อหาหลักการใช้ภาษาไทย รหัสวิชา ท 30230 โดยกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมใช้เนื้อหาเดียวกัน

1.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เวลาในการทดลองสอนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คาบ คาบละ 55 นาที โดยใช้เวลาสอนสัปดาห์ละ 2 คาบ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิจัย มีดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย

2.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน วิชาหลักการใช้ภาษาไทย รหัสวิชา ท 30230 ได้แก่

2.1.1 แผนการจัดกิจกรรมของกลุ่มทดลอง โดยการจัดกิจกรรมการสอนแบบ 4 MAT

2.1.2 แผนการจัดกิจกรรมของกลุ่มควบคุม โดยการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา

2.2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย

2.3 แบบสอบถามวัดเจตคติในการเรียนภาษาไทย

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 การสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน วิชาหลักการใช้ภาษาไทย รหัสวิชา ท 30230

ผู้วิจัยจะดำเนินการ ดังนี้

3.1.1 ศึกษาการจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และศึกษาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรวิชาหลักการใช้ภาษาไทยช่วงชั้นที่ 3

3.1.2 กำหนดเนื้อหาที่ใช้สอน เน้นเนื้อหาที่มีความยากง่ายในระดับเดียวกับเนื้อหาในหนังสือเรียนภาษาไทย ที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้เป็นแบบเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2544 โดยเลือกเนื้อหาตาม ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (จุดประสงค์) วิชาหลักการใช้ภาษาไทย รหัส ท 30230 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งตรงตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในหลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

3.1.3 สร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน 2 วิธี คือ กิจกรรมการเรียนรู้ 4 MAT และ กิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา การสร้างแผนการสอน จากหนังสือวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ ดี เก่ง มีสุข ของ รศ.ดร.ศักดิ์ชัย นิธิภูมิ (พิมพ์ครั้งที่ 2 : 254) เอกสารการสอน ของ ผศ. สุมานัน รุ่งเรืองธรรม วิทยานิพนธ์ ตำราที่เกี่ยวข้องกับ 4 MAT ในขณะที่ยังอยู่ระดับปริญญาโท ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สร้างแผนการสอน 2 วิธี คือ

3.1.3.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบ 4 MAT (กลุ่มทดลอง) แบ่งเป็น 4 ส่วน (4 ช่วง) ในช่วงกิจกรรมการเรียนรู้มี 8 ขั้นตอน กำหนดขั้นตอนในการสร้างแผนการสอนการจัดกิจกรรมแบบ 4 MAT ดังนี้

ขั้นเตรียม

1. ศึกษาหลักสูตร จุดมุ่งหมายหลักสูตร จุดประสงค์หรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง รายวิชา และขอบข่ายของเนื้อหา วิชาหลักการใช้ภาษาไทย รหัสวิชา ท 30230 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2. ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาที่จะนำมาสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนซึ่งนำมาจากโครงการสอนรายวิชาหลักการใช้ภาษาไทย รหัสวิชา ท 30230 เอกสารต่างๆ ที่ได้จากการค้นคว้าของผู้วิจัย คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระภาษาไทย (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 160) การจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษา- ธิการ. 2546 : 394)

3. วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (จุดประสงค์) เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้การสอน จากคำอธิบายรายวิชาในหลักสูตรและคู่มือหลักสูตรสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ช่วงชั้นที่ 3 พุทธศักราช 2544 รายวิชาหลักการใช้ภาษาไทย รหัสวิชา ท 30230 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

4. สร้างผังการวิเคราะห์เนื้อหาวิชาหลักการใช้ภาษาไทย รหัสวิชา ท 30230 จากคำอธิบายรายวิชาในหลักสูตรมัธยมศึกษาปีที่ 1

5. ศึกษาเอกสารและงานวิจัย เกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบ 4 MAT เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาไทย และเจตคติในการเรียนภาษาไทย

ขั้นสร้าง

ในการสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบ 4 MAT รายวิชาหลักการใช้ภาษาไทย รหัสวิชา ท 30230 จัดแบ่งส่วนสำคัญเป็น 4 ส่วน มีขั้นตอนจำนวนทั้งสิ้น 8 ขั้น (4 ส่วน หรือ 4 ช่วง)

ส่วนที่ 1 ได้แก่ขั้นที่ 1 และ 2 ส่วนการบูรณาการประสบการณ์ให้เป็นส่วนหนึ่งของตนเอง

ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างประสบการณ์

ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ประสบการณ์

ส่วนที่ 2 ได้แก่ขั้นที่ 3 และ 4 การสร้างความคิดรวบยอด

ขั้นที่ 3 ขั้นปรับประสบการณ์เป็นความคิดรวบยอด

ขั้นที่ 4 พัฒนาความคิดด้วยข้อมูล

ส่วนที่ 3 ได้แก่ขั้นที่ 5 และ 6 การปฏิบัติและเรียนรู้ตามลักษณะเฉพาะตัว

ขั้นที่ 5 ทำตามแนวคิดที่กำหนด

ขั้นที่ 6 สร้างชิ้นงานตามความถนัด/ความสนใจ

ส่วนที่ 4 ได้แก่ขั้นที่ 7 และ 8 การบูรณาการประยุกต์ใช้กับประสบการณ์ของตน

ขั้นที่ 7 วิเคราะห์ผลและประยุกต์ใช้

ขั้นที่ 8 แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดกับผู้อื่น

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบ 4 MAT ได้จัดแบ่งขั้นตอนต่างๆ ในการสร้างแผนการสอนการจัดกิจกรรมแบบ 4 MAT มีดังนี้

ขั้นเตรียม

1. ศึกษาคู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระภาษาไทย (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 160), การจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 394) ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ขอบข่ายของเนื้อหาวิชาเตรียมบทเรียนจัดให้ สอดคล้องกับเวลาในแต่ละคาบเรียนของสถานศึกษา และจัดเตรียมบทเรียนของเรื่องที่จะนำมาสอนให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ช่วงชั้นที่3) วิชาหลักการใช้ภาษาไทย รหัสวิชา ท 30230 เพื่อให้ได้ข้อมูลในการสอนที่ดี มีคุณภาพเหมาะสมกับผู้เรียนในสภาพปัจจุบัน

2. ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาที่จะนำมาสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนจากหนังสือการจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งจัดทำโดย คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพวิชาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (กรมวิชาการ.2546 : 394) และวารสารฯ เอกสารประกอบคำบรรยาย ของ ผศ.ประเทือง คล้ายสุบรรณ ผู้วิจัยที่ได้รับการอบรมสาระวิชาภาษาไทยหลักสูตรปัจจุบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรญาณ และชมรมส่งเสริมภาษาไทย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (จุดประสงค์) เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน คำอธิบายรายวิชาในหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรแกนกลางสถานศึกษามัธยมศึกษา พุทธศักราช 2544 ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

4. สร้างผังการวิเคราะห์เนื้อหา วิชาหลักการใช้ภาษาไทย รหัสวิชา ท 30230 จาก คำอธิบายรายวิชาในหลักสูตร คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระภาษาไทย (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 160) การจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 394) สร้างใบความรู้ (เอกสารประกอบการสอน) โดย นำสาระความรู้จากข่าว สารคดี บทความทางวิชาการ งานเขียนต่างๆ ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

5. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 4 MAT ในการเรียนการสอนที่เป็นตำราและปริญญานิพนธ์ที่เป็นภาษาไทย ภาษาอังกฤษ จากผู้ที่ได้วิจัยไปแล้ว และจาก อาจารย์ผู้สอนของ ผู้วิจัย ในขณะที่ผู้วิจัยศึกษาอยู่กับท่าน และจากเอกสารงานวิจัยที่เป็นภาษาอังกฤษเกี่ยวกับ 4 MAT ที่ได้จาก ข้อมูลซึ่งเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ของหอสมุดของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อเตรียม ข้อมูลต่างๆ ของงานวิจัยให้ตรงกับความต้องการในหัวข้อวิจัยที่เป็นตัวแปรต้น และตัวแปรตาม (ตัวแปรอิสระ) ที่ต้องการวิจัยในครั้งนี้ให้สมบูรณ์

ขั้นสร้าง

ในการสร้างกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ 4 MAT สร้างขึ้นโดยใช้วงกลมเป็น สัญลักษณ์แทนการเคลื่อนไหวของกิจกรรมการเรียนรู้ พื้นที่ของวงกลมถูกแบ่งออกโดยเส้นแห่งการเรียนรู้ และเส้นแห่งกระบวนการจัดข้อมูลรับรู้เป็น 4 ส่วน โดยให้แต่ละส่วนใช้แทนกิจกรรม การเรียนการสอน 4 ลักษณะ โดย นิยามไว้ 4 ส่วน (ช่วง) และมีขั้นตอน 8 ขั้นตอน รูปแบบแนวการจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ เพื่อสร้าง คุณลักษณะ ดี เก่ง มีสุข ในแต่ละ แผนการสอนประกอบด้วย 14 หัวข้อ ผู้วิจัยได้ปรับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการสอน 4 MAT ของ รศ.ดร.ศักดิ์ชัย นิรัญทวี และไพเราะ พุ่มม้น ซึ่งมีส่วนประกอบดังต่อไปนี้

1. ปก (ระบุชื่อเรื่อง,ชั้น และ เวลาฯลฯ ข้อความหน้าแรกหรือแผ่นที่ 1)
2. คำนำ (คำแนะนำวัตถุประสงค์และคุณประโยชน์ของแผนการสอน)
3. สารบัญ (ระบุหัวข้อสำคัญๆพร้อมเลขที่หน้าภายในเล่ม)
4. ผังการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ (ผังวิเคราะห์เนื้อหา)
5. ผังการวิเคราะห์ประเด็นของการเรียนรู้ (ผังหัวข้อสำคัญๆ)
6. สาระสำคัญของความรู้ (สรุปความ)
7. ศักยภาพที่ต้องการพัฒนา (เป้าหมายของการเรียนรู้,จุดประสงค์)
8. ผังการวางแผนการจัดกิจกรรม (แบบบูรณาการ)
9. ผังการวางแผนการจัดกิจกรรม (ตามขั้นตอน 4 MAT)
10. รายละเอียดกิจกรรม (รายละเอียดในการสอน)

ส่วนที่ 1 (ช่วงที่ 1) Why? การบูรณาการประสบการณ์ให้เป็นส่วนหนึ่งของตน (บูรณาการ ประสบการณ์ด้วยตนเองของผู้เรียน)

ขั้นที่ 1 สร้างประสบการณ์ (กระตุ้นสมองซีกขวา)

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ประสบการณ์ (กระตุ้นสมองซีกซ้าย)

ส่วนที่ 2 (ช่วงที่ 2) What ? สร้างความคิดรวบยอด (พัฒนาความคิดรวบยอดของผู้เรียน)

ขั้นที่ 3 ปรับประสบการณ์เป็นความคิดรวบยอด (บูรณาการ เพื่อความคิดรวบยอด) (กระตุ้นสมองซีกขวา)

ขั้นที่ 4 พัฒนาความคิดด้วยข้อมูล (พัฒนาความคิดรวบยอด) (กระตุ้นสมองซีกซ้าย)

ส่วนที่ 3 (ช่วงที่ 3) How ? ปฏิบัติและเรียนรู้ตามลักษณะเฉพาะตัว (การปฏิบัติและปรับแต่งเป็นแนวความคิดของตนเอง)

ขั้นที่ 5 ทำตามแนวคิดที่กำหนด (ปฏิบัติตามความคิดรวบยอด) (กระตุ้นสมองซีกซ้าย)

ขั้นที่ 6 สร้างชิ้นงานตามความถนัด / ความสนใจ (ปรับแต่งเป็นแนวความคิดของตนเองและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง) (กระตุ้นสมองซีกขวา)

ส่วนที่ 4 (ช่วงที่ 4) If ? บูรณาการการประยุกต์กับประสบการณ์ (การบูรณาการและประยุกต์ประสบการณ์)

ขั้นที่ 7 การวิเคราะห์ผล ประยุกต์ใช้ (วิเคราะห์เพื่อนำไปประยุกต์ใช้) (กระตุ้นสมองซีกซ้าย)

ขั้นที่ 8 แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดกับผู้อื่น (แลกเปลี่ยนความรู้ของตนกับผู้อื่น) (กระตุ้นสมองซีกขวา)

11. สื่อ (วัสดุ, อุปกรณ์, วิทยุ, เทป, V C D , V D O , D V D, คอมพิวเตอร์ช่วยสอน, แผ่นใส, สมุดภาพ, วิทยากร, หนังสือ ฯลฯ)

12. การประเมินผล (ดี เก่ง มีสุข ผ่านได้เกรด 1-4 ไม่ผ่านได้เกรด 0)

13. สรุปผลการสอน (ผู้สอนเขียนผลของการเรียนการสอนเพื่อเตรียมปรับปรุงการสอนของตน)

14. ภาคผนวก (เขียนชื่อเอกสาร หนังสือ และแหล่งความรู้ต่างๆที่มาของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าของผู้วิจัย ซึ่งอยู่ส่วนท้ายสุดของเล่ม)

ผู้วิจัยได้สร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาหลักการใช้ภาษาไทย ท 30230 โดยการจัดกิจกรรมการสอนแบบ 4 MAT จำนวน 20 คาบ (คาบละ 55 นาที) จากเรื่องดังต่อไปนี้

เรื่อง การรายงาน (การรายงานด้วยวาจา,ลายลักษณ์อักษรแบบรูปเล่ม) จำนวน 3 คาบ

เรื่อง การเรียงความ (เรื่องที่เกิดจากการจินตนาการ,ข้อเท็จจริง) จำนวน 4 คาบ

เรื่อง การย่อความ (ข่าวหนังสือพิมพ์,บทความ) จำนวน 4 คาบ

เรื่อง การถอดคำประพันธ์ (ภาพย์,กลอนสุภาพ,โคลงสี่สุภาพ) จำนวน 2 คาบ

เรื่อง จดหมาย (ส่วนตัว,ราชการ) จำนวน 3 คาบ

เรื่อง การประพันธ์บทร้อยกรอง (ภาพยำนี 11, กลอนสุภาพ, โคลงสี่สุภาพ) จำนวน 4 คาบ

วิธีการหาคุณภาพแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอน แบบ 4 MAT

1. นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบ 4 MAT ที่สร้างขึ้นนำเสนอประธานผู้ควบคุมปริญญานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบดูความถูกต้องของขั้นตอนต่างๆ แบบเป็นลายลักษณ์อักษรตัวพิมพ์ชัดเจนที่มีรายละเอียดขั้นตอนการเรียนรู้และการสอนและกิจกรรมต่างๆ เป็นไปตามขั้นตอนอย่างสมบูรณ์

2. นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบ 4 MAT ที่สร้างขึ้นนำเสนออาจารย์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบเพื่อพิจารณาความสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้ (จุดประสงค์ และเนื้อหา) วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนในหลักสูตรสถานศึกษา

3. ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบ 4 MAT ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเพื่อความเหมาะสมของเนื้อหา เวลา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน การใช้สื่อ - อุปกรณ์ประกอบการสอน การประเมินผลการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนตรงตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เพื่อให้ได้คุณลักษณะ ดี เก่ง มีสุข แก่ผู้เรียน

4. นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบ 4 MAT ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัย ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัว เพื่อหาข้อบกพร่องและปรับปรุงลักษณะการจัดกิจกรรม เนื้อหา ความเหมาะสมกับเวลา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง การกำหนดปริมาณเนื้อหา มากหรือน้อยหรือมีความเหมาะสมเพียงใด มาพิจารณาสำหรับนำไปใช้ทดลองจริง

3.1.3.2 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ตามหลักสูตรสถานศึกษา (กลุ่มควบคุม) ในช่วงกิจกรรมในขั้นสร้างแผนการสอนมี 6 ขั้นตอน แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาประกอบด้วยขั้นตอนในการสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามคู่มือครูดังนี้

ขั้นเตรียม

1. ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา จุดมุ่งหมายหลักสูตร ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (จุดประสงค์รายวิชา) ขอบข่ายเนื้อหา เวลา วิชาหลักการใช้ภาษาไทย รหัสวิชา ท 30230 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากหลักสูตรและการจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พุทธศักราช 2544 ศึกษารายละเอียดของหัวข้อเรื่องในสาระหลักการใช้ภาษาไทยประกอบไปด้วย 2 มาตรฐาน เพื่อการสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิชาหลักการใช้ภาษาไทย รหัสวิชา ท 30230 เมื่อศึกษาสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในหลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แล้วจะทำให้ได้แนวคิดที่ดีในการดำเนินการขั้นต่อไป

2. วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (จุดประสงค์)

3. สร้างผังการวิเคราะห์

4. ศึกษาเอกสารงานวิจัย

ขั้นสร้าง

การสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการรายงาน การเรียงความ การย่อความ การถอดคำประพันธ์ จดหมาย การประพันธ์บทร้อยกรอง จำนวน 6 แผน 20 คาบ (คาบละ 55 นาที) แนวการจัดการเรียนรู้การสอนตามคู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้

1. สารและมาตรฐาน
2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (จุดประสงค์)
3. สารการเรียนรู้ (เนื้อหา)
4. กระบวนการเรียนรู้ (กิจกรรมการเรียนการสอน) มีขั้นตอนดังนี้
 - 4.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน
 - 4.2 ขั้นสอน
 - 4.3 ขั้นสรุป
5. สื่อการเรียนการสอน
6. วิธีวัดผล - ประเมินผล

ผู้วิจัยได้สร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 6 แผน ใช้เวลา 20 คาบ (คาบละ 55 นาที) ซึ่งมีรายละเอียดแสดง ในตาราง

ตารางที่ 6

ลำดับแผนการสอน	เรื่อง	จำนวนคาบ	หมายเหตุ
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ 1	การรายงาน	3	สรุป กิจกรรม ฯลฯ
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ 2	การเรียงความ	4	คาบละ 55 นาที
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ 3	การย่อความ	4	จำนวน 20 คาบ
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ 4	การถอดคำประพันธ์	2	6 แผนการสอน
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ 5	จดหมาย	3	6 เรื่อง
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ 6	การประพันธ์บทร้อยกรอง	4	รวม 20 คาบ

วิธีการหาคุณภาพแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา

1. นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นให้ประธานกรรมการและรองประธานกรรมการ ผู้ควบคุมปริมาณนิพนธ์ตรวจสอบหาความถูกต้องของขั้นตอนในการเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การกำหนดเนื้อหา กิจกรรมต่างๆ สอดคล้องกับเวลา คำอธิบายรายวิชา (ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง, สารการเรียนรู้) สารการเรียนรู้วิชาหลักการใช้ภาษาไทย

2. นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไปให้ผู้เชี่ยวชาญการสอนวิชาภาษาไทย จำนวน 3 คน พิจารณาความสอดคล้องของจุดประสงค์ให้ตรงกับเนื้อหา และวิธีจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3. ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

4. นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนวรรณสุตศึกษาลัย อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 80 คน เวลาที่ใช้จำนวน 20 คาบ เท่ากับทดลองจริงเพื่อหาข้อบกพร่องเกี่ยวกับเวลา สถานการณ์ ลักษณะกิจกรรม และเนื้อหาว่ามีความเหมาะสมเพียงใด เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

5. ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจอีกครั้ง ก่อนนำไปทดลองจริง เพื่อทำการวิจัยในครั้งต่อไป

3.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

3.2.1 การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย เป็นข้อสอบอัตนัย ผู้วิจัยดำเนินการสร้างดังนี้

แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยสร้างขึ้นตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้วิชาหลักการใช้ภาษาไทย รหัสวิชา ท 30230 มีวิธีดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาหนังสือคู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทยและการจัดการสาระการเรียนรู้ (หลักสูตรแกนกลาง) และหลักสูตรสถานศึกษาวิชาหลักการใช้ภาษาไทย ท 30230 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 พุทธศักราช 2544 ของ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเป็นแนวทางในการทำแบบทดสอบ

2. ศึกษาวิธีวิเคราะห์ข้อสอบจาก หนังสือเทคนิคการสร้างและสอบความถนัดทางการเรียนและความสามารถทั่วไป ของ ล้วน สายยศ , อังคณา สายยศ (2541 :1-400) หนังสือเทคนิคการเขียนข้อสอบ ของ ชวาล แพรัตกุล (2520 : 1 – 407) และหนังสือการเขียนข้อสอบภาษาไทย ของ จันทิมา พรหมโชติกุล (2529:1-65) เพื่อสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาในวิชาภาษาไทย ซึ่งเป็นแบบอัตนัย โดยยึดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (จุดประสงค์การเรียนรู้)

3. นำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย แบบอัตนัย เสนอ อาจารย์ผู้ควบคุมปริญาณิพนธ์ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดผล และผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิชาภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรง (ความเที่ยงตรงเชิงพินิจ Face Validity) ผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิชาภาษาไทย ตรวจสอบเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ นำแบบทดสอบที่ได้รับการตรวจแก้ไขแล้วไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha - Coefficient) ตามวิธีของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .60

3.2.2 การสร้างแบบประเมินวัดเจตคติในการเรียนภาษาไทย

ขั้นตอนการสร้างแบบวัดเจตคติในการเรียน

ขั้นเตรียม

1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ การวัดผลและประเมินผล การสร้างแบบวัดเจตคติ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดเจตคติ

2. กำหนดเป้าหมายในการวัดเจตคติ โดยผู้วิจัยกำหนดเป้าหมายในการวัดเจตคติในการเรียน 2 ด้านคือ ด้านเนื้อหาและด้านการเรียนการสอน

ขั้นสร้าง

สร้างแบบวัดเจตคติในการเรียนตามเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยมีมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

วิธีการหาคุณภาพแบบวัดเจตคติในการเรียนวิชาภาษาไทย

1. นำแบบวัดเจตคติต่อการเรียนที่สร้างขึ้นนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบลักษณะของข้อความสอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด ว่าสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะหรือไม่ และความเหมาะสมในการใช้ภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2. นำแบบวัดเจตคติที่ปรับปรุงแล้วไปทดลอง (TRY OUT) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คนเพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดเจตคติ

3. นำผลการทำแบบวัดเจตคติในการเรียนภาษาไทยมาตรวจนับคะแนน โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนดังในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 การแบ่งกลุ่มให้คะแนนแบบวัดเจตคติในการเรียนภาษาไทย

ข้อความที่กล่าวในเชิงนิมาน (ทางบวก) (Positive Statements)			ข้อความที่กล่าวในเชิงนิเสธ (ทางลบ) (Negative Statements)		
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	คะแนน	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	คะแนน
เห็นด้วย	4	คะแนน	เห็นด้วย	2	คะแนน
เฉยๆ	3	คะแนน	เฉยๆ	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2	คะแนน	ไม่เห็นด้วย	4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	คะแนน	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	คะแนน

4. หาค่าอำนาจจำแนกความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติเป็นรายข้อ โดยแบ่งกลุ่มที่ได้คะแนนสูงตรงเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 27 เป็นกลุ่มสูง และที่ได้คะแนนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 27 เป็นกลุ่มต่ำ โดยใช้วิธีการแจกแจงแบบ t - distribution คัดเลือกข้อคำถาม t - distribution ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป

5. นำแบบวัดเจตคติที่คัดเลือกไว้ และปรับปรุงแล้วไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ไม่ใช่ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบวัด โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ตามวิธีของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .53

วิธีการหาคุณภาพแบบวัดเจตคติในการเรียนภาษาไทยนี้ ผู้วิจัยใช้การคำนวณหาประสิทธิภาพของแบบวัดเจตคติ ในข้อที่ 3 4 และ 5 โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS / PC* (The Statistical Package for the Social Science / Personal Computer Plus) ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบแผนการทดลอง การทดลองครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง ตามแบบแผนการทดลองก่อนและหลัง ที่มีกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองซึ่งได้จากการสุ่ม (Randomized Control Group Pretest - Posttest Design) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 62) มีแบบแผนตามตาราง ดังนี้

ตาราง 8 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
RE	T_1	X	T_2
RC	T_1	$\sim X$	T_2

RE	แทน	กลุ่มทดลอง
RC	แทน	กลุ่มควบคุม
T ₁	แทน	การสอบก่อนทดลอง
T ₂	แทน	การสอบหลังทดลอง
X	แทน	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ 4 MAT
~ X	แทน	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา

2. วิธีดำเนินการทดลอง

ขั้นเตรียม

2.1 ติดต่อผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัย หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และครูผู้สอนวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อขอแบ่งผู้เรียนมาทำการทดลองการสอนในการทำวิจัย ผู้ทำวิจัยเตรียมการทดลองให้สอดคล้องกับ ตารางเวลาเรียนวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท 30230 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัย จังหวัดสุโขทัย จัดปฐมนิเทศ เพื่อชี้แจงจุดประสงค์การเรียนการสอน ทำความเข้าใจกับนักเรียนถึงวิธีการเรียน บทบาทของผู้เรียน และวิธีประเมินผลการเรียนรู้

2.2 ทดสอบนักเรียนก่อนเรียน (Pre - test) ทั้งกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มควบคุม ด้วยแบบทดสอบ

2.3 ดำเนินการสอน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสอนเองทั้ง 2 กลุ่ม ใช้เนื้อหาและระยะเวลาเท่ากันกลุ่มทดลองใช้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ 4 MAT ส่วนกลุ่มควบคุมใช้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา

2.4 ทดสอบหลังการทดลอง (Post - test) ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย และแบบวัดเจตคติในการเรียนภาษาไทย ฉบับเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน

2.5 ตรวจให้คะแนน แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยและแบบวัดเจตคติในการเรียนภาษาไทย แล้วนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ ด้วยวิธีการทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐาน

5. การจัดการและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยใช้ t - test for independent samples

2. เปรียบเทียบเจตคติในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยใช้ t - test for independent samples

3. เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อน และ หลังการทดลอง โดยใช้ t - test for dependent samples

4. เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อน และ หลังการทดลอง โดยใช้ t - test for dependent samples

5. เปรียบเทียบเจตคติในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อน และ หลังการทดลอง โดยใช้ t - test for dependent samples

6. เปรียบเทียบเจตคติในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อน และ หลังการทดลอง โดยใช้ t - test for dependent samples

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

7.1 หาค่าสถิติพื้นฐาน

7.1.1 การคำนวณหาค่าเฉลี่ยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543:306) ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

7.1.2 การคำนวณหาค่าความแปรปรวนของคะแนนใช้สูตร (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2543:307) ดังนี้

$$S^2 = \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน
 X^2 แทน คะแนนดิบแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนดิบแต่ละจำนวน
ยกกำลังสองทีละจำนวน
 N แทน นักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
 $N-1$ แทน ค่าของชั้นแห่งความเป็นอิสระ

7.2 สถิติที่ใช้ตรวจสอบเครื่องมือ

หาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย โดยใช้สูตรเทคนิค 27 % ของ จุง เทห์ ฟาน (ศึกษาในตาราง วิเคราะห์ข้อสอบของ Chung Ten-Fan) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2543 : 334 - 360)

7.3 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

7.3.1 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1,2 เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยและเจตคติในการเรียนภาษาไทยของนักเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สูตร t-test for independent samples (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2540 :162 -164) ดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\left\{ \frac{(n_1 - 1)s_1^2 + (n_2 - 1)s_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \right\} \left\{ \frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right\}}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาค่า t – distribution
	$\bar{X}_1$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง
	$\bar{X}_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม
	S_1^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มทดลอง
	S_2^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มควบคุม
	n_1	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง
	n_2	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มควบคุม

7.3.2 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานข้อ 3,4,5,6 เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทย และเจตคติในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้สูตร t – test for dependent samples (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 165 – 167) ดังนี้

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n\sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

$$df = n - 1$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาของการแจกแจงแบบ t – distribution
	D	แทน	ผลต่างของคะแนนในแต่ละคู่
	n	แทน	จำนวนคู่คะแนน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
SD	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน T – distribution
ED	แทน	ผลรวมความต่างของคะแนนแต่ละคู่
**	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
กลุ่มทดลอง	แทน	นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT
กลุ่มควบคุม	แทน	นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ การจัดการกิจกรรม การเรียนการสอนนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนแบบ 4 MAT กับการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยใช้ t- test for independent samples และได้แสดงผลไว้ใน ตาราง 9 ดังนี้

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทย ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	SD	t
กลุ่มทดลอง	40	47.53	2.46	19.25**
กลุ่มควบคุม	40	35.73	3.00	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 9 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT กับการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

2. เปรียบเทียบเจตคติในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT กับการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยใช้ *t* - test for independent samples และได้แสดงผลไว้ในตาราง 10 ดังนี้

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบเจตคติในการเรียนภาษาไทยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	<i>SD</i>	<i>t</i>
กลุ่มทดลอง	40	4.75	.14	.23
กลุ่มควบคุม	40	4.75	.11	

ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT กับการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา มีเจตคติในการเรียน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

3. เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ *t* - test for dependent samples และได้แสดงผลไว้ในตาราง 11 ดังนี้

ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง

ความสามารถในการใช้ภาษาไทย ของกลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	<i>ED</i>	<i>t</i>
ก่อนการทดลอง	40	22.50	1001	54.66**
หลังการทดลอง	40	47.53		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 11 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

4. เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ t - test for dependent samples และได้แสดงผลไว้ใน ตาราง 12 ดังนี้

ตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของกลุ่มควบคุมก่อนและ หลังการทดลอง

ความสามารถในการใช้ภาษาไทย กลุ่มควบคุม	N	$\bar{X}$	ED	t
ก่อนการทดลอง	40	19.83	636	53.54**
หลังการทดลอง	40	35.73		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 12 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา มีความสามารถในการใช้ภาษาไทย ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4

5. เปรียบเทียบเจตคติในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอน แบบ 4 MAT ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ t - test for dependent samples และได้แสดงผลไว้ในตาราง 13 ดังนี้

ตาราง 13 ผลการเปรียบเทียบเจตคติในการเรียนภาษาไทยของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง

เจตคติในการเรียนภาษาไทยกลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	ED	t
ก่อนการทดลอง	40	3.75	40	32.92**
หลังการทดลอง	40	4.75		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 13 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT มีเจตคติก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5

6. เปรียบเทียบเจตคติของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา ก่อนและหลังการทดลองโดยใช้ t -test for dependent samples และได้แสดงผลไว้ในตาราง 14 ดังนี้

ตาราง 14 ผลการเปรียบเทียบเจตคติในการเรียนภาษาไทยของกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง

เจตคติในการเรียน ภาษาไทย กลุ่มควบคุม	N	$\bar{X}$	ED	t
ก่อนการทดลอง	40	3.74	40	40.23**
หลังการทดลอง	40	4.74		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 14 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรสถานศึกษา มีเจตคติในการเรียนภาษาไทย ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

- ### สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT กับการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาแตกต่างกัน
2. เจตคติในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT กับการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาแตกต่างกัน
3. ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน
4. ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน
5. เจตคติในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน
6. เจตคติในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนการณสุตศึกษาลัย จังหวัดสุพรรณบุรี ที่เรียนรายวิชาภาษาไทย (เพิ่มเติม) ท 30230 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จากจำนวนนักเรียน 12 ห้องเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนการณสุตศึกษาลัย จังหวัดสุพรรณบุรี ที่เรียนรายวิชาภาษาไทย (เพิ่มเติม) ท 30230 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 12 ห้องเรียน ได้จากการสุ่มอย่างง่าย ด้วยการจับฉลากมา 2 ห้องเรียน แล้วนำมาจับฉลากอีกครั้ง เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 40 คน และกลุ่มควบคุม 40 คน ให้ได้รับการสอนด้วยวิธีที่ต่างกัน คือ

กลุ่มทดลอง ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT

กลุ่มควบคุม ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แผนการสอน 2 แบบ คือ แผนการสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT และแผนการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา
2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นข้อสอบแบบอัตนัย จำนวน 6 ฉบับ
3. แบบประเมินเจตคติในการเรียนภาษาไทย จำนวน 20 ข้อ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจการดำเนินการทดลอง
1. ปฐมนิเทศ เพื่อชี้แจงจุดประสงค์ของการทดลอง ทำความเข้าใจกับนักเรียนถึงวิธีการเรียน บทบาทของผู้เรียน และวิธีการประเมินผล
2. ทดสอบนักเรียนก่อนเรียน ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย และแบบประเมินเจตคติในการเรียนภาษาไทย
3. ดำเนินการสอน โดยผู้วิจัยดำเนินการสอนเองทั้ง 2 กลุ่ม ใช้เนื้อหา และระยะเวลาเท่ากัน จำนวน 20 คาบ
4. ทดสอบนักเรียนหลังการทดลอง ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย และแบบประเมินเจตคติในการเรียนภาษาไทย ฉบับเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน
5. นำผลการทดสอบมาตรวจให้คะแนน แล้วนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t- test for independent samples
2. เปรียบเทียบเจตคติในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t- test for independent samples

3. เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ t - test for dependent samples
4. เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ t - test for dependent samples
5. เปรียบเทียบเจตคติในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ t - test for dependent samples
6. เปรียบเทียบเจตคติในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ t - test for dependent samples

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT กับการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT กับการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา มีเจตคติในการเรียนภาษาไทยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT มีความสามารถในการใช้ภาษาไทย ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT มีเจตคติในการเรียนภาษาไทย ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
6. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา มีเจตคติในการเรียนภาษาไทย ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยและเจตคติในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT กับการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT กับการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา

จากการทดลองพบว่า ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT กับการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 โดยคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งนี้เป็นผลมาจาก

1.1 แนวทางในการดำเนินการสอน

การสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT ได้ดำเนินการสอนตามแนวคิดในทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวของ เดวิด คอลบ์ (David Kolb) โดยอธิบายว่าการเรียนรู้เกิดจากความสัมพันธ์ 2 มิติ ได้แก่ การรับรู้และการจัดกระบวนการข้อมูล แนวทฤษฎีปัญหา ของการ์ดเนอร์ ซึ่งได้ให้คำนิยามคำว่า "พหุปัญญา" ว่าเป็นความสามารถในการแก้ปัญหาหรือสร้างสรรค์ หรือประดิษฐ์สิ่งที่มีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับในสังคมที่ร่วมวัฒนธรรมกัน โดยคนบางคนมีความสามารถพิเศษในด้านต่างๆ สูงถึง 7 ด้าน เช่น ทางด้านภาษา ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ ด้านทิศทางและมิติสัมพันธ์ ด้านดนตรี ด้านลีลาการเคลื่อนไหวของร่างกาย ด้านการรู้เขารู้เรา และด้านมนุษยสัมพันธ์ แนวทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติ (The National Approach) แนวทฤษฎีการสอนแบบสื่อสาร (The Communication Teaching Approach) แนวทฤษฎีการสอนแบบวรรณฐาน (Genre – based Approach) เป็นการผสมผสานทฤษฎีต่างๆ เข้าด้วยกันได้อย่างเหมาะสมและกลมกลืน ซึ่งแต่ละแนวทฤษฎีจะมีจุดเด่น ที่แตกต่างกัน เช่น แนวทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติ เน้นปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมายให้แก่ นักเรียน ให้นักเรียนได้คิดและสังเกตความคล้ายคลึง ความแตกต่าง จากคำที่อ่านและเขียน จนสามารถแก้ไขข้อบกพร่องด้วยตนเองได้ การใช้สื่อแผ่นใส และแผ่นภาพประกอบการสอนเป็นปัจจัยป้อนเข้า มีภาพสีสันสวยงาม ดึงดูดความสนใจให้อยากเรียนรู้ ช่วยทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ สามารถเดาความ เดาเรื่อง และเขียนสรุปเรื่องได้ดี ส่วนแนวทฤษฎีการสอนแบบสื่อสาร เน้นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียน ส่งเสริมนักเรียนให้ได้ใช้ภาษาทั้งภาษาพูด (ฟัง-พูด) ภาษาเขียน (อ่าน-เขียน) และภาษากาย (ท่าทาง) การสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ภาษาอย่างเต็มที่ และเป็นไปตามธรรมชาติ ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ภาษาไทยอย่างเต็มความสามารถ ครูช่วยเหลือให้คำแนะนำในสื่อการสอนต่อการจัดกิจกรรม ซึ่งเป็นเรื่องที่เหมาะสมกับสถานการณ์สอดคล้องกับการเรียนการสอนระหว่างนักเรียนและครูผู้สอน นักเรียนสามารถนำความรู้ ความเข้าใจมาใช้ในการชีวิตประจำวันของนักเรียนได้ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกฝน และใช้ภาษาอย่างเป็นอิสระ ให้นักเรียนอภิปรายและวิเคราะห์การปฏิบัติงานร่วมกัน นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ร่วมกันคิดสร้างสรรค์ผลงานเพื่อนำเสนอ ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า นักเรียนให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกันดี ทำให้เกิดความรู้ และประสบความสำเร็จตามความคาดหวังในการเรียนการสอนได้อย่างเต็มตามศักยภาพของผู้เรียน

1.2 ขั้นตอนการดำเนินการสอน

การสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT มีขั้นตอนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการอ่านได้ง่าย กิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดและลงมือปฏิบัติทั้งกลุ่มและรายบุคคล มีรูปแบบขั้นตอนที่เข้าใจง่ายชัดเจน โดยคำนึงถึงรูปแบบการเรียนรู้ของกลุ่มผู้เรียน 4 กลุ่ม กับการพัฒนาสมองซีกซ้ายและขวาอย่างสมดุล ซึ่งได้แก่ ผู้เรียนแบบที่ 1 (why) การมีจินตนาการเป็นหลัก ผู้เรียนแบบที่ 2 (What) มีการเรียนรู้ด้วยการวิเคราะห์และการเก็บรายละเอียดเป็นหลัก ผู้เรียนแบบที่ 3 (How) มีการเรียนรู้ด้วยสามัญสำนึกหรือประสาทสัมผัส ผู้เรียนแบบ ที่ 4 (If) มีการเรียนรู้ด้วยการรับรู้จากประสบการณ์รูปธรรมไปสู่การลงมือปฏิบัติ ซึ่งเบอร์นิส แมคคาร์ธี (Bernice McCarthy) ได้กำหนดลำดับขั้นของการเรียนรู้ 4 MAT โดยแบ่งวงล้อกระบวนการเรียนรู้ออกเป็น 8 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 สร้างคุณค่าและประสบการณ์ของสิ่งที่เรียน (สมองซีกขวา) ขั้นตอนที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ประสบการณ์ (สมองซีกซ้าย) ขั้นตอนที่ 3 ขั้นปรับประสบการณ์เป็นความคิดรวบยอด (สมองซีกขวา) ขั้นตอนที่ 4 ขั้นพัฒนาความคิดรวบยอด (สมองซีกซ้าย) ขั้นตอนที่ 5 ขั้นลงมือ

ปฏิบัติจากกรอบความคิดที่กำหนด (สมองซีกซ้าย) ขั้นตอนที่ 6 ขึ้นสร้างชิ้นงานเพื่อสะท้อนความเป็นตนเอง (สมองซีกขวา) ขั้นตอนที่ 7 ขึ้นวิเคราะห์คุณค่าและการประยุกต์ใช้ (สมองซีกซ้าย) ขั้นตอนที่ 8 ขึ้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้กับผู้อื่น (สมองซีกขวา) จากขั้นตอนทั้ง 8 ขั้นนี้เป็นการช่วยให้นักเรียนได้สาระ การอ่าน การเขียน การฟัง,ดู,พูด หลักการใช้ภาษา และวรรณคดีวรรณกรรมครบทุกสาระในการใช้ภาษาไทย

1.3 การเสริมต่อการเรียนรู้

การสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT ได้มีการช่วยเสริม ต่อความรู้ให้สัมพันธ์กัน ทั้งการอ่าน การเขียน การฟัง,ดู,พูด หลักการใช้ภาษา วรรณคดีวรรณกรรม การจัดกิจกรรมโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และสิ่งต่างๆ ที่จำเป็น ครูและนักเรียนจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้การปฏิบัติการทางวิชาภาษาไทยจึงประสบความสำเร็จได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ สรिता ชูดวงแก้ว (2535 :117-118) การเสริมต่อการเรียนรู้สามารถใช้ได้ในทุกขั้นตอนเมื่อนักเรียนติดขัด ไม่แน่ใจ หรือนึกคำที่เหมาะสมไม่ได้ ครูจะช่วยเหลือในการค้นคว้า หรือให้คำแนะนำได้ทันที ไม่เป็นอุปสรรค ในการเรียนการสอน นักเรียนสบายใจ ไม่เบื่อต่อการคิดและการเรียนภาษา นอกจากนี้ครูยังสามารถเสริมต่อ ความรู้ด้วยการให้กำลังใจ อ่านไปพร้อมๆ กับนักเรียน ช่วยคิดคำ ต่อเติมกลุ่มคำ ประโยค เป็นต้น การเสริม ต่อความรู้ช่วยทำให้เกิดความใกล้ชิดเป็นกันเองระหว่างครูกับนักเรียน ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่านักเรียนเกิด กำลังใจในการเรียนรู้ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย และสามารถแก้ปัญหาในการพัฒนาผู้เรียน เป็นรายบุคคลให้เป็นคนดี มีความรู้ มีความสุขได้ดีขึ้น

1.4 การสอนซ่อมเสริม

การสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT สามารถสอนซ่อมเสริม ได้ทุกขั้นตอน โดยพยายามส่งเสริมนักเรียนที่เก่งให้ทำกิจกรรมที่ตนเองมีความถนัด เช่น ทำหน้าที่เป็นผู้สอน ช่วยอธิบาย สอนอ่านและเขียนให้แก่เพื่อนๆ นักเรียนจะเกิดความภาคภูมิใจในสิ่งที่ครูมอบหมาย ส่วน นักเรียนที่อ่อน ครูจะให้งานค่อนข้างง่าย เช่น เขียนเรื่องตามตัวอย่างให้ใช้ความคิดของตนเพิ่มเติมบ้าง ให้ฝึกอ่านหนังสือนิทาน วรรณคดี วรรณกรรม ฯลฯ สำหรับนักเรียนระดับปานกลางให้ทำงานร่วมกับนักเรียน ที่เก่ง ให้ช่วยเหลือ ซึ่งกันและกันเป็นลักษณะเพื่อนช่วยเพื่อน

1.5 การวัดและประเมินผล

การสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT สามารถวัดและ ประเมินผลได้ทุกระยะในแต่ละขั้นตอน เพื่อให้ครูและนักเรียนทราบว่าการเรียนการสอนได้ผลตามความ คาดหวังที่ตั้งไว้หรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543 : 13) ที่กล่าวว่า การที่จะรู้ว่านักเรียนเกิดพฤติกรรมที่ต้องการหรือไม่ จำเป็นต้องสอบวัดดู แล้วประเมินขั้นสุดท้ายเสมอ การสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT ใช้การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประเมินตนเองด้วย โดยพิจารณาจากจุดประสงค์ของการสอนในแต่ละขั้นตอน เมื่อนักเรียนไม่สามารถปฏิบัติตามจุดประสงค์ที่วางไว้ได้ ครูจะย้ายทวนขั้นตอนนั้นใหม่ ครูสามารถนำผลจาก การวัดและการประเมินมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาให้นักเรียนได้ตรงจุดและถูกทาง นักเรียน สามารถรู้จักศักยภาพและความก้าวหน้าของตน นอกจากนี้ยังส่งผลให้ครูได้ประเมินการสอนของตนเองด้วย

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอน แบบ 4 MAT เป็นวิธีการสอนหนึ่งที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ใช้ปฏิสัมพันธ์การสื่อสารระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียน ครูมีบทบาทเป็นผู้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ให้กำลังใจ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ ภาษาอย่างอิสระและเป็นธรรมชาติ ใช้การเสริมต่อการเรียนรู้ช่วยเหลือเมื่อนักเรียนมีปัญหาติดขัด ซ่อมเสริม

การเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และมีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ซึ่งสามารถจะนำมาปรับปรุงและพัฒนา ทั้งนักเรียนและครูได้เป็นอย่างดี องค์ประกอบต่างๆ เหล่านี้ส่งผลให้คะแนนความสามารถของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT สูงกว่าการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา

ส่วนการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา จะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาเน้นผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ส่วนใหญ่นักเรียนจะเป็นผู้รับข้อมูล ไม่ค่อยมีโอกาสแสดงออก ความคิด ความรู้เกิดจากความจำ แล้วนำไปใช้ทำให้มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนพัฒนาไปได้แต่ไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากการพัฒนาการใช้ภาษาไทยต้องอาศัยการพัฒนากระบวนการทางความคิดและการปฏิบัติเป็นสำคัญ ดังนั้นการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาต้องมียุทธศาสตร์ที่มีความรู้ความสามารถในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรมมีความสุข การศึกษาตามหลักสูตรจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ เพื่อนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ได้จริง

2. การเปรียบเทียบเจตคติในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอน แบบ 4 MAT กับ การจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา

จากการทดลองพบว่า นักเรียนมีเจตคติในการเรียนภาษาไทยไม่แตกต่างกัน เนื่องจากวิธีสอนทั้งสองวิธีเป็นวิธีสอนที่มีแนวการจัดกิจกรรมที่น่าสนใจทั้งสองวิธี

3. การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT ก่อนและหลังการทดลอง

จากการทดลองพบว่า ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบ 4 MAT ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 โดยคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบ 4 MAT หลังการทดลองสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลอง ทั้งนี้เป็นผลมาจาก

การสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT ได้นำรูปแบบการเรียนรู้แบบ 4 MAT แมกคาร์ธี (McCarthy.1990:194) ได้สรุปว่า แนวคิดนี้เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียน 4 แบบ (4Type of Student) ซึ่งลักษณะการเรียนรู้ของเด็กๆ มีความสัมพันธ์โดยตรงกับโครงสร้างทางสมอง และระบบการทำงานของสมองซีกซ้ายและสมองซีกขวา ส่งผลต่อความแตกต่างทั้งทางสติปัญญา การรับรู้และการเรียนรู้ โดยเสนอรูปแบบการเรียนรู้ที่สำคัญๆ 4 แบบ ได้แก่ แบบที่ 1 Why (สังเกตทางตา) ผู้เรียนแบบที่ 2 What (สังเกตทางฟัง) ผู้เรียนแบบที่ 3 How (ประสาทสัมผัส) ผู้เรียนแบบที่ 4 If (จินตนาการ)

4. การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา ก่อนและหลังการทดลอง

จากการทดลองพบว่า ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 โดยคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา หลังการทดลองสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลอง ทั้งนี้เป็นผลมาจาก การจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนันท์ วิทวัสมภพ (2538 : 75) ที่พบว่า

การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียน โดยใช้ชุดการสอนมินิครอสส์ กับการสอนตามคู่มือครู ผลการทดลองพบว่า ความสามารถในการใช้ภาษาในการเรียนวิชาภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิครอสส์ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง มีความสามารถในการใช้ภาษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

5. การเปรียบเทียบเจตคติในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT ก่อนและหลังการทดลอง

จากการทดลองพบว่า นักเรียนมีเจตคติในการเรียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5 กล่าวคือ คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบ 4 MAT หลังการทดลองสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลอง ทั้งนี้มีผลมาจาก

การสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียนที่มีความแตกต่างกัน นักเรียนมีโอกาสร่วมกลุ่มทำงานต่าง ๆ ช่วยกันระดมความคิด และตัดสินใจร่วมกัน ด้วยลักษณะกิจกรรมเช่นนี้ เป็นโอกาสให้นักเรียนได้สร้างความคุ้นเคยกับเพื่อนๆ เกิดความรู้สึกไว้วางใจ และสร้างสรรคงานร่วมกันอย่างอิสระ สนุกกับการทำงาน ช่วยกันแก้ไขข้อผิดพลาด รู้จักแบ่งงานกันทำตามความสามารถและความถนัดของแต่ละคน ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจที่ตนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มที่สามารถทำงานได้สำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 295) ที่พบว่า การที่บุคคลมีส่วนร่วมในการคิดตัดสินใจ จะทำให้ตนรู้สึกว่ามีคุณค่า มีประโยชน์ ช่วยลดความรู้สึกกลัว หรือความรู้สึกไม่มีความสำคัญในหมู่คนอื่น ๆ ด้วย จากการที่นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กันในระหว่างการเรียนการสอน ได้นั่งตามกลุ่มทำงานอย่างอิสระโดยมีครูคอยแนะนำ ช่วยเหลือ ให้กำลังใจ และให้เป็นกันเอง ทำให้นักเรียนมีความสุขภายในห้องเรียน รู้ นักเรียนพอใจ และสนใจที่จะทำกิจกรรมต่างๆ นักเรียนจึงสามารถพัฒนาเจตคติในการเรียนภาษาไทยได้ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัดด้วยการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT

6. การเปรียบเทียบเจตคติในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา ก่อนและหลังการทดลอง

จากการทดลองพบว่า นักเรียนมีเจตคติในการเรียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5 กล่าวคือ คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา หลังการทดลองสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลอง ทั้งนี้มีผลมาจากการจัดกิจกรรมการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา แม้ว่าจะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ไม่เอื้อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้กระบวนการทางความคิดได้มากเท่าที่ควร แต่เนื้อหาสาระของบทเรียนครอบคลุมเนื้อหาสาระมาตรฐานของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีความยากง่ายเหมาะสมกับวัยและความสามารถของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น มีความสนใจในการเรียนรู้ นอกจากนี้ครูยังดูแลเอาใจใส่ให้เสริม และเป็นกันเองกับนักเรียน ทำให้นักเรียนไม่เครียดไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียน นักเรียนจึงสามารถพัฒนาเจตคติในการเรียนภาษาไทยของตนได้ดี

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่อาจจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไปได้ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการเรียนการสอน

1.1 ควรใช้เวลาทำการสอน 2 คาบติดกัน เพื่อให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนการสอนติดต่อกัน การสอนทำให้ครูสามารถสังเกตเห็นการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของนักเรียนได้อย่างชัดเจน เนื่องจากแต่ละขั้นตอนต้องใช้เวลาให้นักเรียนได้ฝึกคิด วิเคราะห์ เขียน และแสดงผลงานในการเรียนรู้ของตน

1.2 ควรทำการวิจัย โดยจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT กับนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน โดยเน้นเปรียบเทียบนักเรียนที่มีความเก่งปานกลางและอ่อนแต่ละกลุ่ม โดยไม่ละผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

2.1 ครูควรใช้แบบสังเกตพฤติกรรมควบคู่กับให้นักเรียนทำแบบประเมินเจตคติในการเรียนภาษาไทย เพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมทั้งครูและนักเรียน

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อสำรวจความก้าวหน้าของผู้เรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ขจรศรี ชาดิกานนท์. (2530). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการสอน วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดมินิการคอร์ส กับการสอนตามคู่มือ กรมวิชาการ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ขวัญตา จริยสถิตกุล. (2533). การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและวิธีสอนตามคู่มือครู. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- จรรย์ ปิ่นทองน้อย. (2536). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน และเจตคติต่อการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยการสอนอ่านแบบชี้นำ กับการสอนอ่านตามคู่มือครู. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ชวาล แพรัตกุล. (2516). เทคนิคการวัดผล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ดวงใจ ไทยอุบุญ. (2543). ทักษะการเขียนภาษาไทย. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงหทัย แสงวิริยะ. (2544). ผลการใช้แผนการสอนแบบ 4 MAT ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความรับผิดชอบ และเจตคติต่อการเรียน ในหน่วยการเรียนรู้เรื่องประชากรศึกษาและการทำมหากินระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ตรูเนตร อัครสวัสดิ์. (2542, กันยายน - ธันวาคม). งานวิจัย การศึกษาผลการสอนโดยใช้ ชุดกิจกรรม 4 MAT และการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา. วิชาการศึกษาศาสตร์. 1(1) : 79-80.
- เรียร พานิช. (2544). 4 MAT : การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียน. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสตรีศึกษาวิจัย.
- นภเนตร ธรรมบวร. (2544). การพัฒนากระบวนการคิดในเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นอร์ธ แวนด้า ; และโทนี บูซาน. (2539). ใช้หัวลุย. แปลโดย ธัญญา ผลอนันต์. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ขวัญข้าว.
- บันลือ พดกษะวัน. (2543). แนวพัฒนาการอ่านเร็ว คิดเป็น. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2520). ทศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ปราโมทย์ ไวกุล. (2540). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยใช้บทเพลงพื้นบ้านภาคกลางประกอบการสอนกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ผะอบ ไปชะกฤษณะ. (2541). ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น.

- ผาณิต เพชรจำรัส. (2529). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระ และความ
รับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยชุดการสอนแบบซินดิเคท กับการสอนตาม
คู่มือครู. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนคริน-
ทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- พระยาอุปถิตศิลปสาร. (2544). หลักภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2531). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบ
ทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พวงเล็ก อุดระ. (2539). วิธีสอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพศาล หวังพานิช. (2526). การวัดผล. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- รักดี วิเศษภู่อุพงษ์. (2529). การศึกษาความสามารถการเขียนร้อยแก้วด้วยสัญลักษณ์และเจตคติต่อการ
เขียนร้อยแก้ว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยใช้แบบฝึกทักษะ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
(การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
ถ่ายเอกสาร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ : บริษัทนานมีบุ๊คส์ จำกัด.
- ราชันย์ บุญธิมา. (2542). การวิเคราะห์หัตถระดับ. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ล้วน สายยศ ; และ อังคณา สายยศ. (2536). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. ภาควิชาวัดผล
และวิจัยการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วิมลศิริ ร่วมสุข. (2522). การสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.
- วีณา วิสเพ็ญ (2525). กิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทยของวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การมัธยมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรภรณ์ ป่ารุ่งกล. (2542). อ่านถูก-สะกดถูก คำ-ความหมาย-ประโยค. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ.
- วรเชษฐ์ โชคชัย. (2536). การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยและความรับผิดชอบของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการสอนแบบนฏการ กับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
(การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วาสนี ชูสงค์. (2525). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อวิชาหลักภาษาเพื่อการสื่อสาร ชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยวิชากระบวนการกลุ่มสัมพันธ์. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2543). ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เอกสาร ประกอบการอบรมครู
ในโครงการส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนในโรงเรียนกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตร
และการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วิชาการ,กรม. (2542). รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ปีการศึกษา 2540.
กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบทางการศึกษากรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2543). หนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาภาษาไทย อ่านอย่างไรให้ได้ระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ :
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

- (2545). แนวการวัดผลประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- (2546). การจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- วิทย์ เทียงบุญธรรม. (2541). พจนานุกรมอังกฤษ – ไทย. กรุงเทพฯ : บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน).
- วิไลพร ดาสะอาด. (2541). การศึกษาความสามารถในการใช้ภาษา ความคิดสร้างสรรค์และความสนใจในวิธีสอนภาษาไทยของนักเรียนอื่นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอนกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถ่ายเอกสาร.
- ศักดิ์ชัย นิรัญทวี ; และ ไพเราะ พุ่มมัน. (2543). วัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) การจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ เก่ง ดี มีสุข. กรุงเทพฯ : แวนแก้ว.
- ตันสนีย์ ฉัตรคุปต์ ; กิจจา ฤติขจร และบริษัทแปลน พับบริษัท. (2542, มีนาคม). สมอ : มหัตถจริยแห่งการเรียนรู้. สานปฏิรูป. 2(13) : 62-63.
- (2542). สิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้สร้างสมองเด็กให้ฉลาดได้อย่างไร (ฉบับพ่อแม่). กรุงเทพฯ : อรุณสภา.
- ศึกษาริการ, กระทรวง. (2535). คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521. (ฉบับปรับปรุง 2523). กรุงเทพฯ.
- (2544). สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ : อรุณสภา
- สมถวิล วิเศษสมบัติ. (2525). วิธีสอนภาษาไทยมัธยมศึกษา. อักษรบัณฑิตการพิมพ์.
- สมพร จารุณี. (2535). การออกแบบการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหนังสือกรมวิชาการ. (เอกสารเพื่อการพัฒนาหนังสืออันดับที่ 4).
- สมหมาย ปะบุตร. (2544). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมแบบ 4 MAT. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. (2540, กันยายน - ธันวาคม). "สติปัญญา กับ สมองของมนุษย์." การวัดผลการศึกษา. 19 (56) : 36-43.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545) . สนุกกับภาษาไทย คู่มือการจัดการศึกษา สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านภาษาไทย. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช สารานุกรม.
- สิริวรรณ ตูรสาณฑ์. (2542). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยการจัดกิจกรรมการสอน 4 MAT กับการจัดกิจกรรมการสอนแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุภาพจิต, กรม. (2543). คู่มือส่งเสริมสุขภาพจิต นักเรียนระดับมัธยมศึกษาสำหรับครู. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.

- สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทัมพรย์. (2536). *วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุจิต เพียรชอบ. (2540). *สอนให้สนุกเป็นสุขกับการเรียน*. กรุงเทพฯ : สถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.(หนังสือชุดความรู้ภาษาไทย อันดับที่10).
- สุนันท์ วิศวสมภ. (2537). *การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาและความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2543). *หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- (2544). *การประเมินผลภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์.
- สนิท ตั้งทวี. (2531). *ศิลปะการสอนภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์
- สุมานัน รุ่งเรืองธรรม. (2545). *เอกสารประกอบการสอนบทความทักษะทางภาษาไทย การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมถวิล วิเศษณ์สมบัติ. (2525). *วิธีสอนภาษาไทยมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิตการพิมพ์.
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา. (2542, มิถุนายน). "พุ่มนี้เราจะสอนสมองนักเรียน". *วิชาการ*. 2(6) : 5-6.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2547). *วิธีจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนากระบวนการคิด*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- เลวลักษณ์ รัตนวิทย์. (2531). *การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เล่ม 2*. กรุงเทพฯ : ประยูร พรินดิง.
- หะชันนำ พงศ์ยี่หล้า. (2530). *การศึกษาผลการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- อรรถัย มูลคำ; และ สุวิทย์ มูลคำ. (2544). *การบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- อรุณศรี แสงแก้ว. (2530). *การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและเจตคติต่อการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แบบฝึกการอ่านที่มีคำถามระดับต่างๆ กับการสอนปกติ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒน์ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- อรุณี พึ่งรุ่ง. (2528). *การเปรียบเทียบผลการเตรียมความพร้อมทางการเรียน และทัศนคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เกมและแผนการเตรียมความพร้อมตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉรา ชิวพันธ์. (2531). *ศาสตร์ของการสอนภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัทธยา สายศิลป์. (2526). *เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอน โดยใช้ชุดฝึกสมรรถภาพการอ่านเร็ว กับการสอนที่ฝึกตามกิจกรรมคู่มือครู การสอนของกรมวิชาการ*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- อารีย์ สันตหวิ, ศ.ดร. (2543). *พหุปัญญาและการเรียนแบบร่วมมือ*. กรุงเทพฯ : บริษัทไร่ไทย เพรส จำกัด.
- อุษณีย์ โพธิสุข. (2542). *เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการ เรื่องก้าวทันการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา .
- (2542,พฤศจิกายน). "การสอนแบบ 4MAT System," *สถานปฎิรูป*. 2(20) : 62-65.
- (2544). *คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : อรุณงา
- Blair; Dee and judah, sherry Selph, (1990, October). Need a Strong Foundation for an Interdisciplinary Program? Try 4 MAT!" *Eric Accession : NISC Discover Report*. 37-38.
- Bledsoe. Joseph. "Factors Related to Pupil Observation Report of Teachers and Attiude Toward Their Teacher." *The Journal of Educational Research*. 65 : 121 – 122 ; November, 1971.
- Bower, Patricia Shene. (1987). "The Effect of the 4 MAT System on Achievement and Attiudes in Science." *Disertation Abstracts intemational*. P 194.
- Cogan, Morris L.and Levin Harry. "Studies of Teacher Behavior," *The Journal of Exper Imental Education*. 26 : 135 – 139 ; January, 1957.
- Kaplan, Leslie Schenkman. (1998, September). "Using the 4MAT Instructional Model for Effective Leadership Development." *Eric Accession : NISC Discover Report*. 83-92.
- Kelley. Lynn S. (1990, October). "Using the 4 MAT to Improve Staff Development. Curriculum Assessment and Planing.: *Eric Accession : NISC Discover Report*. 38-39.
- Johnson, David W. and others. *Circles of learning : Cooperation in the Classroom*. Virginia : Association for Supervision and Curriculum Development. 1984.
- McCarthy,Bernice. (1990, October). "Using the 4 MAT System to Bring Learning Styles of Schools," *Eric Accession : NISC Discover Report*. 31-37.
- McCarthy,Bernice. (1990). "4 MAT in action II : Lesson Plans for use with the 4 MAT System," Excel. INC, 200 West Station Street Barring in the United States of America.
- McCarthy,Bernice. (1985, April). "What 4 MAT Training Teaching Teaches Us about Staff Development," *Eric Accession : NISC Discover Report*. 61-68.
- McCarthy,Bernice. (1997, Mar). "A Tale of Four Learners : 4 MAT Learning Styles," *Eric Accession : NISC Discover Report*. 46-51.
- Wilkerson, Rhonda M and white, Kinnard p. (1998, May). "Effects of the 4 MAT System of Instruction on Students' Achievement. Retention and attitudes." *Efic Accession : NISC Discover report*. 357 – 368.

ภาคผนวก

แผนการจัดกิจกรรม
โดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT

แผนการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT ที่ 1 (กลุ่มทดลอง)

วิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท 30230
เรื่อง การรายงาน

ช่วงชั้นที่ 3

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ใช้เวลาสอน 3 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

สาระการเรียนรู้ที่ 4 หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท 4.1 : เข้าใจธรรมชาติของภาษา หลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษาและรับภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

2.1 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การรายงาน

2.2 นักเรียนเขียนรายงานตามหัวข้อที่กำหนดให้ได้ และถูกต้องตามรูปแบบของรายงาน

2.3 นักเรียนมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย และสามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้

3. สาระการเรียนรู้

3.1 ความหมายของการเขียนรายงาน

3.2 องค์ประกอบของรายงาน ทั้งการพูด การเขียน ตรงตามจุดประสงค์ และเหมาะสมกับผู้รับสาร

3.3 ขั้นตอนการเขียนรายงาน

3.4 การใช้สำนวนภาษาในการรายงาน

3.5 สามารถเขียนรายงานตามรูปแบบการเขียนอย่างถูกต้อง

3.6 การอ้างอิงและบรรณานุกรม

4. ศักยภาพที่ต้องพัฒนา (เป้าหมายการเรียนรู้)

1. เป็นคนดี โดยมีความรับผิดชอบในงานที่ทำ มีความสนใจใฝ่รู้ มีความซื่อสัตย์ ขยัน ตรงเวลา และให้ความร่วมมือกับกลุ่ม ตลอดจนรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่น ทำตามข้อตกลง เห็นคุณค่าของตนเอง และผู้อื่น

2. เป็นคนเก่ง โดยสามารถรวบรวม เรียบเรียง เขียนรายงานตามหัวข้อที่กำหนดให้ได้ ตามรูปแบบการเขียนอย่างถูกต้อง

3. เป็นคนดีมีความสุข โดยการทำงานกับหมู่คณะ หรือช่วยเหลือผู้อื่น ภูมิใจผลงานของตนเอง มีความสุขจากการร่วมกิจกรรม

5. รายละเอียดของกิจกรรม (กิจกรรมการเรียนรู้ 4 MAT)

1. ขั้นนำ

นักเรียนแบ่งกลุ่ม 8 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน เลือกประธานกลุ่ม เลขานุการ ผู้รายงานและกรรมการ

2. ขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

2.1 ทำไม = Why

2.1.1 ครูเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เรียนโดยให้นักเรียนวิเคราะห์ตัวอย่างรายงานข่าวจากหนังสือพิมพ์ และสรุปรูปแบบการทำรายงานแบบแผนภาพความคิด ฉบับต่าง ๆ เพื่อดูรูปแบบการทำรายงาน

2.1.2 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย วิเคราะห์หาเหตุผลและกำหนดจุดประสงค์ การรายงาน โดยศึกษาใบความรู้ที่ 1.1 และทำกิจกรรม (เอกสารหมายเลข 1)

2.2 อะไร = What

นักเรียนวิเคราะห์แผนผังความคิด และวางแผนการนำเสนอข้อมูล (เอกสารหมายเลข 2)

2.3 อย่างไร = How

นักเรียนร่วมกันสังเคราะห์การเขียนรายงาน เรื่อง การรณรงค์ป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน ที่ครูแจกให้ พร้อมทั้งเสนอแนวคิดในการเขียนรายงานอย่างถูกต้อง (เอกสารหมายเลข 3)

2.4 ถ้า = If

นำผลงานการรายงานของนักเรียนที่เขียนได้ดี มาให้นักเรียนในชั้นได้วิเคราะห์เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และบอกประโยชน์ที่ได้จากการเขียนรายงาน (เอกสารหมายเลข 4)

3. ขั้นสรุป

นักเรียนร่วมกันสรุป การรายงานให้เป็นไปตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

4. ขั้นประเมินผล

4.1 จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

4.2 จากการศึกษาค้นคว้าและรายงานหน้าห้อง

4.3 จากการตรวจเอกสารหมายเลข 1 – 4

5. สื่อการสอนสื่อการเรียนรู้

5.1 เอกสาร ใบความรู้เกี่ยวกับการรายงาน

5.2 เอกสารหมายเลข 1 – 4

6. สื่อการเรียนรู้การสอน (สื่อการเรียนรู้)

6.1 ใบความรู้

6.2 แบบฝึกหัด และแผนผังความคิด

7. การประเมินผล

7.1 ประเมินผลงาน การรายงานของนักเรียน ในเอกสารหมายเลข 1 - 4

7.2 ประเมินการนำเสนอผลงาน การรายงาน

8. สรุปผลการสอน (บันทึกผลหลังการสอน)

8.1 ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและศักยภาพที่พัฒนาแล้ว

.....

.....

8.2 การประเมินผลการสอนของตนเอง

จุดเด่น คือ

.....

.....

.....

ข้อควรปรับปรุง

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(นางพรพรรณ ศรีโปฏก)

อาจารย์ผู้บันทึกการสอน

เอกสารหมายเลข 1

การรายงาน

(Why)

ชื่อกลุ่ม
ประธานกลุ่ม
เลขานุการ
ผู้รายงาน

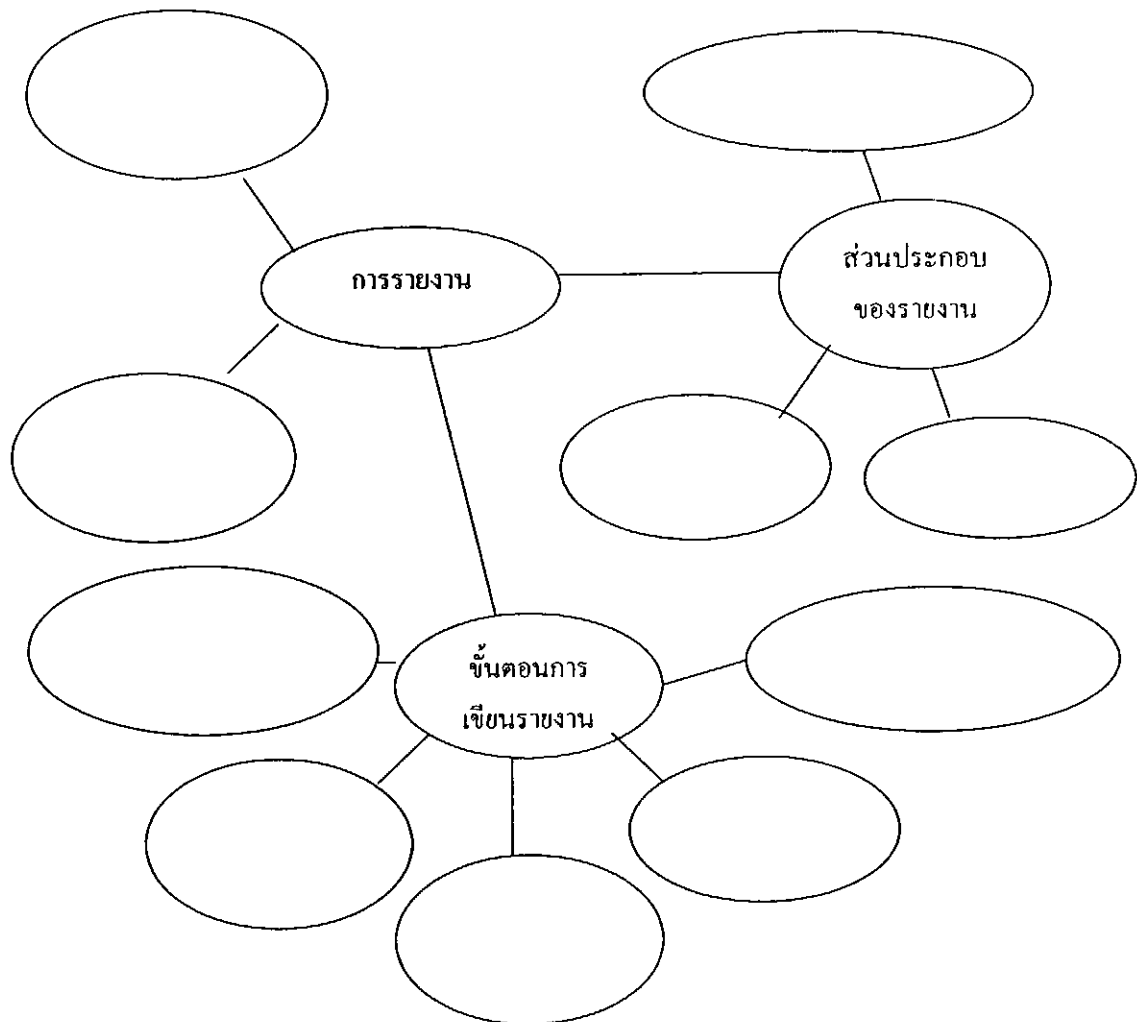
1. นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ และกำหนดจุดประสงค์ในการเขียนรายงาน

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

เอกสารหมายเลข 2

การรายงาน ผังความคิด (Mind Mapping)

(What)

เอกสารหมายเลข 3

การรายงาน

(How)

ชื่อกลุ่ม
 ประธานกลุ่ม
 เลขานุการ
 ผู้รายงาน

1. ให้นักเรียนอภิปรายผลการรายงานตามที่นักเรียนได้ศึกษา

- 1.1.....
- 1.2.....
- 1.3.....
- 1.4.....
- 1.5.....
- 1.6.....

2. แนวคิดในการเขียนรายงานที่ถูกต้อง

- 2.1.....
- 2.2.....
- 2.3.....
- 2.4.....
- 2.5.....
- 2.6.....

เอกสารหมายเลข 4

การรายงาน

(1)

ชื่อกลุ่ม

ประธานกลุ่ม

เลขานุการ

ผู้รายงาน

1. นักเรียนช่วยกันสรุปความคิดรวบยอดจากการเขียนรายงาน

- 1.1.....
- 1.2.....
- 1.3.....
- 1.4.....
- 1.5.....

2. นักเรียนบอกประโยชน์ที่ได้จากการเขียนรายงาน

- 2.1
- 2.2
- 2.3
- 2.4
- 2.5

แผนการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT ที่ 2 (กลุ่มทดลอง)

วิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท 30230
เรื่อง การเรียงความ

ช่วงชั้นที่ 3

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ใช้เวลาสอน 4 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

สาระการเรียนรู้ที่ 4 หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท 4.2 : สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ เสริมสร้างลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ และความสัมพันธระหว่างภาษากับวัฒนธรรม อาชีพ สังคม และชีวิตประจำวัน

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

2.1 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การเรียงความ

2.2 นักเรียนสามารถเขียนเรียงความตามที่กำหนดให้ได้ และถูกต้องตามรูปแบบการเขียนเรียงความ

2.3 นักเรียนมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย และสามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้

3. สาระการเรียนรู้

3.1 ความหมายของการเขียนเรียงความ

3.2 องค์ประกอบของเรียงความ ทั้งการพูด การเขียน ตรงตามจุดประสงค์และเหมาะสมกับผู้รับสาร

3.3 ขั้นตอนการเขียนเรียงความ

3.4 การใช้สำนวนภาษาในการเรียงความ

3.5 สามารถเขียนเรียงความตามรูปแบบการเขียนอย่างถูกต้อง

4. ศักยภาพที่ต้องพัฒนา (เป้าหมายการเรียนรู้)

1. เป็นคนดี โดยมีความรับผิดชอบในงานที่ทำ มีความสนใจใฝ่รู้ มีความซื่อสัตย์ ขยัน ตรงเวลา และให้ความร่วมมือกับกลุ่ม ตลอดจนรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่น ทำตามข้อตกลง เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น

2. เป็นคนเก่ง โดยสามารถหาข้อมูล และรวบรวมเรียบเรียงข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเรียงความ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวันของตน สามารถประเมินผลและปรับปรุงงานตนเองได้

3. เป็นคนดีมีความสุขโดยมีความภาคภูมิใจในตนเองและผลงานของตนเอง เห็นคุณค่าในการใช้ภาษาในการสื่อสารของตนและรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น

5. รายละเอียดของกิจกรรม (กิจกรรมการเรียนรู้ 4 MAT)

1. ขั้นนำ

ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม 8 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน เลือกมีประธานกลุ่ม เลขานุการ ผู้รายงาน และกรรมการ

2. ขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

2.1 ทำไม = Why

2.1.1 ครูเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เรียน โดยให้นักเรียนวิเคราะห์ การเขียนเรียงความ จากตัวอย่างการเขียนเรียงความ ฉบับต่างๆ ที่ครูเตรียมให้ เพื่อดูรูปแบบการเขียนเรียงความ

2.1.2 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย วิเคราะห์หาเหตุผลและกำหนดจุดประสงค์ การเรียงความ โดยศึกษาใบความรู้ที่ 2.1 แล้วทำกิจกรรม (เอกสารหมายเลข 1)

2.2 อะไร = What

นักเรียนวิเคราะห์แผนผังความคิด และวางแผนการนำเสนอข้อมูล (เอกสารหมายเลข 2)

2.3 อย่างไร = How

นักเรียนร่วมกันสังเคราะห์การเขียนเรียงความ เรื่อง คุณค่าภาษาไทย ที่ครูแจกให้พร้อมทั้ง เสนอแนวคิดในการเขียนเรียงความอย่างถูกต้อง (เอกสารหมายเลข 3)

2.4 ถ้า = If

นำผลงานการเรียงความของนักเรียนที่เขียนได้ดี มาให้นักเรียนในชั้นวิเคราะห์เพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และบอกประโยชน์ที่ได้จากการเขียนเรียงความ (เอกสารหมายเลข 4)

3. ขั้นสรุป

นักเรียนร่วมกันสรุป การเรียงความให้เป็นไปตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

4. ขั้นประเมินผล

4.1 จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

4.2 จากการศึกษาค้นคว้าและรายงานหน้าห้อง

4.3 จากการตรวจเอกสารหมายเลข 1 – 4

5. สื่อการสอนสื่อการเรียนรู้

5.1 เอกสาร ใบความรู้เกี่ยวกับการเรียงความ

5.2 เอกสารหมายเลข 1 – 4

6. สื่อการเรียนรู้การสอน (สื่อการเรียนรู้)

6.1 ใบความรู้

6.2 แบบฝึกหัด และแผนผังความคิด

7. การประเมินผล

7.1 ประเมินผลงานการเรียงความของนักเรียน ในเอกสารหมายเลข 1 - 4

7.2 การนำเสนอผลงาน การเรียงความ

8. สรุปผลการสอน (บันทึกผลหลังการสอน)

8.1 ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและศักยภาพที่พัฒนาแล้ว

.....

.....

.....

8.2 การประเมินผลการสอนของตนเอง

จุดเด่น คือ

.....

.....

.....

ข้อควรปรับปรุง

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

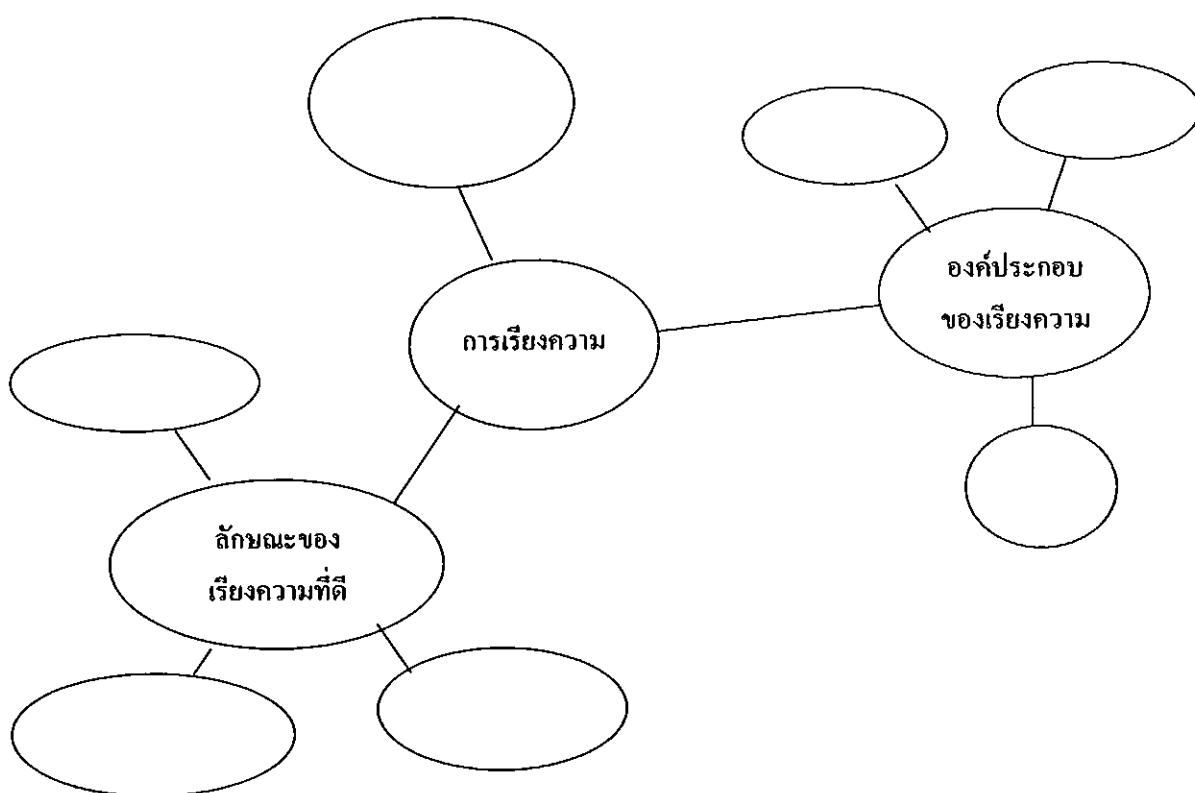
.....

.....

.....

ลงชื่อ

(นางพรพรรณ ศรีโปฏก)
อาจารย์ผู้บันทึกการสอน

เอกสารหมายเลข 2**การเรียงความ****ผังความคิด (Mind Mapping)****(What)**

เอกสารหมายเลข 3

การเรียงความ

(How)

ชื่อกลุ่ม

ประธานกลุ่ม

เลขานุการ

ผู้รายงาน

1. ให้นักเรียนอภิปรายผลการเรียงความตามที่นักเรียนได้ศึกษา

1.1.....

1.2.....

1.3.....

1.4.....

1.5.....

1.6.....

2. แนวคิดในการเขียนเรียงความ

2.1.....

2.2.....

2.3.....

2.4.....

2.5.....

2.6.....

เอกสารหมายเลข 4

การเรียงความ

(10)

ชื่อกลุ่ม

ประธานกลุ่ม

เลขานุการ

ผู้รายงาน

1. นักเรียนช่วยกันสรุปความคิดรวบยอดจากการเขียนเรียงความ

1.1.....

1.2.....

1.3.....

1.4.....

1.5.....

2. นักเรียนบอกประโยชน์ที่ได้จากการเขียนเรียงความ

2.1.....

2.2.....

2.3.....

2.4.....

2.5.....

แผนการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT ที่ 3 (กลุ่มทดลอง)

วิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท 30230
เรื่อง การย่อความ

ช่วงชั้นที่ 3

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ใช้เวลาสอน 4 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

สาระการเรียนรู้ที่ 4 หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท 4.1 : เข้าใจธรรมชาติของภาษา หลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษาและรับภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

2.1 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การย่อความ

2.2 นักเรียนเขียนย่อความตามที่กำหนดให้ได้ถูกต้อง และได้ใจความของเนื้อหาครบถ้วน

2.3 นักเรียนมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย และสามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้

3. สาระการเรียนรู้

3.1 ความหมายของการย่อความ

3.2 วิธีการย่อความ

3.3 การใช้สำนวนภาษาในการย่อความ ทั้งการพูด การเขียน ตรงตามจุดประสงค์

3.4 สามารถเขียนย่อความได้ถูกต้อง และได้ใจความของเนื้อหาครบถ้วน

4. ศักยภาพที่ต้องพัฒนา (เป้าหมายการเรียนรู้)

1. เป็นคนดี โดยมีความรับผิดชอบในงานที่ทำ มีความสนใจใฝ่รู้ มีความซื่อสัตย์ ขยัน ตรงเวลา และให้ความร่วมมือกับกลุ่ม ตลอดจนรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่น ทำตามข้อตกลง เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น

2. เป็นคนเก่ง โดยสามารถรวบรวม เรียบเรียง เขียนย่อความตามหัวข้อที่กำหนดให้ได้ ตามรูปแบบการเขียนอย่างถูกต้อง

3. เป็นคนดีมีความสุข โดยการทำงานกับหมู่คณะ หรือช่วยเหลือผู้อื่น ภูมิใจผลงานของตนเอง มีความสุขจากการร่วมกิจกรรม

5. รายละเอียดของกิจกรรม (กิจกรรมการเรียนรู้ 4 MAT)

1. ขั้นนำ

นักเรียนแบ่งกลุ่ม 8 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน เลือกประธานกลุ่ม เลขานุการ ผู้รายงานและกรรมการ

2. ขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

2.1 ทำไม = Why

2.1.1 ครูเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เรียนโดยให้นักเรียนวิเคราะห์ตัวอย่างการเขียนย่อความ จากเอกสารที่ครูแจกให้เพื่อดูรูปแบบการย่อความ

2.1.2 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายวิเคราะห์หาเหตุผลและกำหนดจุดประสงค์การย่อความ โดยศึกษาใบความรู้ที่ 3.1 และทำกิจกรรม (เอกสารหมายเลข 1)

2.2 อะไร = What

นักเรียนวิเคราะห์ผังความคิด และวางแผนการนำเสนอข้อมูล (เอกสารหมายเลข 2)

2.3 อย่างไร = How

นักเรียนร่วมกันสังเคราะห์การเขียนย่อความ เรื่อง พระบรมราชาโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ณ อาคารจักรพันธ์เพ็ญศิริ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วันพฤหัสบดีที่ 16 กรกฎาคม 2535 พร้อมทั้งเสนอแนวคิดในการเขียนย่อความอย่างถูกต้อง (เอกสารหมายเลข 3)

2.4 ถ้า = If

นำผลงานการย่อความของนักเรียนที่ย่อความได้ดี มาให้นักเรียนในชั้นได้วิเคราะห์ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และบอกประโยชน์ที่ได้จากการเขียนย่อความ (เอกสารหมายเลข 4)

3. ขั้นสรุป

นักเรียนร่วมกันสรุป การย่อความให้เป็นไปตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

4. ขั้นประเมินผล

4.1 จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

4.2 จากการศึกษาค้นคว้าและรายงานหน้าห้อง

4.3 จากการตรวจเอกสารหมายเลข 1- 4

5. สื่อการสอนสื่อการเรียนรู้

5.1 เอกสาร ใบความรู้เกี่ยวกับการย่อความ

5.2 เอกสารหมายเลข 1 - 4

6. สื่อการเรียนการสอน (สื่อการเรียนรู้)

6.1 ใบความรู้

6.2 แบบฝึกหัด และแผนผังความคิด

7. การประเมินผล

7.1 ประเมินผลงาน การย่อความของนักเรียน ในเอกสารหมายเลข 1 - 4

7.2 การนำเสนอผลงาน การย่อความ

8. สรุปผลการสอน (บันทึกผลหลังการสอน)

8.1 ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและศักยภาพที่พัฒนาแล้ว

.....

.....

8.2 การประเมินผลการสอนของตนเอง

จุดเด่น คือ

.....

.....

.....

ข้อควรปรับปรุง

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(นางพรพรรณ ศรีโปฏก)

อาจารย์ผู้บันทึกการสอน

เอกสารหมายเลข 1

การย่อความ

(Why)

ชื่อกลุ่ม

ประธานกลุ่ม

เลขานุการ

ผู้รายงาน

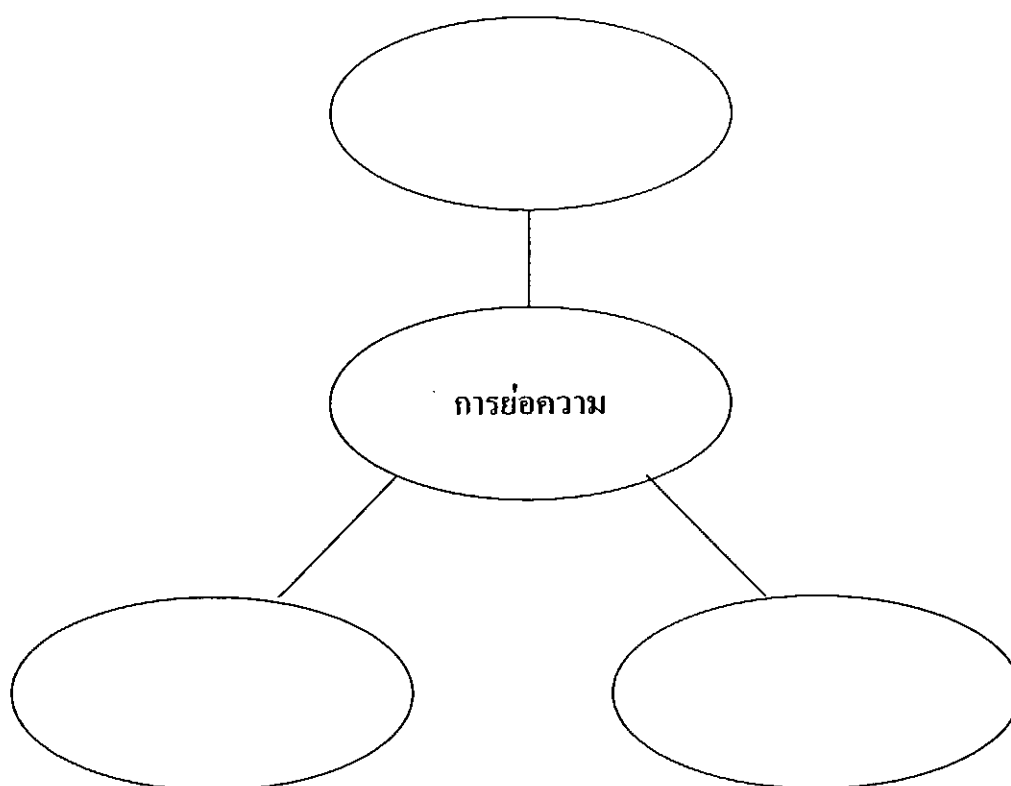
1. นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ และกำหนดจุดประสงค์ในการเขียนย่อความ

This image shows a full page of a handwriting practice worksheet. It features ten sets of horizontal dashed lines spaced evenly down the page, providing a guide for letter height and placement. The background is plain white, and there are no other markings or text present.

เอกสารหมายเลข 2

การย่อความ ผังความคิด (Mind Mapping)

(What)

เอกสารหมายเลข 3

การย่อความ

(How)

ชื่อกลุ่ม

ประธานกลุ่ม

เลขานุการ

ผู้รายงาน

1. ให้นักเรียนอภิปรายผลการย่อความตามที่นักเรียนได้ศึกษา

1.1.....

1.2.....

1.3.....

1.4.....

1.5.....

1.6.....

2. แนวคิดในการย่อความ ที่ถูกต้อง

2.1.....

2.2.....

2.3.....

2.4.....

2.5.....

2.6.....

เอกสารหมายเลข 4

การย่อความ

(1ก)

ชื่อกลุ่ม

ประธานกลุ่ม

เลขานุการ

ผู้รายงาน

1. นักเรียนช่วยกันสรุปความคิดรวบยอดจากการเขียนย่อความ

- 1.1.....
- 1.2.....
- 1.3.....
- 1.4.....
- 1.5.....

2. นักเรียนบอกประโยชน์ที่ได้จากการเขียนย่อความ

- 2.1
- 2.2
- 2.3
- 2.4
- 2.5

แผนการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT ที่ 4 (กลุ่มทดลอง)

วิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท 30230

ช่วงชั้นที่ 3

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง การถอดคำประพันธ์

ใช้เวลาสอน 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

สาระการเรียนรู้ที่ 4 หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท 4.1 : เข้าใจธรรมชาติของภาษา หลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษาและรับภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

2.1 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การถอดคำประพันธ์

2.2 นักเรียนถอดคำประพันธ์จากคำประพันธ์ที่กำหนดให้ได้อย่างถูกต้อง

2.3 นักเรียนมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย และสามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้

3. สาระการเรียนรู้

3.1 ความหมายของการถอดคำประพันธ์

3.2 การใช้สำนวนภาษาในการถอดคำประพันธ์

3.3 สามารถถอดคำประพันธ์ได้อย่างถูกต้องและได้ใจความครบถ้วน

4. ศักยภาพที่ต้องพัฒนา (เป้าหมายการเรียนรู้)

1. เป็นคนดี โดยมีความรับผิดชอบในงานที่ทำ มีความสนใจใฝ่รู้ มีความซื่อสัตย์ ขยัน ตรงเวลา และให้ความร่วมมือกับกลุ่ม ตลอดจนรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่น ทำตามข้อตกลง เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น

2. เป็นคนเก่ง โดยสามารถหาข้อมูล และรวบรวมเรียบเรียงบทร้อยกรองร่วมกับกลุ่มเพื่อนและตนเองได้

3. เป็นคนดีมีความสุข โดยการทำงานกับหมู่คณะ หรือช่วยเหลือผู้อื่น ภูมิใจผลงานของตนเอง มีความสุขจากการร่วมกิจกรรม

5. รายละเอียดของกิจกรรม (กิจกรรมการเรียนรู้ 4 MAT)

1. ขั้นนำ

นักเรียนแบ่งกลุ่ม 8 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน เลือกประธานกลุ่ม เลขานุการ ผู้รายงานและกรรมการ

2. ขั้นกิจกรรมการเรียนการสอน

2.1 ทำไม = Why

2.1.1 ครูเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เรียน โดยให้นักเรียนวิเคราะห์บทร้อยกรองจากเอกสารต่างๆ เพื่อดูรูปแบบการถอดคำประพันธ์

2.1.2 ครูและนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์หาเหตุผล และกำหนดจุดประสงค์การถอดคำประพันธ์ โดยศึกษาใบความรู้ที่ 4.1 และทำกิจกรรม (เอกสารหมายเลข 1)

2.2 อะไร = What

นักเรียนวิเคราะห์แผนผังความคิด และวางแผนการนำเสนอข้อมูล (เอกสารหมายเลข 2)

2.3 อย่างไร = How

นักเรียนร่วมกันสังเคราะห์การถอดคำประพันธ์ เรื่อง อันของสูงแม้ปองต้องจิต ที่ครูแจกให้ พร้อมทั้งเสนอแนวคิดในการถอดคำประพันธ์อย่างถูกต้อง (เอกสารหมายเลข 3)

2.4 ถ้า = If

นำผลงานนักเรียนที่ถอดคำประพันธ์ได้ดี มาให้นักเรียนในชั้นได้วิเคราะห์เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และบอกประโยชน์ที่ได้จากการถอดคำประพันธ์ (เอกสารหมายเลข 4)

3. ขั้นสรุป

นักเรียนร่วมกันสรุป การถอดคำประพันธ์ให้เป็นไปตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

4. ขั้นประเมินผล

4.1 จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

4.2 จากการศึกษาค้นคว้าและรายงานหน้าห้อง

4.3 จากการตรวจเอกสารหมายเลข 1 – 4

5. สื่อการสอนสื่อการเรียนรู้

5.1 เอกสาร ใบความรู้เกี่ยวกับการถอดคำประพันธ์

5.2 พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน

5.3 เอกสารหมายเลข 1 – 4

6. สื่อการเรียนการสอน (สื่อการเรียนรู้)

6.1 ใบความรู้

6.2 แบบฝึกหัด และแผนผังความคิด

7. การประเมินผล

7.1 ประเมินผลงานการถอดคำประพันธ์ของนักเรียน ในเอกสารหมายเลข 1 - 4

7.2 การนำเสนอผลงาน การถอดคำประพันธ์

8. สรุปผลการสอน (บันทึกผลหลังการสอน)

8.1 ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและศักยภาพที่พัฒนาแล้ว

.....

8.2 การประเมินผลการสอนของตนเอง

จุดเด่น คือ

.....

ขอความร่วมมือ

.....

.....

.....

ขอเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(นางพรพรรณ ศรีโปฏก)

อาจารย์ผู้บันทึกการสอน

เอกสารหมายเลข 1

การถอดคำประพันธ์

(Why)

ชื่อกลุ่ม

ประธานกลุ่ม

เลขานุการ

ผู้รายงาน

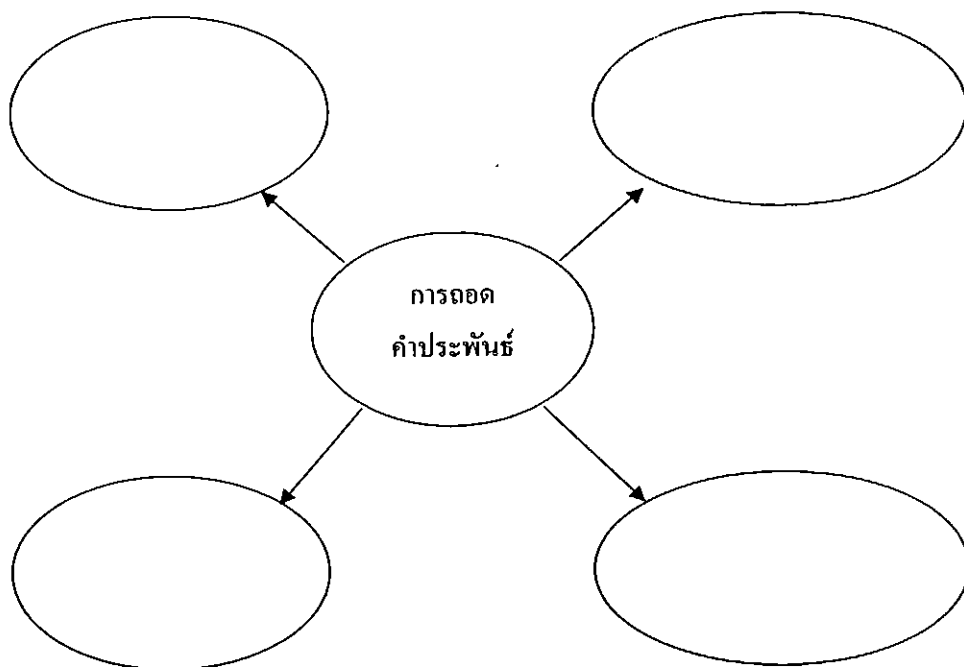
- ให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ และกำหนดจุดประสงค์การถอดคำประพันธ์

[illegible]

เอกสารหมายเลข 2

การถอดคำประพันธ์ ผังความคิด (Mind Mapping)

(What)

2. ให้นักเรียนอภิปรายผลการถอดคำประพันธ์ตามที่นักเรียนได้ศึกษา

- 2.1
- 2.2
- 2.3
- 2.4
- 2.5
- 2.6

3. แนวคิดที่ได้จากการถอดคำประพันธ์

- 3.1
- 3.2
- 3.3
- 3.4
- 3.5
- 3.6

เอกสารหมายเลข 4

การถอดคำประพันธ์

(10)

ชื่อกลุ่ม

ประธานกลุ่ม

เลขานุการ

ผู้รายงาน

1. นักเรียนช่วยกันสรุปความคิดรวบยอดจากการถอดคำประพันธ์

- 1.1.....
- 1.2.....
- 1.3.....
- 1.4.....
- 1.5.....

2. นักเรียนนอกประโยชน์ที่ได้จากการถอดคำประพันธ์

- 2.1.....
- 2.2.....
- 2.3.....
- 2.4.....
- 2.5.....

แผนการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT ที่ 5 (กลุ่มทดลอง)

วิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท 30230
เรื่อง การเขียนจดหมาย

ช่วงชั้นที่ 3

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ใช้เวลาสอน 3 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

สาระการเรียนรู้ที่ 4 หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท 4.1 : เข้าใจธรรมชาติของภาษา หลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษาและรับภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

2.1 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การเขียนจดหมาย

2.2 นักเรียนเขียนจดหมายตามหัวข้อที่ครูกำหนดให้ได้ และถูกต้องตามรูปแบบของการเขียนจดหมาย

2.3 นักเรียนมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย และสามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้

3. สาระการเรียนรู้

3.1 ความหมายของการเขียนจดหมาย

3.2 องค์ประกอบของจดหมาย ทั้งการพูด การเขียน ตรงตามจุดประสงค์ และเหมาะสมกับผู้รับสาร

3.3 ขั้นตอนการเขียนจดหมาย

3.4 การใช้สำนวนภาษาในการเขียนจดหมาย

3.5 สามารถเขียนจดหมายตามรูปแบบการเขียนอย่างถูกต้อง

4. ศักยภาพที่ต้องพัฒนา (เป้าหมายการเรียนรู้)

1. เป็นคนดี โดยมีความรับผิดชอบในงานที่ทำ มีความสนใจใฝ่รู้ มีความซื่อสัตย์ ขยัน ตรงเวลา และให้ความร่วมมือกับกลุ่ม ตลอดจนรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่น ทำตามข้อตกลง เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น

2. เป็นคนเก่ง โดยสามารถรวบรวม เรียบเรียง เขียนจดหมายประเภทต่างๆ ตามหัวข้อที่กำหนดให้ได้ ตามรูปแบบการเขียนอย่างถูกต้อง

3. เป็นคนดีมีความสุข โดยการทำงานกับหมู่คณะ หรือช่วยเหลือผู้อื่น ภูมิใจผลงานของตนเอง มีความสุขจากการร่วมกิจกรรม

5. รายละเอียดของกิจกรรม (กิจกรรมการเรียนรู้ 4 MAT)

1. ขั้นนำ

นักเรียนแบ่งกลุ่ม 8 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน เลือกประธานกลุ่ม เลขานุการ ผู้รายงานและกรรมการ

2. ขั้นกิจกรรมการเรียนการสอน

2.1 ทำไม = Why

2.1.1 ครูเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เรียน โดยให้นักเรียนวิเคราะห์

ตัวอย่างจดหมายต่าง ๆ เพื่อดูรูปแบบการเขียนจดหมาย

2.1.2 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย วิเคราะห์หาเหตุผลและกำหนดจุดประสงค์ การเขียนจดหมาย โดยศึกษาใบความรู้ที่ 5.1 และ 5.2 และทำกิจกรรม (เอกสารหมายเลข 1)

2.2 อะไร = What

นักเรียนวิเคราะห์แผนผังความคิด และวางแผนการนำเสนอข้อมูล (เอกสารหมายเลข 2)

2.3 อย่างไร = How

นักเรียนร่วมกันสังเคราะห์การเขียนจดหมายจากใบความรู้ที่ครูแจกให้ พร้อมทั้งเสนอแนวคิด ในการเขียนอย่างถูกต้อง (เอกสารหมายเลข 3)

2.4 ถ้า = If

นำผลงานการเขียนจดหมายของนักเรียนที่เขียนได้ดี มาให้นักเรียนในชั้นวิเคราะห์ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และบอกประโยชน์ที่ได้จากการเขียนจดหมาย (เอกสารหมายเลข 4)

3. ขั้นสรุป

นักเรียนร่วมกันสรุป การเขียนจดหมายให้เป็นไปตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

4. ขั้นประเมินผล

4.1 จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

4.2 จากการศึกษาค้นคว้าและรายงานหน้าห้อง

4.3 จากการตรวจเอกสารหมายเลข 1 – 4

5. สื่อการสอนสื่อการเรียน

5.1 เอกสาร ใบความรู้เกี่ยวกับการเขียนจดหมาย

5.2 เอกสารหมายเลข 1 – 4

6. สื่อการเรียนการสอน (สื่อการเรียนรู้)

6.1 ใบความรู้

6.2 แบบฝึกหัด และแผนผังความคิด

7. การประเมินผล

7.1 ประเมินผลงานการเขียนจดหมายของนักเรียน ในเอกสารหมายเลข 1 - 4

7.2 ประเมินการนำเสนอผลงาน การเขียนจดหมาย

8. สรุปผลการสอน (บันทึกผลหลังการสอน)

8.1 ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและศักยภาพที่พัฒนาแล้ว

.....

.....

.....

8.2 การประเมินผลการสอนของตนเอง

จุดเด่น คือ

.....

.....

.....

ข้อควรปรับปรุง

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

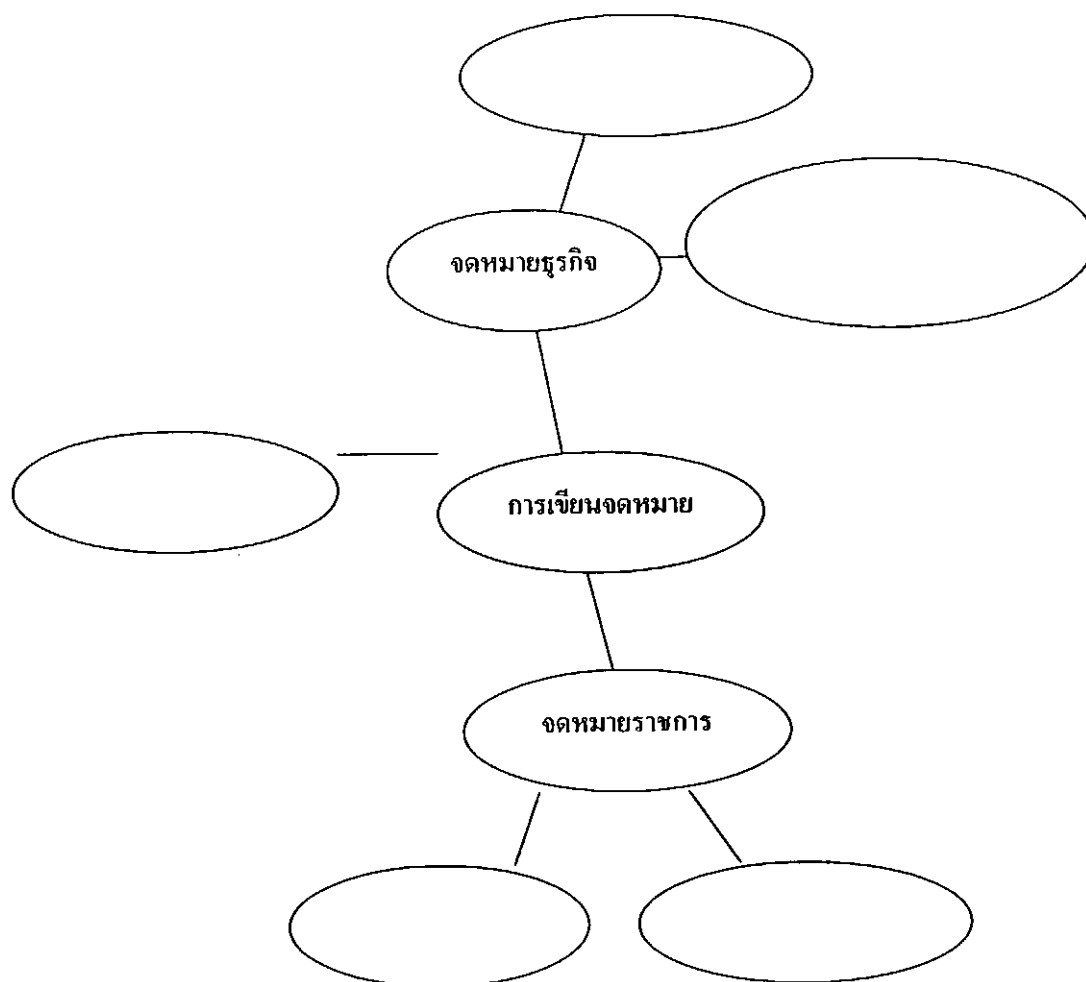
ลงชื่อ

(นางพรพรรณ ศรีโปฏก)
อาจารย์ผู้บันทึกการสอน

เอกสารหมายเลข 2

การเขียนจดหมาย ผังความคิด (Mind Mapping)

(What)

เอกสารหมายเลข 3

การเขียนจดหมาย

(How)

ชื่อกลุ่ม
 ประธานกลุ่ม
 เลขานุการ
 ผู้รายงาน

1. ให้นักเรียนอภิปรายผลการเขียนจดหมายตามที่นักเรียนได้ศึกษา

- 1.1.....
- 1.2.....
- 1.3.....
- 1.4.....
- 1.5.....
- 1.6.....

2. แนวคิดในการเขียนจดหมาย อย่างถูกต้องเหมาะสม

- 2.1.....
- 2.2.....
- 2.3.....
- 2.4.....
- 2.5.....
- 2.6.....

เอกสารหมายเลข 4

การเขียนจดหมาย

(17)

ชื่อกลุ่ม

ประธานกลุ่ม

เลขานุการ

ผู้รายงาน

1. นักเรียนช่วยกันสรุปความคิดรวบยอดจากการเขียนจดหมาย

1.1.....

1.2.....

1.3.....

1.4.....

1.5.....

2. นักเรียนนอกประโยชน์ที่ได้จากการเขียนจดหมาย

2.1

2.2

2.3

2.4

2.5

แผนการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT ที่ 6 (กลุ่มทดลอง)

วิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท 30230

ช่วงชั้นที่ 3

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง การแต่งคำประพันธ์

ใช้เวลาสอน 4 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

สาระการเรียนรู้ที่ 4 หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท 4.1 : เข้าใจธรรมชาติของภาษา หลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษาและรับภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

2.1 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การแต่งคำประพันธ์

2.2 นักเรียนแต่งคำประพันธ์ตามหัวข้อที่ครูกำหนดให้ได้ และถูกต้องตามลักษณะบังคับของคำประพันธ์

2.3 นักเรียนมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย และสามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้

3. สาระการเรียนรู้

3.1 ลักษณะบังคับของคำประพันธ์แต่ละประเภท

3.2 การใช้สำนวนภาษาในการแต่งคำประพันธ์

3.3 สามารถแต่งคำประพันธ์ได้ถูกต้องตามลักษณะบังคับของคำประพันธ์

4. ศักยภาพที่ต้องพัฒนา (เป้าหมายการเรียนรู้)

1. เป็นคนดี โดยมีความรับผิดชอบในงานที่ทำ มีความสนใจใฝ่รู้ มีความซื่อสัตย์ ขยัน ตรงเวลา และให้ความร่วมมือกับกลุ่ม ตลอดจนรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่น ทำตามข้อตกลง เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น

2. เป็นคนเก่ง โดยสามารถหาข้อมูล และรวบรวมเรียบเรียงบทร้อยกรองร่วมกับกลุ่มเพื่อนและตนเองได้

3. เป็นคนดีมีความสุข โดยการทำงานกับหมู่คณะ หรือช่วยเหลือผู้อื่น ภูมิใจผลงานของตนเอง มีความสุขจากการร่วมกิจกรรม

5. รายละเอียดของกิจกรรม (กิจกรรมการเรียนรู้ 4 MAT)

1. ขั้นนำ

นักเรียนแบ่งกลุ่ม 8 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน เลือกประธานกลุ่ม เลขานุการ ผู้รายงานและกรรมการ

2. ขั้นกิจกรรมการเรียนการสอน

2.1 ทำไม = Why

2.1.1 ครูเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เรียนโดยให้นักเรียนวิเคราะห์ ภาพยนตร์ กลอน และโคลงสี่สุภาพ บนจอภาพข้ามศีรษะ เพื่อดูรูปแบบการแต่งคำประพันธ์

2.1.2 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย วิเคราะห์หาเหตุผลและกำหนดจุดประสงค์ การแต่งคำประพันธ์ โดยศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ และทำกิจกรรม (เอกสารหมายเลข 1)

2.2 อะไร = What

นักเรียนวิเคราะห์แผนผังความคิด และวางแผนการนำเสนอข้อมูล (เอกสารหมายเลข 2)

2.3 อย่างไร = How

นักเรียนช่วยกันสังเคราะห์การแต่งคำประพันธ์ พร้อมทั้งเสนอแนวคิดในการแต่งคำประพันธ์
อย่างถูกต้อง (เอกสารหมายเลข 3)

2.4 ถ้า = If

นำผลการแต่งคำประพันธ์ของนักเรียนที่แต่งได้ดี มาให้นักเรียนในชั้นได้วิเคราะห์
เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และบอกประโยชน์ที่ได้จากการแต่งคำประพันธ์ (เอกสารหมายเลข 4)

3. ขั้นสรุป

นักเรียนร่วมกันสรุป การแต่งคำประพันธ์ให้เป็นไปตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

4. ขั้นประเมินผล

4.1 จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

4.2 จากการศึกษาค้นคว้าและรายงานหน้าห้อง

4.3 จากการตรวจเอกสารหมายเลข 1 - 4

5. สื่อการสอนสื่อการเรียนรู้

5.1 เอกสาร ใบความรู้เกี่ยวกับการแต่งคำประพันธ์

5.2 เอกสารหมายเลข 1 - 4

6. สื่อการเรียนการสอน (สื่อการเรียนรู้)

6.1 ใบความรู้

6.2 แบบฝึกหัด และผังความคิด

7. การประเมินผล

7.1 ประเมินผลงานการแต่งคำประพันธ์ของนักเรียน ในเอกสารหมายเลข 1 - 4

7.2 ประเมินการนำเสนอผลงานการแต่งคำประพันธ์

8. สรุปผลการสอน (บันทึกผลหลังการสอน)

8.1 ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและศักยภาพที่พัฒนาแล้ว

.....
.....
.....

8.2 การประเมินผลการสอนของตนเอง

จุดเด่น คือ

.....
.....
.....

ข้อควรปรับปรุง

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

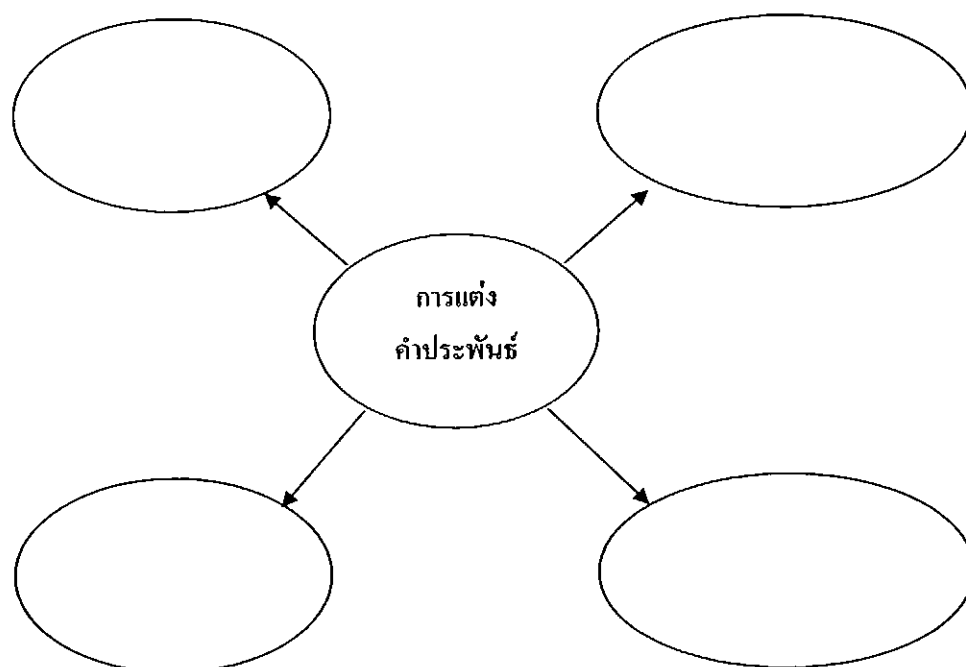
.....

.....

.....

ลงชื่อ

(นางพรพรรณ ศรีโปฏก)
อาจารย์ผู้บันทึกการสอน

เอกสารหมายเลข 2**การแต่งคำประพันธ์ ผังความคิด (Mind Mapping)****(What)**

เอกสารหมายเลข 3

การแต่งคำประพันธ์

(How)

ชื่อกลุ่ม
 ประธานกลุ่ม
 เลขานุการ
 ผู้รายงาน

1. ให้นักเรียนอภิปรายผลการแต่งคำประพันธ์ตามที่นักเรียนได้ศึกษา

- 1.1.....
- 1.2.....
- 1.3.....
- 1.4.....
- 1.5.....
- 1.6.....

2. แนวคิดในการแต่งคำประพันธ์ที่ถูกต้อง

- 2.1.....
- 2.2.....
- 2.3.....
- 2.4.....
- 2.5.....
- 2.6.....

เอกสารหมายเลข 4

การแต่งคำประพันธ์

(ก)

ชื่อกลุ่ม

ประธานกลุ่ม

เลขานุการ

ผู้รายงาน

1. นักเรียนช่วยกันสรุปความคิดรวบยอดจากการแต่งคำประพันธ์

1.1

1.2

1.3

1.4

1.5

1.6

2. นักเรียนบอกประโยชน์ที่ได้จากการแต่งคำประพันธ์

2.1

2.2

2.3

2.4

2.5

2.6

แผนการจัดกิจกรรม
โดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 (กลุ่มควบคุม)

วิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท 30230
เรื่อง การรายงาน

ช่วงชั้นที่ 3

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ใช้เวลาสอน 3 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

สาระการเรียนรู้ที่ 4 หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท 4.1 : เข้าใจธรรมชาติของภาษา หลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษาและรับภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

- 2.1 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การรายงาน
- 2.2 นักเรียนเขียนรายงานตามหัวข้อที่กำหนดให้ได้ และถูกต้องตามรูปแบบของรายงาน
- 2.3 นักเรียนมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย และสามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้

3. สาระการเรียนรู้

- 3.1 ความหมายของการเขียนรายงาน
- 3.2 องค์ประกอบของรายงาน ทั้งการพูด การเขียน ตรงตามจุดประสงค์ และเหมาะกับผู้รับสาร
- 3.3 ขั้นตอนการเขียนรายงาน
- 3.4 การใช้สำนวนภาษาในการรายงาน
- 3.5 สามารถเขียนรายงานตามรูปแบบการเขียนอย่างถูกต้อง
- 3.6 การอ้างอิงและบรรณานุกรม

4. กระบวนการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

1. นักเรียนศึกษาตัวอย่างรายงานฉบับต่างๆ เพื่อดูรูปแบบการทำรายงานและส่วนประกอบของรายงาน
2. ครูแจกใบงานที่ 1.1 เรื่อง การวางโครงเรื่องการรายงาน เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักลำดับความคิดให้เหมาะสมกับเรื่อง
3. นักเรียนฝึกวางโครงเรื่อง ในลักษณะของผังความคิดและเขียนรายงานในหัวข้อ “การรณรงค์ป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน” แล้วส่งตัวแทนนักเรียน 4 คน ออกมารายงานหน้าชั้นเรียน

ชั่วโมงที่ 2

1. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายผลการรายงานของเพื่อนที่ออกมารายงาน พร้อมทั้งชี้ข้อบกพร่องและข้อเสนอแนะ
2. นักเรียนศึกษาและอภิปรายแสดงความคิดเห็นเรื่อง การวางโครงเรื่องการเขียนรายงาน จากใบความรู้ที่ 1.1
3. นักเรียนทุกคนส่งโครงเรื่องที่นักเรียนได้วางไว้ เพื่อให้ครูตรวจแก้ไขข้อบกพร่องเป็นรายบุคคล

ชั่วโมงที่ 3

1. ครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่อง การวางแผนโครงการเขียนรายงาน
2. นักเรียนและครู อภิปรายเรื่องการเขียนรายงาน โดยใช้ตัวอย่างจากผลการตรวจการวางแผนโครงการเขียนรายงาน ของนักเรียนที่เขียนได้ดีมาให้นักเรียนในชั้นฟัง
3. นักเรียนสรุปสาระการเรียนรู้จากผลการปฏิบัติกิจกรรมในห้องเรียน ครูให้ข้อเสนอแนะเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาผลงานของนักเรียนต่อไป

5. สื่อการเรียนรู้

- 5.1 ใบความรู้
- 5.2 ใบงาน
- 5.2 แบบประเมินผลการทำงาน

6. แนวทางการวัดผลประเมินผล

6.1 ด้านความรู้

- 1) ประเมินจากการตรวจรายงานรายบุคคลในกิจกรรมการเรียนรู้
- 2) ประเมินจากแบบฝึกหัดตามมาตรฐานการเรียนรู้

6.2 ด้านทักษะ

- 1) ประเมินจากแบบฝึกหัดอัตรานัย
- 2) ประเมินจากเกณฑ์การประเมินทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน

6.3 ด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 1) สังเกตจากความตั้งใจในการทำงาน
- 2) สังเกตความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย

7. แหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติม

- 7.1 หนังสือประกอบการเรียนเรื่อง แบบบรรณานุกรมและเชิงอรรถ ของ หม่อมหลวงจ้อยนันท์วิจิตรินทร์
- 7.2 ห้องสมุดโรงเรียน / ชุมชน

8. สรุปผลการสอน (บันทึกผลหลังการสอน)

8.1 ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและศักยภาพที่พัฒนาแล้ว

.....

.....

.....

8.2 การประเมินผลการสอนของตนเอง

จุดเด่น คือ

.....

.....

ข้อควรปรับปรุง

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(นางพรพรรณ ศรีโปฏก)
อาจารย์ผู้บันทึกการสอน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 (กลุ่มควบคุม)

วิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท 30230

ช่วงชั้นที่ 3

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง การเรียงความ

ใช้เวลาสอน 4 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

สาระการเรียนรู้ที่ 4 หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท 4.2 : สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ เสริมสร้างลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม อาชีพ สังคม และชีวิตประจำวัน

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

- 2.1 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การเรียงความ
- 2.2 นักเรียนสามารถเขียนเรียงความตามที่กำหนดให้ได้ และถูกต้องตามรูปแบบการเขียนเรียงความ
- 2.3 นักเรียนมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย และสามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้

3. สาระการเรียนรู้

- 3.1 ความหมายของการเขียนเรียงความ
- 3.2 องค์ประกอบของเรียงความ ทั้งการพูด การเขียน ตรงตามจุดประสงค์และเหมาะสมกับผู้รับสาร
- 3.3 ขั้นตอนการเขียนเรียงความ
- 3.4 การใช้สำนวนภาษาในการเรียงความ
- 3.5 สามารถเขียนเรียงความตามรูปแบบการเขียนอย่างถูกต้อง

4. กระบวนการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

1. ครูสุ่มตัวแทนนักเรียนออกมา 1 คน อ่านเรียงความที่ครูกำหนดให้ เพื่อให้นักเรียนในชั้นจับใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้า และเป็นการนำเข้าสู่บทเรียน เรื่อง การเขียนเรียงความต่อไป
2. นักเรียนวิเคราะห์เพื่อสรุปหาข้อบกพร่องจากแบบตัวอย่างเรียงความ
3. ครูแจกใบความรู้ที่ 2.1 เรื่อง การเรียงความ ให้นักเรียนศึกษา
4. ครูอธิบายเนื้อหาจากใบความรู้ที่ 2.1 ให้นักเรียนฟังอีกครั้ง
5. ครูแจกตัวอย่างเรียงความที่มีข้อบกพร่อง เพื่อให้นักเรียนได้เก็บรายละเอียดข้อบกพร่อง
6. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน โดยใช้เกมแบ่งกลุ่มแล้วทำข้อบกพร่องของเรียงความ

มาส่งครูตรวจ

ชั่วโมงที่ 2

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้นเรียน
2. เมื่อนักเรียนออกมารายงานเสร็จแล้ว ครูสรุปข้อบกพร่องที่ปรากฏในตัวอย่างเรียงความอย่างละเอียดอีกครั้ง ดังนี้

1. ด้านเนื้อหา มีข้อบกพร่องดังต่อไปนี้

- 1) ย่อหน้าคำนำ มีเนื้อหาไกลจากเรื่องมากเกินไป และเป็นข้อความที่รู้กันดีอยู่แล้ว
 ดังข้อความว่า “ขึ้นชื่อว่ามนุษย์นั้นจะต้องอยู่รวมกันเป็นกลุ่มเป็นสังคม”
- 2) ย่อหน้าเนื้อเรื่องที่ 1 มีเนื้อหาหลากหลายไม่มีเอกภาพ ผิดหลักการเขียนย่อหน้าที่ดี
 เพราะมีหลายใจความใน 1 ย่อหน้า ได้แก่ การคบเพื่อน การไปเที่ยวสถานบันเทิงและการติดยาเสพติด
- 3) ย่อหน้าเนื้อเรื่องที่ 2 มีเนื้อหาวกวนและประโยคขยายความที่เขียนก็ไม่ได้ทำให้ประโยค
 ใจความสำคัญมีความชัดเจนและสมบูรณ์ขึ้น รวมทั้งประโยคขยายความก็ไม่ได้สัมพันธ์กับหัวข้อเรื่องความ จึงทำ
 ให้ย่อหน้านี้ขาดสัมพันธ์ภาพและสารัตถภาพ
- 4) ย่อหน้าเนื้อเรื่องที่ 3 มีเนื้อหานอกประเด็นไม่เกี่ยวกับหัวข้อของเรื่องความ ที่กำหนดให้
 นอกจากนี้ยังไม่มีเอกภาพ เพราะมีหลายประเด็น ได้แก่ การปฏิบัติตนเมื่อติดยาเสพติด และการปฏิบัติตนหลังจาก
 ที่รักษาอาการติดยาเสพติดแล้ว
- 5) ย่อหน้าสรุป มีเนื้อหาไม่สอดคล้องกับเรื่องของเรื่องความ เป็นต้นว่ากล่าวถึงโทษของ
 ยาเสพติด การตั้งใจเรียนหนังสือ และการมีจิตใจหนักแน่น

2. ด้านการใช้ภาษา มีข้อบกพร่องดังต่อไปนี้

- 1) ย่อหน้าคำนำ ปรากฏภาษาพูด ดังข้อความว่า “คบคนดีก็ดีไป” และยังใช้ภาษาฟุ่มเฟือย
 ทำให้ข้อความไม่กระชับรัดกุม ดังข้อความว่า “หากเราคบคนดีก็ดีไป แต่ถ้าคบคนเลวก็จะพาไปสู่ความเสื่อมเสีย
 เพราะฉะนั้นเราควรคบคนดี ไม่ควรคบคนไม่ดี”
- 2) ย่อหน้าเนื้อเรื่องที่ 1 ขึ้นต้นย่อหน้าด้วยนามวลี ไม่เป็นประโยคที่สมบูรณ์ ดังข้อความว่า
 “การคบเพื่อน” ใช้ภาษาต่างประเทศ ได้แก่ ผับ ดิสโกเธค ควรใช้คำว่า “สถานเริงรมย์ หรือสถานบันเทิง”
 และใช้ภาษาพูด ดังข้อความว่า “รีเปล่า” และ “อยากยา”
- 3) ย่อหน้าเนื้อเรื่องที่ 2 ขึ้นต้นย่อหน้าด้วยกริยาวลี ไม่เป็นประโยคที่สมบูรณ์ ดังข้อความว่า
 “หางานอดิเรกทำในยามว่าง” และยังใช้ภาษาฟุ่มเฟือย ทำให้ข้อความไม่กระชับรัดกุม ดังข้อความว่า “งานอดิเรก
 ดังกล่าวจะช่วยให้เรามีสุขภาพกายที่แข็งแรง จิตใจร่าเริงแจ่มใสและเบิกบาน อีกทั้งยังเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็น
 ประโยชน์อีกด้วย ทำให้มีร่างกายสมบูรณ์และมีสุขภาพที่ดี”
- 4) ย่อหน้าเนื้อเรื่องที่ 3 ใช้คำลึกลับ เช่น หมอ กับ แพทย์ ใช้ภาษาพูด ได้แก่ “ทำยังงั้น”
 “ทำอย่างนี้จะดีกว่ามัย” “ติดยา” และ “อีกที”
- 5) ย่อหน้าสรุป สะกดคำผิด ได้แก่ “โอกาส” ใช้ภาษาพูด ได้แก่ “โอกาสดีจ” ใช้สำนวน
 ไม่ตรงกับบริบทของเรื่อง ได้แก่ “น้ำขึ้นให้รีบตัก” ใช้สำนวนผิดความหมาย ได้แก่ “ฉวยโอกาส” และ “น้ำลด
 ตอผุด”

ชั่วโมงที่ 3

1. ครูใช้กิจกรรมถาม – ตอบ เพื่อทบทวนเนื้อหาที่เรียนในชั่วโมงที่ 1 และชั่วโมงที่ 2
2. ให้นักเรียนศึกษาตัวอย่างการเขียนเรียงความที่ถูกต้อง จากเอกสารที่ครูเตรียมมาให้
3. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปผลการศึกษาเอกสารการเขียนเรียงความที่ถูกต้อง

ชั่วโมงที่ ๔

1. ให้นักเรียนฝึกเขียนเรียงความ เรื่อง ชีวิตของฉัน แล้วนำมาส่งครูตรวจ
2. ครูตรวจผลงานนักเรียนและสรุปผลการเขียนเรียงความของนักเรียนโดยนำตัวอย่างการเขียนเรียงความที่ถูกต้องของนักเรียนมาอ่านให้นักเรียนในชั้นเรียนฟัง
3. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปผลการเรียนเรื่อง การเขียนเรียงความ

5. สื่อการเรียนรู้

- 5.1 ใบความรู้
- 5.2 ใบงาน
- 5.3 แบบประเมินผลการทำงาน

6. แนวทางการวัดผลประเมินผล

6.1 ด้านความรู้

- 1) ประเมินจากการตรวจงาน ในกิจกรรมการเรียนรู้
- 2) ประเมินจากแบบฝึกหัดตามมาตรฐานการเรียนรู้

6.2 ด้านทักษะ

- 1) ประเมินจากแบบฝึกหัด
- 2) ประเมินจากเกณฑ์การประเมินทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน

6.3 ด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 1) สังเกตจากความตั้งใจในการทำงาน
- 2) สังเกตจากความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย

7. แหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติม

- 7.1 เรียงความชนะการประกวดต่างๆ
- 7.2 การเขียนภาคปฏิบัติ “ของประสิทธิ์ ภาพยกลอน”
- 7.3 การเขียนแบบสร้างสรรค์ ของ ประภาศรี สีหอำไพ

8. สรุปผลการสอน (บันทึกผลหลังการสอน)

8.1 ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและศักยภาพที่พัฒนาแล้ว

.....

.....

.....

8.2 การประเมินผลการสอนของตนเอง

จุดเด่น คือ

.....

.....

.....

ข้อควรปรับปรุง

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(นางพรพรรณ ศรีโปฏก)

อาจารย์ผู้บันทึกการสอน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 (กลุ่มควบคุม)

วิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท 30230
เรื่อง การย่อความ

ช่วงชั้นที่ 3

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ใช้เวลาสอน 4 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

สาระการเรียนรู้ที่ 4 หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท 4.1 : เข้าใจธรรมชาติของภาษา หลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษาและรับภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

2.1 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การย่อความ

2.2 นักเรียนเขียนย่อความตามที่กำหนดให้ได้ถูกต้อง และได้ใจความของเนื้อหาครบถ้วน

2.3 นักเรียนมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย และสามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้

3. สาระการเรียนรู้

3.1 ความหมายของการย่อความ

3.2 วิธีการย่อความ

3.3 การใช้สำนวนภาษาในการย่อความ ทั้งการพูด การเขียน ตรงตามจุดประสงค์

3.4 สามารถเขียนย่อความได้อย่างถูกต้อง และได้ใจความของเนื้อหาครบถ้วน

4. กระบวนการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

1. นักเรียนจับฉลากเลือกเรียงความเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ครูเตรียมให้เพื่อฝึกเขียนย่อความ โดยให้นักเรียนอ่านเอกสารเป็นรายบุคคล จากนั้นก็ซักถามและอภิปรายร่วมกันแล้วครูจึงเฉลย เรื่องที่ย่อความนั้น

2. นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ 3.1 เรื่อง การย่อความ

3. นักเรียนฝึกสังเกตและฝึกวิจารณ์ย่อความที่มีข้อบกพร่อง จากใบความรู้ที่ 3.1 และทำกิจกรรม

ในใบงานที่ 3.1 เรื่อง ข้อบกพร่องในการย่อความ ให้นักเรียนได้ศึกษา

4. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายการเขียนย่อความตามที่ได้ศึกษา

ชั่วโมงที่ 2

1. ครูสนทนาเพื่อเป็นการทบทวนเนื้อหาจากการเรียนในชั่วโมงที่แล้ว

2. ครูสุ่มนักเรียน 5 คน ออกมาวิจารณ์ย่อความที่มีข้อบกพร่อง หน้าชั้นเรียนให้เพื่อนฟัง

3. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปผลการเรียนอีกครั้ง

ชั่วโมงที่ 3

1. ครูให้นักเรียนวิจารณ์ตัวอย่างการย่อความโดยครูนำเสนอให้เห็นข้อบกพร่องเป็น ข้อๆ ดังนี้

1) ตัวอย่างการย่อความนี้เป็นการตัดต่อข้อความจากเรื่อง ไม่ได้ใช้สำนวนภาษาของผู้ย่อเอง

ผิดหลักการย่อความที่ดี

2) ผู้ย่อเก็บความไปตามลำดับของข้อความในเรื่อง มิได้ประมวลความสำคัญในเรื่องแล้วนำมาเรียบเรียงใหม่

3) ข้อความที่ย่อนั้นปรากฏผลความอยู่เป็นจำนวนมาก เช่น การเปรียบเทียบการร้อยพวงมาลัยในสมัยก่อนกับสมัยรัชกาลที่ 5 การร้อยพวงมาลัยเปีย 3 พวง ในพระราชพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา และการร้อยพวงมาลัยเพื่อบูชาแก่นันทเทวดา เป็นต้น

4) ผู้ย่อใช้อักษรย่อ ได้แก่ คำว่า ร.5

5) ผู้ย่อใช้คำราชาศัพท์ไม่ถูกต้อง ได้แก่ สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ จึงคิดประดิษฐ์ และเจ้านายในราชสำนักจึงสนใจ

2. ครูให้นักเรียนฝึกเขียนย่อความ นอกเหนือจากที่ได้ฝึกในชั้นเรียน เช่น ย่อข่าวที่ได้ฟังจากวิทยุหรือดูโทรทัศน์ ย่อสารคดีที่ได้ฟังจากวิทยุหรือดูโทรทัศน์ เป็นการบ้านมาส่งครูในวันต่อไป

ชั่วโมงที่ 4

1. ครูใช้กิจกรรมถามตอบเพื่อทบทวนเนื้อหาในบทเรียนจากการเรียนในชั่วโมงที่ 1,2 และ3
2. ครูนำผลการย่อความของนักเรียนที่ย่อความได้ดี มาอ่านให้นักเรียนในชั้นดู พร้อมทั้งเสนอแนะการเขียนย่อความของนักเรียนที่ยังเขียนไม่ถูกต้อง
3. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปและบอกประโยชน์ของการเขียนย่อความ

5. สื่อการเรียนรู้

- 5.1 ใบความรู้
- 5.2 ใบงาน
- 5.2 ตัวอย่างการย่อความ
- 5.3 แบบประเมินผลการทำงาน

6. แนวทางการวัดผลประเมินผล

6.1 ด้านความรู้

- 1) ประเมินจากการตรวจงาน ในกิจกรรมการเรียนรู้
- 2) ประเมินจากแบบฝึกหัดตามมาตรฐานการเรียนรู้

6.2 ด้านทักษะ

- 1) ประเมินจากแบบฝึกหัด
- 2) ประเมินจากเกณฑ์การประเมินทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน

6.3 ด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 1) สังเกตจากความตั้งใจในการทำงาน
- 2) สังเกตจากความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย

7. แหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติม

- 7.1 ห้องสมุดโรงเรียน / ชุมชน
- 7.2 หนังสือการเขียนย่อความ

8. สรุปผลการสอน (บันทึกผลหลังการสอน)

8.1 ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและศักยภาพที่พัฒนาแล้ว

.....

.....

.....

8.2 การประเมินผลการสอนของตนเอง

จุดเด่น คือ

.....

.....

.....

ข้อควรปรับปรุง

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(นางพรพรรณ ศรีโปฏก)

อาจารย์ผู้บันทึกการสอน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 (กลุ่มควบคุม)

วิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท 30230

ช่วงชั้นที่ 3

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง การถอดคำประพันธ์

ใช้เวลาสอน 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

สาระการเรียนรู้ที่ 4 หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท 4.1 : เข้าใจธรรมชาติของภาษา หลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษาและรับภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

- 2.1 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การถอดคำประพันธ์
- 2.2 นักเรียนถอดคำประพันธ์จากคำประพันธ์ที่กำหนดให้ได้อย่างถูกต้อง
- 2.3 นักเรียนมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย และสามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้

3. สาระการเรียนรู้

- 3.1 ความหมายของการถอดคำประพันธ์
- 3.2 การใช้สำนวนภาษาในการถอดคำประพันธ์
- 3.3 สามารถถอดคำประพันธ์ได้อย่างถูกต้องและได้ใจความครบถ้วน

4. กระบวนการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

1. นักเรียนฟังแถบบันทึกเสียง เรื่อง “อันของสูงแม้ปองต้องจิต” ที่ครูเปิดให้นักเรียนฟัง
2. นักเรียนอ่าน แผนภูมิคำประพันธ์ เรื่อง อันของสูงแม้ปองต้องจิต
3. ให้นักเรียนสังเกตการใช้สำนวนในบทร่ายกรองที่ครูเตรียมมาให้นักเรียนอ่าน
4. นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงความหมายของบทประพันธ์ที่ยกเป็นตัวอย่างบนกระดานดำ
5. นักเรียนศึกษาใบความรู้ ที่ 4.1 เรื่อง การถอดคำประพันธ์
7. ให้นักเรียนฝึกทักษะการถอดคำประพันธ์จากตัวอย่างคำประพันธ์ที่กำหนดให้
8. นักเรียนถอดคำประพันธ์ เรื่อง รามเกียรติ์ คนละ 5 บท จากหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะ-

สัมพันธ์ เล่ม 1

ชั่วโมงที่ 2

1. นักเรียนทบทวนบทเรียน โดยอ่านตัวอย่างบทประพันธ์ และเรียงข้อความที่สัมพันธ์กับสาระที่อ่าน
2. ให้นักเรียนศึกษาคำประพันธ์เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ในหนังสือเรียน แล้วให้นักเรียนเลือกบทประพันธ์ที่ชอบ 6 บท นำมาถอดคำประพันธ์ให้ได้ความหมายที่ชัดเจนไพเราะ ใช้คำที่สละสลวย และเป็นสำนวนของตนเอง
3. นักเรียนแลกเปลี่ยนกิจกรรมการถอดคำประพันธ์ให้เพื่อนอ่าน วิเคราะห์ และประเมินความสามารถในการถอดคำประพันธ์
4. นักเรียนบันทึกสำนวนของตนเองและเพื่อนๆ ลงในสมุด

5. สื่อการเรียนรู้

- 5.1 แดบบันทึกเสียง
- 5.2 หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1
- 5.3 แผนภูมิคำประพันธ์ เรื่อง อันของสูงแม่ป่องต้องจิต
- 5.4 ใบความรู้
- 5.5 แบบประเมินผลการทำงาน

6. แนวทางการวัดผลประเมินผล

6.1 ด้านความรู้

- 1) ประเมินจากการตรวจกิจกรรม ในกิจกรรมการเรียนรู้
- 2) ประเมินจากแบบฝึกหัดตามมาตรฐานการเรียนรู้

6.2 ด้านทักษะ

- 1) ประเมินจากแบบฝึกหัด
- 2) ประเมินจากเกณฑ์การประเมินทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน

6.3 ด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 1) สังเกตจากความตั้งใจในการทำงาน
- 2) สังเกตความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย

7. แหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติม

- 7.1 ห้องสมุด / ชุมชน
- 7.2 อินเทอร์เน็ต

8. สรุปผลการสอน (บันทึกผลหลังการสอน)

8.1 ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและศักยภาพที่พัฒนาแล้ว

.....

.....

.....

8.2 การประเมินผลการสอนของตนเอง

จุดเด่น คือ

.....

.....

.....

ข้อควรปรับปรุง

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

ลงชื่อ

(นางพรพรรณ ศรีโปฏก)

อาจารย์ผู้บันทึกการสอน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 (กลุ่มควบคุม)

วิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท 30230
เรื่อง การเขียนจดหมาย

ช่วงชั้นที่ 3

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ใช้เวลาสอน 3 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

สาระการเรียนรู้ที่ 4 หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท 4.1 : เข้าใจธรรมชาติของภาษา หลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษาและรับภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

- 2.1 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การเขียนจดหมาย
- 2.2 นักเรียนเขียนจดหมายตามหัวข้อที่ครูกำหนดให้ได้ และถูกต้องตามรูปแบบของการเขียนจดหมาย
- 2.3 นักเรียนมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย และสามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้

3. สาระการเรียนรู้

- 3.1 ความหมายของการเขียนจดหมาย
- 3.2 องค์ประกอบของจดหมาย ทั้งการพูด การเขียน ตรงตามจุดประสงค์ และเหมาะสมกับผู้รับสาร
- 3.3 ขั้นตอนการเขียนจดหมาย
- 3.4 การใช้สำนวนภาษาในการเขียนจดหมาย
- 3.5 สามารถเขียนจดหมายตามรูปแบบการเขียนอย่างถูกต้อง

4. กระบวนการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

1. นักเรียนศึกษาจดหมายประเภทต่างๆ จากใบความรู้ที่ 5.1 และใบความรู้ที่ 5.2 เรื่อง การเขียนจดหมาย ที่ครูเตรียมมาให้ ได้แก่ จดหมายส่วนตัว จดหมายราชการ จดหมายธุรกิจ และจดหมายกิจธุระ แล้วให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าจดหมายแต่ละประเภทแตกต่างกัน อย่างไร

2. ครูแจกใบงานที่ 5.1 เรื่อง การเขียนจดหมายส่วนตัว โดยครูกำหนดให้นักเรียนจับคู่กันแล้วเขียนจดหมาย ถึงกันเสร็จแล้วให้นักเรียนส่งจดหมายถึงเพื่อนทางไปรษณีย์ เมื่อนักเรียนได้รับจดหมายแล้วให้นำมาส่งครู

3. ครูและนักเรียนสรุปเนื้อหาในบทเรียนอีกครั้ง

ชั่วโมงที่ 2

1. ครูสนทนากับนักเรียนเรื่องการเขียนจดหมาย จากการเรียนในชั่วโมงที่แล้ว

2. ครูแจกใบงานที่ 5.2 เรื่อง การเขียนจดหมายสมัครงาน โดยครูนำใบประกาศรับสมัครงานที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์หรือที่อื่นๆ มาให้นักเรียน เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการเขียน และให้ส่งงานชิ้นนี้ในคาบเรียนต่อไป

ชั่วโมงที่ 3

1. ครูอธิบายถึงจดหมายชนิดต่างๆ และวัตถุประสงค์ในการเขียนจดหมายแต่ละชนิด เช่น จดหมายธุรกิจ จดหมายสังคมธุรกิจ จดหมายราชการ เป็นต้น และให้นักเรียนบันทึกเพื่อรู้จักและคุ้นเคย เป็นการปูทางสำหรับการเรียนรู้ขั้นสูงต่อไป

2. ครูแจกตัวอย่างจดหมายลาครูให้นักเรียนศึกษา แล้วให้นักเรียนเขียนจดหมายลาครูโดยทำเป็นการบ้านมาส่งในชั่วโมงต่อไป

2. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม 4 กลุ่ม จากนั้นให้ส่งตัวแทนออกมาอธิบายสรุปเรื่องการเขียนจดหมายแต่ละชนิดตามลำดับ คือ จดหมายส่วนตัว จดหมายสมัครงาน จดหมายราชการ จดหมายกิจธุระ และจดหมายธุรกิจประเภทต่างๆ โดยครูอธิบายเสริมเพื่อความสมบูรณ์ของเนื้อหา

5. สื่อการเรียนรู้

5.1 ใบความรู้

5.2 ใบงาน

5.3 แบบประเมินผลการทำงาน

6. แนวทางการวัดผลประเมินผล

6.1 ด้านความรู้

- 1) ประเมินจากการตรวจจกกิจกรรมรายบุคคลในกิจกรรมการเรียนรู้
- 2) ประเมินจากแบบฝึกหัดตามมาตรฐานการเรียนรู้

6.2 ด้านทักษะ

- 1) ประเมินจากแบบฝึกหัด
- 2) ประเมินจากเกณฑ์การประเมินทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน

6.3 ด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 1) สังเกตจากความตั้งใจในการทำงาน
- 2) สังเกตความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย

7. แหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติม

7.1 การเขียนเพื่อการสื่อสาร ของ สุชาติ พงษ์พานิช

7.2 การเขียนภาคปฏิบัติ ของ ประสิทธิ์ กาพย์กลอน

8. สรุปผลการสอน (บันทึกผลหลังการสอน)

8.1 ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและศักยภาพที่พัฒนาแล้ว

.....

.....

.....

8.2 การประเมินผลการสอนของตนเอง

จุดเด่น คือ

.....

.....

.....

ข้อควรปรับปรุง

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(นางพรพรรณ ศรีโปฏก)
อาจารย์ผู้บันทึกการสอน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 (กลุ่มควบคุม)

วิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท 30230

ช่วงชั้นที่ 3

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง การแต่งคำประพันธ์

ใช้เวลาสอน 4 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

สาระการเรียนรู้ที่ 4 หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท 4.1 : เข้าใจธรรมชาติของภาษา หลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษาและรับภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

- 2.1 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การแต่งคำประพันธ์
- 2.2 นักเรียนแต่งคำประพันธ์ตามหัวข้อที่ครูกำหนดให้ได้ และถูกต้องตามลักษณะบังคับของคำประพันธ์
- 2.3 นักเรียนมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย และสามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้

3. สาระการเรียนรู้

- 3.1 ลักษณะบังคับของคำประพันธ์แต่ละประเภท
- 3.2 การใช้สำนวนภาษาในการแต่งคำประพันธ์
- 3.3 สามารถแต่งคำประพันธ์ได้ถูกต้องตามลักษณะบังคับของคำประพันธ์

4. กระบวนการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

1. ครูสนทนาถึงประสบการณ์ที่นักเรียนเคยเรียน เคยอ่าน เคยฟัง บทประพันธ์ในชั้นเรียนที่ผ่านมาว่ามี
 - ความไพเราะ
 - ความซาบซึ้ง
 - ความหมาย
 - ชนิดคำประพันธ์

ให้อาสาสมัคร 2 คน มาเขียนคำประพันธ์ที่ชื่นชอบและร่วมกันอภิปรายด้วยหัวข้อข้างต้น และมีการโยงสัมผัสระหว่างวรรค สัมผัสอักษร สัมผัสสระ นอกจากนั้นยังชี้ให้เห็นแผนผังของบทประพันธ์นั้น ๆ ด้วย

2. แบ่งนักเรียนออกเป็น ๒ กลุ่มใหญ่ ใช้กระบวนการกลุ่มรับใบงานที่ 6.1 เรื่องการแต่งคำประพันธ์ไปศึกษาและนำเสนอ (25 – 30 นาที)

3. ให้อาสาสมัครกลุ่มที่ 1 นำเสนอผลงานแล้วต่อยอดด้วยกลุ่มที่ 2

4. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปหลักเกณฑ์ต่างๆ ของคำประพันธ์และความสละสลวยของคำประพันธ์นั้นๆ แล้วจดบันทึกลงในสมุด

ชั่วโมงที่ 2

1. นักเรียนฟังคำประพันธ์ประเภทกลอน หรือโคลง จากแถบบันทึกเสียง ฟังความไพเราะ ความซาบซึ้ง และความลึกซึ้ง ที่เราจะต้องสืบสานวัฒนธรรมอันทรงคุณค่าไว้
2. ให้นักเรียนจับคู่กันรับใบงานที่ 6.2 เรื่อง ลักษณะบังคับของคำประพันธ์ ไปศึกษาและปฏิบัติงานจนสำเร็จ แล้วนำเสนอผลงาน
3. นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ผลงานการนำเสนอ
4. นักเรียนช่วยกันกำหนดหัวข้อเพื่อแต่งคำประพันธ์ เช่น เทิดพระคุณแม่ สดุดีสุนทรภู่

ชั่วโมงที่ 3

1. นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงความไพเราะของบทกลอนว่ามีกลอนบทใดบ้าง ให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่าง พร้อมบอกเหตุผลด้วย
2. แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ใช้กระบวนการกลุ่มเข้าฐาน 4 ฐาน เพื่อศึกษาตามหัวข้อดังนี้
 - ฐานที่ 1 แต่งคำประพันธ์
 - ฐานที่ 2 เติมคำ
 - ฐานที่ 3 โยงเส้นสัมผัส
 - ฐานที่ 4 หาคำสัมผัสสระและสัมผัสอักษร
3. ให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานเพียงฐานเดียวจับฉลากเลือกฐานนำเสนอ
 - ช่วยกันแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ ดิชม ร่วมกันสรุปหลักการและจดบันทึก
4. ช่วยกันตั้งหัวข้อเรื่องสำหรับแต่งคำประพันธ์ เช่น ดอกมะลิ แล้วช่วยกันเขียนกลอนบรรยายคุณลักษณะของดอกมะลิให้เสร็จ

ชั่วโมงที่ 4

1. นักเรียนอ่านตัวอย่างคำประพันธ์ที่ไพเราะ ที่ครูนำมาให้นักเรียนอ่าน
 2. ครูแจกใบงานที่ 6.3 เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ ให้นักเรียนทำ
 3. ตรวจสอบผลงานด้วยการขออาสาสมัครมาช่วยในการตรวจด้วย 2 คน
 4. นักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาในบทเรียน เพื่อเป็นการทบทวนทั้งหมดอีกครั้ง
5. สื่อการเรียนรู้
- 5.1 ใบงาน และเฉลยใบงาน
 - 5.2 แบบสังเกตพฤติกรรม
 - 5.3 แบบประเมิน
 - 5.4 ตัวอย่างคำประพันธ์ที่ดี
 - 5.5 แบบฝึกหัด
6. แนวทางการวัดผลประเมินผล
- 6.1 ด้านความรู้
 - 1) ประเมินจากการตรวจกิจกรรม ในกิจกรรมการเรียนรู้
 - 2) ประเมินจากแบบฝึกหัดตามมาตรฐานการเรียนรู้

6.2 ด้านทักษะ

- 1) ประเมินจากแบบฝึก
- 2) ประเมินจากเกณฑ์การประเมินทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน

6.3 ด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 1) สังเกตจากความตั้งใจในการทำงาน
- 2) สังเกตความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย

7. แหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติม

- 1) ห้องสมุด / ชุมชน
- 2) อินเทอร์เน็ต

8. สรุปผลการสอน (บันทึกผลหลังการสอน)

8.1 ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและศักยภาพที่พัฒนาแล้ว

.....

.....

.....

8.2 การประเมินผลการสอนของตนเอง

จุดเด่น คือ

.....

.....

.....

ข้อควรปรับปรุง

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

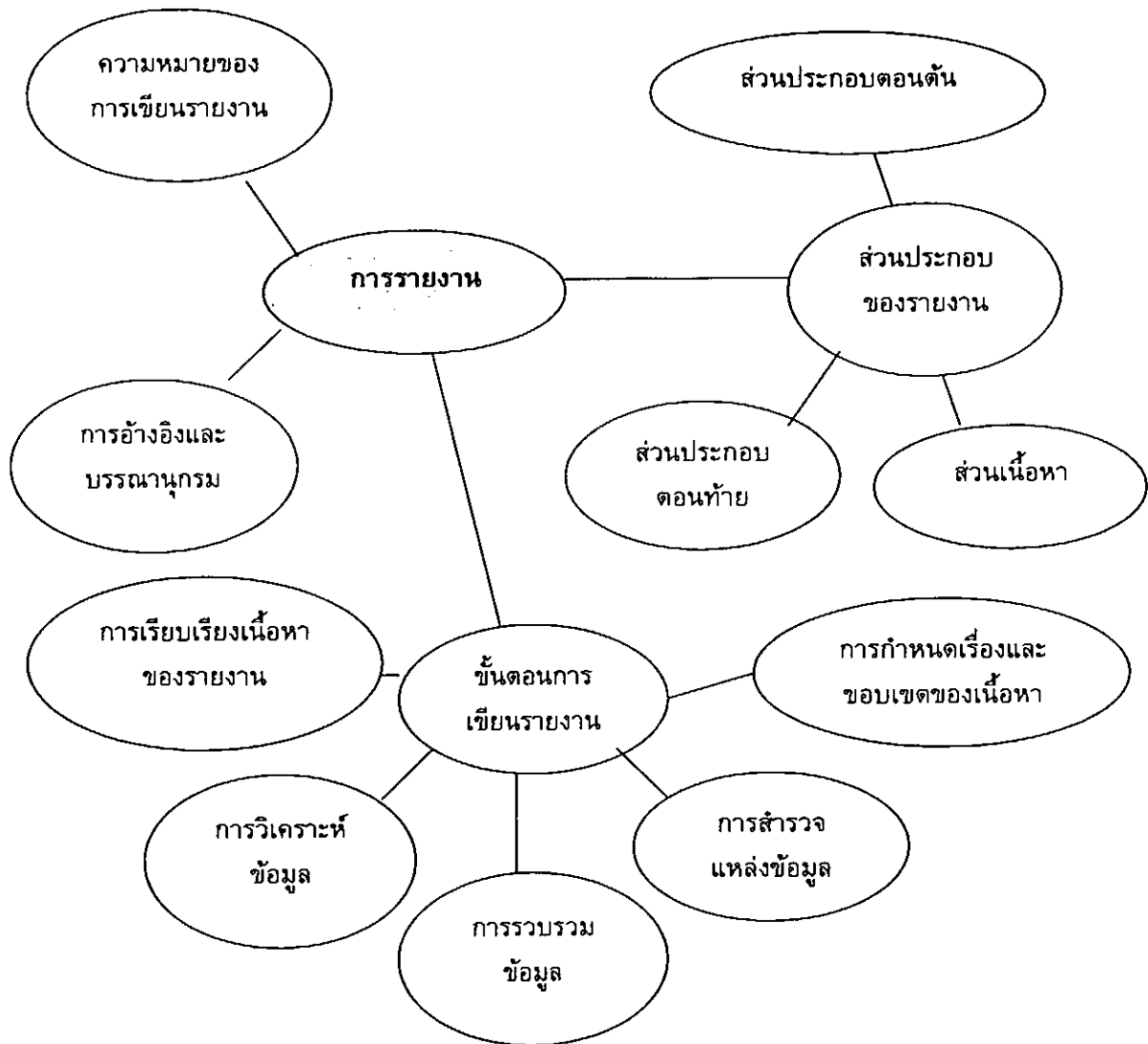
ลงชื่อ

(นางพรพรรณ ศรีโปฏก)

อาจารย์ผู้บันทึกการสอน

เอกสารประกอบการสอน
แผนการจัดกิจกรรมโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT
และแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา

ผังความคิด (Mind Mapping) เรื่อง การรายงาน

สาระสำคัญของบท

การรายงานเป็นการเขียนเรื่องทางวิชาการที่ได้ศึกษาค้นคว้ามาเป็นอย่างดี และเรียบเรียงอย่างมีระเบียบแบบแผน ตามรูปแบบหรือตามหัวข้อที่กำหนดไว้

ใบความรู้ที่ 1.1

เรื่อง รูปแบบการรายงาน

๑. ความหมายของการเขียนรายงาน

การเขียนรายงาน เป็นการเสนองานอันได้มาจากการศึกษาค้นคว้าพิเศษ นอกเหนือไปจากเรื่องที่ได้ศึกษาในชั้นเรียน ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และยังเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นด้วย รายงานที่ดีสามารถใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหรือแหล่งข้อมูลได้

๒. รูปแบบการเขียนรายงาน

รูปแบบของรายงานแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนประกอบตอนต้น ส่วนเนื้อหา และส่วนประกอบตอนท้าย

1. ส่วนประกอบตอนต้น

1.1 หน้าปกรายงาน ควรเขียนด้วยลายมือบรรจง ส่วนบนเขียนชื่อเรื่อง ส่วนกลางชื่อผู้รายงาน ส่วนล่างบรรทัดแรกให้เขียนว่า “รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิชา” บรรทัดที่สองเป็นชื่อสถานศึกษา ส่วนบรรทัดที่สามบอกภาคที่เรียน และปีการศึกษา

1.2 คำนำ เป็นการบอกขอบข่ายของเรื่อง สาเหตุที่ทำให้เลือกทำรายงานเรื่องนี้จุดมุ่งหมายในการเขียน ตลอดจนการขอบคุณที่มีส่วนช่วยเหลือในการทำรายงาน

1.3 สารบัญ คือ สิ่งที่ใช้บอกชื่อเรื่อง เรียงตามลำดับกับที่ปรากฏในหนังสือ สารบัญจะบอกเลขหน้าไว้ด้วย เพื่อให้ผู้อ่านเปิดอ่านได้สะดวก

1.4 ภาคผนวก (ถ้ามี) เรื่องหรือภาพประกอบ

2. ส่วนเนื้อหา

2.1 ส่วนที่เป็นเนื้อหา ต้องมีตอนนำ ตอนตัวเรื่อง และตอนลงท้าย เช่นเดียวกับการเขียนเรียงความ

2.2 ส่วนประกอบในเนื้อหา ได้แก่

- อัญประกาศ คือ ข้อความที่คัดมาจากคำพูดหรือข้อเขียนของผู้อื่นโดยไม่ดัดแปลง
- เชิงอรรถ คือ ข้อความท้ายหน้า มีไว้เพื่อแจ้งที่มาของข้อความในตัวเรื่อง

3. ส่วนประกอบตอนท้าย

3.1 บรรณานุกรม คือ รายชื่อสิ่งพิมพ์ตลอดจนวัสดุอ้างอิงทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับการทำรายงาน พิมพ์ไว้ตอนท้ายสุดของรายงาน การเขียนบรรณานุกรมต้องบอกชื่อ - สกุลผู้แต่ง ชื่อหนังสือ ครั้งที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์ จำนวนหน้า

3.2 ภาคผนวกหรืออภิธานศัพท์ คือ ส่วนที่นำมาเพิ่มเติมท้ายรายงาน เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจแจ่มแจ้งยิ่งขึ้น

ตัวอย่างปกนอก

พิธีมงคลโกนจุก

ช่อลัดดา สมสกุล
ม. 1/6

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนวิชา ท 30230
โรงเรียนการณสุดศึกษาลัย จังหวัดสุพรรณบุรี
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547

ตัวอย่างสารบัญ

สารบัญ	
	หน้า
คำนำ	
ความเป็นมาของพิธีมงคลโกนจุก	1
การเตรียมขั้นแรก	2
งานพิธีตัดจุกในเย็นวันแรก	3
งานพิธีในเช้าวันรุ่งขึ้น	4
บรรณานุกรม	5

ตัวอย่างบรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ทอง เมฆพัต, หม่อมหลวง. ประเพณีโบราณไทย และพิธี 12 เดือน พิธีมงคลต่าง ๆ
กรุงเทพฯ. เอกศิลปการพิมพ์. 2522. 222 หน้า.

สมชัย ใจดี และยรรยง ศรีวิยาภรณ์. ประเพณีและวัฒนธรรมไทย พิมพ์ครั้งที่ 6.
กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด. 2535. 232 หน้า.

๓. กระบวนการเขียนรายงาน

ขั้นตอนการเขียนรายงาน

1. การเลือกเรื่องและตั้งชื่อเรื่อง เรื่องที่เลือกมาศึกษาควรเป็นเรื่องที่เสริมความรู้ในการเรียนวิชาใดวิชาหนึ่งให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ขอบเขตของเรื่อง que เลือกควรเหมาะสมกับเวลาในการค้นคว้าและเขียนรายงาน

2. การกำหนดจุดมุ่งหมายและขอบเขตของเรื่อง การเขียนรายงานจะต้องมีจุดมุ่งหมาย จะเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับอะไร เพื่ออะไร มีขอบเขตเพียงใด เช่น หากจะเขียนรายงานเรื่อง พิธีมงคลโกนจุก อาจกำหนดจุดมุ่งหมายและขอบเขต ดังนี้

จุดมุ่งหมาย : การศึกษาประเพณีไทยโบราณ

ขอบเขต : ความเป็นมาและงานพิธีโกนจุก

3. การเขียนโครงเรื่อง โครงเรื่อง คือ กรอบของเรื่องที่ใช้เป็นแนวในการเขียนรายงาน โครงเรื่องประกอบด้วย

- บทนำหรือความนำ ซึ่งมีหัวข้อใหญ่และหัวข้อย่อย ควรตั้งชื่อให้กะทัดรัด ใจความครอบคลุมเนื้อหา

4. การเขียนเนื้อหา เนื้อหาของรายงานได้จากการค้นคว้า รวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ไม่ว่าจะจากการอ่าน การฟัง การสังเกต การสัมภาษณ์ ฯลฯ ที่ผู้เขียนได้บันทึกไว้ การเขียนรายงานที่ดี ไม่ใช่การคัดลอกข้อความแล้วมาติดต่อกัน แต่ผู้เขียนรายงานควรเรียบเรียงเนื้อความด้วยสำนวนของตนเอง สำนวนภาษาควรอ่านเข้าใจง่าย ใช้คำเหมาะสม ประโยคกะทัดรัด

5. บทสรุป คือ การสรุปผลการศึกษาค้นคว้า มีการอภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า และข้อเสนอแนะ (ถ้ามี)

6. การอ้างอิง หมายถึง การบอกให้ทราบว่าข้อความที่ใช้ในการเขียนรายงานมาจาก แหล่งใด เพื่อผู้อ่านจะได้ตรวจสอบหรือติดตามอ่านเพิ่มเติม

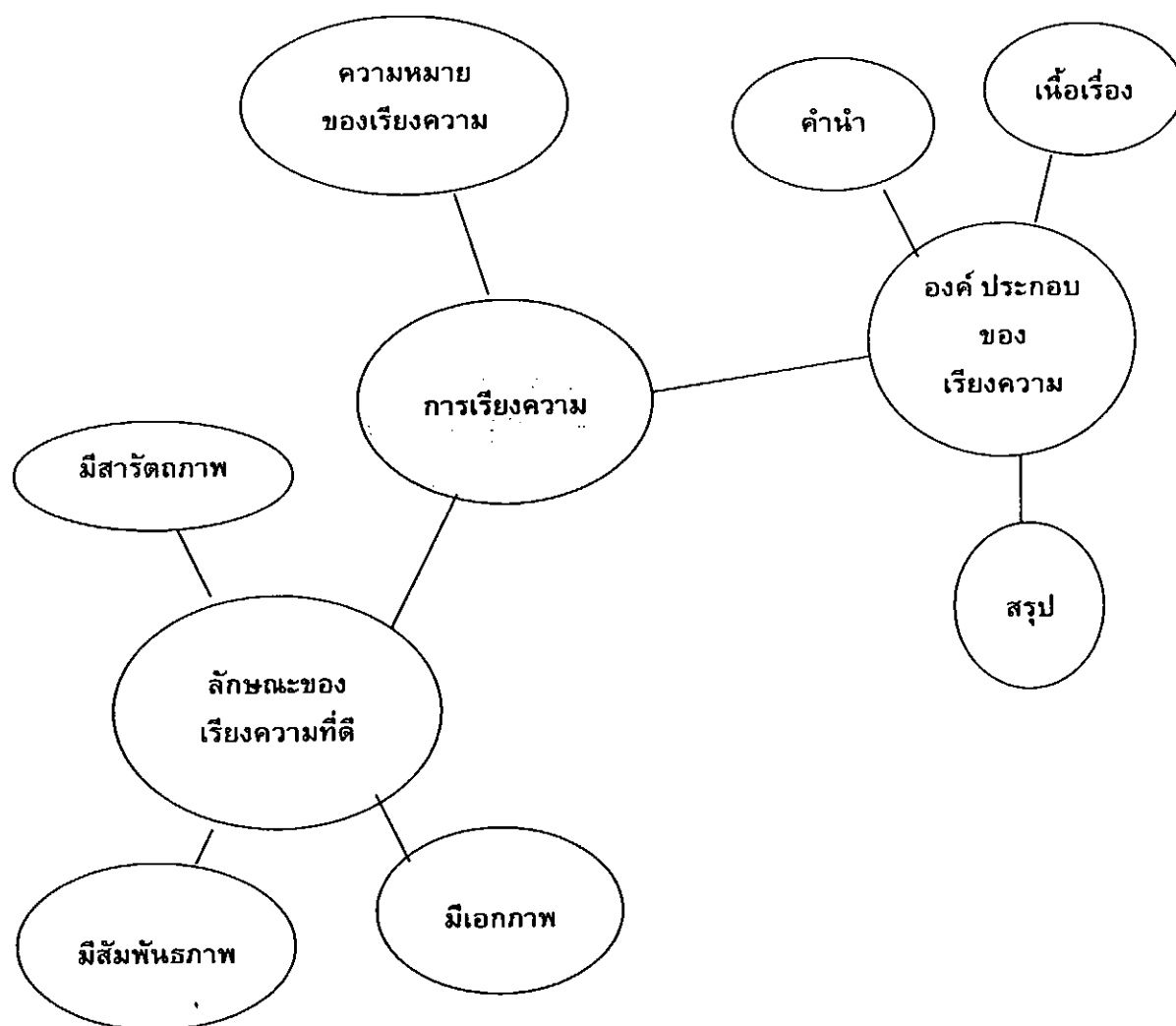
๑. เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักวางโครงเรื่องก่อนเริ่มเขียนรายงาน
๒. เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักจัดลำดับความคิดให้เหมาะสมกับเรื่องที่กำหนด

ให้นักเรียนเขียนโครงเรื่องเพื่อเตรียมทำรายงาน เรื่อง “การรณรงค์ป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน”
โดยวางโครงเรื่องในกระดานข้างล่างนี้

บันทึกการวางโครงเรื่อง

[illegible]

ผังความคิด (Mind Mapping) เรื่อง การเรียงความ

สาระสำคัญของบท

เรียงความ เป็นงานเขียนชนิดหนึ่งที่มุ่งถ่ายทอดความรู้และความคิดของตนออกมาเป็นเรื่องราว นักเรียนจะมีความรู้ความเข้าใจหลักการเขียนเรียงความ และสามารถพิจารณาข้อดีและข้อบกพร่องของเรียงความได้ รวมทั้งสามารถเขียนเรียงความตามที่ครูกำหนด

ใบความรู้ที่ 2.1 เรื่อง การเรียงความ

1. การเขียนเรียงความ

เรียงความเป็นงานเขียนชนิดหนึ่ง ที่ผู้เขียนมีจุดประสงค์จะถ่ายทอดความรู้ ความคิด ทัศนคติ ความรู้สึกความเข้าใจออกมาเป็นเรื่องราวด้วยถ้อยคำสำนวนที่เรียบเรียงอย่างชัดเจน และท่วงทำนองการเขียนที่น่าอ่าน

2. องค์ประกอบของเรียงความและกลวิธีการเขียน

เรียงความมีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ คำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป งานเขียนทุกประเภทจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบสามส่วนนี้ ดังจะได้กล่าวถึงรายละเอียดขององค์ประกอบพร้อมกับกลวิธีการเขียนต่อไปนี้

2.1 คำนำ เป็นส่วนหนึ่งของเรียงความส่วนแรก ที่มีหน้าที่เปิดประเด็นเข้าสู่เรื่อง เป็นการบอกให้ผู้อ่านทราบว่าผู้เขียนจะเขียนเรื่องอะไร เพื่อชักนำให้คนอ่านสนใจอ่านเนื้อเรื่องต่อไป คำนำเป็นส่วนที่สำคัญส่วนหนึ่งของเรียงความ เพราะเป็นส่วนช่วยดึงดูดให้ผู้อ่านหันมาสนใจเรื่องราวที่เขียน ผู้อ่านจะอ่านเรื่องต่อไปหรือไม่ก็อยู่ที่คำนำนั่นเอง

นักเรียนจะต้องเลือกวิธีการเขียนคำนำให้เหมาะกับประเภทของงานเขียน เนื้อหาที่เขียนรวมทั้งผู้รับสารด้วย ปกติมักจะนิยมเขียนคำนำเพียงย่อหน้าเดียว การเขียนคำนำสามารถกระทำได้หลายวิธี

คำนำมีความสำคัญต่องานเขียน ดังนั้นนักเรียนควรหลีกเลี่ยงการเขียนคำนำที่ไม่น่าสนใจดังต่อไปนี้

2.1.1 การเขียนคำนำที่ไม่ตรงกับเรื่อง

2.1.2 การเขียนคำนำที่อ้อมค้อม มีเนื้อหาไกลจากเรื่องที่เขียนเกินไป ทำให้ผู้อ่านไม่ทราบจุดประสงค์ชัดเจนว่าจะเขียนเรื่องอะไร

2.1.3 การเขียนคำนำยาวเกินไป ไม่ได้สัดส่วนกับเนื้อเรื่อง คำนำที่ดีควรมีย่อหน้าเดียวเท่านั้น อาจมีความยาวประมาณ 5 บรรทัดก็พอแล้ว (ยกเว้นมีคำประพันธ์สมอยู่ด้วย)

2.1.4 การเขียนคำนำด้วยเรื่องพื้นๆ ที่ทุกคนรู้ดีอยู่แล้ว

2.1.5 การเขียนคำนำด้วยการออกตัว เช่น ออกตัวว่าไม่พร้อม หรือไม่เชี่ยวชาญเรื่องที่เขียน ซึ่งอาจทำให้ผู้อ่านไม่สนใจอ่านก็ได้

คำนำที่ดี คือ คำนำที่บอกให้รู้ได้ทันทีว่าจะเขียนอะไร และจะต้องเขียนให้กระชับและเร้าความสนใจด้วย

ตัวอย่างคำนำ

คำนำเริ่มด้วยการยกคำพูด คำคม หรือสุภาษิตที่น่าสนใจ

“ใครทำให้ข้าเสียใจชั่วครู่ ข้าจะทำให้มันเสียใจไปตลอดชีวิต” เป็นคำกล่าวของพระนางซุสียไทยเฮา ผู้ใหญ่ในสมัยราชวงศ์ชิง ซึ่งมีไช่คำซู่หรือคำเล่าลือที่ไร้ความจริงหรือความยำเกรงของผู้คนทั้งในราชสำนัก ทหารพลเรือน และประชาชนทั่วแผ่นดินที่มีต่อพระนาง เป็นสิ่งยืนยันคำกล่าวข้างต้นเป็นอย่างดี และยังบอกให้รู้ถึงอำนาจอันล้นฟ้าของผู้อยู่เบื้องหลังราชบัลลังก์และองค์จักรพรรดิเป็นเวลานานถึง 47 ปี

(ดวงดาว ทิฆัมพร, “ซุสียไทยเฮา หญิงบ้านนอกผู้ตั้งตัวเป็นเจ้าชีวิต”

มิติใหม่ ปีที่ 1 ฉบับที่ 4, หน้า 74)

คำนำที่เริ่มด้วยบทร้อยกรอง

“สงสารคำทำการมานานแล้ว	ดูไม่แคล้วตาไปในหนังสือ
มันถูกใช้หลายอย่างไม่วางมือ	แต่ละมืตรำตรากรยากเต็มที
ตำรวจเห็นโจรหาญ ทำการ จับ	โจรมันกลับวิ่งทะยาน ทำการ หนี
ทำการ ป่วยเป็นลมล้มพอดี	ทำการ ชี้อับหมายว่าตายเอย”

วันนี้เริ่มต้นด้วยคำกลอนให้เต็มทีหน่อย เปลา ผู้เขียนไม่ได้เก่งกาจถึงกับแต่งขึ้นมาเองดอก แต่กลอนข้างบนนี้เป็นพระราชนิพนธ์ของ น.ม.ส. ปรากฏในหนังสือประมวลวัน เกือบ 40 ปี มาแล้ว แสดงว่ามีคนรำคาญคำว่า ทำการ กันมานานแสนนานแล้ว ถึงเดี๋ยวนี้ก็ยังรำคาญอยู่เพราะแม่ในรายการโทรทัศน์ยอดนิยมรายการหนึ่ง คือรายการภาษาไทยวันละคำก็ยังกล่าวไว้

(นิตยา กาญจนวรรณ, “เรื่องของ ‘ทำการ’,” ในพุดภาษาไทย, หน้า 159)

คำนำที่โน้มน้าวและชักจูงให้ผู้อ่านเห็นคล้อยตาม

กินมากแล้วก็ต้องอ้วนเป็นเรื่องธรรมดาที่รู้ ๆ กันอยู่ แต่คนสมัยนี้ไม่อยากอ้วนเพราะอ้วนแล้วสร้างปัญหาให้มากมายทั้งโรคหัวใจ โรคเบาหวาน โรคเกาต์ และโรคความดันโลหิตสูง บางครั้งก็มีปัญหาเรื่องโรคไต คนส่วนใหญ่จึงอยากผอม แต่ถ้าต้องการผอมก็หยุดกิน เรื่องที่จะทำให้ คนอ้วนหยุดกินเป็นการแนะนำง่าย แต่ปฏิบัติตามได้ยาก การสอนให้คนอ้วนกินอย่างถูกวิธี จึงน่าจะเป็นวิธีที่ดีกว่า

(วินัย ดะส์สัน, “กินให้ผอม,” เนชั่นสุดสัปดาห์, ปีที่ 4 ฉบับที่ 196,

(8 – 14 มีนาคม 2539))

2.2 เนื้อเรื่อง เป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของการเขียนเรียงความ เพราะเป็นส่วนที่เสนอความรู้ ความคิด ความเข้าใจทรรณะ หรือความรู้สึกของผู้เขียนให้แจ่มแจ้ง โดยอาศัยกฤตหาทรณสุภาษิต และประสพการณของผู้เขียนมาสนับสนุนเรื่องที่เขียนได้

ก่อนอื่นนักเรียนจะต้องคิดก่อนเป็นขั้นแรกว่า จะเลือกเขียนเรื่องอะไร มีวัตถุประสงค์และขอบเขตในการเขียนกว้างหรือแคบเพียงใด เมื่อคิดวางแผนเป็นลำดับดังกล่าวแล้วก็เริ่มเขียนโครงเรื่องเพื่อเป็นแนวทางในการเขียน

ขั้นตอนต่อไปคือการเรียงเนื้อหาไปตามโครงเรื่องที่ได้กำหนดไว้ โครงเรื่องที่กำหนดไว้เป็นข้อๆ นั้นก็คือเนื้อหาในย่อหน้าหนึ่งๆ นั่นเอง เมื่อจะขยายแต่ละหัวข้อก็ย่อมจะได้ย่อหน้าที่มีเนื้อหาเป็นเอกภาพและมีน้ำหนัก และถ้าเขียนแต่ละย่อหน้ามีประโยคใจความสำคัญอย่างชัดเจนแล้ว เรียงความเรื่องนั้นจะเป็นเรียงความที่มีเนื้อหาสมบูรณ์ เรียงความแต่ละเรื่องจะมีย่อหน้าเนื้อเรื่องเท่าใดก็ได้ แต่เป็นไปไม่ได้ที่เรียงความเรื่องหนึ่งจะมีย่อหน้า เนื้อเรื่องเพียงย่อหน้าเดียว

ในการเขียนเรียงความนั้น การใช้ถ้อยคำภาษาเป็นสิ่งสำคัญมาก นักเรียนจะต้องพิถีพิถัน ในการใช้ภาษา ภาษาที่ใช้ต้องเป็นภาษาแบบเป็นทางการ กล่าวคือภาษาจะถูกต้องตามหลักการเขียน มีการเลือกสรรถ้อยคำมาเรียบเรียงให้กะทัดรัด ชัดเจน อ่านเข้าใจง่าย รวบรื่น สละสลวย และมีลีลาการเขียนที่น่าสนใจ

2.3. สรุป เป็นส่วนสุดท้ายของเรียงความที่ผู้เขียนจะเน้นความรู้ ความคิดหลัก หรือประเด็นสำคัญของเรื่องที่เขียนอีกครั้งหนึ่ง การสรุปนับว่ามีส่วนสำคัญเท่ากับคำนำเพราะเป็นส่วนช่วยเสริมให้เรียงความมีคุณค่าขึ้น

การสรุปควรมีเนื้อหาสอดคล้องกับคำนำและประเด็นของเรื่องย่อหน้าสรุปไม่ควรยาว (5 – 7 บรรทัด ยกเว้น มีคำประพันธ์ผสมอยู่ด้วย) แต่มีใจความกระชับ ประทับใจผู้อ่าน วิธีการสรุปมีหลายวิธี ผู้เขียนอาจนำวิธีการเขียนคำนำบางวิธีมาใช้ในการสรุปได้ เช่น การสรุปด้วยคำถาม การสรุปด้วย คำคม สุภาษิตและบทร้อยกรอง หรือสรุปด้วยข้อความที่ได้แก่งคิด เป็นต้น

การสรุปที่ดี คือการสรุปด้วยข้อความที่กระชับ คมคายจนผู้อ่านประทับใจ ติดใจ และนำไปประเด็นที่เสนอมาไตร่ตรองต่อไป แม้จะอ่านเรื่องจบไปแล้วก็ได้

ตัวอย่าง : การสรุป

สรุปด้วยการฝากข้อคิดและความประทับใจให้แก่ผู้อ่าน สรุปแบบนี้มักใช้ข้อความสั้นๆ คมคาย แต่ลึกซึ้ง

ดังนั้น ถ้าเราให้น้ำใจเกิดขึ้นในสังคมของเราต้องลงมือปฏิบัติด้วยตนเองกันทุกคน อย่ามัวเรียกร้องให้คนอื่นมีน้ำใจเพราะถ้าเราเองยังไม่มีน้ำใจ การเรียกร้องให้ผู้อื่นมีน้ำใจต่อเราจะกลายเป็นความเห็นแก่ตัว และถ้าเรามีน้ำใจแล้วก็ไม่ต้องเรียกให้ใครมีน้ำใจ น้ำใจของเราต่างหากที่จะเพาะความมีน้ำใจให้เกิดขึ้นแก่ผู้อื่นโดยไม่ต้องเรียกร้อง

(ปรีชา ช่างขวัญยืน, “คอลัมน์ปากกาชนนก เรื่องน้ำใจ,” สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์
ปีที่ 41 ฉบับที่ 27, หน้า 58)

สรุปด้วยคำคม สุภาษิต และบทร้อยกรอง

ขณะนี้อวิชชาอันเนื่องมาจากลัทธิบริโภคนิยม ได้เข้าไปสั่นคลอนจรรยาบรรณในทุก วิชาชีพ ทำให้ผู้คนมักมากและมีวิธีการสร้างความยอมรับแปลกๆ ไม่ได้เว้นแม้แต่นักวิชาการและ ครูบาอาจารย์ โชคยังดีอยู่บ้างที่ยังเหลือผู้เข้มแข็งออกมาแสดงบทบาทให้ในระดับสาธารณะอยู่บ้างประปราย เป็นกระแสธารน้อยที่ไหลแรงแต่มีพลังจะหยุดไหล มีบทบาทสมดังค่ายก้องของกวีของชาติ เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ที่ว่า

ครูคือผู้นำทางความคิด
ให้รู้ถูกรู้ผิดคิดอ่านเขียน
ให้รู้ทุกขรู้ยากรู้พากเพียร
ให้รู้เปลี่ยนแปลงสู้สร้างงาน
ครูคือผู้ยกระดับวิญญาณมนุษย์
ให้สูงกว่าสัตว์เดรัจฉาน
ครูคือผู้สั่งสมอุดมการณ์
ปณิธานเพื่อมวลชนใช้ตนเอง

(กมลสมัย วิริยะไชยโสภณ, “นักวิชาการกับสังคม.” ก้าวไกล
ปีที่ 4 ฉบับที่ 12, หน้า 23)

สรุปด้วยคำถามให้ผู้อ่านเก็บไปคิดหรือไตร่ตรองต่อไป

ภาษาไทยปัจจุบันนี้กำลังเสื่อมมาก ถึงเวลาหรือยังที่เราจะคิดถึงเรื่องนี้อย่างจริงจัง น่าจะกำหนดไว้ในนโยบายของรัฐบาลได้แล้วว่า รัฐบาลจะสนับสนุนการค้นคว้าศึกษาเรื่องภาษาไทย เพื่อให้ภาษาไทยมีความเจริญมั่นคงสมกับที่ภาษาเป็นวัฒนธรรมสำคัญยิ่งของชาติ

(เปลื้อง ณ นคร, “ศาลฎีกาแห่งภาษา,” สารสถาบันภาษาไทย
ปีที่ 1 ฉบับที่ 3, หน้า 24)

3. ลักษณะของเรียงความที่ดี

3.1 มีเอกภาพ หมายความว่า เนื้อเรื่องจะต้องมีเนื้อหาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่กล่าวนอกเรื่อง เรียงความ จะมีเอกภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับ การวางโครงเรื่อง

3.2 มีสัมพันธภาพ หมายความว่า เนื้อหาจะต้องมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันตลอดทั้งเรื่อง ความสัมพันธ์ต่อเนื่องของเนื้อหาเกิดจากการจัดลำดับความคิด และการวางโครงเรื่องที่ดี และเกิดจากการ เรียงย่อหน้าอย่างมีระบบ

3.3 มีสารัตถภาพ หมายความว่า เรียงความแต่ละเรื่องจะต้องมีสาระสมบูรณ์ตลอดทั้งเรื่อง ความสมบูรณ์ของเนื้อหาเกิดจากการวางโครงเรื่องที่ดี

เมื่อนักเรียนได้ดำเนินการตามขั้นตอนในการเขียนเรียงความมาโดยลำดับ นับตั้งแต่การเลือกเรื่อง การเขียนโครงเรื่อง การเรียบเรียงเนื้อเรื่องตามองค์ประกอบของเรียงความ และการเขียนย่อหน้าที่ดีนักเรียน ก็จะได้เรียงความเรื่องหนึ่ง แต่เรียงความเรื่องนั้นยังนับว่าไม่สมบูรณ์ ถ้านักเรียนยังไม่ได้ทบทวนเพื่อแก้ไข ปรับปรุง การตรวจทานเป็นขั้นตอนการเขียนขั้นสุดท้ายที่จำเป็น ไม่ควรละเลยขั้นตอนนี้อย่างเด็ดขาด เพราะ จะได้ตรวจทานว่าเรื่องนั้นมีภาษาและเนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์ หรือไม่ เพื่อจะได้แก้ไขปรับปรุงให้สมบูรณ์อีกครั้ง ก่อนส่งครู

ใบความรู้ที่ 2.2

ตัวอย่างการเรียงความ

ตัวอย่าง : การวางโครงเรื่องเรียงความ

เรื่อง “คุณค่าภาษาไทย”

คำนำ พูดถึงภาษาไทยเป็นเครื่องมือสื่อสารที่สำคัญ ประเทศไทยเป็นชาติหนึ่งที่มีภาษาเป็นของตนเองคือ ภาษาไทย คนไทยจึงถือว่าภาษาไทยมีคุณค่าอย่างยิ่ง

- เนื้อเรื่อง - ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ
- ภาษาไทยช่วยพิทักษ์เอกราชของชาติ
 - ภาษาไทยใช้เป็นสื่อกลางในการติดต่อ
 - ภาษาไทยเป็นวัฒนธรรมที่สำคัญอย่างยิ่ง
 - ภาษาไทยเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต

สรุป กล่าววิงวอนให้คนไทยหันมาสนใจภาษาของชาติ ช่วยกันศึกษารักษา และใช้ให้ถูกต้อง เพื่อให้ภาษาไทยคงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป โดยใช้คำประพันธ์ทั้งท้าย

คุณค่าภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสื่อสารที่สำคัญมาก ทำให้เข้าใจความนึกคิดของกันและกัน ภาษาสามารถถ่ายทอดสิ่งอันเป็นนามธรรมอันเข้าใจยาก มาเป็นรูปธรรมให้เข้าใจง่ายขึ้น หากไม่มีภาษา ก็ขาดเครื่องมือสื่อสารที่สำคัญไป ภาษาของชาติใดก็มีคุณค่าต่อชาตินั้นเป็นอย่างยิ่ง ประเทศไทยก็เป็นชาติหนึ่งที่มีภาษาของตัวเอง คือภาษาไทย คนไทยจึงถือว่าภาษาไทยมีคุณค่าอย่างยิ่ง

คนไทยเรามีภาษาไทยประจำชาติของตนเอง ภาษาแบ่งออกได้เป็น ภาษาพูดและภาษาเขียน ภาษาพูดก็มีเสียงพูดเป็นสื่อสารในการติดต่อ เสียงพูดของคนไทยนั้นไม่ว่าจะพูดที่ไหนส่วนใดของโลก เราก็บอกได้ทันทีว่านั่นเขาพูด “ภาษาไทย” ส่วนภาษาเขียนเราก็มีภาษาไทยซึ่งพอจะรวมคำแห่งประดิษฐ์ใช้เป็นสัญลักษณ์ในการเขียนติดต่อกัน ตัวอักษรของไทยนั้นต่างกับอักษรของชาติอื่นๆ ในโลก ไม่ว่าจะเห็นตัวอักษรไทยที่ไหน เราก็จะบอกได้ทันทีว่า นี่คือ “ตัวอักษรไทย” นั่นคือ ภาษาเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย

ปัจจุบันนี้ประเทศไทยอันเป็นที่รักยิ่งของเรา มีภัยคุกคามทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพื่อมุ่งทำลายความเป็นไทยของเราให้แหลกมลายลง ซึ่งเขาจะได้มาปกครองแทนจึงจำเป็นต้องใช้ภาษาไทยมาต่อสู้ ในรูปของบทเพลงปลุกใจให้รักชาติ บทความอธิบายชี้แจงความจริง ความถูกต้อง ให้ประชาชนทั้งชาติได้เข้าใจ ภัยลัทธิอันเลวร้ายต่างๆ เหล่านี้ อันเป็นการใช้ภาษาไทยพิทักษ์เอกราชของชาติไทย

ในการพูดจาของคนไทย ไม่ว่าในด้านใดๆ คนไทยจะพูดจาสื่อสารกันด้วยภาษาไทย แม้แต่ในการเขียนส่งสารถึงกันและกัน เพื่อความเข้าใจอันดีต่อกัน ฉะนั้นไม่ว่าจะพูดหรือเขียนซึ่งการติดต่อกันระหว่างคนไทย เราจะใช้ภาษาไทยเป็นสื่อกลางในการติดต่อ

ภาษานับว่าเป็นวัฒนธรรมที่สำคัญอย่างหนึ่ง และภาษาจะเป็นเครื่องมือวัดความเจริญของชาตินั้นๆ มีวัฒนธรรมสูงส่งแค่ไหนเพียงใด เราจะสังเกตเห็นได้ง่ายๆ ก็คือคนที่ยังป่าเถื่อนหรือยังไม่ได้รับการอบรมมาก่อน เวลาพูดจาจะไม่น่าฟังเลย ต่อเมื่อได้รับการศึกษาอบรมเป็นอย่างดีแล้ว จึงจะพูดได้สุภาพไพเราะเสนาะหู เมื่อได้ยินได้ฟังแล้ว ก็จะอยากได้ยินได้ฟังต่อไปอีก อาจกล่าวได้ว่า วัฒนธรรมจะมีความยั่งยืนและมีความเจริญงอกงามได้ก็อยู่ที่มนุษย์มีภาษา ถ้าขาดภาษาเสียอย่างเดียว วัฒนธรรมจะหมดสภาพความก้าวหน้าเพราะการถ่ายทอด

วัฒนธรรมให้แกกันนในสังคม จะทำกันได้ส่วนใหญ่ก็อยู่ที่มีภาษาสำหรับสื่อสารความรู้สึกให้แกกันและกัน สำหรับคนไทยนั้นก็ใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสื่อสารติดต่อกันมาตลอดแสดงให้เห็นว่า เราไม่ได้ตกอยู่ในอำนาจของชาติมหาอำนาจอื่นๆ ที่คอยจะหิบบั่นวัฒนธรรมของตนให้กับชาติที่ด้อยกว่าเสมอ ไทยยังคงเป็นไทยและใช้ภาษาไทยกันอยู่จนทุกวันนี้

คุณค่าของภาษาไทยที่น่าจะได้กล่าวไว้ในที่นี้ด้วยก็คือ ภาษาเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต ไม่ว่าจะฟัง พูด อ่าน หรือเขียน ย่อมหลีกเลี่ยงไม่พ้นซึ่งการฟังภาษาไทย พูดภาษาไทย อ่านภาษาไทย และเขียนภาษาไทย วัฏจักรของการใช้ภาษาในการดำรงชีวิตของคนไทยจะวนเวียนอยู่กับภาษาไทยตลอดไป ชีวิตของคนจะอับเฉาหรือรุ่งโรจน์ก็อยู่ที่ฟัง พูด อ่าน หรือเขียนภาษาไทยได้ถูกต้องและดีเพียงใด

ด้วยเหตุดังกล่าวนี้น คนไทยจึงมีความภูมิใจในภาษาของตน ภาษาไทยจึงมีส่วนให้คนไทยได้มีความภูมิใจที่เรามีภาษาของชาติ ยิ่งกว่าความภูมิใจอย่างอื่น คนไทยจะรู้สึกสบายใจเมื่อได้พูดภาษาไทย เข้าใจแจ่มแจ้งเพื่อใช้ภาษาไทยสื่อความหมาย เราสามารถคุยได้ว่าแม้เราจะเป็นประเทศเล็กๆ เรามีภาษาของตัวเอง มีตัวอักษรของตนเองใช้ เป็นภาษาที่มีระเบียบแบบแผนไม่เป็นภาษาป่าเถื่อน เป็นภาษาที่มีความสุภาพที่ใครก็เรียนรู้ได้

ตามที่บรรยายมาแล้ว ก็พอเป็นแนวให้เห็นความสำคัญของภาษาไทยบ้าง ฉะนั้นสมควรหรือไม่ที่เราชาวไทยทุกคน จะหันมาสนใจภาษาของชาติอย่างจริงจัง ช่วยกันศึกษาช่วยกันรักษาและช่วยกันใช้ให้ถูกต้องอย่าให้ภาษาวิบัติจะได้เป็นตัวอย่างแก่นุชนและเพื่อภาษาไทยอันถูกต้อง คงอยู่กับชาติไทยอันเป็นที่รักยิ่งตราบนานเท่านาน ขอฝากคำประพันธ์ให้ระลึกถึงคุณค่าภาษาไทย ดังนี้

◎ สักวาภาษาไทยวิไลเลิศ	แสนประเสริฐมีคุณค่ามหาศาล
เป็นเอกลักษณ์ของชาติมาช้านาน	เป็นสะพานนาชีวิตนิรันดร์
เป็นเครื่องมือสื่อสารการติดต่อ	ทั้งเป็นบ่อเกิดปัญหาหาสุขสันต์
เป็นวัฒนธรรมมีค่าอนันต์	คนไทยนั้นภูมิใจบ้างไหมเอย

ตัวอย่างเรียงความที่มีข้อบกพร่อง

ขึ้นชื่อว่ามนุษย์นั้นจะต้องอยู่รวมกันเป็นกลุ่มเป็นสังคม คนในสังคมก็มีทั้งคนดีและคนเลวปะปนกันไป หากเราคบคนดีก็ดีไป แต่ถ้าคบคนเลวก็จะพาไปสู่ความเสื่อมเสีย เพราะฉะนั้นเราควรคบคนดี ไม่ควรคบคนไม่ดี เพราะอาจจะทำให้เราติดยาเสพติดได้ นอกจากนั้นเราควรมีแนวทาง ในการปฏิบัติตนมิให้ตกเป็นทาสยาเสพติดดังนี้

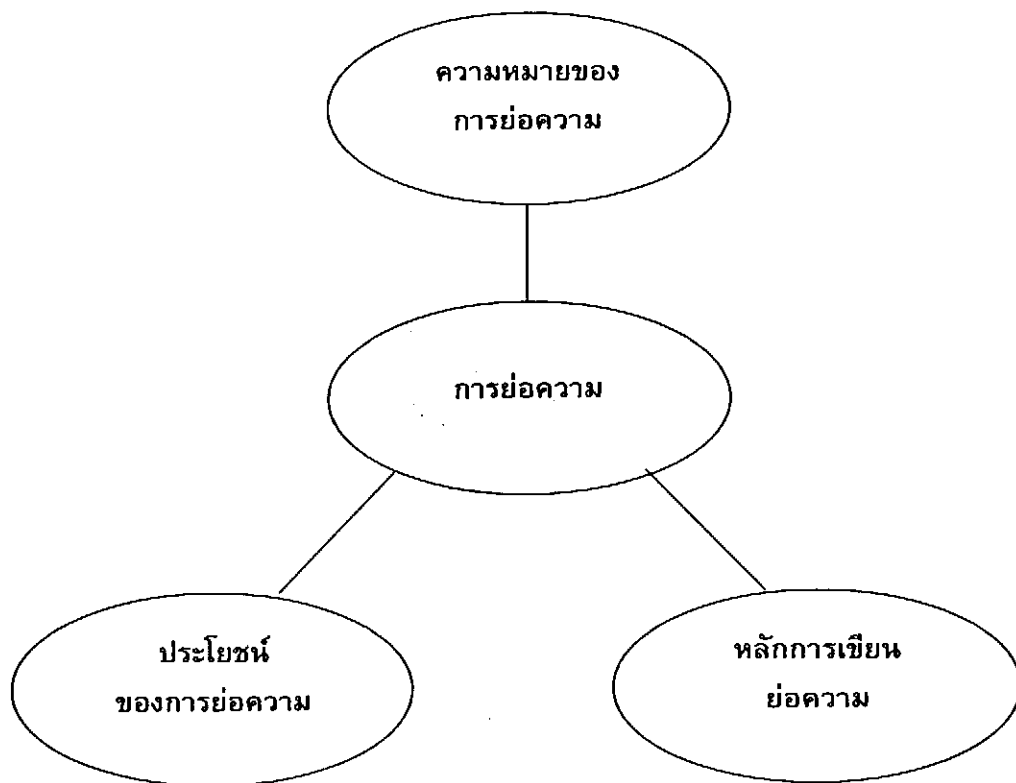
การคบเพื่อน เราควรคบเพื่อนที่ดี ไม่ควรคบเพื่อนที่ไม่ดี เพราะเพื่อนที่ไม่ดีจะชักชวนเราไปติดยาเสพติดได้สถานที่ที่ไม่ควรไป ได้แก่ ผับ ดิสโกเธค หรือสถานที่ซ่องสุมอื่นๆ เพราะสถานที่เหล่านี้จะมีแต่ยาเสพติด เมื่อเราดื่มเข้าไปเราก็จะรู้เลยว่า ไครแอบใส่ยาเสพติดให้เรากินรีเปลา เมื่อติดยาเสพติดเราก็อยากยาเพิ่มขึ้นทุกวัน ดังนั้นเราไม่ควรตามเพื่อนไปเที่ยวในสถานที่ที่กล่าวมาแล้ว

หางานอดิเรกทำในยามว่าง หากเรามีเวลาว่างจากการเรียน เราก็ควรหางานอดิเรกทำ งานอดิเรกมีหลายอย่าง เช่น การออกกำลังกาย การปลูกต้นไม้ การสะสมแสตมป์ หรือการเล่นดนตรี งานอดิเรกดังกล่าว จะช่วยให้เรามีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง จิตใจร่าเริงแจ่มใสและเบิกบาน อีกทั้งยังเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์อีกด้วย ทำให้มีร่างกายสมบูรณ์ และมีสุขภาพจิตที่ดี

หากเราติดยาเสพติด เราควรรีบไปหาหมอ ไม่ควรอยู่คนเดียวหรือหาทางออกด้วยวิธีที่ไม่เหมาะสม เช่น ฆ่าตัวตาย หรือหนีออกจากบ้าน ทำยังงั้นไม่ดี เราควรปรึกษาพ่อแม่ เพื่อให้ท่านพาเราไปพบแพทย์ หรือไปสถานที่บำบัดผู้ติดยาเสพติดต่างๆ เช่น ถ้ากระบอก ทำยังงั้นจะดีกว่ามัย เมื่อเราหายแล้ว เราก็ไม่ควรกลับไปติดยาเสพติด อีกที นอกจากจะทำให้สุขภาพทรุดโทรมแล้ว ยังทำให้คนที่เรารักหรือคนที่รักเราเสียใจอีกด้วย

ถ้าเรารู้ว่ายาเสพติดมีโทษต่อร่างกายเรามากขนาดนี้ เราก็ไม่ควรติดยาเสพติด เมื่อเรามีโอกาสดีๆ ได้เรียนหนังสือแล้วก็ควรฉวยโอกาสนั้น ตั้งเป้าหมายว่า นำขึ้นให้รับตก เพราะถ้าช้าแล้วน้ำลดตอผุดได้ ก่อนจะจบขอฝากไว้ว่า เราต้องมีจิตใจหนักแน่น และรู้จักปฏิเสธเมื่อมีผู้มาชักชวน ให้ท่องไว้ว่า หลงทางเสียเวลา หลงติดยาเสียอนาคต

ผังความคิด (Mind Mapping) เรื่อง การย่อความ

สาระสำคัญของบท

การย่อความ คือ การเก็บใจความสำคัญของเรื่องต่างๆ แล้วเรียบเรียงขึ้นใหม่ด้วยสำนวนภาษาของตนเอง ข้อความที่เรียบเรียงขึ้นใหม่นั้นจะต้องมีความกระชับรัดกุม และมีใจความสำคัญครบถ้วน การเรียนเรื่องย่อความจะช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะเรื่องการจับใจความสำคัญอันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนในทุกสาขาวิชาต่อไป

ใบความรู้ 3.1 เรื่อง การย่อความ

ตัวอย่างย่อความที่มีข้อบกพร่อง

ในสมัยโบราณการร้อยพวงมาลัยไม่ใช่กิจของชาวบ้าน เพราะไม่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้อีกอย่างหนึ่งการร้อยพวงมาลัยเป็นวิชาที่จะต้องเรียนให้รู้จักวิธี ผู้ที่ร้อยพวงมาลัยจำเป็นต้องเรียนหรือเคยอยู่ในรั้วในวัง เพราะเป็นสถานที่ที่ต้องทำดอกไม้กันอยู่เป็นประจำทุกวัน

กล่าวกันว่าพวงมาลัยเริ่มมีใช้ในงานต่างๆ มากขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 ในครั้งนั้นสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ได้รับการยกย่องว่ามีพระนามเลื่องลือในการร้อยพวงมาลัย คือ แต่เดิมนั้นพวงมาลัยของไทย ร้อยด้วยดอกมะลิเป็นมาลัยสีขาวกลมแต่อย่างเดียว จะมีพิเศษบ้างก็เพียงทำเป็นเกลียวพันวนไป เรียกว่า มาลัยเกลียว สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ทรงประดิษฐ์คิดร้อยมาลัยด้วยดอกไม้ต่างๆ ไม่ใช่เพียงดอกมะลิต่างแต่ก่อน และใช้ใบไม้แทรกทำให้เกิดลวดลายและสีสันแปลกๆ เจ้านายในราชสำนักก็พลอยสนพระทัยการร้อยมาลัยกันมากขึ้น ในครั้งนั้นจึงถือว่าเป็นสมัยพัฒนาพวงมาลัยได้เป็นแบบอย่างการร้อยมาลัยมาจนถึงทุกวันนี้

แต่เดิมนั้นพวงมาลัยใช้เฉพาะกิจบางอย่าง เช่น ใช้วัดฐานพระพุทธรูปตามที่บูชาในพิธีต่างๆ ใช้ตกแต่งตามฉัตรและวัดพระโกศประดับประดาหน้าต่าง (สมัยที่ยังมีพระราชพิธีถือน้ำ มีประเพณีว่าจะต้องมีพวงมาลัยเปีย สามพวงจัดถวาย คือ แขนวครอบแก้วหน้าพระสัมพุทธพรรณีพวงหนึ่ง ที่พระพุทธรูปอดฟ้า จุฬาลงกรณ์พวงหนึ่ง และที่พระพุทธรูปเลศหล้านมาลัย พวงหนึ่ง) เมื่อรัชกาลที่ 5 เสด็จสวรรคต ทางราชสำนักอนุญาตให้ประชาชนนำพวงมาลัยเข้าไปถวายสักการะพระบรมศพได้ (เข้าใจว่าจะเป็นครั้งแรก) ภายหลังชาวบ้านชาวเมืองจึงถือเป็นแบบอย่างใช้พวงมาลัยเคารพศพ การใช้พวงมาลัยจึงกว้างขวางมากขึ้น จนถึงบูชากับนเทวดาอารักษ์ จนเกิดกำหนดกฎเกณฑ์ว่าเทวดานั้นๆ ต้องถวายพวงมาลัยอย่างนั้น มีจำนวนและความยาวเท่านั้นๆ

ตัวอย่างย่อความที่มีข้อบกพร่อง

ในสมัยโบราณการร้อยพวงมาลัยไม่ใช่กิจของชาวบ้าน เพราะไม่จำเป็นที่จะต้องใช้ ผู้ที่ร้อยพวงมาลัยจะอยู่ในรั้วในวัง เพราะต้องทำดอกไม้อยู่เป็นประจำทุกวัน พวงมาลัยเริ่มมีใช้มากขึ้น ในสมัย ร. 5 แต่เดิมพวงมาลัยของไทยร้อยด้วยดอกมะลิเป็นมาลัยสีขาวร้อยเป็นเกลียววนไป เรียกว่า มาลัยเกลียว สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ จึงคิดประดิษฐ์มาลัยด้วยดอกไม้ต่างๆ และใช้ใบไม้แทรกทำให้เกิดลวดลายและสีสันแปลกๆ เจ้านายในราชสำนักจึงสนใจการร้อยมาลัยมากขึ้น

แต่เดิมพวงมาลัยใช้ในงานบางอย่าง เช่น ใช้วัดฐานพระพุทธรูป ตกแต่งตามฉัตร และวัดพระโกศประดับตามประดาหน้าต่าง สมัยที่ยังมีพระราชพิธีถือน้ำ ประเพณีว่าจะต้องมีพวงมาลัยเปียสามพวงจัดถวาย เมื่อรัชกาลที่ 5 สวรรคต ทางราชสำนักอนุญาตให้ประชาชนนำพวงมาลัยเข้าไปถวายสักการะได้ หลังจากนั้นชาวบ้านชาวเมืองจึงใช้พวงมาลัยเคารพศพ และใช้บูชากับนเทวดาอารักษ์ จนมีการกำหนดว่าเทวดานั้นๆ ต้องถวายพวงมาลัยอย่างนั้น มีจำนวนและความยาวเท่านั้นๆ

(ที่มา : ร้อยแปด โดย ส. พลายน้อย)

ใบงาน 3.1

เรื่อง ข้อบกพร่องในการย่อความ

จุดประสงค์

1. เพื่อฝึกให้นักเรียนสังเกตตัวอย่างย่อความที่มีข้อบกพร่อง
2. เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักพิจารณาข้อบกพร่องที่ปรากฏในตัวอย่างและวิพากษ์วิจารณ์ได้อย่างเหมาะสม

กิจกรรม

1. ครูแจกตัวอย่างย่อความที่มีข้อบกพร่องให้นักเรียน
2. ครูให้นักเรียนอ่านเรื่องและตัวอย่างการย่อความจากเรื่อง
3. ครูซักถามนักเรียนในชั้นเรียนถึงตัวอย่างการย่อความที่อ่าน
4. ครูให้นักเรียนจดข้อบกพร่องที่ปรากฏในตัวอย่างการย่อความเพื่อการวิจารณ์ข้างล่างนี้

ข้อบกพร่องจากตัวอย่างการย่อความ

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

แนวการประเมินผลงาน

ขณะที่นักเรียนกำลังอ่านเรื่องย่อความที่มีข้อบกพร่อง ครูจะต้องสังเกตว่านักเรียนได้จดบันทึกข้อความที่นักเรียนคิดว่าเป็นใจความสำคัญของเรื่องหรือไม่

ใบความรู้ 3.2

เรื่อง การย่อความ

1. ความหมายของการย่อความ

การย่อความ คือ การเก็บใจความสำคัญของเรื่องต่างๆ แล้วเรียบเรียงขึ้นใหม่ด้วยสำนวนภาษาของตนเอง ข้อความที่เรียบเรียงขึ้นใหม่นั้นจะต้องมีความกระชับรัดกุม และมีใจความสำคัญครบถ้วน

2. หลักการเขียนย่อความ การเขียนย่อความจากเรื่องที่มีหลัก ดังนี้

1) อ่านเรื่องที่ย่อขึ้นตั้งแต่ต้นจนจบอย่างละเอียด เพื่อให้เข้าใจเรื่องโดยตลอด และเข้าใจว่าผู้แต่งต้องการเสนอความคิดใดเป็นสำคัญ

2) อ่านเรื่องอีกครั้งหนึ่งโดยจับใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้า และบันทึกเป็นวลีหรือประโยค แต่กระนั้นก็ตามบางย่อหน้าก็เป็นข้อความที่มีรายละเอียดหรือประเด็นไม่สำคัญ ผู้ย่อความก็ควรพิจารณาตามความเหมาะสม

3) ในการจับใจความสำคัญจะต้องแยกผลความหรือข้อความประกอบออกจากใจความสำคัญ ข้อความที่เป็นผลความส่วนใหญ่จะเป็นประโยคขยายความ ซึ่งอาจเป็นการให้รายละเอียด การยกตัวอย่าง หรือการเปรียบเทียบเพื่อให้ใจความสำคัญชัดเจนขึ้น

4) เมื่อจับใจความสำคัญของเรื่องทั้งหมดแล้ว ก็เรียบเรียงเนื้อหาตามรูปแบบของการย่อความ

(1) ส่วนขึ้นต้นของย่อความ เป็นส่วนที่กล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่จะย่อ เป็นต้นว่าประเภทของเรื่อง ชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง ส่วนขึ้นต้นของย่อความประเภทของเรื่องต่างๆ มีดังนี้

📖 ย่อหนังสือทั่วๆ ไป นิทาน นิยาย พงศาวดาร และเรื่องสั้น เช่น
ย่อเรื่อง นักดนตรีเอก ผู้แต่ง แวนแกว์ จาก หนังสือแก้วจอมชน

หน้า 77 – 81 ความว่า ...

📖 ย่อจดหมาย เช่น

ย่อจดหมาย ของ นายโอฬาร รัตนภักดี ถึง เรืออากาศโทสมบัติ สมศรีพลอย
เรื่อง แสดงความยินดีที่ได้เลื่อนยศเป็นเรืออากาศเอก ลงวันที่ 15 กรกฎาคม 2545 ความว่า ...

📖 ย่อหนังสือราชการ เช่น

ย่อหนังสือราชการที่ ศร 1406 / 2732 ลงวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2544
ของนายสามารถ จันทร์สุริย์ ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมวัฒนธรรมไทย ถึง อธิการบดีมหาวิทยาลัย
ศิลปากร เรื่อง การส่งเสริมศิลปินแห่งชาติ ปี 2453 และการเสนอชื่อบุคคลเพื่อเป็นศิลปินแห่งชาติ
ความว่า ...

📖 ย่อพระบรมราโชวาท พระราชดำรัส โอวาท ปาฐกถา สุนทรพจน์

คำปราศรัย และคำกล่าวอื่นๆ เช่น

ย่อพระบรมราโชวาท ของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
พระราชทานแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีการศึกษา 2536 เนื่องในพิธีพระราชทาน
ปริญญาบัตร ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2537 ความว่า ...

 ย่อบันทึกข้อความ เช่น

ย่อบันทึกข้อความ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เรื่อง ขอส่งคืน
หลักฐานการศึกษา ลงวันที่ 11 เมษายน 2545 ความว่า ...

 ย่อข่าว เช่น

ย่อข่าว เรื่อง ธนาคารแห่งประเทศไทยยกเลิกการจำกัดรายได้ขั้นต่ำในการขอ
ทำบัตรเครดิต จากหนังสือพิมพ์มติชนรายวัน วันที่ 10 เมษายน 2545 ความว่า ...

 ย่อบทความ เช่น

ย่อบทความ ของ รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ เรื่อง วรรณคดีไทยที่ครูไทยควรทราบซึ่ง
จากภาษาและหนังสือ ปีที่ 31 พ.ศ. 2538 หน้า 28 - 35 ความว่า ...

 ย่อบทสนทนา เช่น

ย่อบทสนทนา ของ นางสาวศุภรัตน์ แสงฉัตรแก้ว กับ นางสาวดวงเนตร
มีแย้ม เรื่อง การเตรียมตัวเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาเอก เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2545 ความว่า ...

 ย่อบทร้อยกรอง เช่น

ย่อกาพย์ห่อโคลง เรื่อง กาพย์ห่อโคลงนิราศธารทองแดง ของ เจ้าฟ้าธรรมมา-
ชิเบศร์ จาก วรรณกรรมสมัยอยุธยา เล่ม 3 หน้า 205 - 239 ความว่า ...

(2) ส่วนเนื้อหาของย่อความ เป็นส่วนที่กล่าวถึงใจความสำคัญของเรื่องที่ต้องการจะย่อ
โดยทั่วไปความยาวของเนื้อหาที่ย่อแล้วจะยาวประมาณ 1 ใน 3 ของเรื่องเดิม หรือขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์
ของผู้ย่อว่า ต้องการจะให้เรื่องที่ย่อแล้วมีความยาวเท่าไร

ขั้นตอนการเรียบเรียงส่วนเนื้อหาของย่อความ มีดังนี้

 นำใจความสำคัญของเรื่องมาเขียนเรียบเรียงใหม่ตามลำดับเวลา และเหตุผล
โดยใช้สำนวนภาษาของตนเอง

 เปลี่ยนสรรพนามบุรุษที่ 1 และบุรุษที่ 2 เป็นสรรพนามบุรุษที่ 3 สรรพนาม
บุรุษที่ 1 ฉัน ดิฉัน ผม และข้าพเจ้า หรือสรรพนามบุรุษที่ 2 เป็นสรรพนามบุรุษที่ 3 ตามความเหมาะสม
เป็นต้นว่า เขา ท่าน พระองค์ และ ผู้เขียน

 ไม่ควรใช้อักษรย่อ ยกเว้นอักษรย่อที่เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป เช่น ค.ศ และ
ส.ค.ส. เป็นต้น

 ใช้คำราชาศัพท์ให้ถูกต้องเหมาะสม แต่ไม่ต้องเปลี่ยนคำราชาศัพท์ให้เป็น
คำสามัญ

 การย่อประกาศหรือคำสั่งที่มีเนื้อหาเป็นข้อ ๆ นั้น ต้องเรียบเรียงให้เป็น
ข้อความที่ต่อเนื่องกันไป และเขียนอยู่ในย่อหน้าเดียวกัน

 การย่อคำประพันธ์ร้อยกรองต้องถอดคำประพันธ์นั้นให้เป็นร้อยแก้ว แล้วจึงนำ
ข้อความนั้นมาย่อให้กระชับและสละสลวย

 เรียบเรียงเนื้อหาและอ่านทบทวนข้อความที่ย่ออีกครั้ง เพื่อตรวจสอบให้แน่ชัดว่า
เก็บใจความสำคัญได้ครบถ้วนและตรวจทานการใช้ภาษาว่ากระชับและสละสลวยหรือไม่

๓. ประโยชน์ของการย่อความ

ประโยชน์ของการย่อความ มีดังนี้

- 1) ช่วยในการฝึกทักษะการจับใจความสำคัญและแยกแยะส่วนที่เป็นพลความได้
- 2) ช่วยทำให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์ใจความสำคัญของสิ่งที่ตนศึกษา ทำให้สามารถประมวลความคิดและบันทึกความรู้ตามหลักการย่อความ เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิชาอื่นๆ
- 3) เป็นการเก็บข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ทางวิชาการและอื่นๆ

ตัวอย่างการย่อความที่ดี

พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ณ อาคารจักรพันธ์เพ็ญศิริ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วันพฤหัสบดีที่ 16 กรกฎาคม 2535

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อีกครั้งหนึ่ง และได้ทราบรายงานว่ากิจการทุกด้านของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาอย่างน่าพอใจ ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา

วิชาการต่างสาขาที่บัณฑิตศึกษาจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์นี้เป็นสิ่งที่มีคุณค่าสำคัญมาก ด้วยจะเป็นปัจจัยพื้นฐานสำหรับนำไปใช้ปฏิบัติงานต่างๆ ซึ่งจะเกื้อกูลให้บ้านเมืองเจริญวัฒนายิ่งขึ้น แต่ความเจริญนั้น ที่จะเกิดขึ้นได้ จำต้องอาศัยปัจจัยอื่นๆ ประกอบกันหลายอย่าง นอกจากวิทยาการที่ดีแล้วอย่างหนึ่ง จะต้องอาศัยความถูกต้องเที่ยงตรงและความสะอาดสุจริต ซึ่งต้องเป็นไปพร้อมทั้งในการคิดและการกระทำ อย่างหนึ่ง จะต้องอาศัยความมีปัญญา คือ ความฉลาดรู้ทั่ว รู้จริงในเหตุในผลและในความเจริญความเสื่อม อีกอย่างหนึ่ง จะต้องอาศัยความขยันหมั่นเพียรปฏิบัติด้วยความเอาใจใส่และความเพ่งพินิจ ไม่ประกอบกิจการงานด้านความประมาทหละหลวม และโดยประการสำคัญจะต้องอาศัยความเสร็จสมบูรณ์ ความพอเหมาะพอดี ในการปฏิบัติงานทั้งปวงด้วย เช่น เมื่อทำงานใหญ่ๆ ซึ่งประกอบด้วยส่วนย่อยหลายๆ ส่วน หรือมีขั้นตอนปฏิบัติหลายขั้นตอน จะต้องถือว่างานทุกขั้นทุกส่วนมีความสำคัญ และต้องพยายามกระทำงานแต่ละส่วน และขั้นตอนนั้นให้เสร็จสมบูรณ์ พอเหมาะพอดีเสมอกัน ไม่ละเว้นหรือไม่เน้นหนักในส่วนหนึ่งส่วนใดให้เกินพอดีไป งานที่ทำจึงจะสำเร็จสมบูรณ์แท้จริงโดยไม่มีจุดบกพร่อง

ปัจจัยที่กล่าวแล้วนี้ ย่อมประกอบพร้อมขึ้นได้ในตัวบัณฑิต ด้วยการศึกษาฝึกฝนและอบรมตนเองด้วยตนเองโดยสม่ำเสมอ จึงเป็นหน้าที่ของแต่ละคน ที่จะต้องตั้งใจพยายามฝึกตนให้ดี อย่าให้มีข้อบกพร่อง ความเจริญก้าวหน้าที่ทุกคนปรารถนาปรารถนา ก็จะบังเกิดขึ้นให้ได้ชื่นชมสมเจตนา

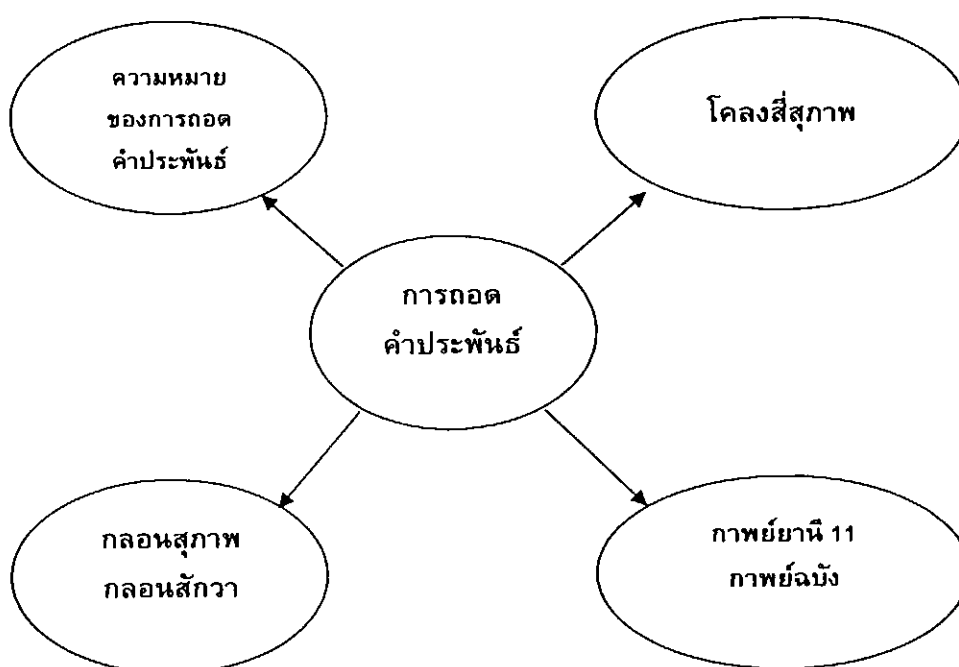
ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่เป็นผู้เข้มแข็งสมบูรณ์ด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังปัญญา สามารถปฏิบัติหน้าที่การงานให้สัมฤทธิ์ผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อจักนำพาให้ประสบความสำเร็จและความจริงทุกๆ ประการในชีวิต

(ตัวอย่างการย่อความที่ดี)

ย่อพระบรมราโชวาท ของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีการศึกษา 2534 เนื่องในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ 16 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2535 ความว่า

การพัฒนาบ้านเมืองต้องอาศัยความรู้ในสาขาวิชาต่างๆ ของบัณฑิต รวมทั้งความซื่อสัตย์สุจริต ความมีปัญญา ความขยันหมั่นเพียร ความรอบคอบ และความพอดีในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ บัณฑิตจะต้องศึกษาและฝึกฝนตนเองอย่างสม่ำเสมอ

ผังความคิด (Mind Mapping) เรื่อง การถอดคำประพันธ์

สาระสำคัญของบท

การถอดคำประพันธ์ เป็นการถอดเอารูปแบบของโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย ให้เหลือไว้แต่ความหมาย ที่ใช้สื่อความง่ายๆ เรียกว่า “ร้อยแก้ว”

ใบความรู้ที่ 4.1

เรื่อง การถอดคำประพันธ์

การถอดคำประพันธ์ คือ การถอดเอารูปแบบของโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ให้เหลือไว้แต่ความหมาย ... เมื่อถอดรูปแบบของมันออก จะเหลือเพียงความหมายที่ใช้สื่อความง่าย ๆ เรียกว่า “ร้อยแก้ว” การถอดคำประพันธ์นั้น ควรจะดูความหมายที่ปรากฏในคำประพันธ์นั้นๆ และสามารถที่จะตีความ หรือบอกได้ว่าผู้แต่งเขียนโดยรู้สึกเช่นใด อารมณ์ใด ...

และส่วนหนึ่งที่สำคัญคือ ลักษณะของคำประพันธ์ที่ควรจะรู้ เช่น ลักษณะส่วนเฉพาะของนิราศ นั้น คือ การเล่าการเดินทางว่าพบเห็นสิ่งใดบ้าง แล้วผู้แต่งคิดมีจินตนาการเยี่ยงใด และที่สำคัญมาก คือ ต้องรำพึงถึงนางอันเป็นที่รัก เช่น เมื่อผ่านอยุธยา สุนทรภู่กล่าวว่า

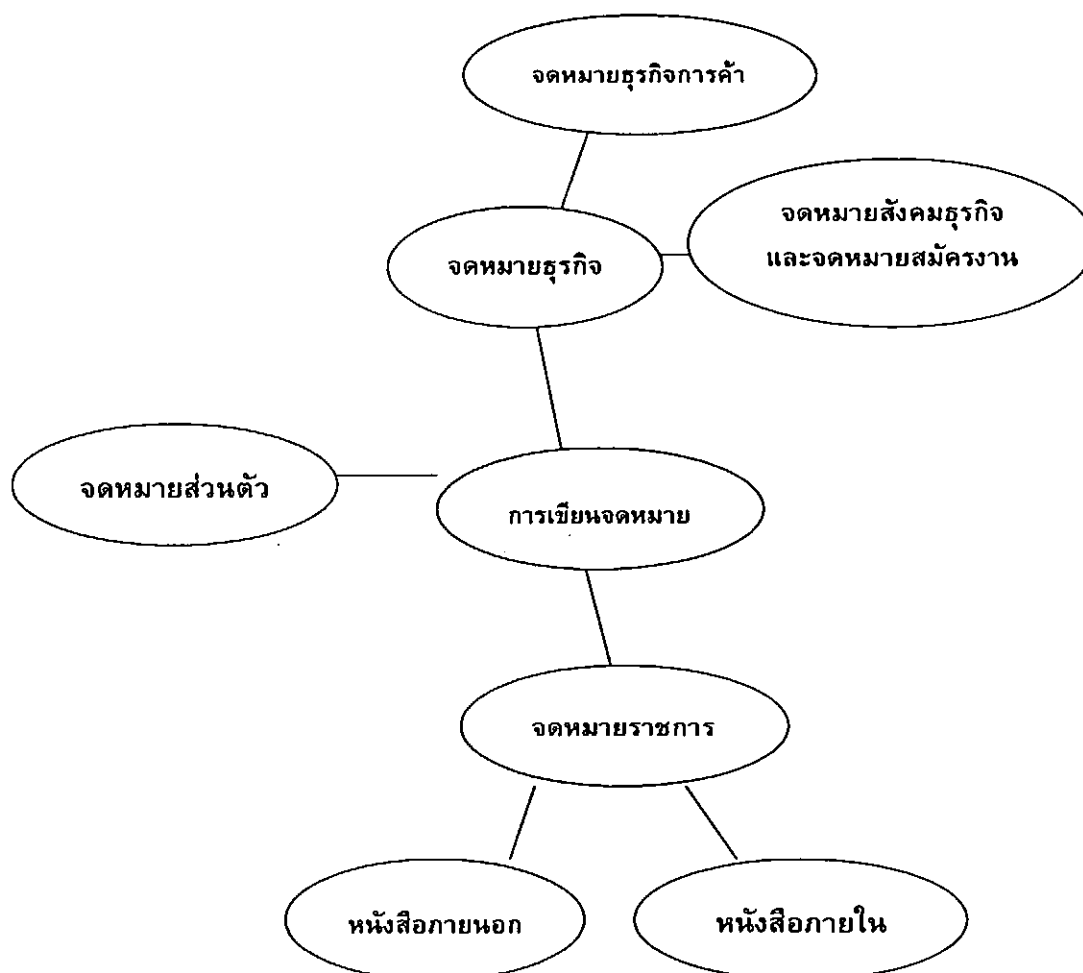
“อันรื้อรอบขอบคูก็ดูลึก ไม่น่าศีกอ้ายพม่าจะมาได้” ถ้าแปลง่าย ๆ ก็บอกว่า คูน้ำของอยุธยา กว้าง รั้วและกำแพงก็แข็งแรงเป็นปราการอย่างดี ไม่น่าที่จะเสียกรุงแก่พม่า ถ้าตีความก็อาจจะได้ว่า ... สุนทรภู่ไม่เชื่อว่ากรุงศรีอยุธยาจะแตกได้เพราะว่ามีการป้องกันพระนครอย่างดี

ตัวอย่างคำประพันธ์

เรื่อง อันของสูงแม่ปองต้องจิต

ในลักษณะนั้นว่าน่าประหลาด	เป็นเชื้อชาตินักรบกลั่นกล้า
เหตุไฉนย่อห่อรอร่า	ฤาจะกล้าแต่เพียงวาที
เห็นแก้วแวววับที่จับจิต	ใยไม่คิดอาดเอื้อมให้ถึงที่
เมื่อไม่เอื้อมจะได้อย่างไรมี	อันมณีฤาจะโลดไปถึงมือ
อันของสูงแม่ปองต้องจิต	ถ้าไม่คิดปิ่นปายจะได้หรือ
มิใช่ของตลาดที่อาจซื้อ	ฤาแย่งยื้อได้โดยไม่ยอม
ไม่คิดสอยมัวคอยดอกไม้วาง	คงชวดดวงบุปผชาติสะอาดหอม
ดูแต่ภุมรินเที่ยวบินดอม	จึงได้ออมอบกลิ่นสุมาลี

ผังความคิด (Mind Mapping) เรื่อง การเขียนจดหมาย

สาระสำคัญของบท

การเขียนจดหมายเป็นการติดต่อสื่อสารวิธีหนึ่งที่ยานวยความสะดวกและประหยัดค่าใช้จ่าย สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการเขียนจดหมาย คือ การใช้ภาษาเพื่อสื่อสารได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้เขียน และสอดคล้องกับประเภทของจดหมาย ตลอดจนคำนึงถึงกาลเทศะระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร

ใบความรู้ 5.1

เรื่อง การเขียนจดหมาย

การเขียนจดหมาย เป็นการสื่อสารชนิดหนึ่งที่ใช้ตัวหนังสือหรือตัวอักษรเป็นสื่อในการติดต่อไปมาหากัน จดหมายเป็นเสมือน “ทูต” แทนตัวผู้เขียน

ฉะนั้นสิ่งที่ควรคำนึงถึงในการเขียนจดหมายก็คือ ผู้เขียนจะต้องเลือกใช้ถ้อยคำอย่างพิถีพิถัน เช่น ใช้ถ้อยคำที่สั้น กระชับ ตรงตามวัตถุประสงค์

นอกจากนี้จะต้องคำนึงถึงมารยาท ความสุภาพอ่อนน้อม ความเหมาะสม ตลอดจนกาลเทศะระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร

ถ้าหากผู้เขียนสามารถปฏิบัติตามคำแนะนำดังกล่าวได้ ก็ถือได้ว่าประสบความสำเร็จในการเขียนจดหมายไปครั้งหนึ่งแล้ว

การเขียนจดหมายจะมีรูปแบบและลักษณะที่แตกต่างกันไป ตามวัตถุประสงค์ของการเขียนจดหมาย รวมทั้งลักษณะของการใช้ภาษาก็จะขึ้นอยู่กับชนิด ประเภทของจดหมาย ซึ่งโดยทั่วไปแล้วจดหมายจะแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. จดหมายส่วนตัว
2. จดหมายธุรกิจ
3. จดหมายราชการ

1. จดหมายส่วนตัว

จดหมายส่วนตัวเป็นจดหมายที่ใช้ติดต่อกันระหว่างบุคคลที่สนิทสนมคุ้นเคยกัน หรือจดหมาย ที่เขียนติดต่อกันเป็นส่วนตัวระหว่างญาติสนิทมิตรสหาย ซึ่งโดยทั่วไปแล้วการเขียนจดหมายส่วนตัว มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) เล่าเรื่องต่างๆ หรือสอบถามเรื่องราว
- 2) ได้ถามสารทุกข์สุกดิบ หรือทุกข์สุขส่วนตัว
- 3) เพื่อส่งข่าวคราว
- 4) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลที่สนใจ
- 5) เพื่อแสดงไมตรีจิต หรือเพื่อขอบคุณ เป็นต้น

จดหมายส่วนตัวจัดเป็นจดหมายแบบไม่เป็นทางการ เนื่องจากไม่มีรูปแบบและกฎเกณฑ์ที่ตายตัวเหมือนจดหมายธุรกิจและจดหมายราชการ นอกจากนี้ภาษาที่ใช้ อาจเป็นภาษาระดับสนทนาหรือภาษาปาก อย่างไรก็ตามการเขียนจดหมายส่วนตัวก็ควรคำนึงถึงกาลเทศะและความเหมาะสมระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารด้วย

2. จดหมายธุรกิจ

จดหมายธุรกิจเป็นจดหมายที่ใช้ติดต่อกันเกี่ยวกับธุรกิจ โดยมีวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งในการดำเนินธุรกิจหรือติดต่อกิจธุระ จดหมายธุรกิจแตกต่างจากจดหมายส่วนตัว ตรงที่จดหมายธุรกิจมีรูปแบบและใช้ภาษาระดับกึ่งทางการหรือภาษาระดับทางการ

จดหมายธุรกิจแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

๒.๑ จดหมายธุรกิจการค้า

จดหมายธุรกิจการค้า เป็นจดหมายที่ใช้ติดต่อเกี่ยวกับธุรกิจการค้าหรือการติดต่อซื้อขาย จดหมายประเภทนี้จะต้องใช้ภาษาที่กระชับและตรงประเด็น เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวได้ชัดเจนที่สุด

จดหมายธุรกิจการค้า ได้แก่ จดหมายโฆษณาสินค้าและบริการ จดหมายสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าและบริการ จดหมายสั่งซื้อสินค้า และจดหมายร้องเรียนในกรณีที่ลูกค้าเกิดปัญหาเมื่อได้รับสินค้าหรือบริการ เป็นต้นว่า สินค้าชำรุดเสียหาย สินค้าไม่ตรงตามใบสั่งซื้อ และสินค้าส่งล่าช้ากว่ากำหนด

๒.๒ จดหมายสังคมธุรกิจและจดหมายสมัครงาน

จดหมายสังคมธุรกิจ เป็นจดหมายที่ใช้ติดต่อกิจธุระที่ไม่เกี่ยวข้องกับการค้าขายโดยตรง ได้แก่ จดหมายแสดงความยินดี จดหมายแสดงความเสียใจ จดหมายแสดงความขอบคุณ จดหมายเชิญ จดหมายรับรอง จดหมายสอบถามการปฏิบัติงาน และจดหมายแนะนำตัว

จดหมายสมัครงาน เป็นจดหมายอีกชนิดหนึ่งที่ใช้ติดต่อกิจธุระที่ไม่เกี่ยวข้องกับการค้าขายโดยตรง และเป็นเรื่องที่นักเรียนควรจะได้เรียนรู้เสียตั้งแต่เนิ่นๆ เพื่อเตรียมพร้อมใช้งานเมื่อจบการศึกษา ซึ่งการเขียนจดหมายสมัครงานมีข้อแนะนำโดยสรุปสั้น ๆ ดังนี้

- ใช้ถ้อยคำกระชับ ตรงประเด็น
- ใช้ภาษาธรรมดา ไม่ใช่ภาษานักประพันธ์
- มีข้อความที่จำเป็นสมบูรณ์ครบถ้วน
- ใช้สำนวนภาษาเขียน และใช้ภาษาสุภาพ

เนื้อหาของจดหมายสมัครงาน ควรเริ่มต้นด้วยการแจ้งให้ทราบถึงแหล่งข้อมูลของการรับสมัครงาน จากนั้นจึงกล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับผู้สมัคร เช่น อายุ สถานภาพการสมรส ภูมิสำเนา ประวัติการศึกษา ความสามารถพิเศษ ประสบการณ์การทำงาน ผู้รับรองและสถานที่ติดต่อกลับ

ตัวอย่างจดหมายสมัครงาน

15 หมู่ 5 ตำบลวังไก่อ่เดือน

อ. หันคา จ. ชัยนาท 17130

25 มีนาคม 2547

เรื่อง ขอสมัครงานตำแหน่งครูวิชาภาษาไทย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสุโขทัยวิทยาคม

ดิฉันได้ทราบจากหนังสือพิมพ์มติชนรายวัน ฉบับประจำวันที 19 มีนาคม 2547 ว่า โรงเรียนสุโขทัยวิทยาคม ต้องการรับสมัครครูวิชาภาษาไทย ดิฉันมีความประสงค์จะสมัครงาน ในตำแหน่งดังกล่าว

ปัจจุบันดิฉันอายุ 23 ปี เป็นโสด มีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดชัยนาท สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิชาเอกการประถมศึกษา วิชาโทภาษาไทย ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.18 สามารถพูดและเขียนภาษาอังกฤษได้ดี และสามารถใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรม Microsoft word และโปรแกรม Microsoft Excel ได้

ดิฉันได้เคยฝึกสอนวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่โรงเรียนกรรณสุดศึกษาลัย จังหวัดสุพรรณบุรี ในภาคการศึกษาสุดท้ายเป็นเวลาประมาณ 4 เดือน สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามที่โรงเรียนมอบหมายได้เป็นอย่างดี ทั้งงานด้านการสอนและงานกิจกรรมของโรงเรียน

ท่านสามารถสอบถามประวัติส่วนตัว ประวัติเกี่ยวกับการศึกษา ความประพฤติ และการฝึกสอนของดิฉันได้จากบุคคลต่อไปนี้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุบล มงคลสุขสวัสดิ์ ประธานสาขาวิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
2. นายชาญชัย ทิพนตร ผู้บริหารโรงเรียนกรรณสุดศึกษาลัย อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

ดิฉันหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการพิจารณาจากท่านให้เข้ารับการสัมภาษณ์ในเร็ววันนี้และดิฉันจะตั้งใจทำงานอย่างสุดความสามารถเพื่อความก้าวหน้าของโรงเรียน ท่านสามารถติดต่อกับดิฉันได้ตามที่อยู่ข้างต้น หรือหมายเลขโทรศัพท์ 0 - 1398 - 1458

ขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่าน

ขอแสดงความนับถือ

มณีนาย แสงส่อง

(นางสาวมณีนาย แสงส่อง)

นางสาวมณีฉาย แสงส่อง 15 หมู่ 5 ต. วังไค้เดือน อ. หันคา จ. ชัยนาท 17130 กรุณาส่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนสุโขทัยวิทยาคม โรงเรียนสุโขทัยวิทยาคม อ. เมือง จ. สุโขทัย 64000	ดวงตรา ไปรษณียากร
--	------------------------------

3. จดหมายราชการ

จดหมายราชการหรือหนังสือราชการหรือเอกสารราชการที่ใช้ติดต่อกันระหว่างหน่วยงานราชการด้วยกัน หรือระหว่างหน่วยงานราชการกับบุคคลภายนอก จดหมายราชการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงาน สารบรรณ พ.ศ. 2529 มี 6 ชนิด คือ

- 3.1 หนังสือภายนอก
- 3.2 หนังสือภายใน
- 3.3 หนังสือประทับตรา
- 3.4 หนังสือสั่งการ
- 3.5 หนังสือประชาสัมพันธ์
- 3.6 หนังสือที่เจ้าหน้าที่ทำขึ้นหรือรับไว้เป็นหลักฐานในราชการ

ในที่นี้จะกล่าวถึงหนังสือภายนอกและหนังสือภายในเท่านั้น

3.1 หนังสือภายนอก หรือจดหมายราชการภายนอก เป็นหนังสือที่ใช้ติดต่อกันระหว่างหน่วยงานราชการหรือหน่วยงานราชการติดต่อกับหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่หน่วยงานราชการ หรือติดต่อกับบุคคลภายนอก กระดาษที่ใช้จะต้องเป็นกระดาษตราครุฑ และจะต้องเขียนด้วยภาษาระดับมาตรฐานราชการเท่านั้น หนังสือภายนอกมีรูปแบบ ดังนี้

ตัวอย่างรูปแบบจดหมายราชการ

ชั้นความลับ (ถ้ามี) 	
ชั้นความเร็วถ้ามี ที่	ส่วนราชการเจ้าของหนังสือ
วัน เดือน ปี	
เรื่อง	
คำขึ้นต้น อ้างถึง (ถ้ามี) สิ่งที่ส่งมาด้วย (ถ้ามี) (ข้อความ)	
คำลงท้าย ลงชื่อ (พิมพ์ชื่อเต็ม) ตำแหน่ง	
ส่วนราชการเจ้าของเรื่อง หมายเลขโทรศัพท์ หมายเลขโทรสาร สำเนาส่ง (ถ้ามี)	
ชั้นความลับ (ถ้ามี)	

ส่วนประกอบของจดหมายราชการภายนอก มีดังนี้

1) **ชั้นความลับ (ถ้ามี)** จดหมายราชการบางฉบับมีเนื้อหาเป็นความลับของทางราชการ ชั้นความลับ แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ลับ ลับมาก และลับที่สุด โดยอาจกำกับชั้นความลับอยู่เหนือตราครุฑหรือท้ายหน้ากระดาษก็ได้

2) **ชั้นความเร็ว (ถ้ามี)** จดหมายราชการบางฉบับจำเป็นต้องส่งให้ผู้รับอย่างเร่งด่วน ชั้นความเร็วแบ่งออกเป็น 3 ระดับคือด่วน ด่วนมาก และด่วนที่สุด

3) **ที่** ให้ลงรหัสพยัญชนะย่อของหน่วยงานราชการ เช่น มท หมายถึง กระทรวงมหาดไทย ศธ หมายถึง กระทรวงศึกษาธิการ ทม หมายถึง ทบวงมหาวิทยาลัย ถัดจากรหัสตัวพยัญชนะเป็นเลขประจำของเจ้าของเรื่องซึ่งสังกัดอยู่ในหน่วยงานข้างต้น มี 4 ตัว 2 ตัวแรก เป็นเลขประจำกรมของทบวงหรือกระทรวง เจ้าสังกัด 2 ตัวหลังเป็นหมายเลขประจำกองของกรม นั้นๆ

หากเป็นหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค ให้ลงรหัสตัวพยัญชนะของตน เช่น นฐ หมายถึง นครปฐม พบ หมายถึง เพชรบุรี อย หมายถึง พระนครศรีอยุธยา ถัดจากรหัสตัวพยัญชนะเป็นเลขประจำของเจ้าของเรื่อง ซึ่งสังกัดอยู่ในหน่วยงานราชการท้องถิ่น มี 4 ตัว 2 ตัวแรกเป็นเลขประจำอำเภอหรือกิ่งอำเภอ 2 ตัวหลังเป็นเลขประจำแผนกงานต่างๆ ของจังหวัดหรืออำเภอ

หลังเครื่องหมาย / เป็นเลขทะเบียนหนังสือที่ส่งตามลำดับในปีนั้น ๆ

4) ส่วนราชการของเจ้าของหนังสือ ให้ลงชื่อส่วนราชการของเจ้าของหนังสือ

5) วัน เดือน ปี ให้ลงตัวเลขวันที่ ชื่อเดือน และตัวเลขบอกปีพุทธศักราช ที่ออกหนังสือ

6) เรื่อง ให้ลงเรื่องย่อที่เป็นใจความที่สั้นที่สุดของหนังสือฉบับนั้น

7) คำขึ้นต้น ให้ใช้คำขึ้นต้นตามฐานะของผู้รับหนังสือ บุคคลธรรมดาใช้คำขึ้นต้นว่า “เรียน” แล้วตามด้วยตำแหน่งหรือชื่อผู้รับหนังสือ

8) อ้างถึง (ถ้ามี) ใช้เมื่ออ้างถึงหนังสือที่เคยติดต่อกันมาแล้วในเรื่องเดียวกัน ให้ลงชื่อส่วนราชการของเจ้าของหนังสือ เลขที่หนังสือ และวัน เดือน ปี ของหนังสือที่อ้างถึง

9) สิ่งที่ส่งมาด้วย (ถ้ามี) ให้ลงชื่อของหรือเอกสารที่ส่งไปพร้อมกับหนังสือนั้นเป็นข้อๆ ข้อละ 1 รายการ

10) ข้อความ คือ เนื้อหาของหนังสือฉบับนั้นที่แจ้งไปยังผู้รับหนังสือ ควรเขียนให้กระชับเข้าใจง่าย และตรงประเด็นที่สุด ตามปกติย่อหน้าสุดท้ายของข้อความมักระบุจุดประสงค์ของเรื่องว่าต้องการให้ผู้รับหนังสือทำอะไร หรือทำอะไร เช่น จึงเรียนมาเพื่อทราบ จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จึงเรียนมาหรือว่าจึงขอคำชี้แจงเพื่อให้ระมัดระวังมิให้เกิดกรณีเช่นนี้อีก

11) คำลงท้าย ให้ใช้คำลงท้ายตามฐานะของผู้รับหนังสือ บุคคลธรรมดาใช้คำลงท้ายว่า “ขอแสดงความนับถือ”

12) ลงชื่อ ให้ลงลายมือชื่อหรือลายเซ็นเจ้าของหนังสือ

13) พิมพ์ชื่อเต็ม ให้พิมพ์ชื่อเต็มของเจ้าของหนังสือในเครื่องหมายขลิบ

14) ตำแหน่ง ให้ลงตำแหน่งของเจ้าของหนังสือ

15) ส่วนราชการของเรื่อง ให้ลงชื่อส่วนราชการเจ้าของเรื่องหรือหน่วยงานที่ออกหนังสือ

16) หมายเลขโทรศัพท์ ให้ลงหมายเลขโทรศัพท์ของส่วนราชการเจ้าของเรื่อง

17) หมายเลขโทรสาร ให้ลงหมายเลขโทรสารของส่วนราชการเจ้าของเรื่อง

18) สำเนาส่ง (ถ้ามี) ในกรณีจัดส่งสำเนาให้ส่วนราชการหรือบุคคลอื่นทราบ และประสงค์จะให้ผู้รับหนังสือทราบว่าได้ส่งสำเนาให้ผู้ใดทราบแล้ว ให้พิมพ์ชื่อเต็มหรือชื่อย่อของส่วนราชการหรือชื่อบุคคลที่ส่งสำเนาไปให้

คำขึ้นต้นและคำลงท้ายอื่นๆ ให้ใช้ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 หน้า 57-58

3.2 หนังสือภายใน หรือจดหมายราชการภายใน เป็นหนังสือที่ใช้ติดต่อกันระหว่างหน่วยงานราชการภายในกระทรวง ทบวง กรม หรือภายในจังหวัดเดียวกัน มีรายละเอียดและรูปแบบน้อยกว่าหนังสือภายนอก เป็นต้นว่า ไม่ต้องมีคำลงท้าย กระดาษที่ใช้จะต้องเป็นกระดาษบันทึกข้อความและต้องเขียนด้วยภาษาระดับมาตรฐานราชการเท่านั้น

1. เพื่อฝึกให้นักเรียนเขียนจดหมายส่วนตัวได้
2. เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักประมวลความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียน

ให้นักเรียนเขียนจดหมายถึงเพื่อนในชั้นเรียน โดยจับคู่กัน ซึ่งเนื้อหาในจดหมายจะเป็นเรื่องอะไรก็ได้ เช่น การเล่าเรื่องราว และการไต่ถามทุกข์สุข ความยาวของจดหมายประมาณ 1 หน้า กระดาษ

เนื้อที่ร่างจดหมาย

[The page contains faint horizontal ruling lines.]

ใบความรู้ 5.2

เรื่อง การเขียนจดหมายกิจธุระ

จดหมายกิจธุระ คือ จดหมายที่บุคคลสื่อสารต่อกันด้วยกิจธุระ เช่น ติดต่อสอบถาม สั่งของ นัดหมาย เตือนหรือทวงถาม ทำธุระอย่างใดอย่างหนึ่งให้แก่กัน ถ้าเป็นจดหมายของบริษัทห้างร้าน องค์การ ต่างๆ เขียนติดต่อกิจธุระกัน เขียนติดต่อกิจธุระเราเรียกว่า “จดหมายธุรกิจ”

กลวิธีในการเขียนจดหมายกิจธุระ

1. มีถ้อยคำข้อความชัดเจน เข้าใจง่าย ใช้คำที่มีความหมายโดยตรง
2. เขียนถูกต้องตามลักษณะของการใช้ภาษา
3. เขียนด้วยความประณีต สะอาดเรียบร้อย ใช้กระดาษสีขาว
4. เขียนตามแบบฟอร์มที่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป
5. มีความสุภาพให้เกียรติผู้รับจดหมายและมีมารยาทอันดีงาม

ส่วนประกอบของจดหมาย

1. ที่อยู่ของผู้ส่ง
2. วันที่ เดือน พ.ศ.
3. คำขึ้นต้นใช้คำว่า “เรียน”
4. เนื้อเรื่อง
5. คำลงท้ายให้ใช้คำว่า “ด้วยความนับถือหรือขอแสดงความนับถือ”
6. ลายเซ็น และชื่อสกุลตัวบรรจง

ตัวอย่างจดหมายลาครู

41 หมู่ 5 ต. ทหาระหัด อ. เมือง
จ. สุพรรณบุรี 72000

16 มกราคม 2547

เรียน อาจารย์ประจำชั้น ม. 1/11

เนื่องด้วย กระผมเด็กชายกุมภาพันธ์ คีรินคร ต้องเดินทางไปเยี่ยมคุณย่าที่จังหวัดเชียงใหม่ กับคุณพ่อและคุณแม่ จึงไม่สามารถมาเรียนได้ จึงขอลาหยุด 3 วัน คือวันที่ 17 – 19 มกราคม 2547 เมื่อครบกำหนดวันลาดังกล่าวแล้วกระผมจะกลับมาเรียนตามปกติ

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาต

ลงชื่อ.....

(นายกุมภาพันธ์ คีรินคร)

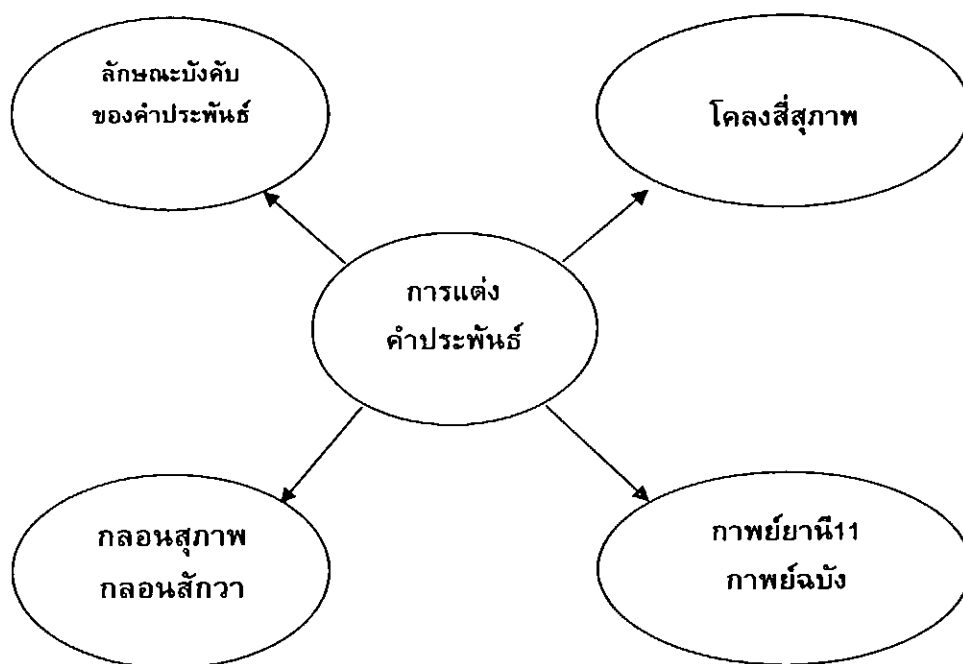
ขอรับรองว่าเด็กชายกุมภาพันธ์ คีรินคร มีความจำเป็นในไปทำกิจธุระดังกล่าว ด้วยความเป็นจริงทุกประการ

ลงชื่อ.....ผู้ปกครอง

(นายมีนา คีรินคร)

วันที่ ๑๖ เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๔๗

ผังความคิด (Mind Mapping)
เรื่อง การแต่งคำประพันธ์

สาระสำคัญของบท

เขียนแผนผัง ข้อบังคับ คำสัมผัสสระและอักษร ของคำประพันธ์ในบทประพันธ์

ใบงานที่ 6.1

เรื่อง การแต่งคำประพันธ์

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนหาคำประพันธ์ประเภท

- กลอนสุภาพ 2 บท
- กาพย์ยานี 2 บท
- โคลงสี่สุภาพ 1 บท

พร้อมทั้งเขียนแผนผัง, ข้อบังคับ คำสัมผัสสระและอักษร ของคำประพันธ์ในบทประพันธ์นั้น

ด้วย

2. อธิบายคำสัมผัสสระและอักษร

ใบงานที่ 6.2

เรื่อง ลักษณะบังคับของคำประพันธ์

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนเขียนแผนผังคำประพันธ์ต่อไปนี้ (10 คะแนน)

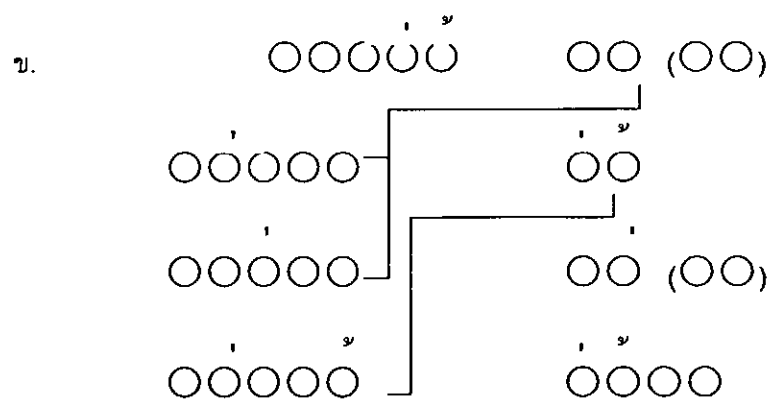
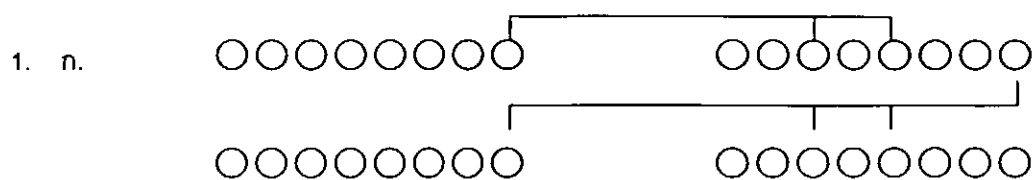
ก. ถ้าถูกติต้องตรองมองที่ติ ติเพื่อก่อต่อสติติดกันไป	แล้วตำริลบรอยคอยแก้ไข เป็นบันไดไต่เต้าให้เราดี
ข. เว้นวิจารณ์ว่างเว้น เว้นที่ตามอันยัง	สดับฟัง ไปรู้
เว้นเล่าลิขิตสัง- เวณดังกล่าวว่าผู้	เกตว่าง เว้นนา ปราชญ์ไฉ่ฤามี

2. จงเติมคำให้เหมาะสม และโยงเส้นสัมผัสด้วย (10 คะแนน)

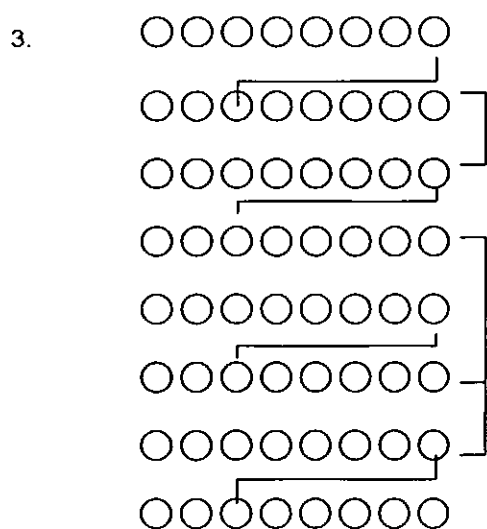
ถึงพระลอสิมเลื่อนเพื่อนแพงสนิท
 ถึง1..... สิมยุพาวาสี
 ถึงพระนครสิมยลโฉม2.....
 ถึง3..... สิมขวัญจันทร์สุตา
 ถึงพระราม สิม4..... ไม่น่าแค้น
 ถึง5..... สิมนางพิมไม้อัยมหา
 ถึง6..... สิมนุชบุษบา
 ไมโครกา เท้า7..... ถูก 8 สิม

3. ให้นักเรียนเขียนแผนผังคำประพันธ์ในข้อ 2 (10 คะแนน)

เฉลย

2. 1) กามนิต 2) ทมยันตี 3) คาวี 4) สีดา 5) ชุนแผน 6) อิเหนา
ข้อ 7 – 8 พิจารณาตามความเหมาะสม

ใบงาน (ฐานที่ 1)

คำชี้แจง

1. ให้แต่งกลอนสุภาพ 1 บท ในหัวข้อ "โรงเรียนของฉัน"

ใบงาน (ฐานที่ 2)

คำชี้แจง

1. ให้เติมคำลงในช่องว่างให้เหมาะสม
 "ไฉนผู้ใหญ่1.....คิดทรง2.....ใจทำ
 ร้านเหล้าเข้า.....3.....สนามม้าเริงราตรี
 นวดนบ4.....อบตัว ชื่นชม5.....ม้วนารี
 แบบอย่างทาง6..... ยั่วเด็กมองให้7.....ตาม"

ใบงาน (ฐานที่ 3)

คำชี้แจง

1. ให้โยงสัมผัส บทประพันธ์ต่อไปนี้

กล้วยไม้ออกดอกช้า	ฉันใด
การศึกษาเป็นไป	เช่นนั้น
แต่ออกดอกคราวใด	งามเด่น
งานสั่งสอนปลูกปั้น	เสร็จแล้วแสนงาม

ใบงาน (ฐานที่ 4)

คำชี้แจง

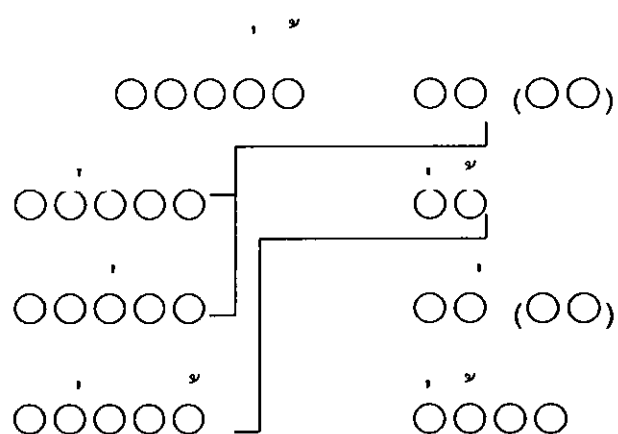
1. ให้นักเรียนหาสัมผัสสระ และสัมผัสอักษร จากคำประพันธ์ต่อไปนี้

ในม่านคลี	สีดำ	คำคินนี้
ใต้ดาหรี	หลับฝัน	และเพื่อน
จำได้ไหม	วันวาน	ที่ผ่านเยือน
ซึ่งเสมือน	ฝันร้าย	อายุอาดูร

ฐานที่ 1 ถูกฉันทลักษณ์ = ผ่าน ไม่ถูกฉันทลักษณ์ = ไม่ผ่าน
 ตรงตามความหมายกับหัวข้อ = ผ่าน ไม่ตรง = ไม่ผ่าน

ฐานที่ 2 1. หลง 2. จง 3. ประจำ 4. อาบ 5. ชั่ว 6. อับริย์ 7. ลอง

ฐานที่ 3

ฐานที่ 4

สัมผัสสระ

คลี่ สี่
 ผัน ฉัน
 ได้ไหม

สัมผัสอักษร

คำเค็น
 วันวาน
 อายอาตุร

ใบงานที่ 6.3

เรื่อง การแต่งคำประพันธ์

1. แต่งคำประพันธ์ได้

เรียงลำดับข้อความต่อไปนี้ ให้เป็นกลอนสุภาพ

ก. หอมกลิ่นแก้ว กลบกลจนหวนไหว

แก้วกลางใจคงขมขื่น กลิ่นน้ำตา

พี่เป็นหนุ่มเมืองเก่า นานานแล้ว

เกรงแมลงภู “หมูนาง” ช่วงชิงไป

.....

.....

.....

.....

ข. เพียงหนแห่งแหล่งโลกสุขโศกเศร้า

กิเลสโลกโศกมนุษย์สุดน้อมนำ

เอาแสงธรรมข่มฤทัยให้เพี้ยนวล

เพียงที่เราผ่านเห็นเป็นข้อขำ

.....

.....

.....

.....

ค. เรียงลำดับข้อความต่อไปนี้ให้เป็นกาพย์ยานี

หอมยี่ห่วยรสร้อนแรง

มัสมันแกวแก้วตา

แรงอยากให้ไผ่ผ่นหา

ชายใดได้กลิ่นแกว

.....

.....

.....

.....

ง. เรียงลำดับข้อความต่อไปนี้ ให้เป็นโคลงสี่สุภาพ

ประเด็นเรื่องนับได้

สำคัญ

ตอนที่สุดจุดพลัน

พินิจเกิด

โอกาสที่ไม่แล้ง

จูงได้เฉลยความ

สาสน์ราชการเกณธ์อัน

จะแจ้ง

.....

.....

.....

.....

6. ให้นักเรียนเลือกแต่งคำประพันธ์ประเภทกลอน กาพย์ หรือโคลง คนละ 1 บท

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

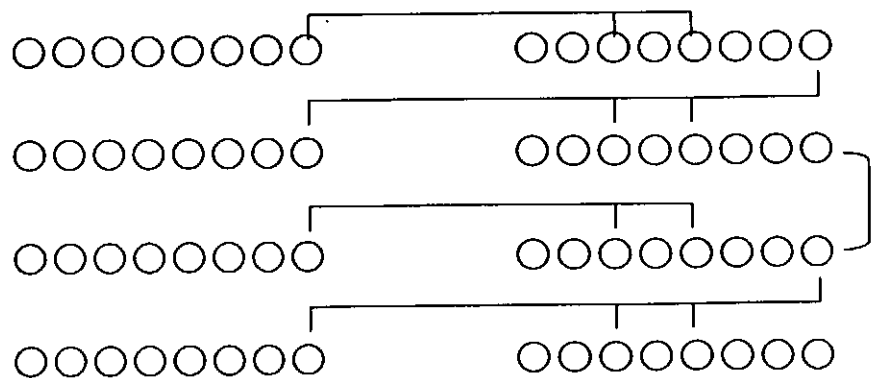
.....

เฉลย

1. ก. พี่เป็นหนุ่มเมืองเก่า เหนานานแล้ว
 หอมกลิ่นแก้ว กลบกลจนหัวน้ไขว
 เกรงแมลงภู “หมูอื่นลวง” ช่วงชิงไป
 แก้วกลางใจคงขมขื่น กลิ่นน้ำตา
- ข. เพียงหนแห่งแหล่งโลกสุขโศกเศร้า
 เพียงที่เราผ่านเห็นเป็นข้อขำ
 กีเลสโลกโศกมนุษย์สุดน้อมนา
 เอาแสงธรรมข่มฤทัยให้เพี้ยนวล
- ค. เรียงลำดับข้อความต่อไปนี้ให้เป็นภาพยานี้
 มัสมันแกวแก้วตา หอมยี่ห่วยรสร้อนแรง
 ชายใดได้กลิ่นแกว แรงอยากไห้ไฝผ่นหา
- ง. เรียงลำดับข้อความต่อไปนี้ ให้เป็นโคลงสี่สุภาพ
 ประเด็นเรื่องนับได้ สำคัญ
 สาสน์ราชการเกณฑ์อัน จะแจ้ง
 ตอนที่สุดจุดพลัน พินิจเกิด
 โอกาสที่ไม่แล้ง จูงได้เฉลยความ

2. 1) ไทย 2) คิต 3) ไกล 4) ไร่

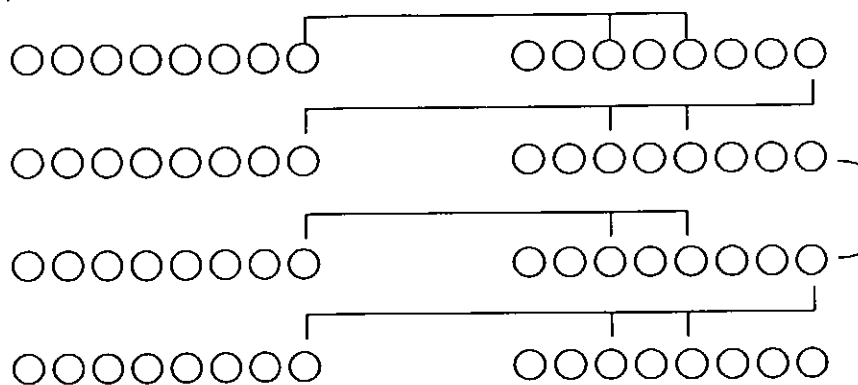
3.

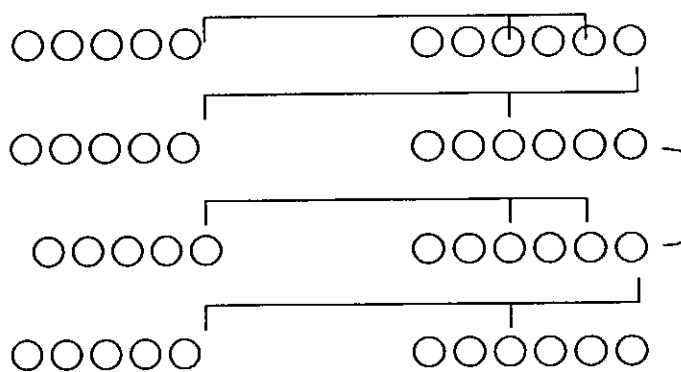
4. สัมผัสสระ
แผนแสน
มารดาไฉดา
ความงาม

สัมผัสอักษร
แสนสุภาพ
กัมกราบ
คุณคอย

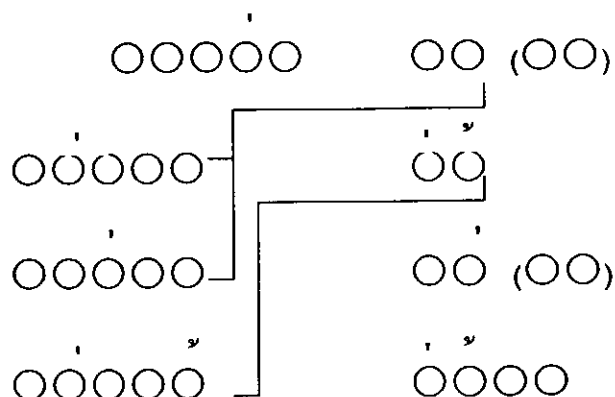
5. กลอนสุภาพ

ภาพยยานี

ข.

แบบประเมินผลการเรียน

แผนการจัดกิจกรรมโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT

และแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา

รายละเอียดเกณฑ์การให้ระดับคะแนนการรายงาน

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน				
	4	3	2	1	0
1. องค์ประกอบ			ถูกต้องตามลักษณะ การเขียนรายงาน ได้แก่ ส่วนประกอบ ตอนต้น เนื้อเรื่อง ส่วนประกอบ ตอนท้าย	มีส่วนประกอบ ตอนต้น เนื้อเรื่อง แต่ขาดองค์ประกอบ ส่วนท้าย	ขาดส่วนประกอบ ตอนต้น และตอนท้าย
2. เนื้อหาสาระ	มีสาระสัมพันธ์กับ ข้อเรื่องที่กำหนดให้ มีประเด็นที่น่าสนใจ และมีข้อมูลสนับสนุน อย่างชัดเจน มีแนวคิดแปลกใหม่	มีเนื้อหาสัมพันธ์กับ ข้อเรื่องที่กำหนดให้ มีประเด็นที่น่าสนใจ มีข้อมูลสนับสนุน	มีแนวคิดแปลกใหม่ มีคุณค่าต่อสังคมและ ตนเอง	เนื้อหาสัมพันธ์กับ ข้อเรื่องที่กำหนดให้	เนื้อหาสาระไม่สัมพันธ์ กับข้อเรื่องที่กำหนดให้ มีประเด็นที่น่าสนใจ ขาดข้อมูลสนับสนุน
3. ความคิด สร้างสรรค์	นำเสนอที่น่าสนใจ แทรกคติข้อคิด แนะแนวทางปฏิบัติ มีแนวคิดแปลกใหม่ มีคุณค่าต่อตนเอง และสังคม	นำเสนอที่น่าสนใจ มีแนวคิดแปลกใหม่ มีคุณค่าต่อสังคม และตนเอง	มีแนวคิดแปลกใหม่ มีคุณค่าต่อตนเอง และสังคม	มีแนวคิดแปลกใหม่	ไม่มีความคิด สร้างสรรค์เลย ขาดข้อคิดและแนวทาง ปฏิบัติ
4. การใช้ภาษา	ถูกต้องและสละสลวย ใช้สำนวนโวหารหรือ คำประพันธ์ประกอบ เหมาะสม สื่อความ ได้ชัด ลำดับความ ไม่วกวน	ภาษาพูดถูกต้อง สื่อ ความชัด ลำดับความ ไม่วกวน	ภาษาถูกต้อง สื่อความ ชัดเจน	ใช้ภาษาถูกต้อง	ภาษาไม่ถูกต้อง ใช้ภาษาไม่สื่อความ ลำดับความวกวน
5. อักษรวิธี	สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายเป็นไป ตามหลักเกณฑ์	สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรค ตอน ผิดเกิน 4 – 6 แห่ง	สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรค ตอน ผิดเกิน 7 – 9 แห่ง	สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรค ตอน ผิดเกิน 10 – 12 แห่ง	สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอน ผิดเกิน 13 แห่ง
6. ความสะอาด			ดูชิ้นงานภาพโดยรวม ตัวอักษรอ่านง่าย สะอาดและเป็น ระเบียบ	ตัวอักษรอ่านง่าย สะอาดและเป็น ระเบียบ	ตัวอักษรอ่านยากหรือ สกปรก ไม่เป็นระเบียบ

รายละเอียดเกณฑ์การให้ระดับคะแนนการเรียงความ

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน				
	4	3	2	1	0
1. องค์ประกอบ			ถูกต้องตามลักษณะ เรื่องความ ได้แก่ คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป	มีเนื้อเรื่องแต่ขาด องค์ประกอบอื่น	ไม่มีเนื้อเรื่อง
2. เนื้อหา	มีสาระสัมพันธ์กับ ข้อเรื่องที่กำหนดให้ มีประเด็นที่น่าสนใจ และมีข้อมูลสนับสนุน อย่างชัดเจน	มีเนื้อหาสัมพันธ์กับ ข้อเรื่องที่กำหนด มีประเด็นที่น่าสนใจ มีข้อมูลสนับสนุน	มีแนวคิดแปลกใหม่ มีคุณค่าต่อสังคมและ ตนเอง	เนื้อหาสัมพันธ์กับ ข้อเรื่องที่กำหนด	เนื้อหาสาระไม่สัมพันธ์ กับข้อเรื่องที่กำหนดให้
3. ความคิด สร้างสรรค์	นำเสนอที่น่าสนใจ แทรกคติข้อคิด แนะแนวทางปฏิบัติ มีแนวคิดแปลกใหม่ มีคุณค่าต่อตนเอง และสังคม	นำเสนอที่น่าสนใจ มีแนวคิดแปลกใหม่ มีคุณค่าต่อสังคม และตนเอง	มีแนวคิดแปลกใหม่ มีคุณค่าต่อตนเอง และสังคม	มีแนวคิดแปลกใหม่	ไม่มีความคิด สร้างสรรค์เลย
4. การใช้ภาษา	ถูกต้องและสละสลวย ใช้สำนวนโวหารหรือ คำประพันธ์ประกอบ เหมาะสม สื่อความ ได้ชัด ถ้ามีความ ไม่สวยงาม	ภาษาพูดถูกต้อง สื่อ ความชัด ถ้ามีความ ไม่สวยงาม	ภาษาถูกต้อง สื่อความ ชัดเจน	ใช้ภาษาถูกต้อง	ภาษาไม่ถูกต้อง ไม่สื่อความ
5. อักษรวิธี	สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายเป็นไป ตามหลักเกณฑ์	สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรค- ตอน ผิดเกิน 4 – 6 แห่ง	สะกดคำใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรค ตอน ผิดเกิน 7 – 9 แห่ง	สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรค ตอน ผิดเกิน 10 – 12 แห่ง	สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอน ผิดเกิน 13 แห่ง
6. ความสะอาด			ดูชิ้นงานภาพโดยรวม ตัวอักษรอ่านง่าย สะอาดและเป็น ระเบียบ	ตัวอักษรอ่านง่าย สะอาดและเป็น ระเบียบ	ตัวอักษรอ่านยากหรือ สกปรก

รายละเอียดเกณฑ์การให้ระดับคะแนนการย่อความ

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน				
	4	3	2	1	0
1. องค์ประกอบ	ถูกต้องตามลักษณะย่อความ ได้แก่ คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป	มีคำนำ เนื้อเรื่อง แต่ขาดสรุป	ไม่มีส่วนนำของเรื่อง	มีเนื้อเรื่องแต่ขาดองค์ประกอบอื่น	ไม่มีเนื้อเรื่อง
2. เนื้อหาสาระ	1). มีส่วนขึ้นต้นย่อหน้า 2) การจับใจความสำคัญ 3) การคัดลอกความ	1). มีส่วนขึ้นต้นย่อหน้า 2) การจับใจความสำคัญ	1) การจับใจความสำคัญ 2) การคัดลอกความ	มีส่วนขึ้นต้นย่อหน้า แต่ไม่ได้ใจความ	ไม่มีส่วนขึ้นต้นย่อหน้า และไม่ได้ใจความ
3. การใช้ภาษา	1) ใช้สำนวนภาษาของตนเอง 2) ใช้ประโยคถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ 3) ใช้คำที่สื่อความหมายชัดเจน	1) ใช้สำนวนภาษาของตนเอง 2) ใช้ประโยคถูกต้องตามหลักไวยากรณ์	1) ใช้สำนวนภาษาของตนเอง 2) ใช้คำที่สื่อความหมายชัดเจน	ใช้สำนวนภาษาถูกต้อง	ใช้สำนวนภาษาไม่ถูกต้อง
4. อักษรวิธี	สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายเป็นไปตามหลักเกณฑ์	สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอน ผิดเกิน 4 – 6 แห่ง	สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอน ผิดเกิน 7 – 9 แห่ง	สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอน ผิดเกิน 10 – 12 แห่ง	สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอน ผิดเกิน 13 แห่ง
5. ความสะอาด	ดูชิ้นงานภาพโดยรวม ตัวอักษรอ่านง่าย สะอาดและเป็นระเบียบ	ดูชิ้นงานภาพโดยรวม ตัวอักษรอ่านง่าย	ดูชิ้นงานภาพโดยรวม สะอาดและเป็นระเบียบ	ดูตัวอักษรอ่านง่าย	ตัวอักษรอ่านยากหรือสทปรก

รายละเอียดเกณฑ์การให้ระดับคะแนนการถอดคำประพันธ์

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน			
	3	2	1	0
1. เนื้อหาสาระ	เนื้อหาครบถ้วน เหมาะสม กับเรื่องที่เขียน และใช้ ระดับภาษาเหมาะสม	เนื้อหาครบถ้วน เหมาะสม กับเรื่องที่เขียน	ใช้ระดับภาษาเหมาะสม แต่เนื้อหายังไม่ครบถ้วน	เนื้อหาไม่ครบถ้วน และใช้ ภาษาไม่เหมาะสม ได้ใจความไม่ครบถ้วน
2. การใช้ภาษา	ภาษาพูดถูกต้อง สื่อความ ชัด ถัดับความไม่วกวน	ภาษาถูกต้อง สื่อความ ชัดเจน	ใช้ภาษาถูกต้อง แต่สื่อความ ยังไม่ชัดเจน	ภาษาไม่ถูกต้อง ลำดับความวกวน
3. อักษรวิธี		สะกคคำผิดเกิน 7 – 9 แห่ง	สะกคคำผิดเกิน 10 – 12 แห่ง	สะกคคำผิดเกิน 13 แห่ง
4. ความสะอาด		ดูชิ้นงานภาพโดยรวม ตัวอักษรอ่านง่าย สะอาด และเป็นระเบียบ	ดูชิ้นงานภาพโดยรวม ตัวอักษรอ่านง่าย	ตัวอักษรอ่านยากหรือ สกปรก

รายละเอียดเกณฑ์การให้ระดับคะแนนการเขียนจดหมาย

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน				
	4	3	2	1	0
1. องค์ประกอบ			ถูกต้องตามลักษณะ การเขียนจดหมาย ได้แก่ คำขึ้นต้น ข้อความ คำลงท้าย	มีเนื้อเรื่องแต่ขาด องค์ประกอบอื่น	ไม่ถูกต้องตามหลัก การเขียนจดหมาย
2. เนื้อหา	เนื้อหาครบถ้วน เหมาะสมกับเรื่อง ที่เขียน	เนื้อหาครบถ้วน	เรื่องที่เขียนเหมาะสม	มีเนื้อหาไม่ครบถ้วน แต่เรื่องที่เขียน เหมาะสม	เนื้อหาไม่ครบถ้วน ไม่เหมาะสมกับเรื่อง ที่เขียน
3. ความคิด สร้างสรรค์	นำเสนอที่น่าสนใจ แทรกคติข้อคิด แนะแนวทางปฏิบัติ มีแนวคิดแปลกใหม่ มีคุณค่าต่อตนเอง และสังคม	นำเสนอที่น่าสนใจ มีแนวคิดแปลกใหม่ มีคุณค่าต่อสังคม และตนเอง	มีแนวคิดแปลกใหม่ มีคุณค่าต่อตนเอง และสังคม	มีแนวคิดแปลกใหม่	ไม่มีความคิด สร้างสรรค์เลย
4. การใช้ภาษา	ใช้ภาษาถูกต้องและ สละสลวย สื่อความ ได้ชัดเจน ลำดับความ ไม่วกวน	ใช้ภาษาพูดถูกต้อง สละสลวย สื่อความ ชัดเจน	ใช้ภาษาถูกต้อง แต่ยังไม่สละสลวย สื่อความชัดเจน	ใช้ภาษาถูกต้อง สื่อความยังไม่ชัดเจน	ภาษาไม่ถูกต้อง ลำดับความวกวน สื่อความไม่ชัดเจน
5. อักษรวิธี	สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายเป็นไป ตามหลักเกณฑ์	สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรค ตอน ผิดเกิน 4 – 6 แห่ง	สะกดคำใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรค ตอน ผิดเกิน 7 – 9 แห่ง	สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรค ตอน ผิดเกิน 10 – 12 แห่ง	สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอน ผิดเกิน 13 แห่ง
6. ความสะอาด			ดูชิ้นงานภาพโดยรวม ตัวอักษรอ่านง่าย สะอาดและเป็น ระเบียบ	ตัวอักษรอ่านง่าย สะอาดและเป็น ระเบียบ	ตัวอักษรอ่านยากหรือ สกปรก

รายละเอียดเกณฑ์การให้ระดับคะแนนการแต่งคำประพันธ์

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน			
	3	2	1	0
1. เนื้อหาสาระ		มีสาระสัมพันธ์กับ ชื่อเรื่อง ที่กำหนดให้ มีประเด็น น่าสนใจ	มีเนื้อหาสัมพันธ์กับชื่อเรื่อง ที่กำหนด	เนื้อหาสาระไม่สัมพันธ์ กับชื่อเรื่องที่กำหนดให้
2. ความคิด สร้างสรรค์	นำเสนอที่น่าสนใจ มีแนวคิด แปลกใหม่ มีคุณค่าต่อสังคม และตนเอง	มีแนวคิดแปลกใหม่ มีคุณค่าต่อตนเอง และสังคม	มีแนวคิดแปลกใหม่	ไม่มีความคิดสร้างสรรค์เลย
3. การใช้ภาษา	ถูกต้องและสละสลวย คำประพันธ์เหมาะสม สื่อความได้ชัด ลำดับความ ไม่วกวน	ภาษาถูกต้อง สื่อความ ชัดเจน	ใช้ภาษาถูกต้อง	ภาษาไม่ถูกต้อง ลำดับความ วกวน ภาษาไม่สละสลวย
4. อักษรวิธี		แต่งคำประพันธ์ได้ถูกต้อง ตามลักษณะบังคับของคำ ประพันธ์ ผิดสัมผัสเกิน 2 – 1 แห่ง	แต่งคำประพันธ์ได้ถูกต้อง ตามลักษณะบังคับของคำ ประพันธ์ ผิดสัมผัสเกิน 3 – 4 แห่ง	แต่งคำประพันธ์ไม่ถูกต้อง ผิดคำสัมผัส เกิน 5 แห่ง

แบบประเมินการทำงานกลุ่ม
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัย จังหวัดสุพรรณบุรี
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ปีการศึกษา

[illegible]

บันทึกเพิ่มเติม

เกณฑ์การปรับคะแนน

16-20 = ดี

10-15 = พอใช้

1-9 = ปรับปรุง

ลงชื่อ _____ ผู้ประเมิน
(.....)

ผู้ประเมิน ☐ ผู้สอน ☐ ตนเอง ☐ เพื่อน
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

รายละเอียดเกณฑ์การให้ระดับคะแนนการทำงานกลุ่ม

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
1. คณะทำงาน	มีประธาน เลขานุการ ผู้นำ เสนอ ผู้ร่วมงาน	ขาดองค์ประกอบ 1 อย่าง	ขาดองค์ประกอบ 2 อย่าง	ขาดองค์ประกอบ 3 อย่าง
2. ความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่	ทุกคนมีหน้าที่ และความ รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน	มีผู้ที่มีหน้าที่ แต่ไม่ รับผิดชอบ 1 คน	มีผู้ที่มีหน้าที่ แต่ไม่ รับผิดชอบ 2 คน	มีผู้ที่มีหน้าที่ แต่ไม่ รับผิดชอบเกิน 2 คน ขึ้นไป
3. ขั้นตอนการทำงาน	1. คัดเลือกเรื่องราวได้ เหมาะสม 2. วางแผนการทำงาน 3. เตรียมวัสดุอุปกรณ์ 4. ปฏิบัติตามแผน และ พัฒนางาน	ขาด 1 ขั้นตอน หรือ ไม่ชัดเจน	ขาด 2 ขั้นตอน หรือ ไม่ชัดเจน	ขาดมากกว่า 2 ขั้นตอน หรือไม่ชัดเจน
4. เวลา	เสร็จก่อนกำหนดและงานมี คุณภาพ	เสร็จตามกำหนด และ งานมีคุณภาพ	เสร็จไม่ทันกำหนด แต่ งานมีคุณภาพ	เสร็จไม่ทันกำหนด และ งานไม่มีคุณภาพ
5. ความร่วมมือ ในการทำงาน	ทุกคนมีส่วนร่วม และให้ ความร่วมมืออย่างเต็มที่	80% ของกลุ่มมีส่วนร่วม และให้ความร่วมมือ	60% ของกลุ่มมีส่วนร่วม และให้ความร่วมมือ	40% ของกลุ่มมีส่วนร่วม และให้ความร่วมมือ

รายละเอียดเกณฑ์การให้ระดับคะแนนการนำเสนอผลงานกลุ่ม

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
1. กลวิธีนำเสนอ	1. มีการนำเข้าสู่เนื้อเรื่อง 2. มีความสัมพันธ์กับ เนื้อเรื่อง 3. เร้าใจและชวนให้ผู้ฟัง ติดตามชม 4. มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ขาด 1 ขั้นตอน หรือ ไม่ชัดเจน	ขาด 2 ขั้นตอน หรือ ไม่ชัดเจน	ขาดมากกว่า 2 ขั้นตอน หรือไม่ชัดเจน
2. เนื้อหา	1. มีการเรียงลำดับเนื้อหา ได้เหมาะสม 2. เนื้อหามีความต่อเนื่อง 3. เนื้อหาสอดคล้อง 4. เนื้อหาสาระประโยชน์	ขาด 1 ขั้นตอน หรือ ไม่ชัดเจน	ขาด 2 ขั้นตอน หรือ ไม่ชัดเจน	ขาดมากกว่า 2 ขั้นตอน หรือไม่ชัดเจน
3. ภาษา	1. ออกเสียงถูกต้อง ตาม อักขรวิธี และคงชัดเจน 2. ใช้ภาษาเหมาะสม 3. ใช้ภาษาเข้าใจง่าย 4. มีการใช้สำนวนโวหาร	ขาด 1 ขั้นตอน หรือ ไม่ชัดเจน	ขาด 2 ขั้นตอน หรือ ไม่ชัดเจน	ขาดมากกว่า 2 ขั้นตอน หรือไม่ชัดเจน
4. เวลา	พูดจบเนื้อหาภายในเวลา ที่กำหนด	ใช้เวลานาน / น้อย จากที่ กำหนดไม่เกิน 2 นาที	ใช้เวลานาน / น้อย จากที่ กำหนดไม่เกิน 5 นาที	ใช้เวลานาน / น้อย จากที่ กำหนดมากกว่า 5 นาที
5. ความคิดสร้างสรรค์	นำเสนอน่าสนใจ มีแนวคิด แปลกใหม่ มีคุณค่าต่อสังคม และตนเอง	มีแนวคิดแปลกใหม่ มีคุณค่าต่อตนเอง และ สังคม	มีแนวคิดแปลกใหม่	ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ เลย

รายละเอียดเกณฑ์การให้ระดับคะแนนการพูด

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน	
	2	1
1. การเตรียมตัว	1. ความพร้อมของผู้พูด 2. ความพร้อมของเอกสาร	ไม่มีความพร้อมในการพูด
2. เนื้อหาสาระ	1. ตรงตามจุดประสงค์ 2. ลำดับเรื่อง/เหตุการณ์ 3. มีประโยชน์ / สร้างสรรค์	ขาดข้อประเมินเนื้อหาสาระ 1 ข้อ
3. การใช้ภาษา	1. ถูกต้องตามอักขรวิธี 2. ถ้อยคำสำนวนถูกต้องเหมาะสม 3. เรียบเรียงและลำดับความชัดเจน	ขาดข้อประเมินการใช้ภาษา 1 ข้อ
4. มารยาท	1. ตรงเวลา 2. แต่งกายสุภาพเรียบร้อย 3. ให้เกียรติผู้ฟัง	ขาดข้อประเมินมารยาท 1 ข้อ
5. บุคลิกภาพ	1. น่าเสียง 2. ท่าทาง 3. สายตา 4. ความกระตือรือร้น	ขาดข้อประเมินบุคลิกภาพ 2 ข้อ

รายละเอียดเกณฑ์การให้ระดับคะแนนการอ่าน

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน		
	3	2	1
1. อักษรวิธี	อ่านไม่คล่องออกเสียง ร ล ถูกต้องชัดเจน อ่านไม่ถูก 4 แห่ง	อ่านไม่คล่องออกเสียง ร ล ถูกต้องชัดเจน อ่านไม่ถูก 8 แห่ง	อ่านไม่คล่องออกเสียง ร ล ถูกต้อง ชัดเจน อ่านไม่ถูกเกิน 12 แห่ง
2. แบ่งวรรคตอน	แบ่งวรรคตอนโดยหยุดอ่านในที่ที่ ควรหยุด ไม่ถูกต้องแบ่งวรรคตอน ไม่ถูกต้อง 2 แห่ง	แบ่งวรรคตอนโดยหยุดอ่านในที่ที่ ควรหยุดไม่ถูกต้อง แบ่งวรรคตอน ไม่ถูกต้อง 4 แห่ง	แบ่งวรรคตอนโดยหยุดอ่านในที่ที่ควร หยุดไม่ถูกต้อง แบ่งวรรคตอนไม่ถูกต้อง เกิน 6 แห่ง
3. ท่าทางในการอ่าน		1. จับกระดาษหรือหนังสือท่าทาง ที่เหมาะสม เปิด ถือ จับ หนังสือถูกต้อง 2. ขณะอ่านมีการเงยหน้าสบตา ผู้ฟัง	ผิดหลักการอ่าน 1 ข้อ
4. น้ำเสียง		1. อ่านชัดเจน เปล่งเสียงได้ เหมาะสมกับจำนวนผู้ฟัง 2.ใช้น้ำเสียงได้เหมาะสมกับ เนื้อเรื่องที่อ่าน	ผิดหลักการใช้น้ำเสียง 1 ข้อ

แบบประเมินการฟัง
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัย จังหวัดสุพรรณบุรี
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ปีการศึกษา

[illegible]

บันทึกเพิ่มเติม

เกณฑ์การปรับคะแนน

6-10 = ดี

5 = พอใช้

1-4 = ปรับปรุง

๓. ชื่อ (.....)

ผู้ประเมิน

☐ ผู้สอน ☐ ตนเอง ☐ เพื่อน

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

รายละเอียดเกณฑ์การให้ระดับคะแนนการฟัง

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน		
	3	2	1
1. ความสนใจ	ตั้งใจฟังโดยตลอดตั้งแต่ต้นจนจบ	ตั้งใจฟังบ้างเป็นบางช่วงเวลา	ไม่ตั้งใจฟัง
2. การซักถาม		ซักถามตรงตามเนื้อหา ไม่ถามนอกเรื่อง	ซักถามแต่ไม่ตรงกับเนื้อหาที่ผู้พูดพูด
3. มารยาท		1. ให้เกียรติผู้พูด 2. ซักถามในเรื่องที่ควรซักถาม	ไม่สนใจฟัง และซักถามในเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับผู้พูดกำลังพูด
4. การจดบันทึก	1. จดบันทึกได้เนื้อหาครบถ้วน	จดบันทึกแต่ได้เนื้อหาไม่ครบถ้วน	จดบันทึกได้นิดหน่อย เนื้อหาไม่ครบถ้วน

แบบสอบถามวัดเจตคติในการเรียนภาษาไทย

แบบสอบถามวัดเจตคติในการเรียนภาษาไทย

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้ถามเกี่ยวกับเจตคติที่มีต่อการเรียนภาษาไทยที่สอนโดยการจัดกิจกรรมการสอนแบบ 4 MAT
2. วิธีตอบคำถามในแบบสอบถามในข้อหนึ่งๆจะมีข้อให้นักเรียนเลือกตอบตามระดับของความรู้สึก 5 ระดับคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3. ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้ออย่างรอบคอบ เมื่อคิดว่าจะตอบข้อใดให้ทำเครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับระดับความรู้สึกในข้อนั้นๆ
4. การตอบแบบสอบถามฉบับนี้ไม่มีผลต่อคะแนนการเรียนของนักเรียน คำตอบของนักเรียนจะมีประโยชน์และมีคุณค่ามากก็ต่อเมื่อนักเรียนตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของตนเอง

แบบสอบถามเจตคติในการเรียนภาษาไทย(๒๐ คำถาม)

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ... ครูพรพรรณ ศรีโปฏก ผู้สอน

ชื่อ.....เลขประจำตัว.....เลขที่.....ห้อง...../.....

คำสั่ง จงทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงที่สุดของนักเรียน

ข้อความ \ ความรู้สึก	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
๑. เมื่อเรียนวิชาภาษาไทยที่ครูสอน แล้วนักเรียนรู้สึกถูกกระตุ้นให้ใช้ ความคิดตลอดเวลา					
๒. เมื่อเรียนวิชาภาษาไทยที่ครูสอน แล้วทำให้นักเรียนรู้จักค้นคว้าด้วยตนเอง					
๓. เมื่อเรียนวิชาภาษาไทยที่ครูสอน แล้วสามารถช่วยให้นักเรียนได้พัฒนา ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และ การเขียน					
๔. เมื่อเรียนวิชาภาษาไทยที่ครูสอน แล้วช่วยให้นักเรียนได้ความชำนาญ ในการปฏิบัติงาน					
๕. เมื่อเรียนวิชาภาษาไทยที่ครูสอน แล้วทำให้ได้มีโอกาสในการแลกเปลี่ยน เรียนรู้กับเพื่อนๆ					
๖. เมื่อเรียนวิชาภาษาไทยที่ครูสอน แล้วได้ให้การส่งเสริมนักเรียนให้มี ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในสิ่งใหม่ๆ					
๗. เมื่อเรียนวิชาภาษาไทยที่ครูสอน แล้วช่วยให้เข้าใจเนื้อหาที่เรียน					
๘. เมื่อเรียนวิชาภาษาไทยที่ครูสอน แล้วนักเรียนมีความสุขสนุกสนาน ไม่น่าเบื่อ					
๙. เมื่อเรียนวิชาภาษาไทยที่ครูสอน แล้วนักเรียนมีอิสระภาพในการคิด					

ข้อความ \ ความรู้สึก	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
๑๐. เมื่อเรียนวิชาภาษาไทยที่ครูสอน แล้วนักเรียนได้รับทราบและมีคุณ ลักษณะอันพึงประสงค์ในตัวนักเรียน ได้เป็นอย่างดี					
๑๑. เมื่อเรียนวิชาภาษาไทยที่ครูสอน แล้วนักเรียนรู้สึกเบื่อในการเรียนมาก					
๑๒. เมื่อเรียนวิชาภาษาไทยที่ครูสอน แล้วนักเรียนไม่ชอบการปฏิบัติ กิจกรรมที่ครูสอน					
๑๓. เมื่อเรียนวิชาภาษาไทยที่ครูสอน แล้วนักเรียนไม่เข้าใจเรื่องราวต่างๆที่ ครูสอน					
๑๔. เมื่อเรียนวิชาภาษาไทยที่ครูสอน แล้วนักเรียนไม่สนุก					
๑๕. เมื่อเรียนวิชาภาษาไทยที่ครูสอน แล้วนักเรียนไม่มีความสุข					
๑๖. เมื่อเรียนวิชาภาษาไทยที่ครูสอน แล้วทำให้นักเรียนมีความสามารถ ฟัง พูด อ่าน และเขียนลดลง					
๑๗. เมื่อเรียนวิชาภาษาไทยที่ครูสอน แล้วทำให้นักเรียนเกิดความท้อถอย					
๑๘. เมื่อเรียนภาษาไทยที่ครูสอนแล้ว ทำให้เกิดความรู้สึกอึดอัดใจกับข้อใจ					
๑๙. เมื่อเรียนวิชาภาษาไทยที่ครูสอน แล้วทำให้เกิดอารมณ์หงุดหงิดเพราะ ว่าครูบ่นให้รำคาญใจอยู่เสมอ					
๒๐. เมื่อเรียนวิชาภาษาไทยที่ครูสอน แล้วทำให้เคร่งเครียดเพราะใช้สมอง มากเกินไป					

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี ชาดิกานนท์	โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยมศึกษา)
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดารกา ทองมิตร	โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยมศึกษา)
3. รองศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์ชัย นิรัญทวี	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะศึกษาศาสตร์
4. ศึกษาพิเศษ 9 นางสาวไพเราะ พุ่มม้น	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุพรรณบุรี เขต 1

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นางพรพรรณ ศรีโปฏก
วันเดือนปีเกิด	14 มีนาคม 2497
สถานที่เกิด	บ้านเลขที่ 7 (บ้านด่านเหนือ) หมู่ที่ 4 ตำบลบางปลาหม้อ อำเภอบางปลาหม้อ จังหวัดสุพรรณบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 41 หมู่ที่ 5 ถนนไผ่ขวาง – ลาดตาล ตำบลท่ากระหัน อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี 72000 โทร 035-523055
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	ตำแหน่งครู อันดับ คศ.2 (อาจารย์ 2 ระดับ 7) โรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัย ถนนมาลัยแมนฝั่งขวา ตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี 72000 โทร 035-511125
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2514	สำเร็จหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น สายสามัญ (ม.ศ. 3) โรงเรียนบางปลาหม้อ “สูงสูตมรคตวิทย” จังหวัดสุพรรณบุรี
พ.ศ. 2517	สำเร็จหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) สาขาวิชา การศึกษา วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
พ.ศ. 2519	สำเร็จหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง(ป.กศ. ชั้นสูง) สาขาวิชา การศึกษา วิชาเอก : ภาษาไทย วิชาโท : เกษตรศาสตร์, คหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
พ.ศ. 2528	สำเร็จปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค. บ.) วิชาเอก การบริหารโรงเรียน วิทยาลัยครูกาญจนบุรี
พ.ศ. 2548	สำเร็จ วุฒิการศึกษา : การศึกษามหาบัณฑิต (กศ. ม.) วิชาเอก : การมัธยมศึกษา (การสอนภาษาไทย) คณะ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ